

TAMPEREEN YLIOPISTO

Laura Koivisto

MEDIAKUVAN RAKENNUSPALIKAT

Etninen ja poliittinen marginaaliryhmä Mustat Panterit New York Timesin mediateksteissä
joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970

Yleisen historia pro gradu -tutkielma

Tampere 2007

Tampereen yliopisto

Historiatieteen laitos

KOIVISTO LAURA: Mediakuvan rakennuspalikat. Etninen ja poliittinen marginaaliryhmä Mustat Pantterit New York Timesin mediateksteissä joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970.

Pro gradu -tutkielma, 119 s., 8 liites.

Yleinen historia

Toukokuu 2007

Pro gradu -tutkielmani käsittelee yhdysvaltalaisen Mustat Pantterit -nimisen etnisen ja poliittisen marginaaliryhmän mediakuva ja syitä tietynlaisen mediakuvan syntymiseen New York Timesin mediateksteissä tammikuussa 1969 ja joulukuussa 1970. Tutkielmassani kietoutuvat yhteen Yhdysvaltojen 1960-luvun yhteiskunnallinen tilanne, sitä edeltänyt historia ja tiedotusvälineen toiminta monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

Mustat Pantterit oli Huey Newtonin ja Bobby Sealen vuonna 1966 perustama mustien organisaatio, jonka päätavoitteena oli aikaansaada vallankumous Yhdysvalloissa. Organisaation mielestä kapitalistinen Yhdysvallat sortii kansalaisiaan, mutta etenkin mustia kansalaisiaan. Panttereiden mielestä vallankumous ja siirtyminen kommunismiin poistaisi epätasa-arvoisuuden ja rasismien. Organisaatio pohjasi toimintansa Newtonin ja Sealen tekemään 10 kohdan ohjelmaan, joka nimesi tärkeiksi asioiksi muun muassa itsepuolustuksen ja aseet sekä kansalaisten tietoisuuden kasvattamisen. Organisaatio käynnisti erilaisia sosiaaliohjelmia parantaakseen köyhien (mustien) elinoloja.

New York Times kuuluu valtakunnallisena arvostettuna sanomalehtenä Yhdysvaltojen valtamediaan. Tiedotusvälineillä on erilaisia tehtäviä yhteiskunnassa, kuten ajankohtaisista asioista ja ilmiöistä uutisoiminen, valtakoneiston tukeminen mutta myös sen valvominen sekä yhteiskunnallisen järjestyksen säilyttäminen. Tapahtumatulvasta johtuen tiedotusväline ei kuitenkaan pysty kertomaan kaikista yhteiskunnan tapahtumista, ja valintaa helpottamaan on luotu erilaisia rutiineja. Nämä voivat kuitenkin vinouttaa uutisointia. Uutisoinnin vinoutumisen vaara on myös silloin, kun yhteiskuntaa tarkastellaan yhden ryhmän näkökulmasta. Valtamedialla onkin usein tapana kuvata etnisiä vähemmistöjä valtaväestön näkökulmasta.

Työn metodologinen lähtökohta on kriittinen kulttuurintutkimus, joka painottaa yhteiskunnallisen vallan ja vallankäytön suhteiden analysointia, sekä sen tutkimista, millä tavoin vallitsevat ideologiat peittelevät ja oikeuttavat vallankäyttöä. Tutkimustapana on New York Timesin Mustia Panttereita käsittelevien mediatekstien ja julkaistujen kuvien sisältöanalyysi. Mitä tekstit ja kuvat kertoivat, mitä jäi mainitsematta. Minkälainen on Mustien Panttereiden mediakuva ja miksi. Tärkeä osa on yhteiskunnallisella kontekstilla, sillä se selittää monet tekstistä löytyvät seikat.

Tutkimuksen lähteenä on New York Timesissa joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970 julkaistut Mustia Panttereita käsittelevät mediatekstit: uutiset, pääkirjoitukset, toimitukselliset mielipidekirjoitukset ja yleisönosastokirjoitukset kuvineen. Käytetty kirjallisuus koostuu sekä 1960-luvun aikalaisteksteistä, mediatutkimuksesta että etnisten vähemmistöjen tutkimuksesta.

Mustien Panttereiden mediakuva oli pirstaleinen: organisaatio oli yhtä aikaa uhka, uhri ja sankari. Vivahteet eivät ole tasavahvoja, vaan uhkakuva oli näistä voimakkain. Syitä uhkakuvan voimakkuuteen löytyy mediakuvan rakennuspalikoista, eli erilaisista median rutiineista, tehtävistä tiedotusvälineenä, toimittajan roolista ja yhteiskunnallisesta tilanteesta. Yhtäläillä nämä kuitenkin selittävät, miksi kuva ylipäättään oli pirstaleinen, eikä pelkästään uhkakuvaan keskittyvä.

Mustien Panttereiden saama marginalisoiva käsittely New York Timesissa vastaa valtamedian suhtautumistapaa erilaisiin vähemmistöryhmiin, joten pro gradu -tutkielmani myötäilee aikaisempaa mediatutkimusta etnisistä vähemmistöistä. Mustien Panttereiden kohdalla kyse oli kuitenkin kahdenlaisesta vähemmistöasemasta, sillä ryhmä oli sekä etnisesti että poliittisesti vähemmistön roolissa, mikä toi tutkielmaan mielenkiintoisen lisänsä. Tutkielma tuo lisäselvitystä panteritutkimukseen, siihen, miksi organisaatiolla on väkivaltainen julkisuuskuva. Samalla tutkielma antaa myös valtamedialle mahdollisuuden selittää, miksi jonkin organisaation julkisuuskuva muotoutuu tietynlaiseksi.

SISÄLLYSLUETTELO

I Johdanto	1
1.1 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen rakenne	2
1.2 Lähteet ja aikarajaus	6
1.3 Tutkimustapa.....	11
1.4 Mediateorioita ja median tehtäviä	13
1.5 Aikaisempi tutkimus.....	17
1.6 Työn keskeisiä termejä	21
II Pitkä tie 1960-luvulle.....	25
2.1 Yksi valtio, kaksi kansaa	25
2.2 Musta valkoisen silmin.....	30
2.3 Mustat Pantterit – aikakautensa lapsi	33
III Uutinen Mustasta Pantterista	38
3.1 Ajanjakson uutistapahtumat.....	39
3.2 Dramaattisuus tuo näkyvyyttä.....	40
3.3 Kenen ääni on kantavin?.....	45
3.4 Lukijalle ensivaikutelma otsikoista	50
3.5 Uutinen rakentuu rutiineilla	61
IV Pantterista on moneksi	64
4.1 Yhteiskunnan uhka	65
4.2 Pantterikin on kansalainen.....	69
4.3 Mustan yhteisön sankari	71
4.4 "Me olemme vallankumoustaistelijoita"	75
4.5 Mustavalkoinen vai musta ja valkoinen	77
4.6 Heijastuksia yhteiskunnasta.....	80
V Sanavalinnalla mielikuvien ohjaamista	83
5.1 Kehen lukija samaistuu.....	83
5.2 Vasemmistolaisnuoria väristä riippumatta	85
5.3 "Kaikki valta kansalle"	88
5.4 Miesten organisaatio - vai oliko?	91
5.5 Tavallisen Hamptonin tarina.....	92
5.6 Toimittaja kahden tulen välissä.....	95

VI Johtopäätökset.....	99
6.1 Mustan pantterin monet kasvot	99
6.2 NYT mediakuvaa rakentamassa.....	100
6.3 Etninen ja poliittinen Mustat Pantterit.....	103
6.4 Tutkimus opettaa.....	106
Lähteet	110
LIITTEET.....	120

I Johdanto

Aseistautuneet neekerit protestoivat aselakia Kalifornian oikeustalossa

Ryhmä nuoria neekereitä, jotka olivat aseistautuneet ladatuin kivääreihin, pistooleihin ja haulikoin menivät tänään oikeustaloon sisään ja keskeyttivät käynnissä olleen kokouksen. Ryhmän jäsenet esittäytyivät Oaklandin alueen Mustien Panterien Puolueeksi, ja he olivat tulleet paikalle protestoimaan lakia, joka rajoittaisi aseenkanto-oikeuksia kaupungissa. Yksi heistä huusi, että lakialoite oli tehty ”rasistisia Oaklandin poliisijoukkoja” varten. Poliisit takavarikoivat heiltä aseita lievässä kamppailussa.¹

New York Times, 3.5.1967

Työ tuottaa tyydytystä panteriasianajajalle

Mielestäni Mustat Panterit, huolimatta pienestä jäsenmäärästään tai vainotuksi tulemisestaan, edustaa sitä, mikä pelastaa Yhdysvallat oman tuhonsa siemeniltä.²

New York Times, 16.12.1969.

Hoover tuomitsee hyökkäyksen poliisia kohtaan

Äärimmäiset täysmustat viha-tyyppiset organisaatiot, kuten Mustat Panterit, jatkoivat mellakoiden ja vallankumouksen liekkien ruokkimista vuonna 1969.³

New York Times, 3.1.1970.

Mustien Pantereiden⁴ ensiesiintyminen New York Timesin⁵ sivuilla toukokuussa 1967 nosti organisaation valtakunnalliseen julkisuuteen. Mielikuva aseita kantavista, sotilaallisesti

¹ *A group of young Negroes armed with loaded rifles, pistols and shotguns entered the Capitol today and barged in to the Assembly chamber during a debate. Members of the group said they represented the Black Panther Party of the Oakland area and had come to protest a bill restricting the carrying of loaded weapons within city limits. One shouted that the bill had been introduced for the “racist Oakland police force”. Policemen seized some of their weapons in a mild struggle. NYT Armed Negroes Enter California Assembly in Gun Bill Protest, 3.5.1967.*

² *I think the Black Panther Party today, as limited as it is in its membership and being persecuted as it is, represents what I consider will save America from its own seeds of destruction. NYT Panther Lawyer Finds Job Fulfilling, 16.12.1969.*

³ *Extremist all-Negro, hate-type organizations such as the Black Panther party continued to fan the flames of riot and revolution during 1969. NYT Hoover Deplores Attacks on Police, 3.1.1970.*

⁴ Englanninkielinen virallinen nimi on Black Panther Party (alun perin lisänä myös ”for Self-Defense”), mutta organisaatio käytti usein lyhyempiä versioita Black Panthers tai Panthers. Käytän Mustan Panterin Puolueen sijaan tutkielmassani nimiä Mustat Panterit tai Panterit viitattaessani organisaatioon. Organisaation jäseniin viittaa sanoilla panteri, panterijohtaja ja rivipanteri. Organisaation ja jäsenten välille eroa tehdäkseni käytän verbin yksikkömuotoa Pantereiden, mutta monikkomuotoa pantereiden kanssa. Käytän myös runsaasti erilaisia organisaatioon ja sen jäseniin viittavia sanayhdistelmiä kuten panteriuutiset, panterikuva tai panteritoimisto, jotka kirjoitan pienellä alkukirjaimella.

⁵ Käytän New York Timesista lyhennettä NYT sekä tekstissä että alaviitteissä.

käyttäytyvistä mustista nuorista lienee piirtynyt niiden mieliin jotka ensimmäisen uutisen kuvineen näkivät. Ensiesiintyminen oli alkusoihtoa säännöllisille pantteriuutisille, ja reilun vuoden kuluttua New York Times uutisoi organisaatiosta kymmeniä kertoja kuukaudessa. Vuosikymmenen vaihteessa NYT uutisoi organisaatiosta satoja kertoja kuukaudessa. Eri tahojen mielipiteet organisaation olemassaolon vaikutuksista erosivat suuresti toisistaan, niin kuin yllä olevat lainat osoittavat. Yhden uhka oli toisen pelastus. Omasta mielestään he olivat vallankumouksellisen taistelun etujoukko, joka johdattaisi sorretut kansat niin kotimaassa kuin ulkomaillakin vallankumouksen kautta parempaan, tasa-arvoisempaan tulevaisuuteen.

1960-luku oli mielenilmausten ja kansalaisaktiivisuuden aikaa. Nuoriso- ja opiskelijaliikkeet kapinoivat vanhempiaan ja auktoriteetteja vastaan, kansalaisoikeusliikkeet, naisvapautusliikkeet ja seksuaalivähemmistöjen etuja ajavat liikkeet kampanjoivat kukin tahoillaan tasa-arvoisemman yhteiskunnan puolesta. Vietnamin sotaa seurattiin televisioista ja vastustettiin kaduilla taloudellisten tappioiden ja kaatuneiden sotilaiden määrän kasvaessa. Vuosikymmen oli myös väkivallan aikaa. Vuosikymmen alkoi poliisien väkivallalla rauhanomaisia kansalaisoikeusliikkeitä vastaan ja loppui poliisien surmatessa opiskelijamielenosoittajia. Vuosikymmenen jälkimmäisen puolikkaan kaupunkimellakat vaativat kymmeniä kuolonuhreja ja aiheuttivat miljoonien dollareiden taloudellisia vahinkoja. 1960-luvulla murhattiin lukuisia johtohahmoja, kuten presidentti John F. Kennedy, kansalaisoikeustaistelija Martin Luther King ja Malcolm X, sekä presidentiksi pyrkinyt Robert Kennedy.⁶

Kiihkeän vuosikymmenen tapahtumien tallentajina ovat tiedotusvälineet, jotka yrittävät kertoa kansalaisille, mitä yhteiskunnassa tapahtuu. ”Yrittävät kertoa” sen vuoksi, että on yksinkertaisesti mahdotonta kertoa aivan kaikki, mitä yhteiskunnassa tapahtuu. Niin monta näkökulmaa, mielipidettä, tapahtumaa ja tapahtuman taustaa, että jonkun mielipide ja näkökulma jää aina välttämättä kertomatta. Mutta kenen jää ja miksi? Ja mitä seurauksia asialla on? Tämä tutkielma kertoo siitä, miten tiedotusvälineet kertovat maailmasta, ja mitä se taas kertoo tiedotusvälineiden maailmasta.

1.1 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen rakenne

Kun tiedotusvälineet kertovat maailmasta, ne luovat erilaisia mielikuvia yhteiskunnallisista tapahtumista ja aiheista. Ne luovat mediakuvia. Tutkittaessa mediakuvaa sillä on kaksitahoinen merkitys. Mediakuva voi olla sisältöanalyysiin tai muuhun tutkimusmenetelmään pohjautuva

⁶ Franklin & Moss 1988, 439; NYT Will the Violence Beget Repression?, 12.1.1970, toimituksellinen mielipide, John Kifner.

kokonaiskuva valitun kohteen näkymisestä joukkoviestinnässä, tai mediakuva voi olla joukkoviestinnän luoma sädekehä esimerkiksi ajatukselle, henkilölle, poliittiselle suuntaukselle, yritykselle tai tuotteelle.⁷ Mediakuvan kaksitahoiseen merkitykseen pohjautuu pro gradu - tutkielmani Mustista Panttereista New York Timesissa joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970. Tutkin,

- 1) **Minkälaista mediakuvaa New York Timesin uutisointi rakensi Mustista panttereista?** Mitä panttereita uutisoitiin, mitä ei? Mitkä asiat painottuivat uutisissa, mitkä eivät? Kuka mediateksteissä puhui, kuka ei - entä kuka oli kuvissa? Mitä kukin puhui, mitä ei? Miten panttereita kuvattiin, miten ei?
- 2) **Miksi tämänkaltaista kuvaa luotiin?** Miksi kuva oli mikä oli? Mistä mediakuva rakentuu - miten median toimintatavat, yhteiskunnalliset seikat tai toimittajan työn rutiinit vaikuttivat kuvaan?

Tutkimuksessani mediakuva on siis kokonaiskuva, joka Mustista Panttereista piiryy New York Timesin mediatekstejä tutkimalla, ja se on mielikuva, jonka New York Timesin mediatekstit loivat Panttereista. Tutkimuksessani olen tulkintojeni varassa, koska en voi esimerkiksi haastatteluin selvittää, mikä on ollut NYT:n ja sen toimittajien tarkoitus Panttereista uutisoidessaan tai mikä on ollut yleisön reaktio mediatekstejä lukiessaan. Näistä molemmista etsin viittauksia tutkimalla lehden materiaalia paitsi yhteiskunnallisessa, myös tiedotusvälineen rutiinien kontekstissa.

Yhteiskunta, tiedotusväline ja toimittaja ovat siis tärkeitä osatekijöitä tutkielmassani. Kolmikön osien välillä on kahdensuuntaisia vaikutussuhteita, ja samalla kaikki ovat osa toisiaan. Yhteiskunta on läsnä kaikkialla, se antaa yksilölle ajattelumalleja ja on asioiden tapahtumapaikkana, mutta muokkautuu samanaikaisesti yksilöiden ja tapahtumien mukana. Tiedotusväline on osa yhteiskuntaa ja sillä on tehtäviä tässä roolissaan. Se ottaa materiaalinsa yhteiskunnasta, mutta samalla muokkaa yhteiskuntaa ottamalla vain osan materiaalista. Materiaalin se muokkaa ammattirutiinien avulla, jotka ovat nekin kuitenkin yhteiskunnallisen ajattelutavan muokkaamia. Tiedotusväline ei siis ole yhteiskunnasta irrallinen organisaatio, eikä myöskään koneellinen, hengetön toimija. Tiedotusväline tarvitsee ihmisiä, toimittajia, toimiakseen. Toimittaja työskentelee ammattinsa ja työpaikkansa rutiinien mukaisesti ollen samalla myös yhteiskunnallinen tuote yksilönä. Toimittaja on kasvanut seurattessaan yhteiskunnan tapahtumia tiedotusvälineistä, jolloin tiedotusvälineen ja yhteiskunnan kahdensuuntaisen suhteen tuotteet ovat muokanneet toimittajan ajatusmaailmaa työelämään astumiseen asti, jolloin hänestä itsestään tulee kolmas osa tähän suhteeseen. Työtään hän tekee

⁷ Kuutti 2006, 133.

omaksumansa yhteiskunnallisen ja ammatillisen ajatusmaailman pohjalta. Koska kolmikon suhteissa kaikki vaikuttavat kaikkeen, on vaikea sanoa, mikä kolmikon osista on määräävin.

Kolmikko määrittyy konkreettisemmaksi, kun se liitetään historialliseen kontekstiin. *Yhteiskunnalla* tarkoitan siis Yhdysvaltojen 1960-luvun yhteiskuntaa, sen historiaa, senhetkistä tilannetta, kansalaisia ja valtiovaltaa. 1950-luvulla alkanut mustien ja valkoisten tasa-arvoisuutta ajava kansalaisoikeusliike voimistui 1960-luvulla, ja kansakunta oli muutoksen kourissa. *Tiedotusvälineellä* tarkoitan New York Timesia, joka on yksi Yhdysvaltojen arvostetuimmista sanomalehdistä ja usein muiden tiedotusvälineiden uutislähteenä. Kolmikossani *toimittaja* tarkoittaa yksilöitä, jotka osallistuvat mediatekstin tuottamiseen New York Timesissa. Pääasiallisesti kirjoittava toimittaja on se, joka päättää jutun sanavalinnoista, mutta tärkeisiin yksityiskohtiin kuten otsikkoon ja kuvatekstiin on esimerkiksi toimitussihteerilläkin muutosoikeus, ja kuvaavan toimittajan tuotoksien valinnasta voi päättää esimerkiksi taittaja. Tällöin *toimittaja* (mediatekstin tuottaja) muuntuukin *tiedotusvälineeksi* (mediatekstin muokkaaminen talon rutiinien pohjalta), mikä ei tutkimukseni kannalta silti ole merkittävää, koska kummankin päämääränä on houkutella yleisöä ostamaan lehti, lukemaan uutinen. Ilman yleisöä ei ole tiedotusvälinettä, ja yleisön tyytyväisenä pitääkseen tiedotusväline ruokkii sitä tiedoilla, joita olettaa sen kaipaavan. Tuottaakseen tällaista tietoa pitää tiedotusvälineellä olla oletus yleisön ajatusmaailmasta ja odotuksista, ajatus *oletetusta yleisöstä*. Yleisö on kolmikon hiljainen osakas, kolmikon neljäs jäsen. Kolmikosta tulee nelikkö. Nelikön osat ovat kaikki mediakuvaan rakennuspalikoita tavalla tai toisella, ja ne kaikki jakautuvat vielä useaan pienempään osaan.

Nelikön jäsenistä oletettu yleisö on kaikista abstraktein. Yhteiskunta elävine kansalaisineen ja valtiovaltoineen on todellinen, vaikkakin tulkinta sen historiasta ja nykypäivästä vaihtelenevat yhteiskunnan jäsenen yksilöllisten kokemusten mukaan. Tiedotusväline on konkreettinen laitos, jolla on toimintatarkoituksensa ja tehtävänsä yhteiskunnassa. Toimittaja on elävä yksilö, osa tiedotusvälinettä, mutta myös osa yhteiskuntaa. Ammattirutiineista huolimatta eritaustaiset toimittajat voivat tulkita yhteiskuntaa eri lailla. Yleisö ei ole täydellisesti edes lukijakyselyillä konkretisoitavissa, vaan perustuu olettamukseen ja yleistämiseen. Yleisö on tiedotusvälineen mielikuva siitä, kuka lehteä lukee tai kenen sitä haluttaisiin lukevan. Vaikka oletettu yleisö koostuu yhteiskunnan kansalaisista, on kaikkien eri ikä- tai luokkaryhmien tavoittaminen mahdotonta. Tiedotusväline siis suuntaa tuotteensa jollekin tietylle ryhmälle, mikä myös helpottaa tuotteen markkinointia.⁸

⁸ Kuutti 1994, 32—33, 107.

Tiedotusväline uutisoi yhteiskunnallisista asioista kansalaisille, mutta samasta päämäärästä huolimatta on tiedotusvälineillä erilaisia painotuksia. Valtamedia koetaan valtakunnan viralliseksi uutisvälittäjäksi, jonka aihevalinta ja kieli vastaavat yleistä journalistista, mutta myös yhteiskunnallisesti hyväksyttyä käytäntöä. Tämän vastakohtana on nimensä mukaisesti vaihtoehtomedia, joka pyrkii haastamaan valtamedian aiheet ja näkökulmat.⁹ Tiedotusvälineen kategorian lisäksi uutisoinnin kohteen yhteiskunnallinen, taloudellinen, poliittinen ja sosiaalinen olemus määrittävät sitä, miten sitä julkisuudessa käsitellään, koska kohde rinnastetaan yhteiskunnalliseen järjestykseen.¹⁰ Näistä seikoista johtuen on olennaista huomioida, että Mustat Panterit on etninen ja poliittinen vähemmistöryhmä, ja New York Times on valtamedia. Näiden seikkojen merkittävyyttä tutkiessani rakennan ja puran Panttereiden mediakuvaa yhtäaikaisesta läpi tutkielman.

Panttereiden marginaalisuutta ja New York Timesin valtamediutta pohjustan tutkielman toisessa luvussa, jossa kerron yhteiskunnallisesta tilanteesta ja Yhdysvaltojen median historiasta. Johdattelen lukijan 1960-luvun maailmaan kuvailemalla vuosikymmenen tapahtumia ja kansalaisoikeusliikkeiden historiaa. Kerron, minkälainen järjestö Mustat Panterit oli, mihin järjestö pyrki, miksi ja miten. Selvitän myös, miten Yhdysvaltojen media on syntynyt ja miten kansalaiset suhtautuivat 1960-luvulla mediaan.

Taustaselvityksen jälkeen tutkielmani etenee suurista linjoista pieniin yksityiskohtiin. Kolmannen, neljännen ja viidennen kappaleen sisältöjä voisin kuvata kirjoittamiseen liittyvillä termeillä *aihe*, *teksti* ja *sanavalinta*. Sisältöä voisi kuvata myös neliön toimijoilla, järjestyksessä *media*, *yhteiskunta* ja *toimittaja*. Nelikön hiljainen osakas *yleisö* on läsnä kaikissa kappaleissa, vaikkakin se on kolmannessa ja neljännessä kappaleessa lähinnä piilovaikuttajana. Viidennessä kappaleessa se konkretisoituu toimittajan tuotteiden kohteena. Koska lähestyn materiaalia mediatekstien tuotannosta käsin, voisi näitä kolmea kappaletta kuvata myös kolmen median tehtävän kautta: media uutisoi yhteiskunnan tapahtumista, se heijastaa yhteiskuntaa ja se tuottaa yleisölle identiteetin rakennuspalikoita.

Kolmannessa kappaleessa tarkastelun kohteena on siis nimenomaan uutiset, ja kappale kuvaa yleisellä tasolla valtamedian tapaa toimia. Esittelen panttereita koskevat uutisaiheet ja tutkin, miten

⁹ Kuutti 1994, 100—101.

¹⁰ Horsti 2005, 34—38.

journalistisen alan rutiinit, kuten uutiskriteerit ja lähteiden käyttö näkyivät NYT:n pantteriuutisoinnissa. Tarkentamalla vielä uutisotsikoihin ja kuviin selvennän, minkälainen pantteri valtamedia NYT:n uutisista äkkisältään katsottuna heijastui. Neljännessä kappaleessa perehdyn tekstien kautta yhteiskuntaan. Pelkkien uutisten sijaan huomioin muutkin tekstityypit, pääkirjoitukset, yleisönosastokirjoitukset ja toimitukselliset mielipidekirjoitukset. Syvennän edellisessä kappaleessa luomaani uutispantterin hahmoa luomalla lukijalle mielikuvan erilaisista pantterikuvista mediateksteissä olevien lähteiden lausuntojen kautta. Pantterikuvia piirtäessäni luon linkkejä myös yhteiskunnallisiin tapahtumiin, jotta ympäristön merkitys ei pääse unohtumaan. Tässä luvussa konkretisoituvat kansalaisten monet erilaiset mielipiteet yhteiskunnan ajankohtaisista tapahtumista. Viidennessä kappaleessa keskityn sanavalintoihin ja kuvailuihin. Kun edellisessä kappaleessa keskityin mediatekstien haastattelulähteisiin, on painotus nyt toimittajan valinnoissa, siinä, miten panttereita määritetään teksteissä. Kyse on myös siitä, kenelle juttuja kirjoitetaan, eli oletetusta yleisöstä. Kappaleessa valotan neliöni viimeisiä osia, toimittajaa ja yleisöä.

Tutkimukseni etenemistapa on pääosin temaattinen. Käsittelykappaleiden sisällä käytän kuitenkin ajoittain hetkellisesti kronologista lähestymistapaa, jos tämä on mielestäni ollut esimerkiksi tilanteen kehittymisen kuvaamisen kannalta olennaista. Periaatteessa käsitelen NYT:n mediatekstejä kuitenkin suurena materiaalisammiona, josta nostan sopivia kommentteja, kuvia tai otsikoita tekstiini, enkä siis käsittele yksittäisiä uutisia kokonaisuuksina alusta loppuun. En myöskään käsittele mediateksteissä olleita valokuvia yhtenä kokonaisuutena, vaan kuljetan niitä tekstissä mukana ja käytän esimerkkeinä sopiviksi katsomissani kohdissa.

1.2 Lähteet ja aikarajaus

Tutkimukseni päälähteenä on New York Timesin panttereita koskevat mediatekstit eli uutiset, pääkirjoitukset, toimitukselliset mielipidekirjoitukset ja yleisönosastokirjoitukset joulukuulta 1969 ja tammikuulta 1970. Materiaali on saatavilla mikrofilmeillä Helsingistä Kansalliskirjastosta.¹¹ Vuonna 1851 perustettu NYT ilmestyy päivittäin. Vuonna 1983 NYT:n levikki oli 963443 ja se oli

¹¹ New York Timesin lisäksi Turun yliopiston kirjastossa oleva Washington Post on tietojeni mukaan ainoa yhdysvaltalainen sanomalehti, jonka 1960-luvun painoksia on saatavalla Suomessa. NYT:n käyttöä puolsivat käytännön syyt, esimerkiksi NYT:n käyttö tutkimuskirjallisuudessa, jolloin pystyin suhteuttamaan tutkimustani tutkimuskirjallisuuteen. Voi olla, että tutkimustuloksissani olisi erilaisia vivahteita, jos olisin käyttänyt NYT:n sijaan WP:tä, sillä vuonna 1977 tehdyn valtalehtitutkimuksen mukaan kolmen valtalehden (NYT, WP ja Los Angeles Times) pääuutiset poikkesivat usein toisistaan. Puolen vuoden tutkimusajalta lehtien etukansista viidennes oli sellaisia, joissa lehdistä ei ollut yhtään yhteistä etusivun uutista. Gitlin 2003, 301. Kummankin lehden ollessa osa valtamediaa ja käyttäen samoja mediarutiineita työn perustana en usko niiden painotuserojen olevan ratkaisevasti erilaisia tutkimusaiheeni kannalta. Kummallakin lehdellä on kattava internet-hakuohjelma, jonka avulla tein pintapuolisen otsikkoverailun. NYT:n ja WP:n uutisointi näyttää painottavan samoja asioita panttereista; oikeudenkäyntejä, aseita ja väkivaltaa. NYT:n artikkelimäärä hakusanoilla "black and panther" ajalla 1.12.1969-31.1.1970 oli 198, kun WP antoi 111 osumaa.

neljäntenä päivittäin ilmestyvien lehtien levikkilistalla. Ensimmäisenä oli Wall Street Journal (2.036,789), toisena New York Daily News (1.513,941) ja kolmantena Los Angeles Times (1.060,588).¹² Arkipainoksen sivumäärä 1960—70-luvuilla oli noin 80 sivua, mutta sunnuntainumerossa sivuja saattoi olla useita satoja. Toisen maailmansodan jälkeen NYT:llä oli maailman suurin uutisverkko, ja se oli johtava lehti niin uutisten kuin taustaselvitysten alalla. Vuoteen 1978 mennessä lehti tai sen toimittajat olivat saaneet 42 Pulitzer-palkintoa, eli enemmän kuin mikään muu lehti.¹³ New York Timesia pidetään yhtenä tärkeimmistä uutislähteistä muulle mediakoneistolle, valtamediana, joka nostaa poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia ja akateemisia puheenaiheita.¹⁴ Lehden lukijakunnaksi mielletään valkoisen keskiluokan hyvin koulutettuja, keski-ikäisiä ja taloudellisesti hyviin toimeentulevia jäseniä.¹⁵

Aikarajausta etsiessäni minulla oli pantteri- ja tutkimuskirjallisuuden pohjalta muodostunut ennakkokäsitys mahdollisista uutiskynnyksen ylittäneistä aiheista. Monta kertaa jouduin kuitenkin pettymään; omasta mielestäni mielenkiintoinen tapahtuma ei ollut päätenyt NYT:n sivuille, tai se oli kuitattu muutamalla pikku-uutisella. Esimerkiksi panttereiden ensiesiintyminen mediassa toukokuussa 1967 noteerattiin muutamalla jutulla, perustaja Huey Newtonin ampumavälikohtaus poliisin kanssa lokakuussa 1968 niin ikään muutamalla pikku-uutisella. Saadakseni kokonaiskäsityksen pantteriuutisoinnin laajuudesta taulukoin hakukoneen avulla pantteriuutisten tiheyden vuosilta 1968—1971. Hain uutisia NYT:n hakukoneen avulla, pääasiassa hakusanoilla ”black and panther”, sillä yhdistelmä tuotti suurimman määrän tuloksia.¹⁶

¹² Emery & Emery 1984, 677.

¹³ Torvinen 1982, 187—196.

¹⁴ Gitlin 2003, 299.

¹⁵ Paletz & Entman 1981, 145.

¹⁶ Hakukone osoitteessa www.nytimes.com. Lisäksi tein hakuja pääpanttereiden, kuten Huey Newtonin, Bobby Sealen, Eldridge Cleaverin, Fred Hamptonin nimillä, ja vertasin saamiini tuloksia ”black and panther” sanoilla saamiini. Useimmiten pantterijohtajien nimillä tulevat uutiset olivat jo mukana laajemmassa haussa, sillä johtajat identifioitiin ”mustiksi panttereiksi” uutisissa, mutta mukaan nousi muutama uusi uutinen. Tein haut huhti-toukokuussa 2006, jonka jälkeen NYT on muuttanut hakukoneen toimintatapaa, eivätkä taulukon luvut pidä nykyisellä hakukoneella enää paikkaansa. Hakukoneen kriteerien muutokset vuoksi tämän taulukon joulutammikuun luvut eroavat taulukon 2 luvuista. Nykyisellä haulla listalta jäävät puuttumaan viittaukset televisio-ohjelmiin (jotka eivät olleet tutkimukselleni merkittäviä nytkään), mutta myös pikku-uutisia, jotka nousivat esiin hauissani keväällä 2006. Koska olin jo käyttänyt ko. listoja ja hankkinut lähdemateriaalin, en päivittänyt uutisten määrää uuden hakukoneen luvuilla.

kuukausi / vuosi	1967	1968	1969	1970	1971
tammi		3	28	90	55
helmi		6	15	122	52
maalis		7	17	117	56
huhti		6	38	138	72
touko		8	41	147	94
kesä		12	53	112	49
heinä		27	36	99	39
elo		48	44	117	52
syys		86	37	127	69
loka		39	33	119	45
marras		49	43	124	21
joulu		43	108	87	27
YHTEENSÄ	31	334	493	1400	631
KESKJARVO		28	41	116	53

Taulukko 1. Panteriuutisten määrä vuosina 1966—1972 New York Timesissa.

Syksyllä 1966 perustettu Mustat Panterit ei yltänyt NYT:n uutisiin ensimmäisinä kuukausinaan, ja vuonna 1967 Panterit olivat juttuaiheena vain satunnaisesti, ensimmäisen kerran toukokuussa. Vuonna 1968 juttujen määrä kasvoi alkuvuoden kuukausien muutamasta irtonaisesta jutusta loppuvuoden vajaaseen puoleensataan kuukaudessa, ja sana ”panteri” oli jo joskus otsikossa (sitä ennen panterit olivat useimmiten vasta uutistekstissä, ei otsikkotasolla, joten uutinen ei aina välttämättä ollut suoraan heidän organisaatiostaan). Vuonna 1969 juttujen keskiarvomäärä oli 41, mutta marras-joulukuussa tapahtui hyppäys 43 jutusta 108 juttuun. Joulukuun korkea määrä ennusti seuraavaa vuotta, sillä vuonna 1970 juttujen määrä oli massiivinen 1400. Vuonna 1971 juttumäärä puolittui, mutta 1960-luvun lukuihin määrä oli vielä suuri.

Aikarajaustani joulukuusta 1969 tammikuulle 1970 perustelen tutkimuskirjallisuuden ja uutistekstien pohjalta tapahtumien monipuolisuudella ja niiden saamalla ristiriitaisella vastaanotolla yhteiskunnassa. Syksyllä 1969 panttereihin liittyviä uutisaiheita olivat otsikoiden perusteella Bobby Sealen niin sanottu Chicago 8-oikeudenkäynti, panteri Alex Rackleyn murhaoikeudenkäynti ja keväällä 1970 alkavan, niin sanotun Panther 21 –oikeudenkäynnin valmistelut. Pääaiheen – oikeudenkäynnin – luonteen vuoksi nämä olivat kuitenkin staattisia, seuranta uutisoinnin kaltaisia aiheita, eikä tämän vuoksi esimerkiksi marraskuun 1969 sisällyttäminen tutkimukseen ollut

mielestäni tarpeellista. Joulukuun hätkähdyttävään uutismäärään lienee ollut syynä 4.12. Chicagossa tehty poliisiratsia, jonka aikana pantterijohtaja Fred Hampton ja pantterijäsen Mark Clark ammuttiin. Ratsiasta alkoi spekulatio poliisien toimintatavoista ja panttereiden oikeuksista, joka nosti organisaation rysäyksellä julkisuuteen. Joulukuun uutisten tutkimisen etuna on myös se, että vaikka Pantterit organisaationa oli jo aikaisemmin saanut julkisuutta, lienee se ollut monelle vielä melko tuntematon. Panttereita selitettiin suurelle yleisölle rinnastuksin, jotka tekivät uutisteksteistä hedelmällisiä tutkia. Organisaation yhtäkkinen uutisarvoisuus näkyy myös otsikoissa: vielä marraskuussa ”pantteri” oli harvoin otsikossa, mutta joulukuussa ”pantteri” oli toistuvasti otsikoissa.¹⁷

Tammikuun sisällyttäminen tutkimusjaksoon oli mielestäni oleellista joulukuun tapahtumien seurannalla¹⁸ ja uutisointilinjan muodostamiseksi. Pelkän joulukuun materiaali olisi voinut olla liian suppea, mutta toisaalta helmikuun 1970 sisällyttäminen tutkimukseen ei enää mielestäni ollut tarpeellista. Helmikuussa runsas uutisointi jatkui, jopa kasvoi tammikuusta, mutta uusia suuria uutisaiheita ei ainakaan helmikuun otsikoiden perusteella noussut. Helmikuussa jatkettiin tammikuussa esiin nousseista aiheista, kuten valtion mediaan kohdistamasta painotuksesta ja kansalaisten osallistumisesta panttereiden takuusummien keräykseen. Myös Panther 21 – oikeudenkäynnin valmistelujen seuraaminen jatkui tiivistä. Koko vuoden 1970 juttumäärä on toki huomiota herättävä, mutta hakukoneen kautta selaamani otsikoiden perusteella vaikutti siltä, että kevään 1970 uutisointi ja tapahtumatkin olivat ainakin osittaista seurausta joulu-tammikuussa heränneeseen (tai voimistuneeseen) kiinnostukseen panttereita kohtaan. Tämän vuoksi, tutkimusnäkökulmaani ajatellen, hedelmällisin tutkimusmateriaali on uutisoinnin kasvun ensimmäisinä kuukausina.

Internetin hakukoneen avulla kartoitin joulukuun 1969 ja tammikuun 1970 aikana New York Timesista 210¹⁹ pantteri-aiheista tekstiä. Näistä pääsääntöisesti panttereita käsitteleviä uutisia,

¹⁷ Esimerkiksi marraskuun 43 uutisesta noin neljäsosa liittyi otsikoiden perusteella Bobby Sealen Chicago 8-oikeudenkäynnin seuraamiseen. Liki puolet otsikoista ei viittaa Panttereihin ollenkaan, joten organisaatio on saattanut olla vain mainittuna tekstissä, eikä niinkään pääaihe. Kolme selvästi Panttereihin (muihin kuin Sealen oikeudenkäyntiin) liittyvää marraskuun uutista käsittelevät otsikoiden perusteella Panttereiden yhteistyötä puertoricolaisen ryhmän kanssa, Panttereiden perustamaa köyhien terveysasemaa ja ilmeisesti Alex Rackleyn murhaoikeudenkäynnin alkua.

¹⁸ Joulukuun päätapahtuman, Chicagon ratsian, tapahtumia selvittelevässä oikeudenkäynnissä saatiin panttereiden kuolemasta päätös 22.1.1970., joka osaltaan vaikutti aikarajaukseeni, sillä Chicagon ratsia oli merkittävä syy tutkimuksen alun aikarajaukselle. Koska Hamptonin ja Clarkin kuolemat eivät kuitenkaan ole tutkielmani pääkohde, ei mielestäni ollut tarpeellista rajata tutkimusaluetta päivämäärillä 4.12.1969 ja 22.1.1970, vaan ottaa koko kuukaudet käyttöön.

¹⁹ Hakukone antoi sanoilla ”black and panther” joulukuulle 108 juttua. Tilastossani on silti 112 juttua, sillä kolme isojen uutisten yhteydessä ollutta pikku-uutista (13.12., 20.12., 25.12.1969) ja yksi kirja-arvostelu (jossa mainitaan

toimituksellisia mielipidekirjoituksia ja yleisönosastokirjoituksia oli 105. Tämän lisäksi 58 juttua sivusi organisaatiota tai se vain mainittiin muun aiheen yhteydessä. Kategoria ”muut”, eli 40 hakukoneen antamaan vinkkiä oli muun muassa lehden sisällysluetteloon, tv- ja radio-ohjelmiin, jolloin näiden tekstien hyöty tutkimukselle oli käytännöllisesti katsoen olematon²⁰. Tekstien lisäksi huomioin materiaalina kahden kuukauden aikana julkaistut 15 panttereihin liittyvää kuvaa.

	joulukuu	tammikuu	yhteensä
Uutinen (etusivu)	50 (5)	33 (3)	83
Pääkirjoitus	1	1	2
Toim. mielipide	3	3	6
Yleisönosastokirje	6	8	14
Sivuava juttu (uutinen)	33	17	50
Sivuava juttu (vl-liite)	3	5	8
Muut	16	25	40
Yhteensä	112	92	210
Kuva (etusivu)	12 (2)	3	15*

Taulukko 2. Panttereita koskevien mediatekstien jakauma tekstityyppien mukaan.

*Käytän joulu-tammikuussa julkaistuja kuvia tutkimuksessani tekstini tukena tai haastajana. Yhden kuvan laatu skannauksen jälkeen oli kuitenkin niin huono, että kuvasta olisi ollut vaikea saada selvää. Kuva oli panttereita sivuavassa uutisessa ja se oli otettu ranskalaisen yliopiston käytävällä. Käytävän seinällä oli juliste Bobby Sealesta. NYT Red tape slowing reform of Antiquated Frech University System, 11.12.1969

Kokonaismäärästä juttuja oli joulukuussa 112 juttua ja tammikuussa 92. Joulukuussa NYT julkaisi myös muutaman rivin uutisia panttereista, usein rykelmänä isomman pantteriuutisen ympärillä. Tammikuussa näitä lyhyitä uutisia ei juuri ollut. Kahden kuukauden aikana panttereita käsitteleviä pääkirjoituksia oli kaksi, toimituksellisia mielipidejuttuja kuusi, ja yleisön mielipidejuttuja julkaistiin 14. Kuvista 12 oli joulukuun lehdissä ja kolme kuvaa tammikuussa. Yleisön mielipidekirjoituksissa ja useimmissa toimituksellisissa mielipidekirjoituksissa kirjoittajan nimi on mainittu, ja mainitsen tämän myös alaviitteissä, samoin kuin tekstityypin, otsikon ja päivämäärän. Pääkirjoituksissa tekijän nimeä ei ole, joten viitatessani pääkirjoituksiin määritän tekstityypin otsikon ja päivämäärän lisäksi. Panttereista kirjoittivat useat NYT:n toimittajat, mutta etenkin John

Cleaver) eivät olleet hakukoneen antamassa listassa. Tammikuulle kone antoi 90 juttua. Tilastossani on 92 juttua, sillä yksi mielipidekirjoitus (11.1.1970) ja yksi pikku-uutinen (31.1.1970) eivät tulleet pähäkusanalla.

²⁰ Täysin hyödyttömiä ”muut”-osaston vinkit eivät olleet. Niiden perusteella panttereiden kysyntä televisiossa ja radiossa kasvoi joulukuulta tammikuulle, sillä kun joulukuussa pantterit NYT:n listan mukaan liitettiin vain yhteen televisio-ohjelmaan, oli luku tammikuussa peräti 13 televisio-ohjelmiin ja yksi radioon. Aineistoa hankkiessani vilkaisin muutamaa ko. vinkillä ollutta kohtaa lehdestä, ja molemmilla kerroilla teksti oli tämänkaltaisen ”David Hilliard puhuu Mustista Panttereista”. Olemattoman informaation vuoksi en tallentanut ko. kohtia lehdestä, joten en voi tietää, onko tammikuun kaikki 14 kohtaa juuri Mustat Pantterit-organisaatiosta, vai oliko mukana esimerkiksi luonto-ohjelmia.

Kifnerin tekstejä tutkimusaikajaksollani oli runsaasti. Omien toimittajien kirjoittamien uutisten lisäksi NYT käytti myös uutistoimistojen Associate Pressin (AP) ja United Press Internationalin (UPI) uutisia. Koska uutiset olivat runsain mediatekstilaji, en määritä alaviitteessä tekstityyppiä, vaan vain otsikon ja päivämäärän.²¹

1.3 Tutkimustapa

Tutkielmaa aloittaessani en tiennyt toteuttavani mitään tiettyä teoreettista lähestymistapaa. Rakensin tutkielmaani tiedotusopin väitöskirjojen, tutkimusten ja tutkiskuskirjallisuuden luomien mallien pohjalta, ja tiedotusopin teoreettiseen kirjallisuuteen tutustumisestani huolimatta mikään teoria ei tuntunut kuvaavan riittävän hyvin mitä olin mielestäni tekemässä. Douglas Kellnerin *Mediakulttuuri* oli ensimmäinen teos, joka heijasti mielestäni selkeästi sitä aihepiiriä, mitä itse tutkin. Kellner kuvaa teoriaansa nimellä *kriittinen monikulttuurinen kulttuurintutkimus*. Se sisältää kriittisen yhteiskuntateorian ja kriittisen kulttuurintutkimuksen, jotka molemmat arvostelevat sortavia rakenteita ja pyrkivät yhteiskunnalliseen tasa-arvoon. Ne tavoittelevat avointa suhtautumista erilaisuutta, kulttuurista monimuotoisuutta ja *Toiseutta* kohtaan, eli ne ovat monikulttuurisia²². Kellner määrittelee teoriansa seuraavasti: "Kriittinen monikulttuurinen kulttuurintutkimus merkitsee yhteiskunnallisen vallan ja vallankäytön suhteiden analysoimista sekä sen tutkimista, millä tavoin vallitsevat ideologiset representaatiot peittelevät ja oikeuttavat vallankäyttöä." Kriittisessä monikulttuurisessa tutkimuksessa etsitään vallitsevia yhtenäisiä strategioita, joilla leimataan ja lokeroidaan sorrettuja ryhmiä ja suljetaan ne ulkopuolelle. Tätä voidaan tehdä sekä samankaltaisuutta kuin erilaisuuttakin korostamalla. Rodun, sukupuolen ja luokan representaatiot kietoutuvat yhteen ja toimivat hallitsevien ideologioiden kantajina. Näin yhteiskunnallinen epäoikeudenmukaisuus ja sorto laillistuu ja piiloutuu, tulee luonnolliseksi ja normaaliksi.²³

Kriittisessä kulttuurintutkimuksessa monipuolisuus on olennaista. Monipuolisuudella pyritään pienentämään tulkitsijan itsensä (eli minun) väistämättä olemassaolevia ennako-odotuksia, arvoja, ennakkoluuloja ja rajoituksia.²⁴ Omien rajoitteideni vaiktusta tutkimukselle pienentääkseni tutkin mediatekstejä yhteiskunnallisessa kontekstissa, median rakenteen ja rutiinien kautta sekä toimittajan työtapojen vaikutuksen huomioonottaen. Yleisö on tärkeä osa ketjua, mutta vastaanottotutkimus ei

²¹ Mediatekstien lajittelua tekstityypin mukaan perustelen sillä, että eri mediateksteillä on eri funktiot sanomalehdessä. Mediatekstityyppien eroista ja erojen merkityksestä lisää alaluvussa 1.4.

²² Kellner summaa monikulttuurisuuden alle kaikki ne kulttuurintutkimuksen muodot, jotka tutkivat erityisesti luokan, sosiaalisen sukupuolen, seksuaalisuuden, etnisyyden, alistaisuuden ja muiden aiemmassa kulttuuria koskevassa tutkimuksessa usein huomiotta jätettyjen ilmiöiden representataatiota. Kellner 1998, 110.

²³ Kellner 1998, 110–112.

²⁴ Kellner 1998, 113.

ole mahdollinen. Journalistisessa tutkimuksessa tutkitaan kuitenkin usein oletettuja vaikutuksia tuotannon ja sisällön kautta,²⁵ eli analysoimalla tekstejä ja huomioimalla yhteiskunnallisen kontekstin, valtamedian toimintatavan, toimittajan työn ja oletetun yleisön koostumuksen tutkin sitä, mitä teksteistä *olisi voitu tulkita*.

Käytän tutkielmassani sekä laadullista että määrällistä sisältöanalyysia²⁶ kuvien ja tekstien suhteen. Vaikka sisältöanalyysi nimensä perusteella keskittyisi vain tutkittavan mediatekstin sisältöön itseensä, käsitetään se yleisesti soveltuvan myös kuvaamaan tutkimuksia, joiden painopiste on muualla kuin mediatekstin sisällössä sinänsä. Veikko Pietilä kuvaa teoksessaan *Sisällön erittely* sisältöanalyysia seuraavasti: "Sisällön erittelyä käytäväksi tutkimuksiksi katsotaan nykyään kaikki sellaiset, joissa joko tilastollisesti tai sanallisesti pyritään kuvailemaan joko dokumenttien sisältöä ilmiönä tai niitä ulkopuolisia ilmiöitä, joita sisällön ajatellaan ilmaisevan."²⁷ Yhdistäessäni NYT:n mediatekstit 1960-luvun kontekstiin sidon tutkimuksen myös yhteiskunnallis-historialliseen tilanteeseen,²⁸ jota ilman tutkimuksestani tulisi vain "erään ryhmän mediakuvan tutkimista eräässä tiedotusvälineessä".

Taulukoin ensimmäisessä käsittelykappaleessa materiaalin (sekä kuvien että tekstien) määrää erilaisten muuttujien mukaan, ja analysoin taulukoita erilaisista lähtökohdista käsin. Taulukot toimivat tutkielman rakenteen pohjana, sillä niiden avulla perustelen tekemiäni johtopäätöksiä ja yleistyksiä.²⁹ Taulukoilla ei kuitenkaan ole mahdollista selvittää, mitä materiaali kertoo tai voisi kertoa, jonka vuoksi olen käyttänyt laadullista sisältöanalyysia muualla tutkimuksessani. Sisällön analysoimisessa olen käyttänyt apuvälineinäni muun muassa kuvailujen, stereotyyppien ja metaforien tutkimista, jotka kertovat yhteiskunnallisesta ajatusmaailmasta.³⁰ Näin stereotyyppioista ja kuvailuista tulee samalla kriittisen monikulttuurisen tutkimuksen työkaluja, sillä stereotyyppioita ja kuvailuja etsiessäni etsin todisteita epätasa-arvoisesta yhteiskunnasta, sen valtasuhteista ja luonnollistetuista ideologioista.

Mediatekstejä analysoitaessa kuvilla on myös suuri merkitys aiheen mediakuvalle. Kuvat voivat olla sanallisen esityksen tavoin metaforisia, jolloin on analysoitava kuvien suhdetta muihin tekstissä

²⁵ Kivikuru 1995, 96.

²⁶ Sisältöanalyysista käytetään myös termiä sisällön erittely. Lisää termien erojen ja samankaltaisuuden merkityksestä esimerkiksi teoksessa Seppänen 2005, 144–146.

²⁷ Pietilä 1976, 52–53.

²⁸ Kellner 1998, 114.

²⁹ Luokitteleva tai tilastollinen kuvailu on pelkkää sanallista kuvailua pätevämpi menettelytapa silloin, kun on kyse laajasta materiaalista, useista kuvailtavista sisällöllisistä piirteistä, vertailusta tai yleistettävyydestä. Pietilä 1976, 33.

³⁰ Hellsten teoksessa Kantola & Moring & Väliaverron 1998, 68.

käytettyihin metaforiin. On myös tarkasteltava, ketä kuvissa esiintyy, mitä ihmiset tekevät, kuinka paljon mitäkin kuvatyyppejä on käytetty.³¹ Kuvia, grafiikkaa ja piirroksia voi tekstien lailla tutkia sisältöanalyysin avulla,³² ja näin olen tutkimuksessani tehnyt. En silti käsittele kuvia yhtenä ryppäänä omassa kappaleessaan, vaan käytän niitä läpi tutkielman tukemassa tai haastamassa tekstien sisältöä. Vertaan kuvia teksteihin ja pohdin eroavatko tekstein ja kuvien luomat mielikuvat toisistaan vai tukevatko ne toisiaan, ja miksi näin on. Analysoin myös kuvan ja tekstin (otsikko, kuvateksti) yhteisvaikutusta panttereiden mediakuvaan sinänsä, ja pohdin samalla kuvan ja tekstin voimaa. Tämä jälleen tuottaa vahvistusta tai haastaa etsimään uusia vastauksia yhteiskunnan voimasuhteista.

1.4 Mediateorioita ja median tehtäviä

Medialla on monia eri tehtäviä yhteiskunnassa, ja tehtävistä ollaan oltu montaa eri mieltä ainakin 1900-luvun alusta lähtien. 1900-luvun vaihteessa. Albert Schäfflen mielestä viestintä oli yhteiskuntaruumiin symbolinen sidos, Ferdinand Tönniesin mukaan yleinen mielipide oli yhteiskunnan kokoaja ja Max Weberin mielestä lehdistö oli yhteiskunnan omatunto ja kulttuurin muokkaaja. 1950-luvulla Siebertin, Petersonin ja Schrammin tutkimus ”Neljä lehdistöteoriaa” jakoi lehdistöt autoritaariseen ja liberalistisiin koulukuntiin. Liberalistinen lehdistöteoria, johon Yhdysvallat laskettiin kuuluvaksi, painottaa demokratiaa ja kansalaisyhteisyyttä, kun sen vastapainona oleva autoritaarinen teoria painottaa lehdistön merkitystä valtakoneiston tukijana. 1600-luvun lopulla Englannissa syntyneen liberaalin suuntauksen amerikkalaisena muunnoksena oli 1900-luvulla kehitetty sosiaalisen vastuun lehdistöteoria, jossa lehdistön tehtäviksi katsotaan kaupallisten tavoitteiden lisäksi muun muassa kansalaisten viihdyttäminen ja informointi. Autoritaarisen ja etenkin sen muunnoksen neuvostokommunistisen lehdistöteorian mukaan lehdistön päätarkoitus oli tukea neuvostososialistista järjestelmää ja puolueen diktatuuria. Jaottelun oikeellisuutta tai puolueettomuutta on myöhemmin kritisoitu kovin sanoin, sillä jakoa on pidetty yhtenä keinona mustamaalata Neuvostoliittoa kylmän sodan aikana.³³

Amerikkalaisen John Merrillin mielestä journalisti on kaikki kaikessa, jolloin muun muassa kansalaisten oikeus tietoon merkitsee sitä, että media luovuttaa ulkopuoliselle oikeuden tietojen valintaan. Samaa journalistisen sananvapauden rajoittumista edustaa kansalaisten pääsy välineeseen, eli esimerkiksi vastineoikeus tai lehden yleisönosastopalstat. Niin ikään amerikkalaisen Herbert Altschullin lehdistöteoriassa Yhdysvallat on markkinatalousmaakategoriassa, jolloin

³¹ Horsti 2005, 76.

³² Seppänen 2005, 27.

³³ Nordenstreng 1995, 51—53.

journalismin tarkoituksena on etsiä totuutta, palvella ihmisiä puolueettomasta, palvella hallituksen vahtikoirana ja tukea kapitalismin oppia. Tällöin lehdistö on vapaa ulkopuolisesta vaikutuksesta ja raportoi tasapuolisesti ja objektiivisesti yhteiskunnan tapahtumista.³⁴

Kaarle Nordenstrengin, Denis McQuailin, Clifford Christiansin, Theodore Glasserin ja Robert Whiten 1990-luvulla kehittämässä viiden normatiivisen paradigman mukaan tietyssä maassa ja jopa yhdessä ja samassa mediassa voi esiintyä useita erilaisia tehtävyytyyppejä samanaikaisesti. Liberalistisen paradigman mukaan median tehtävää ei voi ilmaista sisällöllisin perustein, vaan vain yksilön vapausoikeutena. Sosiaalisen vastuun paradigman perusteella median tehtävänä on antaa kansalaisille totuudenmukainen kuva päivän tapahtumista ja taustoista, sekä tukea aktiivista kansalaisuutta ja yhteisönmuodostusta. Kriittisen paradigma pätee erityisesti vallankumouksellisissa tilanteissa, jolloin tarkoituksena on tuottaa valtahegemonian vastaista julkisuutta, joka tukee alistettujen yhteiskuntakerrosten vapauttamista ja demokratiaa. Kulttuurinen paradigma korostaa pienyhteisöjä ja median tehtävänä on palvella sekä kulttuurista yhteisönmuodostusta että yhteisöjen keskinäistä kohtaamista laajemman harmonian aikaansaamiseksi. Hallinnollisessa paradigmassa viestinnällä on kontrollikoneiston asema, ja sananvapauden ja demokratian sijaan tarkoituksena on tuottaa ammattimainen ja tehokas uutisvälitys korporatiivisen yhteiskunnan tarpeisiin. Tällöin median päätehtävänä on välittää objektiivista tietoa asiantuntevista auktoriteetilähteistä. New York Times lukeutuu tähän kategoriaan viiden paradigman kehittäjien mukaan.³⁵

Erilaisista teoreettisista lähtökohdista käsin yhdysvaltalaisen median voisi siis luokitella useampaan kategoriaan. Kategorioita oleellisempaa tutkimukseni kannalta on se, että yhdysvaltalaisella medialla katsotaan olevan useita eri tehtäviä yhteiskunnassa, ja joskus tehtävät ovat ristiriidassa keskenään. Pääsääntönä ollee se, että valtakoneiston kritisointi on mahdollista siihen asti, kun yhteiskunnallinen järjestys säilyy. Tällöin koko valtakoneistoa ei kyseenalaisteta, vaan vain osia siitä: esimerkiksi yksittäisen oikeudenkäynnin tuomaria voidaan uutisissa kritisoida, mutta oikeusjärjestelmän toimintaan tai toimimattomuuteen harvemmin puututaan. Yhtä lailla media voi haastaa voimassaolevaa järjestelmää uutisoimalla yhteiskunnan muutosvirtauksista kuten kansalaisoikeus- ja naisasialiikkeistä,³⁶ mutta rajana kulkee liikkeen tavoitteiden moraalinen

³⁴ Nordenstreng 1995, 54—58.

³⁵ Nordenstreng 1995, 61—64. Nordenstrengin mukaan teorian kehittelmä ei ollut tässä teoksessa vielä täysin valmis, ja esimerkiksi suuntausten nimet saattoivat muuttua varsinaisessa versiossa. Minulla ei ollut mahdollisuutta selvittää, missä teoksessa varsinainen teoria on julkaistu saati sitten saada sitä käsiini, joten tyydyin vaillinaiseen kehittelyyn. Mielestäni se ajaa kuitenkin asiansa, koska tarkoitukseni on esitellä mediatutkimuksen monia mielipiteitä median tehtävistä samalla kun annan viitteitä itse tehtävistä.

³⁶ Lule 2001, 36—37.

oikeutus yhteiskunnassa yleensä.³⁷ Näiden seikkojen lisäksi tiedotusvälineen on myös pakko huomioida yleisön näkökulma yhteiskunnallisiin tapahtumiin, sillä tuotteita ostava yleisön on yksi tärkeä elinehto tiedotusvälineen olemassaololle.³⁸

Pääsääntöisesti uutisten välittäminen on tiedotusvälineiden ensisijainen tehtävä, ja uutiset ovat sanomalehdissä suurin mediatekstiryhmä.³⁹ Uutiset rytmittävät kansalaisten päiväjärjestystä ja niitä seurataan, jotta pysyttäisiin tietoisena maailman tapahtumista.⁴⁰ Tiedotusvälineet eivät välttämättä sanele, mitä yleisön pitää asioista ajatella, mutta nostamalla asioita julkiseen tilaan se vaikuttaa vahvasti siihen, mistä yleisöllä yleensäkin on mielipiteitä.⁴¹ Uutisia välittämällä tiedotusvälineet heijastelevat yhteiskunnan tapahtumia, mutta eivät heijasta koko totuutta. Enemminkin tiedotusvälineet luovat todellisuudesta omia muunnelmiaan, jotka vaihtelevat tekstin tuottajien yhteiskunnallisen aseman, etujen ja päämäärien mukaan. Muunnelmat syntyvät niistä valinnoista, joita tehdään tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Mitä sisällytetään tekstiin, mitä jätetään pois, mikä ilmaistaan suoraan, mikä epäsuorasti, mitkä seikat ovat ensisijaisia, mitkä toissijaisia.⁴² Valintaa tehdään uutiskriteereillä, jotka määrittävät, *mikä on uutinen*. Uutisen ja uutiskuvan päätehtävinä on vastata kysymyksiin mitä, missä, milloin, miksi, miten ja kuka, ja jatkokysymyksenä voi olla millä seurauksella. Uutinen on rakenteeltaan kuin kärjellään seisova kolmio, jossa ylimpänä on tärkein asia – otsikko kertoo uutisarvoisimman näkökulman – ja leipätekstissä seuraa vähemmän tärkeät asiat.⁴³ Uutisia pidetään yleisesti muihin median lajityyppeihin verrattuna uskottavampana, vaikka vastaanottaja tietäisikin, että uutiset on valikoitu ja eri osista rakennettu.⁴⁴

Uutiset muokkaavat päiväjärjestyksen lisäksi myös tiedotusvälineen muuta sisältöä. Tärkeiksi koetut uutiset muodostavat usein pohjan pääkirjoituksille. Pääkirjoituksissa voidaan tuoda esiin uusia näkökulmia uutiseen tai pyrkiä tarjoamaan vastaus tai peräti tuomio, jos uutisessa on kyse ongelmatilanteesta tai rikoksesta.⁴⁵ Pääkirjoitus on lehden virallinen ääni, ja vaikka kirjoitus olisikin näennäisen latteaa, voi rivien välissä olla jyrkkiä ristiriitoja ja tiukasti tiettyyn arvomaailmaan sitoutumista.⁴⁶ Mielipidetekstit, olivat ne sitten toimituksellisia tai yleisön tekstejä, reagoivat jo

³⁷ Paletz & Entman 1981, 128–130, 146.

³⁸ Pietilä 1997, 146.

³⁹ Hemánus 1976, 80–81.

⁴⁰ Horsti 2005, 58–59.

⁴¹ Kunelius 2003, 142.

⁴² Fairclough 1997, 136.

⁴³ Suhola & Turunen & Varis 2005, 100–101, 154. Jokainen tiedotusväline määrittelee uutiskriteerien arvojärjestyksen lukijakuntansa (tai oletetun lukijakuntansa), toimittajien määrän ja käytettävässä olevan palstatilan mukaan. Hall et al 1978, 60

⁴⁴ Horsti 2005, 58–59.

⁴⁵ Hall et al 1978, 89; Paletz & Entman 1981, 5–6.

⁴⁶ Suhola & Turunen & Varis 2005, 122–123.

tapahtuneisiin asioihin, ja nousevat usein lehden uutisoinnin pohjalta. Mieli­pide­pal­stalla julkaistut jutut heijastavat lehteä itseään, sen linjaa, yhteiskunnallista asemaa ja näkökulmia ajan tapahtumista ja ilmiöistä. Vaikka tiedotusväline ei voi suoraan vaikuttaa yleisö­nosastokirjeiden sisältöön, se silti päättää, mitkä kirjeistä julkaistaan, ja voi näin osaltaan vaikuttaa keskustelun kulkuun. Valikoimalla yleisökirjoituksia lehti voi myös tukea omaa uutisointilinjaansa tai nostaa uusia aiheita julkiseen tilaan. Mieli­pide­pal­stalla voidaan ylläpitää vastakkaisten mielipiteiden esittävien tahojen keskustelua, tai julkaista lehden uutisointia kritisoivaa kirjoittelua. Tällöin muodostuu kuva yksilön mahdollisuuksista vaikuttaa, ja toisaalta myös siitä, ettei lehti ole rajoittunut vain yhteen viralliseen mielipiteeseen. Mieli­pide­kirjoitukset eivät kuitenkaan vastaa koko kansan ääntä.⁴⁷

Keskusteluareenana olemisen ja puheenaiheiden nostattamisen lisäksi media antaa rakennuspalikoita identiteetin luomiseen. Joukkoviestimet luovat me-henkeä nostamalla esiin yhteisiä puheenaiheita ja tarjoamalla yhteisiä kokemuksia. Juttujen arvottamisen perusteena käytetään yhteiskunnallisia arvoja ja normeja, joiden käyttäminen samanaikaisesti uusintaa ja vahvistaa niitä entisestään. Identiteettiänsä jatkuvasti rakentavilla, uusintavilla ja vahvistavilla vastaanottajilla tiedotusvälineiden käyttämät arvot ja normit auttavat joko samaistumaan ”meihin” tai tekemään eroa ”muihin”. Samaistuminen tapahtuu esimerkiksi yhteiskunnan ”sankarien” kautta, kun eroa tehdään viittaamalla ”vieraisiin” rotuihin ja kulttuureihin.⁴⁸ Samaistumista ja erontekoa tehdään käyttämällä stereotyyppioita, metaforia ja yleistämistä. Ne helpottavat käsittämään uusia asioita taustoineen, sillä uuden asian ymmärtäminen yksityiskohtaisesti olisi lukijalle uuvuttavaa. Sama pätee myös esimerkiksi uutisen rakenteeseen: se kirjoitetaan stereotyyppiseen muotoon, jolloin otsikkoon ja kärkeen ladataan kaikista tärkein ja mielenkiintoisin asia, jotta lukija kiinnostuisi lukemaan koko tekstin.⁴⁹ Metaforien, stereotyyppien ja yleistysten käytön takana on tavoite tehdä asia lukijalle helpommin ymmärrettäväksi.

Me-hengen luominen on yksinkertaista, jos mediatyöntekijät ja toisaalta myös vastaanottajaryhmä ovat homogeenisia esimerkiksi iältään, uskonnoltaan tai etniseltä taustaltaan. Monietnisessä yhteiskunnassa tiedotusvälineiden työntekijöiden etnisyyden pitäisi heijastaa yhteiskunnan etnistä rakennetta. Mikäli näin ei tapahdu, ja tiedotusvälineissä on yksi etninen ryhmä selvänä enemmistönä, on vaarana tiedon välittäminen tämän etnisen ryhmän näkökulmasta, jolloin median antama kuva yhteiskunnasta vääristyy. Median antama kuva lujittaa kulttuurirasismia, kollektiivista ideologiaa, joka jakaa yhteiskunnan ”meihin” ja ”niihin”. Median tekemä jako johtaa valtaväestön

⁴⁷ Hall et al 1978, 120—121.

⁴⁸ Kunelius 2003, 184—191.

⁴⁹ Pietilä 1997, 144—146; Suhola & Turunen & Varis 2005, 100—101.

uskomaan, että heidän uskomuksensa ja tuntemuksensa muista ovat oikeutettuja ja normaaleita, kun muiden arvot ja normit ovat arvottomampia. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa median pitäisi myös luoda useita identiteettejä, jotta erilaisille (erivärisille) vastaanottajille olisi tarjolla roolimalli, johon samaistua. Mikäli näin käy, voi yhteiskunnan yhteenkuuluvuuden tunne horjua.⁵⁰

Monikulttuurisessa yhteiskunnassa korostuvat stereotyyppien ja metaforien vaarat. Mikäli yhteiskuntaa tarkastellaan enemmistön näkökulmasta ja enemmistön määrittämien yleistysten avulla, voidaan tiivistetyillä ilmaisuilla korostaa etnistä hierarkiaa ja toiseutta.⁵¹ Nimeämisellä ja luokittelulla olla yhteiskunnallisesti negatiivisia seurauksia, koska kieli ylläpitää valtasuhteita.⁵² Esimerkiksi stereotyyppit toimivat paitsi asian ymmärtämisen helpottajana, myös suojamuurina. Tällöin niistä poikkeava näkökulma, kuten uusinta tietoa edustava näkökulma, ei välttämättä pääse esiin. Stereotyyppiasta tulee pinttyneen näkökulman puolustaja ja sen entisestään vahvistaja.⁵³ Myös metaforat, joiden käyttöä puoltaa ilmaisun tiiviys, paljastavat usein saman kulttuurin eri jäsenten tiedostomattoman tavan hahmottaa ja jäsentää asioita.⁵⁴ Kielellisen ilmaisun lisäksi sama koskee itse uutisaiheiden valintaa. Yhteiskunnallisesti voimakkaimman kansanryhmän, taloudellisen, kulttuurisen ja poliittisen enemmistön näkökulmaa painottava valtamedia ei ole kiinnostunut marginaaliryhmistä. Marginaaliryhmien, kuten laittomien lakkolaisten, mellakoitsijoiden, sosiaaliavustusäitien, etnisten ryhmien ja opiskelijamilitanttien julkisuusarvo on pieni, koska ryhmien tavoitteet eivät vastaa enemmistön toiveita ja voivat olla myös yhteiskunnallisen järjestyksen vastaisia. Ryhmillä ei ole resursseja, johtajuutta tai riittävän suurta yleisöä tavoitettavaa sanomaa. Näiden puutteiden vuoksi ryhmillä ei myöskään ole suoria kontakteja tiedotusvälineisiin, jolloin ryhmän yritykset herättää median mielenkiinto ovat tuloksettomia.⁵⁵

1.5 Aikaisempi tutkimus

Mustia panttereita on tutkittu Yhdysvalloissa eri näkökulmista melko runsaasti. Eri tutkimuksissa on tutkittu organisaation ideologiaa, onnistumista tai epäonnistumista, kansainvälistä merkitystä ja vaikutusta. Pantterit niputetaan milloin minkäkin suuntauksen kanssa, tutkimuksissa kritisoidaan ja ylistetään organisaation toimintamalleja, todistetaan organisaation tekemät virhearviot, mutta tunnustetaan myös panttereiden menestys esimerkiksi ghettojen asukkaiden terveydenhuollon parantamisessa. Tutkimuksen näkökulmien kirjavuus kertoo organisaation ristiriitaisesta perinnöstä, ja siitä, että näkökulmasta riippuen oikeita totuuksia voi olla monia. Monipuolisuus ja tutkimusten

⁵⁰ Henry et al 2000, 319—320; Kunelius 2003, 191.

⁵¹ Ahola 2002, 143.

⁵² Väliverronen 1998, 26—27.

⁵³ Pietilä 1997, 144—145; Kivikuru 1995, 101—102.

⁵⁴ Hellsten 1998, 64—75, 88.

⁵⁵ Paletz & Entman 1981, 125—128.

tuoreus kertovat organisaation merkityksestä amerikkalaisessa yhteiskunnassa edelleen. Tuoreimpia teoksia ovat Charles E. Jonesin *The Black Panther Party - Reconsidered* (1998), Kathleen Cleaverin ja George Katsiaficasin *Liberation, Imagination, and the Black Panther Party* (2001) ja Mumia Abu-Jamalin *We want Freedom* (2004). Sekä Cleaver että Abu-Jamal ovat itse (olleet) panttereita, ja he ovat tutkimuksillaan etsineet syitä organisaation elinkaaren eri vaiheisiin. Myös perustaja Huey Newton tutki organisaatiotaan vuonna 1980 ilmestyneessä väitöskirjassaan *War against the Panthers*.

Panttereita koskevan tutkimuksen monipuolisuudesta huolimatta en vielä ole löytänyt yhtään tutkimusta, joka käsittelisi kokonaisvaltaisesti organisaation mediakuvaa valtamediassa ja syitä siihen.⁵⁶ Viittauksia panttereiden saamaan käsittelyyn on toki monissa tutkimuksissa, ja ilmeisesti vallitsee yhteisymmärrys siitä, että valtamedian luoma mielikuva oli yksipuolinen, eikä tehnyt oikeutta organisaatiolle. *Yksikään joukkotiedotusvälineitä seuraava ihminen valkoisessa Amerikassa ei tiedä mitään Hueystä, mikä hänet muokkasi ja mikä tuotti Mustat pantterit.*⁵⁷ Kathleen Neal Cleaver pohtii artikkelissaan *Women, Power and Revolution* syitä organisaation miesvoittoiseen mediakuvaan, ja pitää yhtenä syynä naisten puuttumisen tiedotusvälineistä toimittajina, kuvaajina ja uutispäälliköinä.⁵⁸ Gene Marine käsittelee teoksessaan *The Black Panthers* valtamedian suhtautumista organisaatioon toukokuun 1967 Sacramenton oikeustalotapahtumien kautta, jolloin organisaatio nousi julkisuuteen ensimmäisen kerran. Aset ja väkivallan mahdollisuus sävyttivät ensiesiintymistä Marineen mukaan.⁵⁹ Niin ikään Mumia Abu-Jamal toteaa valtamedian luoneen ja ylläpitäneen panttereista kuvaa rassistisena, väkivaltaisena ja rikollisena organisaationa.⁶⁰ Yksikään edellä mainituista tutkimuksista ei kuitenkaan tutki seikkaperäisemmin syitä panttereiden väkivaltaisen, rassistisen tai rikollisen mediakuvan takana. Useimmiten kuva on selitetty viittaamalla tiedotusvälineiden ja valtakoneiston vahvoihin keskinäisiin kytköksiin ja panttereiden valtakoneistonvastaisella toiminnalla.⁶¹

Poikkeuksena on Jack Lulen tutkimus *The Scapegoat: The Killing of Huey Newton and Degrading Political Radicals*. Lule analysoi Newtonin kuoleman uutisointia vuonna 1989, ja piirtää Newtonin mediakuvan ääriä. Hän vertailee tuotettua väkivaltaväritteistä mediakuvaa siihen, mikä muu se olisi voinut olla erilaisilla aihepainotuksilla, eli mitä uutisissa jätettiin kertomatta. Lule käsittelee

⁵⁶ Christian Davenport on tutkinut sen sijaan panttereiden omaa sanomalehteä the Black Pantheria ja sitä, minkälaisen kuvan se antoi organisaatiosta. Davenport 2005, 193—209.

⁵⁷ James Baldwin teoksessa Heath, *Off the Pigs*, ix, lainattu Lule 2001, 78. *And not one person in white America, if they read the mass media, knows anything about Huey, what produced him or what produced the Black Panther Party.*

⁵⁸ Cleaver 2001, teoksessa Cleaver & Katsiaficas 2001, 125—126.

⁵⁹ Marine 1969, 67—76.

⁶⁰ Abu-Jamal 2004, 151—155.

⁶¹ Marine 1969, 67—68; Abu-Jamal 2004, 152.

median rutiinien, kuten uutiskriteerien vaikutusta mediakuvan synnyssä, samoin piilevän tai tiedostetun rasmin merkitystä mediateksteissä.⁶² Lulen tutkimus keskittyy kuitenkin nimenomaan Newtonin kuoleman uutisoinnin analysoimiseen, jolloin hän käsittelee pääosin sitä, miten Newtonia kuvattiin, eikä organisaatiota kokonaisuudessaan.

Saadakseni käsityksen Mustien panttereiden historiasta, innoittajista, toiminnasta ja ajatusmaailmasta olen perehtynyt panttereiden puhekokoelmiin *The Black Panther Speak* ja *The Huey P. Newton Reader*. Lisäksi olen lukenut eri panttereiden omaelämäkertoja, kuten Bobby Sealen *Seize the Time*, Eldridge Cleaverin *Musta Pantteri* ja *Sielu jäissä* ja David Hilliardin *This Side of Glory*. Nämä ovat valottaneet panttereiden ideologian lisäksi myös mustan amerikkalaisen arkea 1960-luvulla. Myös Angela Davisin omelämäkerta *With My Mind on Freedom*, Malcolm X:n omaelämäkerta, Malcolm X:n sekä Martin Luther Kingin elämiä vertaileva *Martin & Malcolm & America* sekä FBI:n toimia kuvaavat Ward Churchillin ja Jim Vander Wallin *The Cointelpro Papers* sekä *Agents of Repression* ovat toimineen tärkeinä teoksina yrittäessäni ymmärtää tuota vuosikymmentä. Tietenkin pitää muistaa, että varsinkin 1960-1970-luvuilla kirjoitetut omaelämäkerrat ovat toimineet myös propagandakirjallisuutena jäseniä värvätessä, mutta se ei mielestäni vähennä kirjojen arvoa yhteiskunnallisen tilanteen peilinä eikä myöskään organisaation tavoitteen selittäjinä.

Suomessa Mustia panttereita on tutkittu tietojeni mukaan äärettömän vähän. Tuorein, ja oikeastaan ainoa löytämäni suoraan panttereita käsittelevä tutkimus on vuonna 2005 Jyväskylän yliopistossa julkaistu Kristo Kennerin pro gradu ”*Valta kasvaa kiväärin piipusta: Mustat pantterit ja mustan vallankumouksen ideologia 1960-luvun lopun Yhdysvalloissa*”. Muita panttereita tai aihepiiriä sivuavia pro graduja on Tampereen yliopiston Sari Miettisen vuoden 2003 pro gradu *Ballot or the Bullet? Radikalismien ja maltillisuuden teemat 1960-luvun yhdysvaltalaisen kansalaisoikeusjohtajien Martin Luther Kingin, Malcolm X:n, Cesar Chavezin ja Reies Lopez Tijerinan puheiden ja kirjoitusten valossa*, niin ikään Tampereen yliopiston Tapio Vainion vuoden 1973 pro gradu *Black Power -liike poliittisena ilmiönä Yhdysvalloissa: tutkimus Black Power -liikkeen yhteiskunnallisesta taustasta, poliittisesta filosofiasta ja toiminnasta* sekä Helsingin yliopiston Hilikka Pekkasen *Myths and Rituals in four twentieth century Negro novels in the United States* vuodelta 1970 ja Anneli Auvisen *Attitude towards the Negro problem and its presentation in the writings of Malcolm X, Eldridge Cleaver and Bobby Seale* vuodelta 1974. Olen tutustunut vain Tampereen yliopistossa tehtyihin opinnäytetöihin, eikä niistä kumpikaan käsittele aihepiiriä valitsemastani näkökulmasta. Muut kolme tutkielmaa nimiensä perusteella tuskin käsittelevät

⁶² Lule 2001, 60—80.

aihetta median ja yhteiskunnan pohjalta suoranaisesti, vaikka varsinkin Kennerin ja Auvisen tutkielmat olisivat varmasti mielenkiintoista luettavaa organisaatiosta yleensä.

Selvittääkseni toimittajan ja tiedotusvälineen roolia yhteiskunnassa olen hyödyntänyt monipuolisia mediatutkimusteoksia kuten Risto Kuneliuksen *Viestinnän vallassa*, Elina Sanan toimittamaa *Tieto-opista mediapeliin* ja Veikko Pietilän *Joukkoviestintätutkimuksen valtateillä*. Yhdysvaltalaiseen mediaan, tiedotusvälineiden ja vähemmistöryhmien olen perehtynyt muun muassa Datesin ja Barlowin *Split Image* -teoksen, Stuart Hillin teoksen *Policing the Crisis*, Frances Henryn toimittaman teoksen *Colour of Democracy* ja Todd Gitlinin tutkimuksen *The Whole World Is Watching* avulla. Pentti Raittilan toimittamat *Etnisyyttä, rasismia, dialogia sanomalehdissä ja Internetissä* sekä *Etnisyys ja rasismi journalismissa* ovat olleet esimerkkeinä, mitä kaikkea etnisyydestä journalismissa voidaan tutkia. Samoin suuri apu on ollut Karina Horstin väitöskirja *Vierauden rajat*, joka antaa tiiviissä paketissa tietoutta eri mediatutkimuksen suuntauksista, teorioista ja suomenkielisistä termeistä, mutta se on myös käsittelytavallaan antanut esimerkkiä miten median antamaa kuvaa etnisistä ryhmistä voidaan tutkia. Edellä mainitut etnisyyttä ja rasismia tutkivat teokset muistuttivat journalististen kuvien merkityksen tärkeydestä, ja lisää kuvien analysoinnista opin Janne Seppäsen teoksista *Katseen Voima* ja *Visuaalinen kulttuuri*.

Tutkimuskirjallisuuteni opasti siis mediateorioiden lisäksi näkemään tiedotusvälineiden suhtautumisen vähemmistön edustajiin. Löytämässäni vähemmistöjä käsittelevissä tutkimuksissa oli kuitenkin aina kyse joko etnisestä tai poliittisesta vähemmistöstä mediassa, ei etnisestä ja poliittisesta vähemmistöstä. Esimerkiksi Todd Gitlinin teos tutkii 1960-luvulla vaikuttaneen poliittisen nuorisoliikkeen *Students for a Democratic Society* (SDS) mediakuvaa New York Timesissa, ja on ajallisesti, lähdeaineistollisesti ja aihepiiriltään tutkimustani lähellä. SDS oli kuitenkin pääosin valkoisten organisaatio, eikä mediakuvan tutkinnassa tarvinnut huomioida etniseen vähemmistöön kohdistuvaa valtamedian näkökulmaa. Stuart Hallin teoksessa kyse on etnisistä vähemmistöistä, mutta poliittisen organisaation sijaan yksilöistä tai vähemmistöryhmästä kokonaisuutena. Hallin teoksessa kyse on Britannian väestöön jo pitkään kuuluneista näkyvistä vähemmistöistä, joten siltä osin tutkimus on yhteneväinen omani kanssa, olivathan afroamerikkalaiset olleet jo pitkään osa Yhdysvaltojen väestöä. Myös käyttämässäni Suomessa julkaistuissa tutkimuksissa, Horstin väitöskirjassa ja Raittilan toimittamissa teoksissa, kyse on etnisistä vähemmistöistä mediassa. Johtuen Suomen suhteellisen lyhyestä maahanmuuttajuushistoriasta nämä tutkimukset kuitenkin painottuvat usein juuri nykyisten maahanmuuttajien kuvaamiseen mediassa, eikä yhteiskunnassa pitkään osana olleiden vähemmistöryhmien kuvaamiseen. Romaneista ja saamelaisista on toki tehty tutkimuksia, mutta niissä on usein lähtökohtana Hallin tutkimuksen lailla etnisuus, ei etnisuus ja poliittisuus.

Tiedossani ei ole, onko kummallakaan ryhmällä poliittisesti ääri­laidalle kuulu­vaa organisaatiota, jonka mediaku­vaa olisi tutkittu.

Mediatutkimuskirjallisuudesta en siis ole vielä onnistunut löytämään teosta, jonka lähtökohtana olisi *sekä etnisen että poliittisen vähemmistöryhmän organisaation mediaku­van* tutkiminen, ja olisi näin tutkimusotteeltaan yhteneväinen oman tutkimukseni kanssa.⁶³ Lisäksi oma tutkimukseni lähestyy asiaa journalististen prosessien näkökulmasta, joiden vaikutusta mediaku­vaan ei ainakaan Suomessa ole juuri tutkittu.⁶⁴

1.6 Työn keskeisiä termejä

Käytän tutkielmassani termejä **media**, **(joukko)tiedotusvälineet** ja **(joukko)viestimet** toistensa synonyymeina. **Lehdistöä** käytän vain tapauksissa, jossa tarkoitan nimenomaan painettua sanaa. Sanastossa termistä lehdistö siirryttiin joukkotiedotusvälineisiin radion ja television synnyn myötä, ja tätä termiä on lyhennetty joukkoviestimiksi tai viestimiksi. Media (yks. medium) on joukkoviestimien lailla viestinnän eri kentät kattava termi, ja soveltuu käytettäväksi yleisterminä joukkoviestinnän kentästä tai joukkotiedotusvälineiden kokonaisuudesta. Lehdistölle, tiedotusvälineille ja viestimille on yhteistä toiminnan tapa (aineisto on joko itse hankittua tai ulkopuolella tuotettua uutistoimistojen, lukijakirjeiden ja tiedotteiden kautta) ja niiden päätehtävänä voidaan pitää tiedon tuottamista ja välittämistä yhteisössä. Tutkielmassani usein toistuvaa ja New York Timesia kuvaavaa **valtamediaa** käytän synonyymina **valtavirtajournalismille**. Valtavirtajournalismi on journalismia, joka keskeisten piirteittensä osalta kuten aihevalinnaltaan, kielenkäytöltään, ulkoasultaan ja esitystavaltaan noudattaa sen hetkistä yleistä journalistista käytäntöä. Vastakohtana on vaihtoehtojournalismi, joka pyrkii haastamaan ja kritisoimaan valtavirtajournalismin tuotoksia.⁶⁵ Oleellinen osa tutkielmaani on myös **yleisö, oletettu yleisö**. Tiedotusvälineen yleisö on periaatteessa joukko tuntemattomia yksilöitä, mutta heidät voidaan kategorisoida erilaisten sosiaalisten muuttujien mukaan, jolloin tälle kohdeyleisölle voidaan suunnata räätälöityjä journalistisia tuotoksia.⁶⁶

Käytän tekstissäni usein termejä **valtakoneisto** ja **ääriryhmä**. Valtakoneistolla tarkoitan Yhdysvaltojen poliittista ja taloudellista suuntausta, demokraattista valtiomuotoa, maan johtajia, poliitikoita, valtion ylläpitämiä ja organisoimia virastoja. Näille yhteistä on senhetkisen **yhteiskunnallisen järjestyksen** luominen, ylläpitäminen ja tukeminen. Yhteiskunnallinen tai

⁶³ Etnisiä ja poliittisia ryhmiä on toki tutkittu muuten, esimerkiksi Churchill ja Vander Wall tutkivat teoksissaan *The Cointelpro Papers* ja *Agents of Repression* etnisten ja poliittisten vähemmistöryhmien kohtelua FBI:n näkökulmasta.

⁶⁴ Horsti 2005, 24.

⁶⁵ Nordenstreng 1995, 49; Kuutti 1994, 32—33, 100—101.

⁶⁶ Kuutti 1994, 32—33, 107.

kansallinen järjestys muokkautuu jatkuvasti kansalaisten, median, poliitikoiden ja muiden toimijoiden kautta, eikä järjestys ole koskaan valmis. Valtakoneiston vastapainona on ääriryhmä, joka vastustaa vallitsevaa järjestelmää tai osia siitä. Eroa valtakoneiston ja ääriryhmän välille tehdään suhteuttamalla ryhmä yhteiskunnalliseen järjestykseen, jolloin järjestys edustaa normaaliutta ja ääriryhmä siitä poikkeavaa epänormaaliutta.⁶⁷

Käytän tutkielmassani sanoja **amerikkalainen** ja **kansalainen** toistensa synonyymeina, ja kansalaisjoukkoa kuvaan sanalla **yhteisö**. Näitä termejä käyttäessäni sisällytän sanaan Yhdysvaltojen kansalaiset väriin katsomatta. Yhdysvaltojen väestö koostuu eri siirtolaisryhmien jälkeläisistä ja Amerikan alkuperäisasukkaista. 1960-luvun lopulla Yhdysvaltojen asukasmäärä oli noin 200 miljoonaa, ja eurooppalaissiirtolaiset jälkeläisineen muodostivat väestön valtaryhmän.⁶⁸ Maassa on myös **etnisiä vähemmistöjä**, joihin kuuluvat afrikkalais-, aasialais- ja latinalaisamerikkalaiset siirtolaiset jälkeläisineen. Myös eri alkuperäisasukasryhmät kuuluvat etnisiin vähemmistöihin.⁶⁹ Etninen -termi on kehitetty 1900-luvun jälkipuoliskolla korvaamaan **rodun** käsite. Etnisyydellä viitataan ryhmän yhteiseen menneisyyteen, kulttuuriin, kieleen, uskontoon, tapoihin. Etnisyydellä erotetaan vähemmistö valtaväestöstä, jonka etnisyyttä ei yleensä määritellä vaan se on tunnettu, kyseenalaistamaton tosiasia. Etnisyys-termin edeltäjä, rotu, jakoi erinäköiset ihmiset biologisin perustein ylempiin ja alempiin ryhmiin. Rodun ulkoisina tunnusmerkkeinä pidettiin muun muassa ihonväriä, kallonmuotoa tai hiusten laatua. Ihmisten jaottelu biologisten perusteiden mukaan on kumottu monin erilaisin tutkimuksin, mutta usko roduista ja niiden määrittämisestä ominaisuuksista elää yhä nykyäänkin ihmisten puheissa ja teoissa. Rotu on sosiaalinen tosiasia, ja Yhdysvalloissa rotu esimerkiksi mainitaan henkilöpapereissa.⁷⁰ Viittaa tekstissäni myös **rasismiin**. Termillä tarkoitetaan usein mitä tahansa syrjimiseen liittyvää ilmiötä, mutta sen perimmäinen merkitys on usko ihmisten eriarvoisuuteen etnisyyden tai "rodun" vuoksi. Näkyviä rasismien muotoja ovat apartheid, kansalaisoikeuksien kieltäminen tai väkivalta, mutta näiden lisäksi on olemassa erilaisia piilorasismien muotoja, joita voi olla vaikea havaita, tunnistaa ja etenkin tunnustaa. Piilorasismi tai arkipäivän rasismi on väkivallatonta syrjintää jokapäiväisissä toimissa, oli kyse sitten kaupassa asioinnista, työn- tai asunnonhausta.⁷¹

Tutkielmassani Yhdysvaltojen monietnisen yhteiskunnan kuvaamisessa ihonväri on olennainen asia monessa kohtaa. Yleisesti ottaen Yhdysvaltojen valtaväestöä kuvataan **valkoiseksi** ihonvärin

⁶⁷ Horsti 2005, 34—38.

⁶⁸ http://www.censusscope.org/us/chart_popl.html luettu 6.5.2007.

⁶⁹ Henry & Tator 2002, 205

⁷⁰ Pietikäinen 2002, 15-19.

⁷¹ Pietikäinen 2002, 19

monista asteista huolimatta, eikä alkuperäis-, afrikkalais-, aasialais- tai latinalaisperäistä väestöjä voi yhtenäisesti kuvata yhdellä värillä. Maantieteellisten termien, kuten afroamerikkalainen tai karibialaisamerikkalainen käyttäminen on työlästä, jollei mahdotonta, laajan siirtolaisuuspohjan vuoksi⁷². Etnisten vähemmistöjen kuvaamiseen sana **tummaihoisen** voisi olla harhaanjohtava, sillä joidenkin etnisten vähemmistöjen ihonväri ei välttämättä ollut valkoisesta juuri tummempi, mutta ryhmän katsotaan silti eroavan esimerkiksi kulttuurisesti valkoisista. Termi **värillinen** on mielestäni myös huono vastapari valkoiselle, sillä onhan valkoinenkin väri. Tämän vuoksi käytän termiä **ei-valkoinen**, kun kyse on mistä tahansa etnisestä ryhmästä, joka erottuu ihonvärillään valkoisista. Ei-valkoinen on käyttökelpoinen termi varsinkin silloin, kun on kyse useammasta erilaisesta etnisestä ryhmästä, joiden poliittisilla tai kulttuurisilla taustoilla ei välttämättä ole keskinäisiä kytköksiä, mutta ryhmiä yhdistää samankaltainen erilaisuus valkoiseen valtaväestöön nähden - ryhmien edustajat ovat ei-valkoisia. Vastaparin valkoinen ja ei-valkoinen käyttäminen korostaa myös tutkielmassani läsnäolevaa kahtiajakautuneisuutta amerikkalaisen yhteiskunnan sisällä.⁷³ Ei-valkoisiin ja valkoisiin luettavien eri ryhmien sisäiseen keskinäiseen hierarkiaan en tutkielmassani puutu.

Pääosin tutkielmassani on silti kyse **valkoisista** ja **mustista**. Mainitsen ihonvärin silloin, kun se on olennainen seikka asiayhteyden kannalta. Käyttämällä kuvailua valkoinen tai valkoinen amerikkalainen/kansalainen/yhteisö pyrin vähentämään valkoisuuden normalisointia yhteiskunnan mittapuuna, eli sitä, että vain ei-valkoisten ihonväri mainittaisiin. Samalla pyrin herättämään lukijan miettimään omaa ennakkokäsitystään "amerikkalaisesta": miltä amerikkalainen lukijan mielessä näyttää, määrittääkö perusamerikkalaista ihonväri, poliittinen tai kulttuurinen ajatusmaailma tai jokin muu määre? Mustan amerikkalaisen synonyyminä käytän myös termiä **afroamerikkalainen**, vaikka tiedostankin termin ongelmallisuuden. Termi ei kuvaa esimerkiksi karibianamerikkalaisten taustaa, vaan lajittelee kaikki tummaihoiset amerikkalaiset Afrikasta tuotojen orjien jälkeläisiksi (tai Afrikasta orjakaupan loppumisen jälkeen Yhdysvaltoihin muuttaneiksi). Termin ongelmallisuudesta huolimatta käytän sitä paikoitellen vähentääkseni toiston tunnetta tekstissä. Negatiivisesti latautunutta **neekeri**-sanaa käytän vain suorien tekstilainojen yhteydessä, joskin on huomioitava, että 1960-luvun lopussa sanaa käytettiin varsin yleisesti neutraalisti tarkoitettuna ilmaisuna, joskin neutraali tarkoitus ei aina välttämättä välity vastaanottajalle.⁷⁴

⁷² Mielenkiintoista on, että valkoisia – eurooppalaisamerikkalaisia – ei yleensä kuvata maantieteellisen jaottelun mukaan (vrt. afrikkalaisamerikkalainen), vaan joko ihonväriltään valkoiseksi tai suvun alkuperäisen kotimaan mukaan esimerkiksi italialaisamerikkalaisiksi.

⁷³ Ei-valkoinen on myös tutkimuskirjallisuudessa usein käytettävä termi. Esim. Henry & Tator 2002, 9–10.

⁷⁴ Ihonvärin liittyvän terminologian ongelmaisuudesta ja ongelmaisuuden tiedostamisesta 1960-luvun mediassa kertoo Newsweekin julkaisema artikkeli "Identity Crisis", jossa pohdittiin mikä sanoista musta/ afroamerikkalainen/

Yhteiskunnan kahtiajakautuneisuutta kuvatessani käytän myös paikoitellen sanoja **mustamielinen** tai **valkoismielinen**. Näillä kuvaan henkilön suhtautumista yhteiskunnalliseen eri etnisten ryhmien väliseen tilanteeseen. Termien väreihin viittaavista nimistä huolimatta värit eivät ole termeissä pääasiana, vaan valkoinen voi olla mustamielinen ja musta (ei-valkoinen) valkoismielinen. Mustamielisellä tarkoitan henkilöä, joka näkee yhteiskunnan epätasa-arvoisuuden ja mustien (ei-valkoisten) amerikkalaisten heikommat oikeudet valkoisiin nähden. Mustamielinen ei välttämättä ole panttereiden jäsen tai kannattajakaan, mutta vastustaa ainakin periaatteellisella tasolla epätasa-arvoisuutta ja rasismia ylläpitäen, vaikka ei osallistuisikaan aktiivisesti ilmiöiden kumoamiseen. Valkoismielisellä puolestaan viitataan henkilöön, joka joko tiedostaen tai tiedostamatta hyväksyy tai ylläpitää epätasa-arvoista yhteiskunnallista asetelmaa asenteellaan, ajatusmaailmallaan tai teoillaan. Valkoismieliselle valkoinen kansalainen on yhteiskunnan kulmakivi, jonka valtaa ei pidä kyseenalaistaa. Ei-valkoinen on tähän nähden epäkansalainen, vähemmän tärkeä ja usein myös vähemmän osaava ammatilliselta, tieteelliseltä tai teknisiltä taidoiltaan. Tiedostetusti toimiva valkoismielinen kannattaa valkoisten valtaa ja ei-valkoisten pitämistä jatkossakin yhteiskunnassa valkoisia askeleen alempana.

Ehkä epämääräiseltä kuulostavien valkois- ja mustamielinen -termien käyttö johtuu siitä, että tutkielmaa tehdessäni en löytänyt tutkimuskirjallisuudesta termejä, jotka olisivat kuvanneet yhteiskunnallista tilannetta eri etnisten ryhmien välillä. Termejä, jotka olisivat kuvanneet värirajoja ylittävää yhteisymmärrystä siitä, että Yhdysvalloissa vallitsi epätasa-arvoisuus. Tai termejä, jotka olisivat kuvanneet sitä, miten epätasa-arvoisuutta ei ole, tai jos on, se olisi syytä säilyttää. Mustat Pantterit käyttivät mustista valkoismielisistä nimistystä **Uncle Tom (Tuomo-setä)**, jolla viitattiin mielikuvaan orjuudenaikaisesta mielitelevästä orjasta. Tuomo-sedät pyrkivät omasta mielestään toimimaan välittäjinä mustan köyhälistön ja valtakoneiston välillä, mutta ajoivat silti valtakoneiston etua mustien kustannuksella. Pantterit käyttivät myös Malcolm X:n termejä **peltoneekeri** ja

värillinen/ neekeri olisi käyttökelpoisin. Artikkelissa haastatellun Washington Postin toimittaja William Raspberryn mukaan "afroamerikkalainen" oli liian epämääräinen, ja vain vanhempi väestö kutsuisi itseään "värilliseksi". Raspberryn mukaan monet yli 30-vuotiaat mustat suosivat sanaa "Neekeri", kun alle 30-vuotiaat käyttävät itsestään mieluummin sanaa "musta". Monet lehdet olivat noudattaneet mustien toimittajiensa ehdotusta ja alkaneet käyttää sivuillaan sanaa "musta" "Neekerin" sijaan. Tosin sanavalinta riippui myös toimittajan tulkinnasta. CBS-TV:n toimittajan Chris Borgen kertoo kutsuvansa militantteja "mustiksi" ja perinteisiä afrikkalaista vaatteita käyttäviä "afroamerikkalaisiksi". Borgenin mukaan kuka tahansa värillinen valtakoneistoon kuuluva ja militanttien näkemyksiä vastustava on militanttien mielestä "Neekeri". Newsweek 30.6.1969, 44. Newsweekin mielipidekyselyyn vastanneista mustista 38% piti eniten ja 11% vähiten sanasta "Neekeri". "Värillinen" oli 20% mielestä paras ja 31% mielestä huonoin sana. Sanaa "musta" suosi 19% ja vastusti 25%. "Afroamerikkalainen" oli 10% mielestä hyvä, 11% huono sana kuvaamaan ko. kansalaisia. Newsweek 30.6.1969, 14. Kyselyn luvut osoittavat, että ei ollut olemassa yhtä vastausta, millä sanalla Yhdysvaltojen mustat/ afroamerikkalaiset/ värilliset/ neekerit kuvasivat itseään, saati sitten millä sanalla median tai ei-mustien heitä olisi pitänyt kuvata.

taloneekeri, jotka kuvasivat orjuuden aikaisia rooleja. 1960-luvulla taloneekeri vastasi mustaa kapitalistia, joka identifioi itsensä ennemmin parempiosaisiin valkoisiin kuin köyhiin mustiin. Mustilla kapitalisteilla oli hieman koulutusta ja omaisuutta, ja heidän etunsa olivat yhteneväisiä valkoisten kapitalistien etujen kanssa.⁷⁵ Aiheeseen perehtymättömälle lukijalle Uncle Tom tai talo- ja peltoneekerit termeinä eivät kuitenkaan herätä välttämättä minkäänlaista mielikuvaa termeihin sisältyvästä negatiivisesta painosta ja ajatusmaailmasta, jonka vuoksi ne eivät soveltunut tutkimukseeni. Termien käytön ongelmana olisi ollut myös se, että en tiedä niille mitään vastinparia kuvaamaan värien välistä tasa-arvoa kannattavia kansalaisia – panttereille tasa-arvoa kannattava vastinpari oli heidän kaltaisensa vallankumouksellinen ja valtakoneistonvastainen, joka taas sekin voi johtaa termin yleisen mielikuvan (vallankumouksellinen voidaan mieltää ongelman aiheuttajaksi, ei ongelman ratkaisijaksi) vuoksi harhaan. Musta- ja valkoismielinen termien käyttö mahdollistaa sen, että voin kuvata ihmistä ajatusmaailmansa puolesta, oli ihonväri mikä hyvänsä. Musta- ja valkoimielisten termien käyttäminen on olennaista, sillä yleistävät lauseet kuten "mustat/valkoiset kokivat pantterit uhkana" olisivat painottaneet kansalaisen asenteen sijaan ihonväriä. Tämä leimaisi mustia/valkoisia kansalaisia ihonvärin perusteella ajatusmaailman sijaan, jolloin syyllistyisin yliyksinkertaistamiseen ja stereotyyppioimiseen, rasismiin ylläpitämiseen ja ennakkoluulojen kasvattamiseen.

II Pitkä tie 1960-luvulle

2.1 Yksi valtio, kaksi kansaa

"Tasa-arvoisia, mutta erossa" oli ollut vuodesta 1896 lähtien ohjenuorana Yhdysvalloissa mustien ja valkoisten amerikkalaisten välisistä suhteista. Käytännössä se tarkoitti rotuerottelua, jossa mustat olivat valkoisia huonommassa asemassa. Rotuerottelu kumottiin vuonna 1954, mutta se ei muuttanut silmänräpäyksessä yhteiskuntaa tasa-arvoiseksi. Merkkejä afroamerikkalaisten tyytymättömyydestä epätasa-arvoiseen kohteluun oli ollut jo kauan ennen lain kumoamista, ja tyytymättömyys näkyi muun muassa muuttoaaltona etelästä pohjoiseen. Pohjoinen edusti afroamerikkalaisten mielikuvissa edistyksellisyyttä, vapautta ja tasa-arvoa, kun valkoisten avoin vihamielisyys ja väkivalta afroamerikkalaisia kohtaan oli jokapäiväistä etelässä rotuerottelun kumoamisesta huolimatta. 1900-luvun alussa alkanut maassamuutto etelävaltioista pohjoiseen paremman elämän uskossa kiihtyi 1950-luvulla. Toiveet paremmasta elämästä, odotukset vapaudesta valita asuinpaikka ja kilpailla työpaikoista valkoisten kansalaisten kanssa tasaveroisina kokivat kolauksen, kun pohjoisen todellisuus paljastui: afroamerikkalaiset asuivat ahtaasti

⁷⁵ BPS, Newton (ei päivämäärää), 51.

ghetoissa, maksoivat valkoisille vuokranantajille ja kauppiaille suuria summia, eivätkä valkoiset toivottaneet mustia tervetulleeksi työpaikoilleen. Poliisi valvoi afroamerikkalaisia yhtä väkivaltaisin ja rasistisin ottein kuin etelässäkin, ja useita mustia joutui sekä valkoisten amerikkalaisten että poliisin väkivallan kohteeksi. Monesta afroamerikkalaisesta elinolosuhteet pohjoisen piilorasistisessa yhteiskunnassa olivat huonommat kuin etelän avoimesti rasistisessa ilmapiirissä.⁷⁶

Mustat amerikkalaiset haaveilivat valkoisten amerikkalaisten lailla amerikkalaisuuden peruspilareista: paremmasta materiaalisesta elintasosta, mutta myös muiden kansalaisten osoittamasta hyväksynnästä ja kunnioituksesta.⁷⁷ Mustien ja valkoisten kuvitelmat toistensa elinoloista olivat kaukana toisistaan. Mustien mielestä oli olemassa kaksi lakia, joista mustille suunnattu oli valkoisille suunnattua tiukempi, ja esti mustien olojen kehittymisen. Suuri osa valkoisista oli taas sitä mieltä, että afroamerikkalaisilla oli paremmat mahdollisuudet saada hyväpalkkainen työ, sopuhintainen asunto ja valtion avustusta työttömyyden aikana kuin valkoisilla.⁷⁸

Kansalaisyhteiskunta liike syntyi 1950-luvulla etelävaltioissa. Se levisi myös pohjoiseen, mutta pohjoisen ja etelän erilaisista lähtötilanteista johtuen kansalaisyhteiskuntaisteluun syntyi kaksi erilaista haaraa. Kummankin tavoite oli vapautuminen valkoisesta sorrosta, mutta hieman erilaisin keinoin. Etelässä alkanut liike istumalakkoineen ja kulkueineen tavoitteli afroamerikkalaisten sosiaalisten, taloudellisten ja poliittisten oikeuksien nostamista samalle tasolle, kuin mitä oikeuksien uskottiin olevan ”vapaassa” pohjoisessa. Rauhanomaisen liikkeen johtohahmoksi nousi kristinuskoon ja lähimmäisrakkauteen aatteensa pohjannut Martin Luther King. Liike heijasti afroamerikkalaisten uudenlaista itsevarmuutta ja herätti osan valkoisista amerikkalaisista näkemään ja kyseenalaistamaan mustien amerikkalaisten kokeman jokapäiväisen rasismien.⁷⁹ Valkoinen mielivaltainen väkivalta ja vaino, sekä siviilien että poliisien käyttämänä, oli silti yleistä. Esimerkiksi vuonna 1963 poliisi käytti koiria ja vesiletkuja väkivallattomia mielenosoittajia kohtaan Birminghamissa, ja samaisessa kaupungissa neljä lasta sai surmansa valkoisten tekemässä pommi-iskussa afroamerikkalaisten kirkkoon.⁸⁰

Pohjoinen kansalaisyhteiskunta liike halusi sen sijaan uudelleenmuokata valtaviiran rakennetta parantaakseen afroamerikkalaisten asemaa. Afroamerikkalaiset eivät enää uskoneet valkoisten

⁷⁶ ”Equal, but separate”.Cone 1991, 58—59, 89—91.

⁷⁷ NACCD 1968, 91—92.

⁷⁸ Newsweek 6.10.1969, The Troubled American, 27, 29.

⁷⁹ Cone 1991, 61; Morgan 1991, 35—36.

⁸⁰ Nelson 2002, 91—92; Cone 1991, 81—82, 85.

parantavan heidän olojaan, koska puheista huolimatta muutosta ei ollut näköpiirissä. Slogan black power eli musta valta symboloi turhautumista elinoloihin ghetoissa ja afroamerikkalaisten kasvavaa tietoisuutta ryhmän voimasta. Vapauden saavuttaakseen afroamerikkalaisten piti itse saada päättää heidän elämänsä määrittävistä sosiaalisista, taloudellisista ja poliittisista asioista. Pohjoisen kansalaisoikeustaistelun johtohahmoksi nousi Malcolm X, joka ei etelän rauhanomaiseen liikkeen tapaan kaihtanut provosoivaa kielenkäyttöä, vaan kannusti mustia tarttumaan aseisiin ja vapauttamaan mustat valkoisten, eli paholaisten, vallasta keinolla millä hyvänsä. Sekä Kingin että X:n elämät lopuivat salamurhaajien luoteihin, Malcolm X:n vuonna 1965 ja Kingin kolme vuotta myöhemmin.⁸¹

Malcolm X ja Martin Luther King olivat osa pitkää afroamerikkalaisten vaikuttajien ketjua. 1800-luvulla mustat johtajat yrittivät yllyttää orjia kapinaan omistajiaan vastaan ja korostivat rotusolidarisuutta, separatismia ja nationalismia. Vuosisadan vaihtuessa mustien aseman parantamiseksi kampanjoivat esimerkiksi pan-afrikanismia ajanut W. E. B. Du Bois, rotuylpeyttä ja itseapua painottanut Booker T. Washington, afroamerikkalaista kirjallisuutta ja kulttuuria korostanut Harlemin renessanssi -liike ja Marcus Garveys takaisin Afrikkaan -ideologia. Niin ikään NAACP (National Association of Advancement of Coloured People) pyrki parantamaan mustien oloja. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen mustien keskuudessa levisi liike mustan elinkeinoelämän tukemisesta valkoisten liikkeiden käytön sijaan, joka oli myös yksi piirre 1960-luvulla. 1960-luvun liikehdintä ja musta valta –slogan eivät siis olleet mitään uutta, vaan kumpusivat jo aikaisemmin nousseista aihepiireistä. Musta valta –slogan kuvasti turhautumisen ja ryhmätietoisuuden ohella itse asiassa vallan puuttumista, sillä slogan kehittyi, kun Kingin rauhanomainen liike ei tuntunut tuottavan tulosta, ja rauhanomaiset organisaatiot kuten CORE (Congress of Racial Equality) ja SNCC (Student Nonviolent Coordinating Committee) kamppailivat jäsenmäärän ja taloudellisen tuen pienenemisen kanssa. Voimattomuus saada itse muutoksia aikaiseksi tai vakuuttaa valkoinen Amerika muuttamaan mustien oloja aikaansai afroamerikkalaisen liikkeen radikalisoitumisen.⁸²

Kansalaisoikeusliikkeen taustalla oli siis pitkä tyytymättömyyden ja pettymysten historia. Afroamerikkalaisten mielestä valkoisten rasistinen asenne mustia kohtaan oli suuri ongelma

⁸¹ Cone 1991, 61, 92—97; Morgan 1991, 35—36; Nelson 2002, 92. Malcolm X nousi afroamerikkalaisten johtohahmoksi Nation of Islamin riveistä, ja saarnasi aluksi valkoisten luontaisesta paholaisuudesta organisaation perustajan Elijah Muhammedin opeilla. Malcolm X muutti mielipidettään ihonväristä vierailtuaan Mekassa ja tavattuaan valkoisia muslimeita, ja saarnasi sen jälkeen islamin oppien lisäksi tasa-arvoisuudesta ihonväristä riippumatta. Cone 1991, 91—93.

⁸² NACCD 1968, 111—112.

kaupungista riippumatta. Ghettoissa työttömyys, rikollisuus ja toivottomuus olivat arkipäivää. Nämä synnyttivät katkeruutta ja tyytymättömyyttä yhteiskuntaa, valkoista yhteiskuntaa, kohtaan.⁸³ Monille mustille valkoiset ihmiset edustivat poliittista ja fyysistä valtaa, ja poliisi symboloi valkoista valtaa, rasismia ja sortoa. Kokemaansa ja näkemäänsä pohjaten afroamerikkalaiset uskoivat, että oli olemassa kaksi tapaa suojella kansalaisia ja jakaa oikeutta: yksi valkoisille ja toinen mustille amerikkalaisille. Afroamerikkalaisille poliisin väkivaltaiset otteet rauhanomaisia kansalaisoikeusjärjestöjä ja ghettoasukkaita kohtaan oikeutti vastaväkivaltaan. He kokivat myös olevansa voimattomia valkoisen valtakoneiston edessä ja sekä taloudellisesti että poliittisesti hyväksikäytettyjä. Etenkään vähäosaisilla mustilla ei ollut poliittisia vaikutusmahdollisuuksia, jonka vuoksi väkivallan ihannoiti, rotutietoisuus ja mustan vallan korostaminen tuntuivat ainoilta ja oikeutetuilta vaihtoehdoilta.⁸⁴

Tavallisten kansalaisten ja poliisin kansalaisoikeusliikkeisiin vihamielisen suhtautumisen lisäksi valtio seurasi tarkasti mustien järjestöjen ja kansalaisoikeusliikkeiden toimintaa. FBI:n COINTELPRO tarkkaili Kingin johtamaa järjestöä Southern Christian Leadership Conferencea (SCLC), rotuerottelua vastustavaa CORE:a, opiskelijajärjestö SNCC:tä, afroamerikkalaista järjestöä Deacons for Defenseä, mustaa nationalistijärjestöä Republic of New Africaa (RNA) ja muslimijärjestöä Nation of Islamia. FBI valvoi myös tarkasti liikkeiden johtohahmojen, kuten SNCC:n H. Rap Brownin, Black Power -liikkeen Stokely Carmichaelin ja Nation of Islamin perustajan Elijah Muhammedin liikkeitä. Martin Luther Kingiä kiristettiin tekemään itsemurha, tai hänen vaimolle kerrottaisiin miehensä muista naisista. Malcolm X:llä oli ympärivuorokautinen poliisiseuranta viimeisen elinvuotensa ajan. Toiminnallaan FBI halusi estää ”uuden messiaan”, eli karismaattisen ja taitavan puhujan syntymisen, jonka vuoksi myös pantterijohtaja Huey P. Newtonia pidettiin tiukasti silmällä.⁸⁵

⁸³ NACCD 1968, 91—92.

⁸⁴ NACCD 1968, 92—93. Esimerkki poliisin käytöksestä valkoisia ja mustia kohtaan: 1960-luvun alussa joukko baltimorelaisia afroamerikkalaisia halusi käyttää julkista uima-allasta, joka oli ollut vain valkoisten käytössä vuosia sitten päätetystä rotuerottelun kumoamisesta huolimatta. Joukko aikuisia lähti valvomaan lapsiryhmän uimista. Lapset eivät saaneet kauan uida, sillä valkoiset kävivät yhä väkivaltaisimmaksi, valkoisen poliisin seisoessa vieressä. Lopulta poliisi määräsi afroamerikkalaiset ylös altaasta, ”näiden oman turvallisuuden tähden”. Afroamerikkalaiset ajoivat koteihinsa poliisin seurattessa heitä ja varmistaessa turvallisen kotiinpääsyn. Poliisien lisäksi autoja seurasi joukko valkoisia teinejä. Kun lapset nousivat autoista, valkoiset teinit alkoivat pilkata ja nimitellä heitä ja heidän vanhempiaan rasistisesti. Säilyttääkseen rauhan poliisi käytti pelotteena koiria ajaakseen kadulle kerääntyneet afroamerikkalaiset takaisin koteihinsa, eikä puuttunut rasistisesti käyttäytyneisiin valkoisiin. Dates 1990, 343—344 (split image). Moni musta amerikkalainen epäili, että valkoiset amerikkalaiset hyväksyisivät heidät joskus tasaveroisina kansalaisina. Angela Davis kertoo elämäkerrassaan kokeilleensa rotuerottelun aikana valkoisten suhtautumista mustaan ulkomaalaiseen. Hän meni kenkäkauppaan siskonsa kanssa ja he puhuivat valkoisille myyjille englantia vahvalla ranskalaisella aksentilla. Jopa kenkäkaupan johtaja tuli palvelemaan ulkomaalaisia asiakkaita näiden ihonväristä huolimatta. Johtaja totesi ”Täällä ei juuri tapaa teidänlaisianne ihmisiä”, ilmeisesti tarkoittaen ulkomaalaisuutta, ei ihonväriä. Myös valkoiset muut asiakkaat ihastelivat kaukaa saapuneita mustia, sillä ulkomaalaisina ”heistä ei mitenkään voinut olla vaaraa”. Lopulta Davis siskoineen lopetti teeskentelyn ja ilmaisi olevansa musta amerikkalainen. Valkoisten suhtautuminen muuttui saman tien. Davis, 1974, 84—85.

⁸⁵ Newton 1980, 10—11, 27.

1960-luku oli kaikin puolin varsin rauhatonta aikaa, eikä kansalaisoikeusliike ollut ainoa yhteiskuntaa ravisteleva seikka. Vuosikymmenen toisella puoliskolla kaupunkimellakoiden määrä kasvoi vuosi vuodelta. Kun vuonna 1965 oli viisi suurta mellakkaa, oli niitä seuraavana vuonna jo 21, ja vuotta myöhemmin 75.⁸⁶ Yhteiskunnan jännittyneestä tilanteesta kertovat Newsweekin vuosina 1966 ja 1969 tehdyt mielipidekyselyt mustille amerikkalaisille ja vuonna 1969 tehty mielipidekysely valkoisille amerikkalaisille. Kyselyt paljastivat sekä mustien että valkoisten amerikkalaisten tyytymättömyyden elinoloihinsa, poliisiin ja hallitukseen. Kummankin ryhmän tyytymättömyys oli kasvanut vuosikymmenen kuluessa. Vuonna 1966 kolmannes afroamerikkalaisista oli sitä mieltä, että poliisi oli haitallinen mustien oikeuksille, mutta kolme vuotta myöhemmin määrä oli jo kaksi kolmannesta. Johnsonin hallitusta vuonna 1966 piti melkein neljä viidestä haastatellusta mustien oikeuksille hyvänä, kun Nixonin hallitusta piti hyvänä enää joka neljäs. Vietnamin sodan vastustus oman vähäisen vapauden vuoksi oli kasvanut 35 prosentista 56 prosenttiin. Huolimatta tyytymättömyydestä ja 1960-luvun runsaasta mellakoiden määrästä kaksi kolmannesta ei vuonna 1969 liittynisi mellakoihin, vaikka liki saman verran kysytyistä pitikin todennäköisenä uusien mellakoiden syntymistä. Neljännes uskoi mustien oikeuteen aseistautua, mutta 59 prosenttia ei uskonut sen auttavan. Sen sijaan kaksi kolmannesta uskoi mustien saavuttavan oikeuksia ilman väkivaltaa. Etenkin alle 30-vuotiaiden, joita afroamerikkalaisista oli valtaosa, mielipiteet olivat jyrkentyneet. Heistä melkein kaksi kolmasosaa kannatti mustaa valtaa, kun tutkitun ryhmän yhteiskannatus oli hieman yli 40 prosenttia. Koko ryhmään verrattuna alle 30-vuotiaat hyväksyivät myös herkemmin turvautumisen väkivaltaan, aseiden kannon kampusalueilla ja valkoisia vastaan liittoutumisen. 40 prosenttia nuorista luokitteli Malcolm X:n positiiviseksi ilmiöksi koko ryhmän luvun ollessa 28 prosenttia.⁸⁷

Vuonna 1969 haastatelluista valkoisista amerikkalaisista kaksi kolmasosaa lisäisi poliisin valtaa ja sallisi epäillyn vangittuna pitämisen ilman takuumahdollisuutta, mikäli oli syytä epäillä rikoksen uusimista. Liki yhdeksän kymmenestä oli sitä mieltä, että sekä mustia militantteja että opiskelijamielenosoittajia oli kohdeltu liian lempeästi. Melkein puolet oli sitä mieltä, että viimeisen vuosikymmen aikana Yhdysvallat oli muuttunut huonommaksi, ja 58 prosenttia uskoi maan tilanteen huononevan entisestään seuraavan kymmenen vuoden aikana. 59 prosenttia uskoi rodullisen väkivallan uhan kasvavan. Enemmistön mielestä afroamerikkalaisilla oli paremmat mahdollisuudet hyvään tulevaisuuteen kuin valkoisilla.⁸⁸

⁸⁶ Blanchard 1992, 289.

⁸⁷ Newsweek 30.6.1969, Report from Black America, 13, 15, 17.

⁸⁸ Newsweek 6.10.1969, The Troubled American, 27, 29. Raporttien otsikointi kertoo yhden peruslähtökohdan:

2.2 Musta valkoisen silmin

Amerikkalainen lehdistö syntyi eurooppalaisen lehdistön pohjalta. Ensimmäisiä valkoisten lehtiä julkaistiin jo 1600-luvulla, mutta varsinaisesti valkoinen amerikkalainen lehdistö alkoi kehittyä 1700-luvulla. Lehtien elinkaari oli usein lyhyt, esimerkiksi vuosien 1690 ja 1820 aikana julkaistusta 2120 lehdestä vain noin puolet pysyi toiminnassa yli kaksi vuotta. 1800-luvun puolivälissä yhä useampi amerikkalainen osasi lukea, ja tekninen kehitys mahdollisti yhä paremman ja nopeamman tiedonvälityksen. Vuonna 1910 päivittäin julkaistavia lehtiä oli jo 2600. Yhdysvaltain nopea väestönkasvu vuoden 1910 92 miljoonasta asukkaasta vuoden 1930 122 miljoonaan asukkaaseen ylläpiti lehdistöä taloudellisestikin vaikeina vuosina, vaikka 1920-luvulla käynnistetty radiotoiminta keräsi nopeasti suosiota. 1940-luvulla tullessa amerikkalainen journalismi käsitteli yhä laajalaisemmin yhteiskunnan eri kerroksia politiikasta, taloudesta ja kansainvälisistä suhteista tieteeseen, maatalouteen ja sosiaalipolitiikkaan asti. Yhä useammin journalismi selvitti yleisölleen, *miksi jotain tapahtui* perinteisen *kuka teki mitä* -näkökulman rinnalla. Kyse oli kuitenkin pääosin valkoisten lehdistöstä, eikä afroamerikkalainen lukija löytänyt lehdistä omaa arkipäiväänsä.⁸⁹

Afroamerikkalaiset olivat perustaneet omia lehtiään vuodesta 1827 alkaen.⁹⁰ Musta lehdistö heijasti afroamerikkalaisen arkea, ja toisen maailmansodan jälkeen afroamerikkalainen media kukoisti yli sadalla sanomalehdellään ja yli kahden miljoonan viikoittaisella lukijakunnallaan. Sodan aikana kehittynyt lukijakunta pysyi uskollisena, koska afroamerikkalainen media tarttui rotuerotteluun ja esimerkiksi mustien sotilaiden epätasa-arvoiseen kohteluun. Afroamerikkalainen journalismi oli ammattimaista ja journalistinen taso korkea, mutta vuonna 1954 rotuerottelun muuttuessa laittomaksi alkoivat vaikeudet. Afroamerikkalaisten instituutioiden, kuten median, olemassaolon tärkeys kyseenalaistettiin. Valkoinen media houkutti parhaimmat afroamerikkalaiset journalistit puoleensa, ja esimerkiksi 1960-luvun mellakat lisäsivät mustien toimittajien kysyntää valkoisissa tiedotusvälineissä. Valkoiset toimittajat epäröivät ghettoihin menemistä, mutta musta toimittaja pääsisi tapahtumapaikoille herättämättä huomiota ihonvärinsä vuoksi. Osaavien afroamerikkalaisten toimittajien menettäminen valkoiselle medialle syvensi mustan lehdistön ongelmia entisestään, samoin kuin kilpailijoiden, television ja radion, vahvistuminen. Yleisten kustannusten kasvaminen ja lukijoista kamppailun kiihtyminen muutti afroamerikkalaisten lehtien sisällön kevyeksi, jolloin journalistinen taso laski ja levikit kääntyivät laskuun.⁹¹ Joidenkin afroamerikkalaisten toimittajien

amerikkalainen tarkoittaa valkoista. Afroamerikkalaisista kertova raportti oli otsikoitu "Report from Black America. A Newsweek Poll", kun valkoisista amerikkalaisista kerrotaan otsikon "The Troubled American. A Special Report on the White Majority" alla.

⁸⁹ Emery & Emery 1984, 23, 51, 159, 306, 378, 398, 435.

⁹⁰ Emery & Emery 1984, 306.

⁹¹ Dates 1990, 357—359, 363—364.

siirtyminen valtamedialle ei kuitenkaan muuttanut valtamedian etnistä rakennetta yhteiskuntaa vastaavaksi 1960-luvulla. Kun yli 10 prosenttia amerikkalaisista oli afroamerikkalaisia,⁹² oli alle 5 prosenttia valtamedian työntekijöistä afroamerikkalaisia. Heidän osuutensa median päättävillä tasoilla oli alle yhden prosentin, jonka vuoksi heidän vaikutusmahdollisuudet valtamedian aihevalintoihin ja näkökulmiin olivat olemattomat.⁹³

Vaikeidenkin vuosien aikana afroamerikkalaista mediaperinnettä ylläpitivät vahvat mediasuvut, kuten Baltimoren Murphyt, Atlantan Scottsit ja Chicagon Abbottit/Sengstackit. Abbottien *Defender* Chicagossa ja Murphyjen *Afro-American* Baltimoressa olivat pyrkineet ylläpitämään ja vahvistamaan afroamerikkalaisten identiteettiä luomalla erilaisia kuvia afroamerikkalaisista afroamerikkalaisille aikana, jolloin rotuerottelu ei ollut enää laillista, mutta vaikutti yhä monien arkielämään. 1950-luvun lopulla Afrikan dekolonisaatio ja kansalaisoikeusliikkeiden synty antoivat afroamerikkalaiselle medialle lisää painoarvoa. Afroamerikkalaisten ja afrikkalaisten kohtaloiden vertailu laajensi näkökulman paikallisesta ja valtakunnallisesta globaaliksi.⁹⁴ *Defenderin* ja *Afro-Americanin* kaltaisten maltillisten afroamerikkalaisten lehtien rinnalla oli 1960—70-luvuilla myös radikaalimpi suuntaus. Suuntauksen johtavat lehdet olivat Nation of Islamin *Muhammed Speaks* ja Mustien panttereiden *Black Panther*. Kumpikin lehti tarjosi lukijoilleen kriittisen näkemyksen Yhdysvaltojen tilanteesta ja uutisia tapahtumista, joita ei valtamediassa huomioitu. Lehtien viikkolevikit olivat afroamerikkalaisiksi lehdiksi 1970-luvulla huippuluokkaa, sillä *Muhammed Speaksin* viikkolevikki oli noin 600 000 ja *Black Panthersin* noin 125 000. Maltillisemmat lehdet kuten *Pittsburgh Courier* keräsi viikoittain 20 000 lukijaa ja Chicagon *Defender* 33 000.⁹⁵

Afroamerikkalainen media ei kuitenkaan tavoittanut valkoisia amerikkalaisia, joten sanoma eriarvoisesta yhteiskunnasta jäi näkemättä ja kuulematta monelta amerikkalaiselta. Sanoman näkymättämyys valtamediassa selittyi sillä, että valtamedia oli ulkonäöltään ja asenteeltaan valkoinen, eikä ollut kiinnostunut afroamerikkalaisten arjesta. Toimittajat olivat useimmiten valkoisia, keski-ikäisiä ja -luokkaisia miehiä, ja afroamerikkalainen arki oli heille vierasta. Myös yleisöä pidettiin valkoisena, eikä sen uskottu olevan kiinnostunut mustien elämästä. Valkoinen yleisö ei tullut tietämään ghettojen kurjuudesta ja toivottomuudesta, mutta ei myöskään afroamerikkalaisten kulttuurista, historiasta tai ajatusmaailmasta. Valtamedia ei kuvastanut,

⁹² Emery & Emery 1984, 306.

⁹³ NACCD 211—212.

⁹⁴ Dates 1990, 358—364.

⁹⁵ Dates 1990, 364—365; Emery & Emery 1984, 578.

minkäläistä oli elää mustana Yhdysvalloissa.⁹⁶ Vaikka 1960-luvulla afroamerikkalaisten osuus kasvoi valtamediassa, ei se silti välttämättä tarkoittanut vinoutuneen katsontakannan korjautumista.⁹⁷ Negatiivinen tai afroamerikkalaisten ongelmien sivuuttava uutisointi ei tarkoittanut vain valkoisten toimittajien tekemiä juttuja, sillä ne saattoivat yhtäläillä olla afroamerikkalaisten toimittajien kirjoittamia. Syntyessään ja varttuessaan Yhdysvalloissa hekin olivat voineet valkoisten lailla tiedostamatta sisäistää yhteiskunnan mustia kategorisoivat ja leimaavat, roturistiriitoja ylläpitävät normit ja arvot. Myös oletettu yleisö vaikutti työn tulokseen, sillä työskennellessään valkoiselle medialle piti mustan toimittajan huomioida valkoisen yleisön mielenkiinnonkohteet.⁹⁸

Edes 1960-luvun levottomuuksien aikana valkoisen median kiinnostus mustien arkeen ei mennyt pintaa syvemmälle, vaan käsitteli pääasiassa tapahtumia, joissa valkoisten ja mustien tavoitteet olivat ristiriidassa ja tuloksena oli ollut konflikti. Etelävaltioissa valtamedia vähätteli afroamerikkalaisten vaatimuksia kansalaisyhteiskunnasta, se leimasi johtajat ulkopuolisiksi kansankiihottajiksi ja keskittyi konfliktitilanteiden kuvaamiseen syiden selvittämisen sijaan.⁹⁹ Tilanne muuttui hitaasti parempaan, kun kansalaisyhteiskunnallinen liike kasvatti suosiotaan. Vaikka monet vastustivat muutoksia, ei enää voitu sivuuttaa sitä tosiseikkaa, että mustilla oli perustuslaillinen oikeus vaatia tasa-arvoista kohtelua. Epätasa-arvoisen arjen todellisuutta vahvistettiin näyttämällä kuvia aikuisista valkoisista huutamassa mustille lapsille, tai kuvaamalla poliisien väkivaltaisia otteita rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan. Seurasi parannuksia kansalaisyhteiskunnalliseen säädäntöön, kuten vuoden 1964 rotuerottelun kumoava ja vuoden 1965 mustien äänestys-oikeuden antavat lait osoittavat. Epätasa-arvoisuus lakkautettiin laissa, ja media kertoi positiiviseen sävyyn kansalaisyhteiskunnallisten lakimuutoksista. Positiivisen sävyn mahdollisti se, että kansalaisyhteiskunnallisen liikkeen, vaikka marginaaliliike olikin, oli hyvinperusteltuja vaatimuksia, eivätkä ne kyseenalaistaneet yhteiskunnallista järjestystä liiaksi. Tällöin se saattoi saada äänensä kuuluviin valtamediassa. Muutos vähättelevästä ja negatiivisesta uutisoinnista myönteisempään ei kuitenkaan tapahdu hetkessä, vaan liike joutuu kamppailemaan alussa paitsi olemassaolostaan myös oikeutuksestaan.¹⁰⁰

1960-luvun lopussa afroamerikkalaisten tilanne valtamediassa oli toinen. Kansalaisyhteiskunnallinen taistelu oli

⁹⁶ NACCD 207, 210; Paletz & Entman 1981, 14. On epäilty, muuttaisiko naisten tai vähemmistöjen suurempi määrä mediatyöntekijöinä mediaa ratkaisevasti, koska median rutiinit ja rakenne ovat niin määrääviä. Pieniä muutoksia voisi kuitenkin olla, sillä esimerkiksi vuonna 1978 tehty tutkimus osoitti, että naispuoliset julkaisijat antoivat tasa-arvolaista positiivisemmän kuvan kuin miespuoliset julkaisijat. Shoemaker & Reese 1991, 64.

⁹⁷ Dates 1990, 359, 363—364.

⁹⁸ Lule 2001, 143.

⁹⁹ Dates 1990, 358—364.

¹⁰⁰ Paletz & Entman 1981, 128—130, 146.

saavuttanut myönteisiä lakimuutoksia, mutta mustien sosiaalinen tai taloudellinen tilanne parani kuitenkin vain vähän, jos ollenkaan. Afroamerikkalaisten vaatimuksia taloudellisesta tasa-arvosta ei pidetty oikeutettuna. Kansalaisyhteistyön painopiste siirtyi Vietnamin sodan vastustamiseen ja ympäristönsuojeluun kansalaisyhteistyölakimuutosten jälkeen. Afroamerikkalaisten arjen parantamisen vaatimuksille oli vain vähän kuulihoitoa, kun siinä arjessa ei muiden mielestä ollut mitään vikaa.¹⁰¹ Tästä asetelmasta seuraa ongelmia. Kun marginaaliryhmällä ei ole yhteiskunnan mielestä riittäviä syitä vaatimuksiinsa, on se marginaalisuudessaan, resurssipulassaan ja väärine vaatimuksineen näkymätön tiedotusvälineille, kunnes jotakin radikaalia tapahtuu. Ryhmä nousee hetkeksi esiin, mutta tapahtuman vanhetessa ryhmä ei ole enää uutinen. Tiedotusvälineiden uutiskynnyksen uudelleen ylittämiseen ryhmän on käytettävä entistä provosoivampia keinoja päästäkseen julkisuuteen uudelleen. Tämä aiheutti oravanpyöräilyä 1960-luvulla, jolloin mielenosoituksia ja mellakoita oli paljon. Kun toistuvat mielenosoitukset ja mellakat nostivat median kynnystä uutisoida uusista tapahtumista, piti uutisoitavan mielenosoituksen olla aina edellistä suurempi, uhkaavampi tai verisempi, jotta se olisi uutisarvoinen. Mikäli osanottajamäärä oli ollut edellistä tapahtumaa pienempi, uutisoitiin organisaation kannatuksen olevan laskussa. Median konfliktihakuisuus avasi tietä entistä teatraalisimmille johtajille ja militanteille aktivisteille,¹⁰² ja samalla nämä marginaaliryhmät leimautuvat johtajiensa kautta entistä radikaalimmaksi.¹⁰³

2.3 Mustat Panterit – aikakautensa lapsi

*Veri, hiki, kyynel ja mustien kansalaisten kärsiminen ovat Amerikan Yhdysvaltojen vallan ja rikkauden pohja. Meidät pakotettiin rakentamaan Amerikka, ja jos meidät pakotetaan, me puramme sen palasiksi. Välitön tulos on verenvuodatus. Mutta lopullisena tuloksena on ihmiskunnan ikuinen rauha.*¹⁰⁴

Huey P. Newton ja Bobby Seale perustivat alunperin Black Panther Party for Self-Defense –nimisen organisaation syksyllä 1966 Oaklandissa. Organisaation runkona toimi 10 kohdan ohjelma (liite 2), jossa Newton ja Seale listasivat amerikkalaisen yhteiskunnan epäkohdat ja asettivat vaatimuksia etenkin mustien olojen parantamiselle. Ohjelmassaan Mustat Panterit vaatii muun muassa koulutusta, työtä, taloja, ruokaa, poliisin harjoittaman mustien sorron lopettamista, mustien

¹⁰¹ Paletz & Entman 1981, 129–130.

¹⁰² Gitlin 2003, 182.

¹⁰³ Paletz & Entman 1981, 130.

¹⁰⁴ *The blood, sweat, tears and suffering of Black people are the foundations of the wealth and power of the United States of America. We were forced to build America, and if forced to, we will tear it down. The immediate result of this destruction will be suffering and bloodshed. But the end result will be perpetual peace for all mankind.* NR, Newton 20.6.1967, 137.

vapautusta armeijasta ja mustien vankien armahdusta. Vaatimuksiaan he perustelivat historialla ja todisteilla yhteiskunnan vinoutuneesta rakenteesta. Organisaatio kutsui 10 kohdan ohjelmaansa ja muita ohjelmiaan selviytymisohjelmiksi, jotka tyydyttäisivät mustan yhteisön tarpeet ja auttaisivat yhteisöä jaksamaan, kunnes se pääsisi pois sortavasta tilanteesta. Ohjelmat eivät sinällään siis olleet ratkaisuja ongelmiin, eivätkä myöskään vallankumouksellisia, vaan vain selviytymisohjelmia.¹⁰⁵ Organisaation yhtenä kulmakivenä oli aseistautuminen itsepuolustusta varten, johon alkuperäinen nimi, Black Panther Party for Self-Defense, viittasi. Itsepuolustus ja aseiden kanto tulisi kuitenkin tapahtua lain puitteissa, ja panterit vastusti myös järjestäytymätöntä mellakointia. Heidän mielestään se antaisi poliisille tekosyyntä käyttäen yhä enemmän väkivaltaa ja huonontaisi afroamerikkalaisten elinoloja entisestään. Huolimatta painotuksesta afroamerikkalaisten elinolojen parantamisesta panterit pyrkivät teoriassa olemaan kaikkien sorrettujen puolestapuhuja, jota he kuvastaa Newtonin lausahdus ”Emme vihaa valkoista, vihaamme sortajaa”.¹⁰⁶

Organisaatio noudatti Malcolm X:n ideologiaa, joka kannusti mustia itse parantamaan asemaansa yhteiskunnassa, koska valkoiset eivät sitä heidän puolestaan tekisi. Malcolm X:n ideologian lisäksi panterit muokkasivat omaan ideologiaansa oppeja muun muassa Karl Marxin, Franz Fanonin, Mao Tse Tungin ja Che Guevaran kirjoista ja teoista. Newtonin ja Sealen lisäksi tunnettuja panterijohtajia ovat muun muassa Eldridge Cleaver, Fred Hampton, David Hilliard, Kathleen Cleaver ja Elaine Brown.

Panterit pitivät Yhdysvaltoja rasistisena, fasistisena ja imperialistisena maana,¹⁰⁷ jonka symbolit lippu ja kotka olivat fasismin symboleja.¹⁰⁸ Yhdysvaltojen hallitus edusti pantereille ihmiskunnan suurinta vihollista,¹⁰⁹ jonka vuoksi siitä piti päästä eroon.¹¹⁰ Panttereista Yhdysvallat oli rakennettu sodalla ja mustien verellä ja hiellä,¹¹¹ mutta silti Yhdysvaltojen perustuslakia ei koskaan ollut tarkoitettukaan afrikkalaista sukujuurta oleville ihmisille. Yhdysvaltojen tärkein kiinnostuksen kohde oli kapitalismi ja voiton tavoittelu, eikä maata johtavilla ollut kunnioitusta kansaa kohtaan.¹¹² Organisaation mielestä Yhdysvalloissa oli olemassa räikeä ero siinä, miten maata oli tarkoitus johtaa ja miten sitä johdettiin. Hallitus, jonka piti olla ”kansan luoma, kansaa varten ja

¹⁰⁵ NR, Newton 18.11.1970, 160—161, NR, Newton 5.6.1971, 229—230.

¹⁰⁶ Jones & Jeffries 2005, 37—39.

¹⁰⁷ BPS, Seale, 18.10.1969, 78—79.

¹⁰⁸ BPS, Hilliard, 8.11.1969, 123.

¹⁰⁹ BPS, Cleaver, 11.10.1969, 113.

¹¹⁰ BPS, Matthews, 25.10.1969, 156.

¹¹¹ BPS, Hilliard, 19.11.1969, 129.

¹¹² BPS, Hillard, 8.11.1969, 122.

kansalaisten”, ei ottanut kansaa huomioon vaan riisti sitä.¹¹³

The symbol of the Black Panther party.

KUVA 1. "Musta panteri hyökkää itsepuolustukseksi" kuului Huey Newtonin selitys organisaation nimestä ja logosta. Mustien Panttereiden sanomalehdessä the Black Panther julkaistiin runsaasti vallankumouksellista taidetta (revolutionary art), joiden vahva sanoma Yhdysvalloista riistäjänä, poliisista valloittajana ja mustista uhreina välittyi symboleina lukutaidottomillekin yhteisön jäsenille. Suuri osa maalauksista ja piirroksista on Emory Douglasin tekemiä. Douglas 2007. New York Times käytti logoa kuvituskuvana John Kifnerin toimituksellisessa mielipidetekstissä The "War" between Panthers and Police, 21.12.1969

Panterit vertasivat Yhdysvaltojen toimintatapoja ja politiikkaa Hitleriin ja Natsi-Saksaan – Yhdysvaltojen ollen Hitleriä pahempi.¹¹⁴ Heistä Yhdysvallat oli kehittänyt ”kotimaisen imperialismiin fasismiksi”. Kotimaisella imperialismilla Mustat Panterit viittasi siihen, että USA riisti ja sortoi mustia kansalaisiaan ghetoissa. Ghetot ja poliisin organisaatio rinnasti siirtomaan kolonoihin ja armeijaan.¹¹⁵ USA:n kotimainen kolonialismi ei koskenut pelkästään mustia, vaan myös valkoiset kansalaiset olivat joutuneet sortoon syyllistyvän koneiston uhriksi. Toisaalta he myös rahoittivat koneiston ylläpitoa verorahoillaan.¹¹⁶

Koska USA sortoi kaiken värisiä köyhiä amerikkalaisia,¹¹⁷ eivät valkoiset olleet panttereiden mielestä pääsyy mustien tilanteeseen, vaan yhteiskuntarakenteen. Sortavaan rakenteeseen kuului oleellisesti institutionaalinen rasismi, joka esti mustia nousemasta heikommasta asemastaan.¹¹⁸ Esimerkiksi koulujärjestelmä perustui valkoiseen kulttuuriin ja historiaan, jossa mustien historia kerrottiin orjuuden historiana. Panttereiden mielestä etenkin köyhien mustien koulutukseen ei panostettu, eikä heitä kannustettu opiskelemaan. Tämän vuoksi mustat harvoin etenivät yhteiskunnan alimmilta askelmilta ylöspäin, ja jos etenivät, he usein omaksuivat tiedostamattaan

¹¹³ *Government of the people, for the people and by the people.* BPS, Candy, 22.11.1969, 35.

¹¹⁴ BPS, Hilliard, 19.11.1969, 129 & 10.1.1970, 133.

¹¹⁵ BPS, Seale, 18.10.1969, 78–79.

¹¹⁶ BPS, Newton, 27.9.1969, 69.

¹¹⁷ BPS, Seale 3.1.1970, 96.

¹¹⁸ BPS, Newton (ei päivämäärää), 62.

myös rasistisen ajattelutavan. Koulujen lisäksi institutionaalinen rasismi oli vahvana esimerkiksi oikeussalissa, jossa musta tuomari saattoi käyttäytyä yhtä rasistisesti kuin valkoinenkin. Organisaatio vastusti sitä, ettei juryjen etninen koostumus vastannut yhteiskunnan tai kaupunkien etnistä koostumusta, ja musta joutui usein kokovalkoisen juryn tuomittavaksi.¹¹⁹ Panttereista mustien tilanteen parantumisesta ei käynyt se, että 1960-luvulla joissakin kaupungeissa oli jo musta pormestari. Vain yhteiskunnan rakenteellinen muutos, sorron ja rasismin lopettaminen antaisi mustille mahdollisuuden tasa-arvoiseen elämään.¹²⁰

Mustat pantterit pitivät itseään Malcolm X:n aatteen perillisinä. Organisaatio oli vain mustien organisaatio, sillä X:n mukaan ei voinut olla mustien ja valkoisten yhteistä liikettä ennen kuin mustat olisivat yhtenäisiä keskenään.¹²¹ Malcolm X puhui vuosisataisesta sorrosta,¹²² kadotetusta identiteetistä¹²³ ja rasistisesta amerikkalaisesta yhteiskunnasta, joka ylläpiti mustien keskinäisiä kahnauksia.¹²⁴ Hänen mielestään mustien ei pitänyt liittyä USA:n armeijaan taistellakseen demokratian puolesta, jota heillä ei ollut kotimaassaan.¹²⁵ Hän kannusti mustia aseistautumaan ja käyttämään itsepuolustus-oikeuttaan¹²⁶ ja hän kannatti valtiorajojen ylittävää yhteistyötä sorrettujen kesken.¹²⁷ Hän uskoi ihmisten tekoihin, ei sanoihin.¹²⁸ Nämä kaikki asiat näkyvät panttereiden teoissa ja puheissa. Suurin ero X:n ja Panttereiden välillä oli uskonnon puuttuminen Panttereiden ideologiasta, kun X:lle islam oli olennainen keino taistella sortoa vastaan. Panttereille pelastajana olisi sosialismi. Pantterit käyttivät Malcolm X:n lausahdusta ”keinolla millä hyvänsä” ohjenuoranaan, eivätkä vankeus tai kuolema voisi estää vallankumousta tapahtumasta. ”Voit vangita vallankumouksellisen, mutta et vallankumousta. Voit murhata vapauttajan, mutta et voi vapauttamista.”¹²⁹

Panttereiden mustuus ei kuitenkaan tarkoittanut, että organisaatio olisi yllyttänyt vihaan valkoisia

¹¹⁹ BPS, Seale, helmikuu 1970, 84—85. Esimerkiksi Huey Newtonin oikeudenkäynnissä 12 lautamiehestä vain yksi oli musta, vaikka kaupungin asukkaista 50% on mustia. BPS, Seale, helmikuu 1970, 84—85

¹²⁰ NR, Newton 15.5.1967, 161.

¹²¹ NR, Newton 3.7.1967, 141; X & Haley 2002, 267, 327, 385.

¹²² X & Haley 2002, 192.

¹²³ X & Haley 2002, 176.

¹²⁴ X & Haley 2002, 254, 381.

¹²⁵ X & Haley 2002, 281.

¹²⁶ X & Haley 2002, 377—378. Myös afroamerikkalainen Robert Williams (1925—1996) oli kannattanut aseistautumista. Hän kirjoitti teoksen nimeltä *Negroes with Guns*. X & Haley 2002, 368 (osiossa suom. huom).

¹²⁷ X & Haley 2002, 356—357, 360.

¹²⁸ X & Haley 2002, 298.

¹²⁹ *You can jail a revolutionary, but you can't jail the revolution. You can murder a liberator, but you can't murder a liberation*. BPS, Hampton, tammikuu 1970; Liite 2, kohta 6. On mielenkiintoista, että vaikka uskontoa ei mainita kovin usein panttereiden puheissa, eikä sille anneta erikoista roolia yhteiskunnan muuttamisessa, on 10 kohdan ohjelmassa on silti mainittu Luoja. Yhteydestä ei kuitenkaan käy ilmi, mitä uskontoa Pantterit tällä Luojalle tarkoittavat tai tarkoittavatko mitään uskontoa. Liite 2, kohta 10.

kohtaan ja pitänyt mustia valkoisia parempina luonnostaan. Pantereille musta rasismi ei ollut valkoista rasismia parempaa, jonka vuoksi he teoriassa vastustivat mustaa rasismia ja kannattivat kaikkien kansalaisten valtaa. Panterit tekivät laajaa yhteistyötä eri etnisten vähemmistöjen organisaatioiden, kuten puertoricolaisen Young Lordsin, meksikolaistaustaisen Brown Beretsin ja kiinalaisamerikkalaisen Red Guard Partyyn kanssa. Mustat organisaatiot SNCC ja League of Revolutionary Workers olivat panttereiden liittolaisia, mutta myös monet valkoiset organisaatiot, mikä oli poikkeavaa 1960-luvun mustista organisaatioista puhuttaessa. Eldridge Cleaver oli valkoisen Peace and Freedom Partyyn presidenttiehdokkaanakin vuoden 1968 vaaleissa. Panterit kannustivat miesten ja naisten väliseen tasa-arvoisuuteen, ja pyrkivät kitkemään sovinimismen pois omista riveistään. Sovinismi, samoin kuin homoseksuaalien syrjiminen oli tuomittavaa, sillä ne olivat vain erilaisia sarron muotoja.¹³⁰ Kaikkien kansalaisten tasa-arvoista valtaa Panterit ajoi sloganillaan All power to the people: “Me vaadimme valtaa kansalle – musta valta mustille ihmisille, ruskea valta ruskeille ihmisille, punainen valta punaisille ihmisille, keltainen valta keltaisille ihmisille. Me vaadimme JOPA valkoista valtaa valkoisille ihmisille.”¹³¹

Organisaatio kasvoi valtakunnanlaajuiseksi muutamassa vuodessa, mutta jäsenmäärä pysyi melko pienenä. Enimmillään panttereita oli todennäköisesti noin 5000 vuonna 1968, mutta yhteisön laajasta tuesta kertoo Black Panther lehden viikkomyynti, noin 130 000. Lehden avulla levitettiin panttereiden ideologiaa ja pyrittiin lisäämään ihmisten tietoisuutta mustien historiasta, yhteiskunnan epäkohdista ja mahdollisista ongelman ratkaisuksista. Panterit käynnisti monia sosiaaliohjelmia, joilla pyrittiin täyttämään yhteisön jäsenten materiaaliset tarpeet. Kulmakivi oli ilmainen aamupala-ohjelma, joka käynnistettiin vuonna 1968. Muita sosiaaliohjelmia olivat muun muassa vuonna 1969 käynnistetty vapautuskouluohjelma, vuonna 1970 käynnistetyt ilmaiset terveysklinikka- ja vaatetusohjelmat, seuraavana vuonna aloitettu vanhusten turvaohjelma, ghetoissa käynnistetyt sirppisoluanemiatutkimukset, ilmaiset myrkyjenkontrollointi-, kenkienjako-, asutus- ja viemäröinti-ohjelmat. Sosiaaliohjelmia vallankumouksellisuuden puutteesta kritisoiville kerrottiin sosiaaliohjelmien olevan ”keino lujittaa yhteisöä edessä olevaa taistelua varten”. Ei-sotilaalliset aktiviteetit, kuten liikennevalojen vaatiminen ja äänioikeutettujen aktivoiminen olivat tärkeä osa panttereiden ohjelmaa sosiaaliohjelmien lailla.¹³²

Näkyvimmissä roolissa olivat silti aseet välikohtaukset poliisin kanssa. Panterit kantoivat aseita

¹³⁰ Jones & Jeffries 2005, 31—35.

¹³¹ *We say All Power to the People – Black Power to Black People and Brown Power to Brown People, Red Power to Red People and Yellow Power to Yellow People. We say White Power to White People EVEN.* BPS, Hampton, tammikuu 1970.

¹³² Jones & Jeffries 2005, 29—31, 41.

julkisesti ja käyttivät poliiseista nimitystä pig – sika. He tekivät tunnetuksi sloganin off the pig – tappakaa siat. FBI:n johtaja Hoover listasi pantterit valtakunnan sisäiseksi suurimmaksi uhkaksi vuonna 1969, ja FBI sekä poliisi käynnistivät pantterivainon, jota tosin ei myönnetty julkisesti. Suuri osa pantterijohtajista ja joukko rivijäsenistäkin oli 1960—70-lukujen aikana joko vankilassa, maanpaossa tai sai surmansa poliisiin luodeista. Korkeat takuusummat, johtajien vangitseminen ja kuolemat sekä niistä johtunut organisaation hierarkian sirpaloituminen horjuttivat panttereiden toimintaa 1970-luvulle tultaessa. Vuonna 1971 pantterit ajautuivat ideologiseen riitatilaan, kun Newton-mieliset kannattivat sosiaaliohjelmiin panostamista ja Cleaverin kannattajat halusivat ylläpitää aseisiin painottavaa organisaatiota.¹³³

III Uutinen Mustasta Pantterista

Tämä luvussa käsittelen panttereita pääasiallisesti koskevia 83:a uutista, sivuuttaen vielä sivuavat uutiset ja muut mediatekstit. Pääuutiset muodostavat tutkielman pohjan, sillä kuten taulukossa 2 osoitin, suurin osa panttereita koskevasta materiaalista oli uutisia. Uutiset ovat myös sanomalehden tärkein anti ja kansalaisten arjen muokkaaja, joten uutisten merkitys mediakuvan piirtämisessä on suuri.¹³⁴ Ensimmäisessä alaluvussa annan yleiskuvan uutismateriaalista. Kerron mistä asioista uutisoitiin, mitä uutisoidut tapahtumat oikeastaan olivat ja missä uutisissa oli mukana kuvia. Sen jälkeen perehdyn uutiskriteereihin, joilla perustelen, miksi tietyistä asioista uutisoitiin. Pohdin myös, miksi joistakin toisista asioista kirjoitettiin vähän tai ei ollenkaan. Käytän uutiskriteerejä myös kuvien aiheiden analysoimiseen ja vertaan tekstien sekä kuvien aiheita toisiinsa. Käytettiinkö teksteissä ja kuvissa eri uutiskriteereitä? Uutiskriteereistä siirryn puhujarakenteeseen, jossa tutkin, kuka pantteriuutisissa puhuu. Perustelen myös, miksi näin on. Jälleen vertaan puhujarakenteen tuloksia kuviin, kuka kuvissa on ja miksi. Onko eroa, kuka tekstissä puhuu ja kuka kuvissa on? Jos on, miksi näin on? Neljännessä alaluvussa siirryyn uutisaiheiden kuvaamisesta konkreettisesti uutisten käsittelyyn niiden otsikoiden ja kuvien kautta. Otsikossa on uutisarvoisin asia – mitä pantterioitsikot kertovat organisaatiosta? Viimeisessä alaluvussa teen yhteenvetoa tämän käsittelyluvun sisällystä, ja kuva pantterista NYT:n uutisissa alkaa hahmottua.¹³⁵

¹³³ Johnson 2005, 398—409.

¹³⁴ Hemánus 1976, 80—81; Horsti 2005, 58—59.

¹³⁵ Käytän luvun taulukoissa paitsi temaattista jakoa, myös ajallista jakoa. Joulukuun ja tammikuun uutisoinnin vertaaminen keskenään ei ole tutkimukseni pätehtävä, mutta silloin, kun materiaalissa on selvä ero kuukausien välillä, kommentoin asiaa.

3.1 Ajanjakson uutistapahtumat

Joulukuun 1969 ja tammikuun 1970 aikana panttereita suoraan käsitteli 83 uutista, joiden aihepiirit olen taulukoinut alla. Näiden uutisten yhteydessä julkaistiin 10 kuvaa ja 1 piirros, jotka olen merkinnyt taulukkoon suluissa aihepiirin mukaisesti.¹³⁶

	Chicago	LA	Rackley	Pantteri21	Joht./rivip.	Ideol.	muu*	Yhteensä
Joulukuu	18 (2)	3(3)	4	2 (1)	9/ 2	1 (1)	11 (2)	50 (9)
Tammikuu	14 (1)	0	2	5	3/3	2 (1)	4	33 (2)
Uutisia yht.	32	3	6	7	12/5	3	15	83
Prosentteina	38,6	3,6	7,2	8,4	14,5/6,0	3,6	18,1	100%
Kuvia yht.	3	3	-	1	-	2	2	11
Prosentteina	27,3	27,3		9,1		18,2	18,2	100,1%

Taulukko 3. Pantteriuutisten jakautuminen aiheen ja kuukauden mukaan.

* Kategoriassa muu on mm. panttereiden asianajaja Charles Garrysta kaksi uutista, FBI:n salakuunteluoperaatiosta yksi, Yalen yliopiston opiskelijoiden hyllyttämisestä yksi uutinen. Kategorian kuvissa on Charles Garry ja David Hilliard.

Pääuutistapahtuma oli Chicagon ratsia, jota käsitteli 32 uutista, melkein 40 prosenttia kahden kuukauden uutisista. Aamuyöstä 4.12.1969 Chicagon poliisi teki ratsian asuntoon, jonka epäiltiin olevan panttereiden toimisto tai ainakin heidän käytössään. 10 minuutin tulitaistelun jälkeen pantterit Fred Hampton ja Mark Clark olivat kuolleet ja neljä muuta pantteria haavoittunut. Yksi poliisi haavoittui lasisirpaleista. Ratsiaa seurasi oikeudenkäynti, josta NYT uutisoi liki päivittäin. Ratsian vuoksi perustettiin erilaisia tutkimuskomissioita selvittämään, mitä todella tapahtui. Chicagon ratsiaa käsittelevien uutisten yhteydessä julkaistiin myös kolme kuvaa, liki kolmannes koko uutisryhmän kuvista, mikä on samassa suhteessa tekstien kanssa (kuvat sivuilla 92, 94 ja 96). Lisäksi tammikuussa oli kuvituskuva Chicagon asunnon pohjapiirustuksesta. Jutussa pohdittiin oikeudenkäynnin aikana ilmenneitä seikkoja, jotka horjuttivat poliisien kertomaa tapahtumien kulkua ja vahvistivat panttereiden kertomaa oikeellisempänä versiona.

Neljä päivää Chicagon tapahtumien jälkeen Los Angelesin poliisi teki samankaltaisen aamuöisen ratsian pantteritoimistoon Los Angelesissa. Tulitaistelu kesti neljä tuntia, jonka jälkeen 11 pantteria antautui ja pidätettiin. Paikalla oli ollut noin 300 poliisia. Los Angelesin välikohtauksesta

¹³⁶ Poikkeus kuvien merkitsemisessä kategoriassa johtajat/ rivipantterit: taulukon mukaan kategoriassa ei ole yhtään kuvaa, mutta pantterit toki olivat kuvissa. Tässä taulukossa kuvat on kuitenkin jaoteltu uutistekstin aiheen mukaan, ei kuvan aiheen mukaan. Kuvien aiheista tämän alaluvun lisäksi alaluvuissa 3.2. ja 3.3, joskin niissäkin ulkopuolelle jää ne neljä kuvaa, jotka julkaistiin muiden mediatekstien yhteydessä. Nämä kuvat tulevat esiin tutkielmani myöhemmissä vaiheissa.

kirjoitettiin muutama uutinen heti tapahtuman jälkeen, mutta seuranta-uutisointia ei Chicagon ratsian lailla ollut. Sen sijaan kuvien määrä tekstimäärään verrattuna oli huomattava, sillä tapahtumasta julkaistiin kolme kuvaa. LA:n ratsiaa käsitteli siis Chicagon lailla melkein kolmannes kaikista kuvista, vaikka uutistekstit olivat vain 4 prosenttia kaikista teksteistä (kuvat sivuilla 52, 59 ja 67).

Alex Rackleyn murhaoikeudenkäyntiä seurattiin joulukuussa viikoittain, tammikuussa kahdesti. Rackley oli pantteri, jota kidutettiin ja lopulta murhattiin. Pantterijohtaja Bobby Seale oli yksi syytetyistä. Tapahtuman uutisoinnissa ei oltu käytetty kuvia. Panther 21 -oikeudenkäynti oli alkamassa keväällä 1970 ja tutkimusajanjaksolla uutisoitiin oikeudenkäynnin valmistelusta, panttereiden pidätyksistä ja huomiota herättäneistä takuusummista. Oikeudenkäynnissä selvitettäisiin 22:n pantterin (aluksi syytteessä oli ollut 21 pantteria, josta tuli nimi jutulle) aikomukset räjäyttää pommeja New Yorkin julkisissa tiloissa, kuten poliisi- ja rautatieasemilla. Tapahtumaan liittyen julkaistiin yksi kuva (sivu 73), jossa mielenosoituksessa oleva kansalainen pitää Bobby Sealen kuvaa käsissään.

Pantterijohtajista ja rivipanttereista uutisoitiin yhteensä 17 kertaa, mutta uutisista enemmistö (12) käsitteli johtajia. Bobby Seale oli esillä Alex Rackley -murhaoikeudenkäynnin lisäksi niin sanotussa Chicago 8-jutussa, jossa häntä syytettiin kansalaisten lietsomisesta mellakkaan ja väkivaltaisuuteen poliisia kohtaan. Eldridge Cleaver oli tutkimusajanjaksona maanpaossa, mutta NYT uutisoi lyhyesti Cleaverin haastatteluista ulkomaalaisissa lehdissä kolmesti. David Hilliard pääsi otsikoihin muun muassa uhattuaan tappaa presidentti Nixonin ja saadessaan sakot aseensa kannosta julkisella paikalla. Hilliard oli myös kahdesti uutiskuvassa (sivuilla 55 ja 69). Bobby Rush nousi Fred Hamptonin kuoleman jälkeen Chicagon osaston johtoon, ja oli esillä Chicagon tapahtumia käsittelevissä uutisissa. Donald Cox edusti panttereita tammikuun lopussa julkisuutta saaneessa keskustelutilaisuudessa, ja Cox oli Sealen lailla kerran uutiskuvassa (sivulla 56). Nimeltä mainitsemattomista rivipanttereista oli muutamia pikku-uutisia isompien uutisten ohessa. Panttereiden lisäksi heidän luottoasianajajansa Charles Garry oli melko usein esillä, ja myös kahdessa valokuvassa (sivuilla 54 ja 55) mukana.

3.2 Dramaattisuus tuo näkyvyyttä

Uutiset valitaan monilla erilaisilla uutiskriteereillä, mutta niiden yhteisenä tekijänä on *poikkeuksellisuus*. Kyseessä pitää olla poikkeuksellinen tapahtuma, jotta se päätyy uutisiin. Poikkeuksellisuuden tai epänormaaliuden toteamiseksi pitää olla jokin tavanomainen ja normaali järjestys, johon tapahtumia verrataan. Tämä vertailukohde on kansallinen tai yhteiskunnallinen

järjestys, jota tuotetaan ja tuetaan joka päivä erilaisin keinoin. Sen ylläpitämiseen osallistuvat niin media, poliitikot kuin kansalaisetkin.¹³⁷

Koska poliisien ja panttereiden välillä oli ollut yhteenottoja ennenkin¹³⁸, aamuyöstä 4.12. tehty ratsia ei sinänsä ollut yllätyksellinen. Etusivun uutisen siitä teki ratsian voimakkuus: poliisien raskas aseistus ja pikainen päätös, 10 minuutin tulitaistelun jälkeen huoneistossa oli kaksi kuollutta pantteria ja loput antautuivat. Dramaattisuutta lisäsi Fred Hamptonin oleminen toinen uhri. Häntä oli pidetty näkökulmasta riippuen yhtenä lupaavimmista (Pantterit) tai uhkaavimmista (FBI) paikallisjohtajista ja hän oli ollut aktiivisesti mukana kehittämässä esimerkiksi panttereiden järjestämää köyhien ihmisten avustustoimintaa Chicagossa. Yllätyksellisen Chicagon tapahtumasta teki muiden kansalaisten normaalijärjestyksestä poikkeava reagointi: monet kansalaiset, ihonväriin ja ikään katsomatta, alkoivat vaatia riippumattomia tutkimuskomissioita ratsian kulusta. Tätä ei ilmeisesti ollut tapahtunut aikaisemmin, ainakaan samassa laajuudessa, sillä poikkeavasta käytöksestä kertoo median reagointi: kansalaisten, etenkin valkoisten kansalaisten huolestuminen panttereiden kohtaloista mainittiin monessa jutussa erikseen. Chicagon lisäksi myös Panther 21 – oikeudenkäynti käynnisti kansalaisliikkeitä. Yksityisten kansalaisten lisäksi muun muassa kirkot keräsivät panttereille takuurahoja, vaikka syytteenä olikin raskas rikos, julkisten tilojen pommittamisen suunnittelu. Uutisarvoisuutta ja tapahtumien merkitystä lisäsi se, että yleisö kohdisti sekä poliisiin että oikeuslaitokseen runsaasti kritiikkiä. Panttereiden taakse siirtynyt kansanosakiinnosti, sillä uutisarvoistahan ei ole niinkään tavallisen kansalaisen sanat, vaan normaalista poikkeavat teot.¹³⁹

Panther 21-tapahtumien uutisoimisessa lienee vaikuttanut myös paikallisuus, sillä mitä lähempänä tapahtuma on vastaanottajaa maantieteellisesti ja ajallisesti, sitä merkittävämpi se on vastaanottajalle.¹⁴⁰ Paikallisuus oli vahvasti läsnä, sillä Panther 21-oikeudenkäynti käytäisiin New Yorkissa, ja pantterit olivat suunnitelleet nimenomaan New Yorkin julkisten tilojen räjäyttämistä. Panther 21 -uutisen paikallisuuden vastakohtana oli Chicagon ratsiaa pian seurannut Los Angelesin ratsia 8.12. Se oli niin ikään etusivun uutinen maantieteellisestä etäisyydestään huolimatta. Uutisoinnissa oli kyse osittain jatkuvuudesta, sillä poliisien toimintatapa (aamuöinen ratsia ja raskas

¹³⁷ Horsti 2005, 35.

¹³⁸ Chicagon 4.12. ratsian lisäksi myös 13.11. Chicagossa tapahtunut poliisien ja panttereiden kohtaaminen oli ollut kuolettava. Poliisit olivat menneet hylättyyn taloon yleisövihjeen perusteella. Yksi poliisi kuoli laukaustenvaihdossa paikanpäällä, samoin tämän poliisin ampunut pantteri. Toinen vakavasti haavoittunut poliisi kuoli kaksi päivää myöhemmin sairaalassa. Lisäksi kuusi muuta poliisia haavoittui. Välikohtaus uutisoitiin silti vain kolmen kappaleen pikku-uutisenä sisäsivulla, mikä viittaa tapahtuman jokapäiväisyyteen, vaikka välikohtauksen vuoksi kuolikin kaksi poliisia. NYT A Second Policeman Dies After Chicago Gun Battle, 15.11.1969.

¹³⁹ Kunelius 2003, 191.

¹⁴⁰ Huovila 2005, 66.

aseistus) oli samanlainen kuin Chicagossa ja myös aikaisemmissa ratsioissa. Toinen julkistamiseen vaikuttanut seikka lienee ollut tulitaistelun massiivisuus, sillä poliisi yritti päästä panteritoimistoon muun muassa räjäyttämällä dynamiittia sen katolla. Panterit puolustautuivat neljän tunnin ajan 300 poliisia vastaan muun muassa omatekoisilla käsikranaateilla. Aamuöinen kaupunkisota koettelee yhteiskunnan normaalijärjestystä rajusti, ja uutisarvoisuutta lisäsi vielä paikan päällä otettu pidätyskuva. Maantieteellinen etäisyys on kuitenkin voinut vaikuttaa siihen, ettei tapahtumasta julkaistu muutamaa uutista enempää tekstiä.

Moni panteriuutinen vahvisti siis sen, että NYT:n uutiskriteereillä uutinen on dramaattinen, kärjistävä ja normaalijärjestyksen sekoittava tapahtuma. Tapahtuman pitää olla myös ajankohtainen, yllätyksellinen tai voimakas ollakseen uutinen.¹⁴¹ *Väkivaltaisuus* lisää uutisen painoarvoa, sillä väkivaltaisuus voidaan nähdä negatiivisten tekojen seurausten korkeimpana muotona.¹⁴²

Panteriuutisissa näkyi myös amerikkalaisille uutisille tyypillinen henkilöitävyys, jolloin julkisuuden henkilö tekee muuten tavanomaisesta aiheesta tai tapahtumasta uutisen.¹⁴³ Esimerkiksi Chicagon ratsia henkilöityi Hamptoniin, vaikka iskussa kuoli myös panteri Mark Clark. Tämän kuolema mainittiin useimmiten kuin ohimennen, vähäpätöisempänä kuolemana. Hamptonin lisäksi myös muut panterijohtajat kiinnostivat. Sealen oikeudenkäynnit, Hilliardin tuomiot ja Cleaverin maanpakolaisuus saivat todennäköisesti huomiota ennemmin henkilön kuin uutisaiheen vuoksi. Kaikkien kolmen kohdalla miehen historiaa kerrattiin ainakin lyhyesti, samalla kun asema organisaatiossa mainittiin. Vastapainona oli rivipanttereita koskevat uutiset, useimmiten muutaman rivin pikku-uutiset. Niissä tekijöitä ei välttämättä edes nimetty, saati sitten kerrottu lyhyttä henkilöhistoriaa. Näissä pikku-uutisissa oli kyse panttereiden syyllistymisestä rikokseen, kuten panttereiden tunkeutumisyritys poliisijohtajan luokse poliisiasemalla¹⁴⁴ ja panttereiden saamat yhdyskuntapalvelutuomiot¹⁴⁵. Pikku-uutisten julkaisemisessa vaikuttaa isompien juttujen lailla luonnollisesti myös joka päivä muuttuva uutiskynnys: tapahtumarikkaana päivänä pikku-uutiseksi päätyneet aihe olisi voinut hiljaisempana uutispäivänä olla ison jutun arvoinen. Kyseisistä pikku-uutisista yksikään tuskin olisi yltänyt hiljaisenaan päivänä isoksi uutiseksi, koska tapahtumista puuttui muita uutiskriteereitä, esimerkiksi dramaattisuutta tai henkilöitävyyttä. Uutisarvoisen niistä

¹⁴¹ Shoemaker & Reese 1996, 111; Kunelius 2003, 190—191.

¹⁴² Hall et al 1978, 67—68.

¹⁴³ Suhola & Turunen & Varis 2005, 30. Yleisissä uutiskriteereissäkkin on oma tärkeysjärjestyksensä. Jokainen lehti määrittelee käytetyn arvojärjestyksen lukijakuntansa (tai oletetun lukijakuntansa), toimittajien määrän ja käytettävässä olevan palstatilan mukaan. Hall et al 1978, 60. Tutkimusaineistoni perusteella en voi määrittellä, mitkä ovat NYT:n määräävät uutiskriteerit, mutta mielestäni tämä ei ollut tutkimuksen kannalta oleellista.

¹⁴⁴ NYT Police Battle Panthers, 6.12.1969

¹⁴⁵ NYT 4 Panthers Get Jail Terms, 23.1.1970.

teki pantterius, sillä kun organisaatio oli pinnalla muutenkin, ylittävät pikku-utiset helpommin uutiskynnyksen.¹⁴⁶

Staattiset aiheet, kuten organisaation tausta, ideologia tai avustusohjelmat eivät useimmiten olleet uutisarvoisia itsessään, vaan vaativat ratsioiden kaltaisia yllättäviä tapahtumia tullakseen huomioiduiksi. Chicagon ja Los Angelesin ratsioiden jälkeen NYT julkaisi jutun, jossa David Hilliard selitti organisaation taivalta, ideologiaa, arkea ja toiveita.¹⁴⁷ Kyse oli taustoittavasta uutisesta, jota olisi tuskin julkaistu ilman kuun alun väkivaltaisia ja huomiotaherättäviä yhteenottoja, sillä uutinen itsessään ei täyttänyt dramaattisuuden tai äkillisyyden uutiskriteereitä. Aamupalaohjelma mainittiin muutamassa jutussa,¹⁴⁸ mutta sekään ei täyttänyt uutiskriteerien vaatimuksia päästäkseen uutisen pääaiheeksi. Voi myös olla, että Chicagon ratsian saama huomio teki aamupalaohjelmasta staattisuudessaan entistä vähemmän kiinnostavan. Aamupalaohjelman saattoi silti saada uutisiin, mikäli ruuan jakaminen tapahtui riittävän dramaattisessa (tai negatiivisessa) kontekstissa: panttereiden kanssa aatteellisissa kytköksissä ollut puertoricolaisamerikkalainen ääriryhmä Young Lords sai sosiaaliohjelmansa uutisotsikoihin – vallattuaan ensin kirkon ruoan jakoa varten.¹⁴⁹ Tapahtuma täytti yllätyksellisyyden (äkillinen teko) ja myös negatiivisuuden (kirkon valloitus) vaatimuksen, jolloin aamupalastakin tuli uutinen. Young Lordsien teko sai kahden suuren jutun ja kahden kuvan verran tilaa NYT:n sivun yläosassa, missä usein on uutisarvoisimmat asiat. Negatiivisuus ja konflikti ovat uutisarvoisempia kuin harmonia ja positiivisuus,¹⁵⁰ mistä käy todisteena se, että uutinen panttereiden käynnistämästä ilmaisesta terveyshuollosta oli sijoitettu NYT:ssä sivun alakulmaan alle 20 rivin uutisena, pienellä otsikolla ja ilman kuvaa. Uutisessa pantteri Masai Hewitt kertoi asemien palvelevan 50 000–60 000 potilasta viikossa, ”kaikista etnisistä ryhmistä, mukaanlukien meksikonamerikkalaiset ja kiinalaiset”.¹⁵¹ Luvut eivät ole aivan mitättömiä, mutta ruuan jakaminen tai terveysasemien pyörittäminen hyväntekeväisyytenä ovat liian hitaasti tapahtuvaa, jotta niistä olisi isoksi uutiseksi sinällään.¹⁵²

Avustusohjelmien lisäksi ideologia oli staattinen aihe, joka sai vain vähän huomiota. Se nousi esiin tammikuussa, kun säveltäjä Leonard Bernstein järjesti kotonaan keskustelutilaisuuden, johon oli

¹⁴⁶ Huovila 2005, 64–65; Horsti 2005, 57.

¹⁴⁷ NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

¹⁴⁸ Marraskuussa uudesta sosiaaliohjelmista oli ollut oma pikku-uutisensa: Black Panthers setting up Medical Clinics for Poor (NYT 25.11.1969) ja kesäkuussa 1969 ilmaisesta aamupalaohjelmasta oli ollut isokin juttu kuvan kanssa: Black Panthers Serving Youngsters a Diet of Food and Politics (NYT 14.6.1969).

¹⁴⁹ NYT Puerto Rican group seizes Church in East Harlem in demand for Space, 29.12.1969; NYT Young Lords give food and care at seized Church, 30.12.1969.

¹⁵⁰ Shoemaker & Reese 1996, 111; Kunelius 2003, 190–191.

¹⁵¹ NYT Black Panthers setting up Medical Clinics for Poor, 25.11.1969.

¹⁵² Sipola 1988, teoksessa Kantola & Mörä 1988, 96.

kutsuttu eri yhteiskuntavaikuttajia panttereiden lisäksi. NYT julkaisi kaksi suurta uutista ja yhden kuvan tapahtumasta.¹⁵³ Tässä tapauksessa itse ideologia sinänsä tuskin oli julkaisemisen suurin kriteeri, vaan tapahtuman yllätyksellinen ympäristö ja osallistujien vastakohtaisuus: (valkoinen) yläluokka ja (musta) radikaaliryhmä. Panttereiden ajatukset yhteiskunnan epäkohdista olivat huomionarvoisia NYT:lle vasta sitten, kun niistä kiinnostui valkoinen eliitti. Aikaisemmin ideologiasta uutisoinnille ei ollut ollut tarvetta, sillä se oli kulttuurisesti liian kaukana NYT:n oletettua valkoista yleisöä ajatellen.¹⁵⁴ Valkoinen keskiluokkainen kansalainen ei tuntenut entuudestaan eikä välttämättä ollut edes kiinnostunut mustan (radikaalin) amerikkalaisen arjesta.

Bernsteinin keskustelutilaisuudesta uutisointi saattoi panttereita kohtaan osoittamasta positiivisuudestaan (ideologiasta yleensäkin kirjoitettiin, rikokset eivät määrittäneet jutun aihepiiriä) huolimatta uudistaa entisiä negatiivisia stereotypioita panttereista, mustista amerikkalaisista: pantterit eivät kuulu taloudellisesti eivätkä ihonväriltäänkään yhteiskunnan arvostettuihin niin kuin valkoinen, varakas Bernstein. Tällöin uutisen näkökulma uusintaa musta-valkoinen-erottelua yhteiskunnassa. Sama ristiriidan mahdollisuus koskee avustusohjelmista uutisointia. Mikäli ne olisivat nousseet uutiseksi sen vuoksi, että *musta* tekee jotain hyvää, olisi näkökulma yhtä leimaava kuin rikosuutiset yleensä, sillä tällainen näkökulma vahvistaisi sitä seikkaa, että *musta* ei yleensä tee mitään hyvää, vaan tämä yksilö on vain poikkeus. Yleisesti ottaen rikollisuus on määräävä piirre vähemmistöryhmistä valtamediassa uutisoitaessa, jopa sillä painotuksella, että musta rikos on valkoista rikosta merkittävämpi. Tällöin yhden positiivisen yksilön esiinnostaminen voi entisestään vahvistaa mielikuvaa muista saman marginaaliryhmän edustajista rikollisina – varsinkin kun marginaaliryhmät usein leimautuvat ryhmänä yksilöiden tekojen vuoksi.¹⁵⁵ Tällaista ajattelua on ehkä nähtävissä Fred Hamptonista uutisoitaessa. Hamptonia pidettiin ilmeisen maltillisena pantterijohtajana, eikä hänen rikosrekisterissään ollut kuin jäätelövarkaus, toisin kuin esimerkiksi murhasta syytetyllä Newtonilla, mellakkaan yllyttäneellä Sealella tai raiskauksista vankilatuomion suorittaneella Cleaverilla. Tämä vastakohtaisuus vahvistaa muiden panttereiden rikollisuutta, ja Hamptoninkin hyvyys toimii siis muita panttereita vastaan.

¹⁵³ NYT Black Panther Philosophy is Debated at the Bensteins, 15.1.1970; NYT The Bernsteins' Party for Black panther legal Defense Stirs Talk and More parties, 24.1.1970.

¹⁵⁴ Huovila 2005, 66.

¹⁵⁵ Henry et al 2000, 305. On mielenkiintoista, että ihonväriä ja sen merkitystä ei mainittu uutiskriteereitä listaavissa teoksissa, ainakaan niissä mitä minä kävin läpi. Teoksissa ei kerrottu, että valtamediassa musta rikollisuus on uutisarvoisempi kuin valkoinen rikollisuus – asia, joka on noteerattu monissa teoksissa, jotka tutkivat median rasistisuutta. Todennäköisesti asiasta ei ole mainintaa siksi, että sen myöntäminen merkitsisi myös virheen myöntämistä. Asiasta vaikeneminen ei kuitenkaan paranna tilannetta, sillä aloittava toimittaja voi työpaikassaan huomaamattaan sisäistää tämän uutiskriteerin.. Mikäli asia nostettaisiin perusteoksissa esiin, ja myös painotettaisiin sitä, että ihonväri ei saisi olla uutisen julkaisemisen peruste, voisi tuoreet toimittajanalat kiinnittää huomiota omaan ajattelutapaansa ja ehkäpä aktiivisesti toimia niin, että eivät omalla työllään uusintaisi rasismia mediassa.

Pantteriuutisten panttereita leimaavasta rikollisuudesta, yllätyksellisyydestä ja negatiivisuudesta poikkesi mainitsemani ideologiaa tai historiaa kertaavien uutisten lisäksi yksi lyhyehkö uutinen. Uutisessa kerrottiin panttereihin kohdistuneesta rikoksesta: panttereiden toimistoa oli tulitettu ja sinne oli heitetty polttopullo. Uutisen mukaan poliisi tutki välikohtausta.¹⁵⁶ Uutista tuskin olisi julkaistu, ellei kyse olisi ollut panttereiden toimistosta – tai toisaalta, mikäli kyse olisi ollut yhteiskunnallisesti hyväksytyistä organisaatiosta, olisi aiheesta voinut olla isoksikin uutiseksi.

Ajankohtaisuus oli uutisten aihepiirin puolesta yksi tärkeä julkaisukriteeri, mutta ajankohtaisen valokuvan saaminen on monimutkaisempaa – valokuvaajan pitää olla läsnä tapahtumahetkellä. Näin kävi Los Angelesin ratsian ja sitä käsittelevän oikeusistunnon yhteydessä, joista olikin yhteensä kolme dramaattista kuvaa. Näissä kuvissa aiheina olivat poliisit ja rivipantterit, joilla ei muuten ilmeisestikään ollut uutisarvoa kuvissa. Muita ajankohtaisia, tapahtumapaikalla otettuja kuvia olivat Bernstein-tapahtuman yksi kuva ja yksi kansalaisesta otettu mielenosoituskuva. Kuvissa, joissa oli poliisi tai kansalainen, oli julkaisukriteerinä pantterin läsnäolo tai panttereihin liittyvä aihe. Puolet kuvista oli siis arkistokuvia lähiajan menneistä tapahtumista. Tämä kertoo siitä, että uutisaiheisen ajankohtaisuuden, rikollisuuden tai dramaattisuuden sijaan uutiskuvien oli tärkeämpää kyetä näyttämään, miltä pantteri näyttää – mustalta mieheltä.

3.3 Kenen ääni on kantavin?

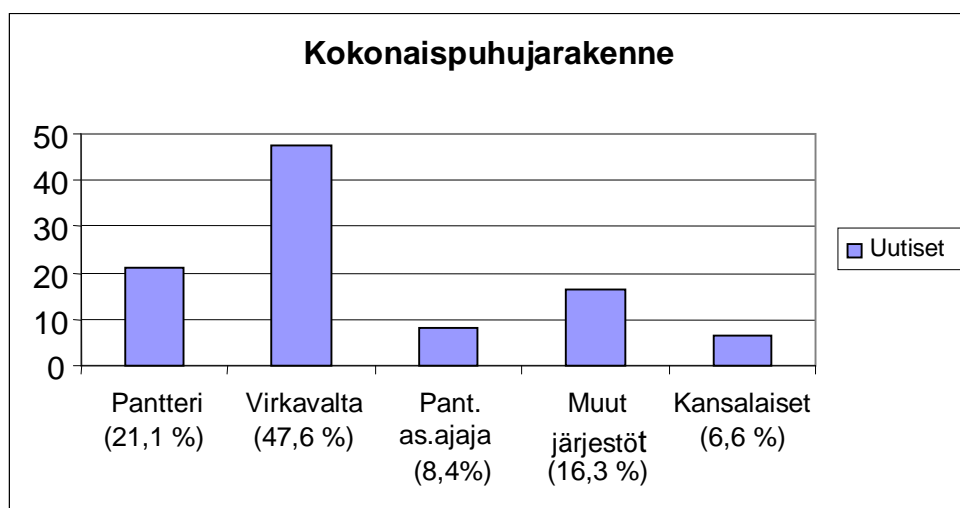
Uutiskriteerit määrittävät, mistä kirjoitetaan, mutta lähdekäytäntö määrittää, kuka uutisissa puhuu. Saadakseni selville puhujarakenteen jaottelin tekstit pääosin pääasiallisen toimijan mukaan, eli sen perusteella, kenen toiminnan tai puheen kautta aiheesta tulee uutinen.¹⁵⁷

¹⁵⁶ NYT Black Panthers say office was bombed, 20.1.1970.

¹⁵⁷ Kunelius & Hellsten & Renvall 2000, 136, teoksessa Seppänen 2005, 159. Usein jutuissa on useita toimijoita, mutta pääasiallisen toimijan hahmottaminen selkeyttää ja helpottaa uutisten käsittelyä. Muutamassa uutisessa nimesin kuitenkin kaksi toimijaa, koska näissä tapauksissa uutisen toimijuuden tyypistäminen yhteen olisi jättänyt toisen *melkein yhtä vahvasti* esillä olleen toimijan näkymättömiin. Tein myös kompromissin pantteri-kategorian kanssa: muutaman rivin lyhyet rikosuutiset, esimerkiksi pantterin pidätyksen ilmoitus listasin virkavalta-kategoriaan, kun pidemmät pidätystä koskevat uutiset laskin pantteri-kategoriaan. Näissä noin 10-20 rivin uutisissa pidätetystä henkilöstä (pantterijohtajasta) kerrottiin hieman seikkaperäisemmin, jonka vuoksi olen laskenut henkilön pääasialliseksi toimijaksi. Näissä tapauksissa, kun uutinen sinänsä ei ole ollut kovin merkittävä, lienee uutiskriteerien *henkilöitävyys* vaikuttanut paitsi julkaisemiseen mutta myös jutun venyttämiseen muutamasta rivistä 10-20 riviin.

Puhuja / kk	joulukuu (%)	tammikuu	yhteensä (%)
panterit	8 (16,0)	8 (24,2)	16 (19,3)
panteriasianajaja	3 (6,0)	4 (12,1)	7 (8,4)
muu järjestö	7 (14,0)	5 (15,2)	12 (14,5)
kansalaiset	2 (4,0)	0	2 (2,4)
virkaalta	22 (44,0)	14 (42,4)	36 (43,4)
USEITA:			
virkev. ja kansalaiset	4 (8,0)	0	4 (4,8)
virkev. ja muu järjestö	3 (6,0)	0	3 (3,6)
panteri ja kansalaiset	1 (2,0)	2 (6,1)	3 (3,6)
yhteensä	50 (100 %)	33 (100 %)	83 (100 %)

Taulukko 4. Panteriuutisten puhujarakenne joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970. Toimijoiden kokonaisvahvuus näkyy kuvioista 1, jossa on huomioitu joidenkin toimijoiden esiintyminen eri toimijoiden kanssa tasavahvoina kommentoijina.

Kuvio 1. Uutisten kokonaispuhujarakenne joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970.

Taulukko 4 ja kuvio 1 osoittavat, että panteriuutisoinnissa virkaalta oli suurin lähde NYT:lle. Yli puolissa tutkimusajanjakson uutisista oli virkaalta joko vahvimpana tai ainakin tasavahvoina kommentoijina. Tämä selittyy osittain uutiskriteerien määrittämällä uutisarvoisilla aihepiireillä – dramaattisilla, rikollisuuteen liittyvillä tapahtumilla, joissa virkaalta on luonnollinen lähde rikosten ehkäisijänä ja rikollisten rankaisijana, kansalaisten suojelijana. Virkavallan suosiminen selittyy myös journalistisen alan ammattiritiinillä, valinnalla ensisijaisten ja toissijaisten lähteiden välillä. Ensisijaisia lähteitä ovat luotettavina pidetyt instituutiot kuten viranomaiset, ammattiliitot, komiteat

ja eri alojen tunnustetut asiantuntijat.¹⁵⁸ Oikeimpana tietona pidetyn tiedon lisäksi ensisijaisia lähteitä pidetään puolueettomina ja objektiivisina. Näiden lähteiden käyttöä selittävät myös käytännön syyt, kuten saatavan tiedon nopeus, edullisuus ja helppous, kun hallinnollisilla laitoksilla ja instituuteilla on jo olemassa olevat suhteet mediaan.¹⁵⁹ Ensisijaisiksi lähteiksi ja eniten esille pääsevät ne, joilla on jo ennestään taloudellista, poliittista ja kulttuurista valtaa,¹⁶⁰ eli puhujarakenne kuvaa yhteiskunnan marssijärjestystä. Ääneen pääseminen tarkoittaa kyseisen henkilön, järjestön tai ajetun asian tärkeyttä ja uskottavuutta yhteiskunnassa.¹⁶¹

Ensisijainen lähde määrittää miltä kantilta uutista käsitellään. Ensisijainen lähde määrittää, mikä on ongelma, ja muut lähteet vastaavat ensisijaisen lähteen määritelmiin.¹⁶² Virkavalta määritti pantterit organisaationa rikolliseksi ja toiminnaltaan ongelmaksi. Muut lähteet kommentoivat asiaa, joko puoltavat tai vastustavat sitä, mutta aihepiiri on ensisijaisen lähteen määrittämä. Muille aihepiireille, ensisijaisen lähteen määrittämättä jättämille aiheille, ei saa julkisuutta niin helposti. Samankaltainen ilmiö oli nähtävissä uutiskriteereissä, joissa staattiset tai ensisijaisten lähteiden mielestä ei-kiinnostavat aiheet eivät nousseet uutisaiheiksi.

Pantterit olivat marginaaliryhmänä toissijainen, epäluotettava uutislähde, ja toimijana noin joka viidennessä jutussa. Pantterit joutuivat toissijaisena lähteenä vastaamaan ensisijaisen lähteen, eli virkavallan määrittelemiin uutisaiheisiin,¹⁶³ ja kommentoivat harvoin muuta kuin meneillään olevaa oikeudenkäyntiä tai viimeisintä selkkausta. Harvoin kyse oli oikeasta haastattelusta, panttereiden ”oman äänen” kuulumisesta, vaan panttereiden lausahdukset olivat usein oikeudenkäynnissä annettujen lausuntojen referointia. Poikkeuksena olivat ne uutiskriteereissäkin mainitsemani jutut

¹⁵⁸ Hall et all 1978, 57—58. Nykytutkimuksessa on kritisoitu Hallin teoriaa viranomaislähteiden ensisijaisuudesta pysähtyneenä teoriana, sillä viranomaislähteitäkin on erilaisia ja niiden välillä voi olla suuriakin eroja. Ensisijaisten lähteiden näkyvyydessä painotetaan nykyisin myös järjestöjen omaa aktiivisuutta, jolloin erittäin aktiiviset kansalaisjärjestöt voivat saada merkittävän roolin mediassa. Horsti 2005, 55—56. Mielestäni Hallin teoria lähdekäytännöistä on silti sopiva 1960-luvun tilannetta tutkittaessa, koska silloin kansalaisoikeusjärjestöillä ei ollut esimerkiksi internettiä tiedottamisensa apuna. 1960-luvulla tiedonkulku Yhdysvaltain kokoisessa maassa oli verrattain hidasta, ja järjestöjen aktiivisuus, panttereidenkin tapauksessa, tarkoitti lehtisten jakoa kadun kulmissa ja oman lehden toimittamista. Median on helpompi jättää huomiotta moinen aktiivisuus, varsinkin jos järjestön sanoma ei tavoittanut muita kansalaisia ja saanut kansalaisia reagoimaan asiaan. Internetin aikakaudella järjestöjen lisäksi kansalaisten vaikutusmahdollisuudet ovat lisääntyneet, ja median on vaikeampi jättää ko. asioita huomiotta.

¹⁵⁹ Horsti 2005, 54—55.

¹⁶⁰ Fairclough 1997, 58.

¹⁶¹ Vehmas 2005, 99.

¹⁶² Hall et all 1978, 59. Määritelmään vaikuttaa myös se, miten organisaatio on julkisuuteen noussut. Viite 1 kertoo NYT:n ensiuutisoinnista, kun 26 pantteria marssi Sealen johdolla Kalifornian oikeustaloon. Ryhmän ensiesiintyminen julkisuudessa teki selväksi kaksi asiaa: he ovat mustia miehiä, jotka kantavat aseita. Uutinen viittaa myös väkivallan mahdollisuuteen, vaikka ”tapahtuman aikana ei ollut oikeaa väkivaltaa, eikä laukauksia ammuttu”. NYT Armed Negroes Enter California Assembly in Gun Bill Protest, 3.5.1967.

¹⁶³ Fairclough 1997, 69; Horsti 2006, 56.

Bernsteinin keskustelutilaisuudesta ja ratsioiden jälkeen tehdystä taustoittavasta jutusta,¹⁶⁴ joissa pantterijohtaja kertoi organisaatiosta ja toiminnasta ilman, että jutun päällimmäinen aihe olisi ollut virkavallan määrittämänä tuomio tai kuolema. Panttereiden puolestapuhujana uutisissa toimi panttereiden lakimies, joka on melkein joka viidennessä jutussa pääasiallinen toimija. He toimivat oikeussalin lisäksi NYT:n sivuilla virkavallan ja panttereiden välillä viestin välittäjänä ja tekstin tulkitsijoina. Esimerkiksi panttereiden ghettoslangin selittäminen retoriikaksi kävi ilmi juuri asianajajien kommenttien kautta.

Myös erilaiset muut järjestöt¹⁶⁵ ja kansalaiset olivat tekijöinä uutisissa. Ne edustivat ”yhteiskunnallista ääntä” panttereiden ja poliisin välimaastossa. Sekä kansalaisten että eri järjestöjen kommentit olivat usein samankaltaisia keskenään. Ensisijaisina lähteinä (virallinen organisaatio, raportteja, tiedotustoimintaa) järjestöt pääsivät kuitenkin kansalaisia useammin ääneen, ja olivat melkein joka viidennessä jutussa tekijöinä, kun kansalaiset olivat vain joka kymmenennessä. Malliesimerkki median luottamisesta ensisijaisiin viranomaislähteisiin toissijaisten kansalais- tai ääriorganisaatioiden sijaan on uutinen American Civil Liberties Unionin (ACLU) tekemästä raportista. ACLU:n mukaan poliisiviranomaiset olivat käyttäneet provosoivaa ja rangaistavaa ahdistelua panttereita kohtaan, ja panttereiden oikeus poliittisiin mielipiteisiin oli kielletty. Raportin mukaan poliisisoluttautujat olivat myös yllyttäneet panttereita rikoksiin ja toimittaneet heille aseita, kartoja ja pakoautoja. ACLU:n tutkimusten mukaan panttereita myös pidätettiin jatkuvasti heikoin perustein, kun he olivat jakamassa poliittisia lentolehtisiä ja heidän kohtauspaikkansa pengottiin.¹⁶⁶ Vaikka pantterit olivat monesti viitanneet puheissaan heidän ja afroamerikkalaisten kokemaan poliisien vainoon, tuli asiasta virallinen uutinen vasta ACLU:n selvityksen jälkeen. Tähän vaikuttaa luonnollisesti myös uutiskriteerit, tuskinpa NYT lähetti toimittajiaan kuuntelemaan panttereiden puheita, joiden kritiikki uskottavuus horjui ja sanoma oli yksipuolisesti valtakoneiston vastainen. ACLU:n raportin julkaisu oli selkeä uusi käänne ja toisaalta organisoiden laitoksen tekemä, joten uutisvälittäjänä NYT:n oli helppo tarttua aiheeseen.

Eri toimijoiden roolista ja sanojen painoarvosta kertoo paitsi kommenttien määrä, myös kommentoijan kuvailu. Virkavaltalähteiden, pantteriasianajajien ja komiteoiden edustajien yhteydessä mainittiin organisaation lisäksi henkilön nimi ja asema organisaatiossa. Ne toivat

¹⁶⁴ NYT Black Panther Philosophy is Debated at the Bensteins, 15.1.1970, NYT The Bernsteins' Party for Black panther legal Defense Stirs Talk and More parties, 24.1.1970 ja NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

¹⁶⁵ Tutkielmani ”muu järjestö”-kategoriaan kuuluvat erilaisten organisaatioiden ohella myös muun muassa julkisuuden henkilöt, jotka ovat tunnettavuutensa vuoksi uutisarvoisempia kuin tavallinen kansalainen. Toiston vähentämiseksi käytän kategoriasta myös nimiä muut organisaatiot, komiteat.

¹⁶⁶ NYT A.C.L.U. Report Says Police Harass the Panthers, 29.12.1969.

uskottavuutta kommenteille ja uutisarvoisuutta asialle, sillä oleellisinta ei ole se, mitä sanotaan tai miten ajatuksia perustellaan, vaan se, kuka sanoo.¹⁶⁷ Nimekkäämpien panttereiden, kuten Hilliardin, Sealen ja Cleaverin kohdalla uutisissa kerrattiin usein lyhyesti miehen uutisaiheisia tekoja – eli rikoksia. Rivipantterit mainittiin joskus nimellään, joskus pelkkänä ”pantterijäsenenä”. Panttereiden rikostaustan kertaaminen tai rivipanttereiden nimettömäksi jättäminen tuntui olevan yhtä luonnollista kuin virkavallan nimien ja tittelien kertominen. Ensisijaisten lähteiden nimeäminen ja määrittely lisäävät kommentoijan sanojen painoarvoa, kun panttereiden rikosluettelo tai nimettömyys lisäävät mielikuvaa epämääräisestä ongelmaryhmästä.

Kansalaiset kuuluvat panttereiden lailla toissijaisiin lähteisiin. Vaikka he olivat vain joka kymmenennessä jutussa tekijöinä, olivat he tätä useammin osana uutista, luomassa tunnelmaa. Kansalaisten roolina onkin reagoida tapahtumiin, eikä niinkään analysoida tai määrittää niitä.¹⁶⁸ Tällöin kansalaisten tunteja voidaan kuvata ilman että yksilöitä välttämättä täytyisi edes haastatella tai heidän nimiään mainita. Esimerkiksi LA:n välikohtauksen jälkeen paikalle kertynyttä yleisöä kuvattiin ”vihaiseksi”, ja henkilöimättömänä kommentina oli muun muassa: “Meidän pitäisi pommittaa heidän (poliisien) vaimojansa ja lapsiansa, ja nähdä mitä he siitä pitävät”.¹⁶⁹ Kansalaisten uutisarvoisuus vähenee, kun tapahtuma vanhenee ja reaktiot laimenevat. Kansalaisten puheenvuorojen määrä putosi joulukuun seitsemästä tammikuun kahteen, mutta kansalaisten mielipiteiden kanssa samoilla linjoilla olleiden komiteoiden määrä pysyi melko ennallaan. Näin järjestöt ylläpitivät yhteiskunnallista ääntä uutisissa, vaikka kansalaiset jo vaikenivat (tai vaiennettiin).

Puhujarakenteen vertaaminen pantteriuutisten kuviin paljastaa tyypillisen marginaaliryhmiä koskevan seikan: vaikka marginaaliryhmät eivät ole tekijöinä uutisissa, he ovat silti kuvien kohteena.¹⁷⁰ Pantterit ovat kymmenessä kuvassa seitsemän kertaa kuvan julkaisukriteerinä ja kuvan kohteena, vaikka puhujina he olivat melko harvoin. Poliisi, joka oli ylivoimainen puhujarakenteessa, on vain kahdessa kuvassa mukana ja pantteriasianajaja niin ikään kahdessa. Virkavallan määritelmä siitä, *mitä pantteri tekee*, on pantterin mielipidettä arvokkaampi, mutta valokuva pantterista virkavallan edustajan sijaan kertoo lukijalle, *miltä pantteri näyttää*. Kuten uutiskriteereissä jo viittasin, lukijalle muodostuu mielikuva pantterista mustasta miehenä. Rinnastaminen rikoksiin taas vahvistaa mielikuvaa mustista yleisesti rikollisina.

¹⁶⁷ Kunelius 1998, 121.

¹⁶⁸ Fairclough 1997, 69.

¹⁶⁹ NYT Panthers Battle Police on Coast, 8.12.1969.

¹⁷⁰ Raittila 2005, 45.

3.4 Lukijalle ensivaikutelma otsikoista

Otsikon funktio on houkuttaa lukijaa ja antaa käsitys siitä, mitä juttu käsittelee. Otsikon pitää myös dramatisoida tapahtumaa, ja perustella, miksi aihe on uutisoimisen arvoinen.¹⁷¹ Selvittääkseni miten NYT houkuttaa lukijaa, kuka pantteriuutisissa toimii, taulukoin uutiset pääotsikon toimijan mukaan. Tekstissäni analysoin myös kuvia. Kuvan merkitystä otsikon ohessa ei voi vähätellä, sillä visuaalinen aines saattaa ratkaista, luetaanko juttua ollenkaan.¹⁷² Selaillessaankin lukija yleensä vilkaisee, mitä otsikoissa sanotaan ja kuka kuvassa on, vaikkei itse uutistekstiä lukisikaan.¹⁷³ Otsikoita ja kuvia tutkimalla siis selvitän, minkälaisia mielikuvia uutisia silmäilevälle lukijalle on voinut syntyä panttereista.

Toimija / kk	joulukuu	tammikuu	yhteensä (%)
pantteri	9	7	16 (19,3)
pantteriasianajaja	2	2	4 (4,8)
virkaalta	20	17	37 (44,6)
kansalainen	5	0	5 (6,0)
muu järjestö	3	5	8 (9,6)
ei selvää tekijää	11	2	13 (15,7)
yhteensä	50	33	83 (100 %)

Taulukko 5. Joulukuun 1969 ja tammikuun 1970 pantteriuutisten otsikot toimijan mukaan. Liitteessä 3 näkyy kaikki otsikot tämän taulukon jaottelun mukaisesti.

¹⁷¹ Hall et al 1978, 84.

¹⁷² Seppänen 2001, 197. Pantterit olivat pääosassa visuaalisissa aineistoissa, ja vertaan tässä alaluvussa visuaalista aineistoa myös otsikoiden luomaan pantterikuvaan. En kuitenkaan käsittele kaikkia kuvia tässä, vaan nostan esiin muutamia, jotka vahvistavat otsikoiden antamaa kuvaa tai tuovat jotain uutta näkökulmaa panttereista.

¹⁷³ Männistö 1999, 158. Seppänen (Seppänen 2005, 27) mukaan myös uutisjuttujen viereen sijoitetuilla mainoskuville voidaan vaikuttaa ja luoda uusia merkityksiä. En tarkkaillut mainoksia järjestäen, mutta kaksi mainosta kiinnitti huomioni. 21.1.1970 uutisen ”Bullet identified in panther Death” vieressä oli koko puolen sivun kokoinen mainos Richard Harrisin teoksesta ”The Fear of Crime” ja Ralph Salernon sekä John Tompkinsin teoksesta ”The Crime Confederation”. Mainoksessa oli melkein koko sivun korkuinen haulikko pystyssä. Mainostekstien ja haulikon läsnäolo poliisin ja panttereiden yhteenotosta kertovan uutisen vieressä voi toki olla tahaton yhteensattuma, mutta poissuljettu mahdollisuus ei ole tarkoituksellinen sijoittaminenkaan. Lukijalta tuskin on jäänyt huomaamatta massiivinen haulikko, jonka kärki osoittaa pantteriuutisen otsikkoon. Toinen mainoksen ja pantteriuutisen yhdistelmä oli 8.1.1970, uutisen ”Policeman who led Chicago Panther Raid testifies at Boycotted Inquest” vieressä. Uutinen kertoo poliisin todistaneen huomiota herättäneessä ja poliisin toimintaa kyseenalaistaneessa Chicagon ratsiaa käsittelevässä oikeudenkäynnissä. Uutisen alapuolella on suuri, melkein koko sivun levyinen mainos poliisista. ”Tämä mainos on New Yorkin poliisin maksama. Tarkoituksena on kasvattaa yhteisön ymmärrystä tämänhetkisistä lain ylläpito-ongelmista.” Kuvassa (josta minulla tosin on vain ehkä puolet, koska en uutista skannatessani huomannut mainoksen arvoa) on poliisimies ja lainkuuliaisen näköisiä kansalaisia. Kansalaiset on piirroshahmoja, mutta poliisi on valokuva oikeasta henkilöstä. Poliisin katse on ylviistoon, ja hän näyttää seisovan asennossa – valmiina palvelukseen. Pääosin mainoksen sanoma näyttää olevan ”poliisi on ystäväs”, joka on täysin päinvastainen toteamus siihen, mitä pantterit sanovat poliiseista.

Puhujarakennetta myötäillen virkavalta on tässäkin taulukossa vahvin toimija: liki puolet otsikoista viittaa virkavallan aktiivisuuteen. Virkavallan käyttö lähteenä ja runsas toimijuus teksteissä heijastuu siis myös otsikoissa, joka taas kertoo siitä, mikä on tiedotusvälineen mielestä mielenkiintoisin näkökulma uutiseen. Mielenkiintoisimman näkökulman etsimiseen ja lopputulokseen vaikuttavat lähteen ja uutiskriteerien lisäksi lehden linja ja perinne, kohdeyleisö ja myyvyys, sillä lehti kunnioittaa ostavan yleisön näkökulmaa.¹⁷⁴ Tämä vahvistaa olettamusta NYT:n imagosta valkoisen, keski-ikäisen ja hyvinkoulutetun amerikkalaisen lehtenä,¹⁷⁵ joka on samaa mieltä virkavallan kanssa yhteiskunnan häiriötekijöistä. Huolimatta vahvasta virkavaltapainotuksesta myös muut toimijat ovat otsikoissa tekijöinä. Pantterit ovat melkein joka viidennessä otsikossa toimijana, samoin kuin olivat noin joka viidennessä jutussakin. Muiden järjestöjen osuus otsikoissa (9,6%) on huomattavasti pienempi kuin itse jutuissa (18,1%). Kansalaiset ja pantteriasianajajat ovat melko vähäisissä rooleissa otsikoissa. Huomattavaa on tekijättömien otsikoiden määrä, sillä noin joka kuudennessa jutussa (15,7%) tekijä jää arvailujen varaan. Minkälaisia mielikuvia tekijättömistä otsikoista tulee, miten ne muuttuisivat jos tekstistä nostettaisiin tekijä otsikkoon? Mikä vaikutus tällä voisi olla pantterikuvaan?

Virkavallan näkökulma panttereista rikollisena ja ongelmatapauksena heijastuvat otsikoissa. ”Pantterin” mainitseminen otsikossa voi organisaatiosta tietämättömälle olla hämmentävää, mutta uutisia säännöllisesti lukeva lienee muodostanut jo ainakin jonkinlaisen mielikuvan, kuten ”rikollinen organisaatio”. Tai ehkäpä mielikuvana on ”rikollinen musta organisaatio”, jos panttereiden ensiesiintyminen vuonna 1967 on lukijalle tuttu.¹⁷⁶ Rikollisuuteen viittaavat myös otsikoiden termit, kuten ”pantteriasianajaja”, ”pantteritapaus”, ”pantterisurmapaikka”, ”pantteritutkimus”, ”pantterikuolema” ja ”pantteriratsia”.¹⁷⁷ Ehkäpä sekaannusten välttämiseksi Chicagon osalta tapahtumia määritettiin usein myös mainitsemalla kaupunki: ”Chicagon pantteriasianajaja” ja ”Chicagon pantterikuolemat”.¹⁷⁸ Yleisesti ottaen sana ”pantteri” oli termi jo itsessään, eikä sitä tarvinnut otsikkotasolla määrittää enää sanoilla musta, aseistettu, mies, niin kuin vuonna 1967 ensimmäisessä uutisissa tehtiin.

*Yhdysvaltain tuomari kieltää jälleen takuurahojen pienentämisen*¹⁷⁹

*Poliisi tappaa kaksi pantteria Chicagossa*¹⁸⁰

*Valtion lakimiehet avustavat pantteritutkimuksessa*¹⁸¹

¹⁷⁴ Pietilä 1997, 146; Suhola & Turunen & Varis 2005, 31.

¹⁷⁵ Paletz & Entman 1981, 145.

¹⁷⁶ Ks. viitteet 1 ja 164.

¹⁷⁷ Useissa jutuissa: Panther lawyer, Panther case, Panther Slaying site, Panther inquiry, Panther death, Panther raid.

¹⁷⁸ Tässä alaluvussa käsittelemättä jättämäni otsikot on nähtävissä liitteessä 3, jossa on kaikkien 83 uutisen otsikot.

¹⁷⁹ NYT U.S. Judge again denies cut in Bail for 12 Panthers, 2.12.1969.

¹⁸⁰ NYT Police in Chicago slay 2 Panthers, 5.12.1969.

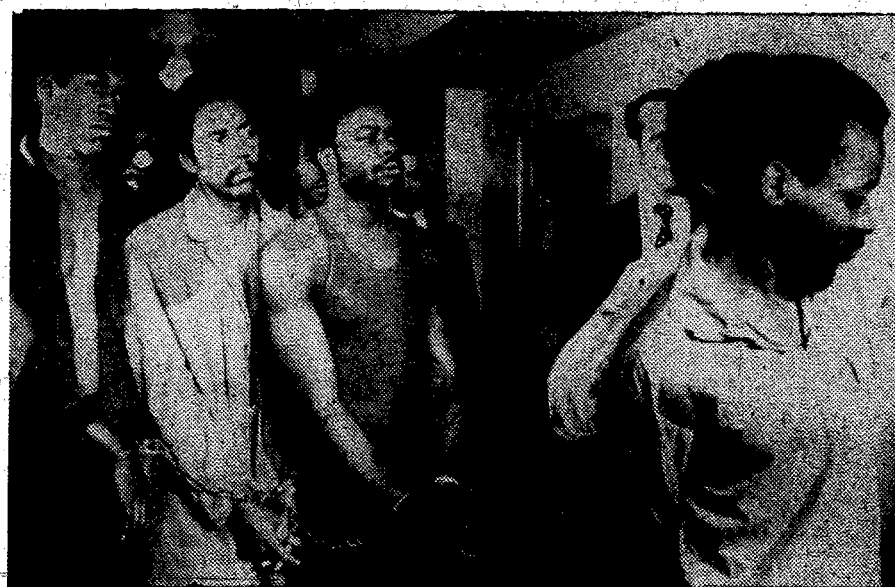
*Poliisi ottaa yhteen panttereiden kanssa*¹⁸²

*Poliisi syyttää kuollutta pantteria*¹⁸³

*Panttereita kiinni Queensissa*¹⁸⁴

*Pantteri vapautettiin*¹⁸⁵

Aihepiirien kannalta virkavallan teot otsikoissa eivät olleet yllättäviä: virkavallan aktiviteettina oli ammattinsakin puolesta tuomita, syyttää, vapauttaa, tappaa panttereita. Otsikoissa kuitenkin vahvistuu se asetelma, että virkavalta päättää panttereiden kohtalosta. Pantteri on voimaton valtakoneiston edessä. Tämä käy ilmi niissäkin otsikoissa, joissa virkavaltaa ei suoraan mainita, mutta tekijyys käy ilmi kontekstista. (Rikollisten) kiinni ottaminen on poliisin työtä ja (rikollisten) vapauttaminen on oikeuslaitoksen työtä, joten tekijää ei tarvitse mainita.

United Press-International

ARRAIGNED IN LOS ANGELES: Some of 13 persons arrested after a gun battle with police at Black Panther party headquarters being led into courtroom yesterday. The shooting incident occurred during a raid Wednesday. Strict security precautions were in effect.

KUVA 2. Otsikoiden rikollisten aihepiirien lisäksi osa kuvista viittasi panttereiden lainvastaisuuteen. Rikollisuutta ja mustuutta, mutta voimattomuutta ja virkavallan armoilla olemista kuvaa varsinkin Los Angelesin ratsian jälkeen otettu pidätetyistä panttereista julkaistu kuva. Kuvassa oikeussaliin käsirautoissa kulkevat miehet taistelivat ehkä sitkeästi poliiseja vastaan, mutta eivät lopulta voineet mitään virkavallalle, mikä henkii kuvasta. Yleisilme on apea, luovuttanut, nujerrettu. Kuvateksti muistuttaa paitsi panttereiden rikollisuudesta myös vaarallisuudesta, sillä lehden mukaan tiukat turvatoimet olivat tarpeen oikeudenkäynnin aikana. NYT Inquiry weighed in Panther Cases, 11.12.1969.

¹⁸¹ NYT Federal Lawyers aid Panther Inquiry, 14.1.1970.

¹⁸² NYT Police battle Panthers, 6.12.1969.

¹⁸³ NYT Slain Panther accused by a policeman, 13.1.1970,

¹⁸⁴ NYT Panther officers seized in Queens, 14.1.1970.

¹⁸⁵ NYT Panther released, 10.12.1969.

Melkein joka viidennessä otsikossa oli tekijänä pantterit. Nämäkin otsikot liittyvät uutisaiheiden vuoksi tavalla tai toisella oikeudenkäynteihin, kuten syyllisyyden tunnustukseen, lykkäyksen saamiseen tai takuiden hylkäämiseen, tai vaihtoehtoisesti poliisien kanssa kahinointiin.¹⁸⁶ Tekemiset ovat negatiivisia, jotka vahvistavat panttereiden rikollisuutta.

*Pantteri myöntää tappaneensa toisen*¹⁸⁷

*Rauhallinen Seale palaa oikeussaliin*¹⁸⁸

*Pantterit taistelevat poliisin kanssa rannikolla*¹⁸⁹

*Pienenevä pantteriorganisaatio kasvattaa suosiotaan toistuvien poliisivälikohtausten avulla*¹⁹⁰

Virkavallan näkökulma tai toimittajan sanavalinta väikkyi muutamassa otsikossa, jossa aihe sinänsä olisi panttereiden puolesta positiivinen, kuten organisaation kannatuksen kasvu. ”Pienenevä BP kasvattaa suosiotaan toistuvien poliisivälikohtausten avulla”. Vaikutelma voisi olla toisenlainen, jos otsikosta jätettäisiin pois ”pienenevä” ja ”poliisi”: ”BP kasvattaa suosiotaan” tai ”BP kasvattaa suosiotaan toistuvien välikohtausten avulla”. BP:n kannatuksen kasvu ei selvästikään ole yhteiskunnallisesti toivottava tapahtuma, sillä muutenhan se olisi toki ilmoitettu positiivisin mielin otsikossa. Joko virkavallan yleinen mielipide panttereista rikollisena järjestönä on vaikuttanut toimittajan sanavalintaan, tai valtamedian tehtävä yhteiskunnallisen järjestyksen ylläpitäjänä on saanut toimittajan lisäämään negatiiviset sanat otsikkoon. Myös Sealen oikeudenkäynnistä kertova otsikko- *Rauhallinen Seale palaa oikeussaliin* - luo mielikuvaa yleensä riehuvista ja raivoavista panttereista (joka taas istuu stereotypiaan mustasta väkivaltaisena ja rikollisena¹⁹¹), kun kerran Sealen rauhallisuus on otsikon arvoinen tieto.

Pantteriasianajajista oli neljä otsikkoa, joista kolmessa ei ollut aiheensa puolesta mitään uutta. Pantteriasianajaja Charles Garrysta oli kuitenkin yksi juttu, joka poikkeaa sekä otsikkonsa että kuvansa puolesta muun materiaalin linjasta.¹⁹² Positiivinen otsikko ”Työ tuottaa tyydytystä pantteriasianajajalle” on höystetty vienosti hymyilevän Garryn kuvalla. Kuva on ainoa, jossa

¹⁸⁶ Todd Gitlinin mukaan pidätyksen tapahtuminen tekee tapahtumasta uutisarvoisen. Kansalaisyhteiskuntaryhmittöiden tai sodanvastustajien liikkeiden uutisointia leimaa pidätyksen korostaminen, nostaminen otsikkoon ja jutun kärkeen, jolloin tapahtuman (mielenosoituksen, protestin) aihe hukkuu pidätysuutisen alle. Gitlin 2003, 42. Ehkä panttereiden kohdalla kyse oli pidätyksen seurauksen seuraamisesta, eli tuomioista ja takuista, joita on siis edeltänyt pidätys.

¹⁸⁷ NYT A Panther admits he killed another, 17.1.1970.

¹⁸⁸ NYT Seale, peaceable, returns to trial, 30.1.1970.

¹⁸⁹ NYT Panthers battle police on coast, 8.12.1969.

¹⁹⁰ NYT Declining Black Panthers gather new support from repeated clashes with police, 14.12.1969.

¹⁹¹ Henry et al 2000, 301.

¹⁹² NYT Panther Lawyer Finds Job Fulfilling, 16.12.1969.

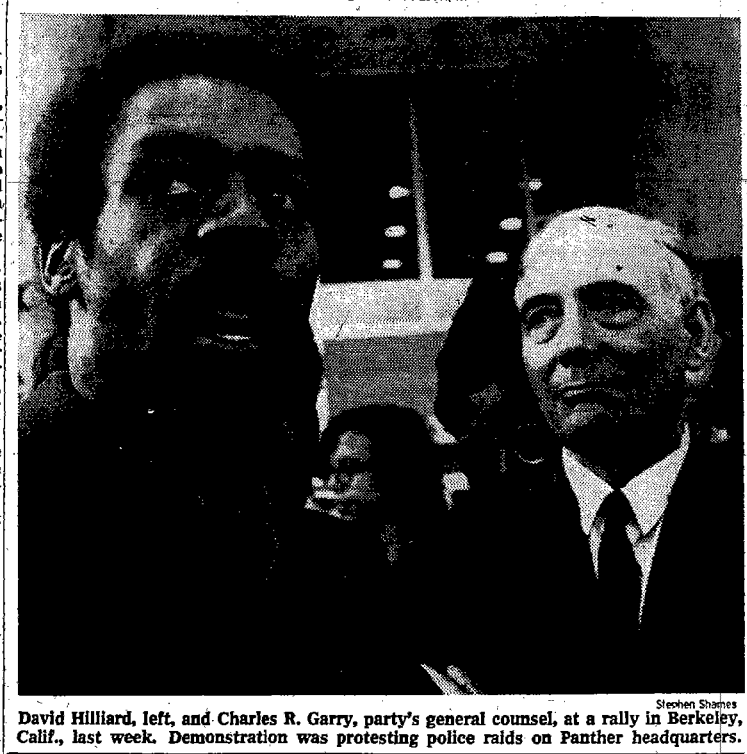
kasvon ilmeet ilmaisevat positiivista tunnetta. Otsikko lisää jutusta välittyvää mielihyvän tunnetta. Otsikon ja kuvan positiivisuus ei kuitenkaan yllä tuomaan positiivisuutta pantterikuvaan asti, sillä kysehän on vain siitä, että asianajaja nauttii työstään, mikä on toki toivottavaa kenen tahansa työssä. Jos hymyilevän kuvan vieressä olisi otsikko Pantteriasianajaja uskoo organisaation päämääriin (mikä kävi tekstissä ilmi) olisi merkitys aivan toisenlainen. Otsikko ja kuva voisi voimakkaammin herättää lukijan miettimään sitä, miksi asianajaja uskoo organisaatioon, ja voisiko panttereissa olla jotain hyvääkin.

KUVA 3. Charles R. Garry, panttereiden tyytyväinen asianajaja. Garrya kuvattiin monissa teksteissä "Mustien Panttereiden valkoiseksi asianajaksi". NYT Panther Lawyer Finds Job Fulfilling, 16.12.1969.

Seitsemässä otsikossa toimijana oli muu järjestö, jokin instituutti, organisaatio tai tunnustetussa asemassa oleva yksilö kuten kansanedustaja. Kolme otsikkoa viittasi kirkkojen tai pappien toimintaan panttereiden hyväksi, näistä yksi oli ”Kirkot keräävät 100 000\$ takuurahoja Mustille Panttereille”¹⁹³ Jälleen, vaikka uutinen sinänsä oli positiivinen ”kirkot tukevat panttereita”, oli se aihepiirinsä vuoksi negatiivinen: ”pantterit tarvitsevat takuurahan maksajia” eli ”pantterit ovat virkavallan huomassa” eli ”pantterit ovat rikollisia”. Panttereiden oleminen muiden toiminnan kohteena oli negatiivisten uutisaiheiden lisäksi toinen määräävä seikka näissäkin otsikoissa, kuten otsikko ”ACLU-raportti kertoo poliisien vainoavan Panttereita”¹⁹⁴ kertoo. Muut puhuvat panttereiden puolesta, ei organisaatio itse. Tämänkaltaiset muiden organisaatioiden ja virkavallan otsikot vahvistavat kuvaa panttereiden voimattomuudesta määrätä omasta kohtalostaan. Uutiskuvissa panttereiden kohteena oleminen oli vähäisempää kuin otsikoissa, ja ainakin osittain kohteena oleminen oli erilaista. Niin kuin otsikoissakin, visuaalisessa aineistossa panttereita toisaalta pidätetään (s. 67) mutta myös puolustetaan (s. 73). Muutaman kerran pantteri on kuvassa aktiivisena tekijänä kuten puhumassa, mutta samalla katseen kohteena. Esimerkiksi 14.12.1969 julkaistu kuva näyttää nopeasti vilkaistuna siltä, että pantteri David Hilliard on puhuja, kuvan tekijä, ja katselijana/kuuntelijana on asianajaja Charles R. Garry.

¹⁹³ NYT Churches provide \$100 000 bail here for black panthers, 31.1.1970.

¹⁹⁴ NYT ACLU report says police harass the panthers, 29.12.1969.

KUVA 4. Musta panteri David Hilliard kuvattu asianajajansa Charles R. Garryn kanssa mielenosoituksessa. Hilliard sai kyseisestä mielenosoituksesta syytteen presidentin hengen uhkaamisesta. Kuvasta uhmakas puhe ei heijastu, vaan ennemminkin Hilliardin ulkopuolisuus. Kuva uutisesta NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

Tarkemmin kuvaa tutkiessa löytyy muita viitteitä. Hilliardin elekieli viittaa siihen, että mies on puhumassa tai juuri lopettanut puhumisen. Hänen kuvasta ulospäin suuntautuva katseensa ja aukinainen suunsa antavat levottoman vaikutelman. Kuvasta henkii valvonnan alaisena oleminen, sillä Hilliardin taustalla seisoo asianajaja Garry katsomassa asiakkastaan, kärsivällisin ja ymmärtävin silmin. Asetelmassa korostuu asianajaja–asiakas-suhde, mutta värisuhteen voi nähdä pinnan alla. Kuva on otettu mielenosoituksessa, jossa pantterit protestoivat poliisiratsioita, ja (valkoinen) Garry valvoo vieressä (mustan) Hilliardin puhuessa. Valvomisen alaisena oleminen vahvistuu, jos lukija tietää Hilliardin juuri saaneen syytteen presidentin tappouhkauksesta ja Garryn selvitelleen asiakkaansa sanomisia. Valkoinen asianajaja pelastaa mustan asiakkaansa. Otsikko ja kuva eivät välttämättä ole suorassa yhteydessä toisiinsa, mutta otsikon *jatkuvat yhteenotot poliisin kanssa* ja kuvatekstin *panterit protestoivat poliisiratsioita* –teksti ja kuvan henkilöiden nimet tekevät yhtälön selväksi: panttereilla on jatkuvia ongelmia poliisin kanssa, pantterit tarvitsevat asianajajaa. Pantterit ovat siis rikollisia.

Toinen pantteri katseen alaisena on Donald Cox. Tässäkään kuvassa ei edellisen tavoin ole suoraa vuorovaikutusta, sillä Cox katsoo jonnekin tyhjyyteen, ja asianajaja Leon Quat katsoo Coxia. Oliko

Cox loppujen lopuksi tasa-arvoisena keskustelukumppanina tilanteessa, vai vain näytillä ”cocktail-tilaisuudessa”?

KUVA 5. Keskustelutilaisuus Leonard Bernsteinin luona nosti pantterit paitsi uutisaiheeksi myös hetkeksi valkoisen eliitin joukkoon. Oliko kyse kuitenkin tasa-arvoisesta tapahtumasta vai eliitin tarkoitukselta saavuttaa julkisuudella omia tavoitteitaan tai lievittää huonoa omaatuntoaan, niin kuin NYT:ssä vihjataan? NYT Black Panther Philosophy is debated at the Bernsteins, 15.1.1970

Uutiskriteereissä perustelin, että tämän jutun uutinen oli ympäristön ja tekijöiden vastakohtaisuus, niin ihonväri kuin luokkaerokin, ja mielikuva vahvistuu pelkän otsikon ja kuvankin perusteella. Otsikon passiivi jättää epäselväksi, kuka pantteri-ideologiasta oikein puhuikaan. Otsikko ja kuvateksti eivät oikeastaan kerro mitään, esimerkiksi sitä, keskusteltiinkö tai väiteltiinkö ideologiasta positiivisessa vai negatiivisessa sävyssä. Tällöin voisi päätellä, että keskustelu on ollut positiivista, koska negatiivisuus todennäköisesti olisi kyllä mainittu, jo otsikkotasolla jollakin dramaattisemmalla verbillä kuin ”keskustella/ väitellä”. Näillä asioilla ei kuitenkaan ole väliä, kun kuvateksti ja kuva kertovat, missä keskustelu käytiin ja kenen välillä: radikaalien panttereiden ja yhteiskuntavaikuttaja Bernsteinin johdolla, jälkimmäisen kotona. Keskusteluympäristö on aihetta merkittävämpi kuvassakin, sillä Coxin olemuksesta heijastuu jonkinasteinen ulkopuolisuus tilanteessa ja kuvateksti vahvistaa tätä tunnetta. Tilanne muuttuisi, jos Coxia vastapäätä seisoi

puhumassa joku, jota Cox kuuntelisi (Coxin olemus voisi viitata kuuntelemiseen, sillä hän ei näytä olevan keskellä lausettaan). Jos Cox keskustelisi jonkun kanssa, olisi asetelma paljon tasa-arvoisempi, eikä pantteri olisi jälleen katseen kohteena. Vastausta vaille jäävä kysymys kuuluu, oliko kuvassa joku muukin? Jos kyllä, miksi tämä leikattiin pois? Oli vastaus tuohon kysymykseen mikä hyvänsä, on valkoisen Quatin katse tutkiva, aivan kuin hän yrittäisi Coxia katsomalla selvittää, kuka ja minkälainen on musta amerikkalainen. Tunnelma viittaa kahden Amerikan, mustan ja valkoisen Amerikan olemassaoloon, jossa valkoisella on johtava rooli. Ehkäpä kuva henkii myös valkoisen Amerikan varovaisesta kiinnostuksesta mustaa Amerikkaa kohtaan?

Kansalaisten ja tekijättömien otsikot olivat erittäin mielenkiintoisia. Kuudessa otsikossa kansalaiset olivat aktiivisina toimijoina, ja kahdessa näistä otsikoista mainittiin asian liittyminen panttereihin.

*Neekerit langettavat ulkonaliikkumiskiellon valkoisille*¹⁹⁵

*Mustat vartioivat rannikolla*¹⁹⁶

*Siviilit ottavat osaa*¹⁹⁷

*5 neekerää aloittaa pantteritutkimuksen*¹⁹⁸

Pantteria mainitsemissa otsikoissa tekijöinä on "mustat" tai "kansalaiset", jolla ilmeisesti viitataan sekä mustiin että valkoisiin, tai ehkäpä vain pelkkiin valkoisiin. Otsikot sinällään eivät oikeastaan paljasta edes sitä, mihin asiaan ne liittyvät. Vasta jutuissa itsessään käy ilmi, että kansalaiset tukivat panttereiden kansalaisoikeuksia tai protestoivat poliisin toimia organisaatiota kohtaan. Näin panttereiden kannalta positiivinen uutinen, kansalaisten osoittama tuki, jää huomioimatta otsikkotasolla, ja negatiivinen yleismielikuva panttereista jatkuu muiden otsikoiden kautta.

Mielenkiintoista on myös miettiä, minkälainen mielikuva ihonvärin mainitsevista otsikosta tulisi, jos ihonväri jätettäisiin sanomatta. Esimerkiksi tuottaisiko ”Viisi kansalaista käynnistää pantteritutkimuksen” tai ”Viisi valkoista käynnistää pantteritutkimuksen” erilaisen mielikuvan kuin ”Viisi mustaa käynnistää pantteritutkimuksen”? Vähentääkö kansalaisten musta ihonväri tutkimuksen uskottavuutta lukijan silmissä, vai tekeekö se aiheesta vain mielenkiintoisemman? Yhtä vastausta tähän tuskin löytyy, sillä jokaisen lukijan tulkinta riippuu tämän omasta taustasta ja ajatusmaailmasta. Mutta onko ihonvärin mainitseminen tässä otsikossa oikeasti oleellista aiheen kannalta, ja miksi NYT on sen maininnut? Onko kyse vain tavasta, että musta ihonväri mainitaan?

¹⁹⁵ NYT Chicagossa Negroes in Chicago impose a Curfew on Whites, 16.12.1969.

¹⁹⁶ NYT Blacks Patrol Coast area, 10.12.1969.

¹⁹⁷ NYT Civilians to play role, 20.12.1969.

¹⁹⁸ NYT 5 negroes to start panther inquiry, 21.12.1969.

Vai onko tarkoituksena, että mainitsemalla tukijan musta ihonväri pantterit kategorisoidaan afroamerikkalaisten organisaatioksi, jonka olemassaolosta vain afroamerikkalaiset olisivat huolestuneita? Tämä heijastaisi linjaa kansalaisten tuen piilottamisesta yleensä, kuten edellisessä kappaleessa pohdin. Lisäksi valkoisten tukijoiden häivyttäminen (korostamalla mustien tukijoiden olemassaoloa) pitäisi panttereiden saaman värierot ylittävän kannatuksen vähempiarvoisena maassa, joka oli valkoisten johtama.

Tekijättömien otsikoiden määrä on huomattava, 15,7 prosenttia. Näissä otsikoissa pääosassa on ”tutkimuksen vaatimus”, mutta tutkimuksen kohde, sen vaatijat ja syyt vaatimusten takana selviävät usein vasta jutussa itsessään.

*Kahden pantterin kuolemaa vaaditaan tutkittavaksi Chicagossa*¹⁹⁹

*Tutkimusta vaaditaan*²⁰⁰

*Protesti rannikolla*²⁰¹

*Chicagon pantteria surraan*²⁰²

Tutkimusta vaativat otsikot saisivat uudenlaisen sävyn, jos niissä mainittaisiin tekijänä kansalaiset tai jokin järjestö. Tekijyys käy vasta jutusta ilmi. Mainitsemalla tekijä yhteiskunnan huolestuminen panttereiden kohtalosta nousisi selkeämmin esiin, kun nyt se haudataan epämääräisten otsikoiden alle. Tietenkin voi olla, että tilapula esti lisäämästä sanoja otsikkoon, niin kuin saattoi olla kyse kansalaisia käsittelevissäkin otsikoissa, mutta kyse voi olla myös toimittajan valinnasta tai NYT:n linjasta: ehkä ei haluttu osoittaa kansalaisten antaman tuen laajuutta panttereille otsikoissa. Tällöin NYT yhtäaikaaisesti tuki valtakoneistoa (panttereiden negatiivinen imago säilyi organisaation kannalta positiivisesta uutisesta huolimatta) ja puolusti kansalaisia (pääsevät ääneen edes leipätekstissä). Valtakoneiston tukeminen oli silti tässä tapauksessa vahvempaa otsikon funktion tärkeyden vuoksi. Kaksi jälkimmäistä esimerkkiotsikkoa jatkavat edellisten linjalla, eli passiivisuuden taakse on piilotettu kansalaisten reagointi. ”Kansalaiset protestoivat” tai ”Kansalaiset surevat pantteria” avaisivat uuden ulottuvuuden otsikkoon ja antaisivat hätäisellekin lukijalle mielikuvan siitä, että osa kansasta on huolissaan panttereista. Tämä ”osa” sisältäisi myös valkoisia, koska mustien antama tuki todennäköisesti ilmoitettaisiin otsikossa mainitsemalla ihonväri. Tässä on voinut olla taustalla se, että mielikuvaa panttereista nimenomaan mustien järjestönä haluttiin ylläpitää, joka marginalisoisi pantterit mustien organisaatioksia ja vähentäisi

¹⁹⁹ NYT Inquiry into slaying of 2 panthers urged in Chicago, 6.12.1969.

²⁰⁰ NYT Inquiry is urged, 10.12.1969.

²⁰¹ NYT Protest on coast, 12.12.1969.

²⁰² NYT Chicago panther mourned, 10.12.1969.

asian merkitystä monen valkoisen lukijan silmissä. Tämän vuoksi mahdolliset valkoiset tukijat tai tutkimuksia vaativat valkoiset häivyttiin passiiviin.

Kaksi poliisia

Blacks Patrol Coast Area; Chicago Panther Mourned

United Press International
Lieut. Robert A. Keel of Los Angeles police holding sub-machine gun, one of 29 weapons recovered in raids on three separate Black Panther headquarters in the area.

Shooting Site Quiet

LOS ANGELES, Dec. 9 (AP) — A peace-keeping force of 300 Negroes patrolled a three-square-mile area today near where a small band of armed Black Panthers held off the police for four hours yesterday. The police reported that the predominantly Negro section three miles south of downtown Los Angeles was quiet as the citizen patrol walked the streets wearing arm bands issued by the police.

Three policemen and three others were wounded during a

Raid Scene Visited

By JOHN KIFNER

Special to The New York Times

CHICAGO, Dec. 9 — With their hands in their pockets against the chill wind, the people stood quietly in line under rickety wooden steps in front of the gray-green brick building, waiting to see the apartment in which Fred Hampton was shot to death. They have been coming steadily since last Thursday, when the Black Panther party started tours through the

Ikivanha sanonta "kuva on vahvempi kuin tuhat sanaa" tuli väistämättä mieleen viereisestä kokonaisuudesta. Otsikkoina ovat "Mustat vartioivat rannikkoaluetta"²⁰³ ja "Chigacon pantteria surtiin"²⁰⁴, ja jutut kertovat kuinka Los Angelesissa poliisia ja musta yhteisö teki yhteistyötä katurauhan säilyttämiseksi ja saman aikaan Chicagossa sadat ihmiset kävivät jättämässä hyvästit Fred Hamptonille ratsian tapahtumapaikalla. Nämä asiat kuitenkin jäävät kuvan varjoon.

KUVA 6. Mikä jää mieleen, mikä herättää mielenkiinnon? Otsikoiden tärkeät aiheet häviävät dramaattisen kuvan rinnalla. Kuvateksti kertoo luutnantti Robert A. Keelin pitävän yhtä niistä 29:stä aseesta (aseet kuvassa etualalla ja oikeassa reunassa), jotka panttereilta takavarikoitiin kolmen ratsian yhteydessä. Kokonaisuus 10.12.1969 lehdessä.

²⁰³ NYT Blacks patrol coast area, 10.12.1969.

²⁰⁴ NYT Chicago Panther mourned, 10.12.1969.

Yhdistelmä konkretisoi kansalaisten reagoinnin sivuuttamisen ja rikollisuuden korostamisen. Se on samalla voimakas esimerkki otsikoiden ja kuvan merkityksestä jutun mielenkiinnolle,²⁰⁵ mutta myös otsikon ja kuvan keskinäisestä suhteesta. Kuvan asettelu, aseet etualalla ja poliisit pöydän takana, sekä kuvatekstin informaatio vievät huomion uutisten aiheilta. Kansan osoittama tuki ja suru häivytetään vyöryttämällä lukijan silmille pöydällinen aseita, kuva voittaa vahvuudessaan ja symboliudessaan otsikot. Mielikuva panttereista vaarallisina rikollisina on ja pysyy vahvana.

Yleisesti ottaen kuvan pitäisi sopia otsikkoon,²⁰⁶ ja kuvan olisi liityttävä uutisoitavaan tapahtumaan,²⁰⁷ mutta koska monen otsikon aiheena oli vaikeasti visuaalisesti kuvattava aihe, kuten tuomion julistaminen tai pantterin vapauttaminen, oli kuvituksena usein otsikon tekemisestä poikkeava asia tai asiaa ensisilmäykseltä vain sivuava kuva. Esimerkiksi ACLU:n raportin julkistaminen²⁰⁸ oli kuvitettu David Hilliardin lähikuvalla (sivu 70), ja kuvateksti kertoo Hilliardin keskustelevan Nixon-lausahduksistaan illan televisio-ohjelmassa. Ensisilmäykseltä kuva ja otsikko ovat toisistaan irrallisia asioita, mutta kuvateksti nostaa mukaan vastakkainasettelun: otsikko kertoo raportin paljastavan, että poliisit vainoavat panttereita. Kuva kiinnittää lukijan katseen, ja kuvateksti esittää lieventävän asianhaaran poliisin toiminnalle, sillä Hilliardin lausahdushan oli ollut ”Tapan Nixonin”. Kyseisen kuvan mukanaoloa selittää samalla sivulla ollut pikku-uutinen Hilliardista, jossa hän selittää lausahdustaan. Mikäli lukija ei tiedä Hilliardin Nixon-lausahdusta, jää kuvan, kuvatekstin ja otsikon yhteys epäselväksi, mutta lausahduksesta tietoinen yhdistää mielessään pääotsikon, kuvan ja kuvatekstin: poliisi vainoaa panttereita, mutta pantteri uhkaa presidenttiä, joten poliisin toiminta on hyväksyttävää.

Valtakoneistoa puoltavasta uutisoinnista huolimatta NYT kuitenkin osoitti myös hienoista kritiikkiä valtakoneiston toimintaa kohtaan otsikoissaan. Aste-eroa tuotettiin verbivalinnalla: *Chicagon poliisi murhaa kaksi pantteria*²⁰⁹ ja *Chicagon Mustan pantteri murhatutkimusta vaaditaan*²¹⁰. ”Murhata” -verbi²¹¹ tai sen johdannaiset murhattu, murhaaminen tuovat vahvan latauksen otsikkoon, ja syyllistävät poliisia tapahtumassa. Sen sijaan otsikot Chicagon panttereiden ”kuolemasta” ovat ”murhaa” neutraalimpia, eikä viittausta poliisiin tehdä tämän yhteydessä:²¹² *Kuolemansyyntä*

²⁰⁵ Seppänen 2001, 197.

²⁰⁶ Seppänen 2005, 272.

²⁰⁷ Suhola & Turunen & Varis 2005, 154.

²⁰⁸ NYT ACLU Report says Police Harass the Panthers, 29.12.1969.

²⁰⁹ NYT Police in Chicago slay 2 Panthers, 5.12.1969.

²¹⁰ NYT Inquiry is urged in Slaying of Chicago Black Panther, 8.12.1969.

²¹¹ Slay = murhata, tappaa, surmata väkivaltaisesti. Otsikoissa myös slain ja slaying.

²¹² NYT osoitti kritiikkiä myös julkaisemalla lyhyessä ajassa kolme yleisön mielipidekirjoitusta, jotka tuomitsivat

*selvityskunta nimetty Chicagon pantterikuolemassa*²¹³ ja *Pantterikuolemassa tunnistettu luoti*²¹⁴. Koska uutisten lähteinä oli useimmiten virkavalta, joka tuskin käyttäisi murhata-sanaa raportoidessaan poliisin toiminnasta ratsiassa, on kyse toimittajan tekemästä valinnasta.²¹⁵

3.5 Uutinen rakentuu rutiineilla

Joulu-tammikuun uutisoinnissa panttereista muodostuu varsin yhtäläinen kuva: rikollinen ja vaarallinen.²¹⁶ Tätä kuvaa luovat uutiskriteerein valitut uutisaiheet, NYT:n tekemä lähdevalinta ja valinnat otsikoissa, kuvissa sekä kuvateksteissä. Kokonaisuudessaan pantterit olivat koko tutkimusjakson ajan ajankohtainen aihe. NYT julkaisi organisaatiosta 83 uutista, joista kahdeksan oli etusivun uutisia. Koska NYT on valtakunnallinen lehti, ylitti lehden mielestä vain kaikista uutisarvoisimmat aiheet uutiskynnyksen, ja monella pienemmän levikkialueen lehdellä on voinut olla moninkertainen määrä juttuja panttereista. NYT:n juttujen (50 + 33) ja etenkin kuvien (9 + 2) painottuminen joulukuulle kertoo siitä, että organisaatiolla oli suurempi uutisarvo joulukuussa kuin tammikuussa. Joulukuussa julkaistiin myös paljon muutaman rivin pikku-uutisia ison pantteriuutisen yhteydessä, kun tammikuussa pikku-uutisia ei juuri ollut. Lyhydestä huolimatta pikku-uutisten painoarvoa ei pidä vähätellä, sillä juttujen toistuvuus ja rutiininomaisuus lisäävät niidenkin merkitystä.²¹⁷ Uutisarvoisuudesta ja organisaation jonkiasteisesta tunnettavuudesta kertoo se, että tutkimusajanjakson 83 otsikoista 68 käytti pantterijohtajien nimiä tai sanaa pantteri, eli vain 15:ssä²¹⁸ otsikossa näitä ei ollut mainittu.

Panttereita koskevat uutisaiheet liittyivät väkivaltaan, rikollisuuteen ja yhteiskunnallisen uhan luomiseen. Uutiskriteerien vuoksi normaalijärjestyksestä poikkeavat, äkilliset ja shokeeraavat tapahtumat nousevat julkisuuteen. Kovat rikosuutiset nousevat julkisuuteen staattisia, pehmeitä aiheita helpommin, sillä pehmeät aiheet eivät täytä uutiskriteerien vaatimuksia. Rikos on uutinen, koska sen käsittely osaltaan tuo esiin yhteiskunnallisia uhkia (rikollisuutta on), mutta samalla uusintaa ja ylläpitää yhteiskunnan järjestystä (rikollisille käy huonosti).²¹⁹ Uutisten lähteenä NYT käytti pääsääntöisesti virkavaltaa, mikä on toisaalta luonnollista uutisten aihepiirejä ajatellen. Lähteiden valinnassa vaikuttaa kuitenkin myös rutiininomainen kääntyminen virkavallan –

poliisin toiminnan. NYT Tactics on Panthers, 14.12.1969, Stephen W. Hartman; NYT Panthers raid Deplored, 15.12.1969, James B. Osgood; NYT "Decimating" Panthers, 16.12.1969, Robert Leuze.

²¹³ NYT Inquest Panel Named on Chicago Panther Death, 24.12.1969.

²¹⁴ NYT Bullet identified in panther Death, 21.1.1970.

²¹⁵ On mielenkiintoista, että kaikki otsikot murhata-verbillä ovat John Kifnerin kirjoittamia (liite 3). Kifner kirjoitti runsaasti panttereista, ja oli todennäköisesti tutustunut organisaatioon myös väkivaltaista kuorta pidemmälle.

²¹⁶ Saman kuvan antavat myös Abu-Jamalin ja Lulen tutkimukset, Abu-Jamalilla viitteitä myös panttereiden rasistisuudesta valtamediassa. Lule 2001, 79; Abu-Jamal 2004, 152.

²¹⁷ Horsti 2005, 88.

²¹⁸ Osa näistä oli pikku-uutisia suuremman uutisen yhteydessä, jolloin sana "pantteri" oli mainittu pääuutisen otsikossa.

²¹⁹ Hall et al 1978, 66.

luotettavan, neutraalina pidetyn ja olemassaolevien tiedostuskanaviensa vuoksi myös vaivattoman lähteen – puoleen. Vaikka rikosuutisoinnin taustalla olisikin NYT:n tehtävä ylläpitää yhteiskunnallista järjestystä, voi tämänkaltainen uutisointi samalla vahvistaa lehden imagoa valtakoneiston tukijana. Virkavallan lisäksi muista ensisijaisista lähteistä asianajajat, erilaiset muut järjestöt pääsevät luomaan ja muokkaamaan panttereiden mediakuva uutisaiheiden perusteella. Toissijaisia lähteitä ovat kansalaiset ja poliittiseen marginaaliin kuuluvana organisaatio itse. Kummankin vaikutusvalta on melko vähäinen, sillä kumpikaan ei juuri saa mahdollisuuksia nostaa uusia aiheita julkiseen tilaan. Kansalaiset reagoivat, ja pantterit puolustautuvat tai vastaavat muiden määrittämiin uutiskehyksiin. Toissijaisille lähteille palstatilaa antamalla NYT mahdollisti kuitenkin valtakoneiston kritisoinnin sivuillaan sen tukemisen lisäksi. Tästä huolimatta virkavallan suosiminen vinouttaa mediakuva, sillä se käytetyimpänä lähteenä määrittää aihepiirit ja vaientaa tai ainakin vaimentaa muiden tahojen mahdollisesti eroavia mielipiteitä ja toisenlaisia aihepiirejä.²²⁰

NYT:n lähdevalinta näkyy myös otsikoissa, joissa virkavalta on vahva tekijä. Virkavallan hallitsevuutta korostetaan tuottamalla uhosta huolimatta panttereista myös kuva passiivisena ja voimattomana organisaationa, joka on valtakoneiston valvonnassa ja sen päätösvallan alaisena. Mustat Pantterit on voimaton päättämään itse kohtalostaan. Panttereiden saama tuki kansalta hävitetään passiivimuotoihin tai jättämällä luomatta kansan yhteys organisaation pitämällä sana ”pantteri” pois näistä otsikosta. Jos kansa mainitaan, on se musta kansa, jolloin luodaan kuvaa panttereista mustien organisaationa. Tämä vahvistanee kuvaa panttereista mustien organisaationa, ja näin vähäpätöisenä valkoiselle yleisölle. Valkoisten kansalaisten tuki piilotetaan sanaan ”kansalainen” - tai ehkä ajan hengen mukaisesti lukija ymmärsi, että tällöin tarkoitettiin valkoista amerikkalaista.

Uutisaiheiden ja otsikoiden luoma rikolliskuva ei ole yhtä vahva uutiskuvissa. Vain muutama kuva oli toiminnallinen, ja näistä vain Los Angelesin kuvat oli yhdistettävissä selkeästi rikollisuuteen. Kuvissa julkaisemiskriteereinä on ennen kaikkea henkilöitävyys ja yleensäkin se, miltä pantteri näyttää. Kuvissa on siis päinvastainen tilanne puhujarakenteeseen ja otsikon toimijoihin verrattaessa, joissa molemmissa virkavalta oli määräävin tekijä. Kuvissa olemisen (henkilökuvat) lisäksi pantterit myös toimivat muutamassa kuvassa. Silti kohteena olemisen ja tietynlainen voimattomuus jatkuu, kun he ovat katseen kohteena (ei tasa-arvoista keskusteluyhteyttä), pidätyksen kohteena (virkavallan toiminnan alaisena) tai puolustamisen (kansalaisten toiminnan alaisena) kohteena.

²²⁰ Horsti 2005, 37.

Uutiskriteerit voivat olla yksi syy marginaaliryhmien radikalisoitumiseen toiminnassaan. Päästäkseen valtamedian tietoisuuteen etnisen tai poliittisen marginaaliryhmien pitää käyttää provosoivia keinoja ja järjestää näkyviä, uutisarvoisia tapahtumia, kuten lakkoja, mielenosoituksia, konflikteja ja mellakoita. Uutisarvoisella teolla ryhmä saa mediajulkisuutta ja hetkellisesti äänensä kuuluviin. Tämä voi helpottaa esimerkiksi uusien jäsenien hankkimista, ja ryhmä voi jopa kasvaa uutisoinnin avulla saamansa julkisuuden vuoksi.²²¹ Kääntöpuolena on kuitenkin median tapa käsitellä yhteiskunnan järjestyksestä poikkeavia tapahtumia. Esimerkiksi rauhanomaisuudesta huolimatta mielenosoituksista uutisoidaan usein kuin ne olisivat rikosuutisia, eli uhkana kansalliselle järjestykselle. Näissä uutisissa pääpaino on siinä, mitä tänään tapahtui, mikä tänään meni vikaan (mielenosoitus syntyi), eikä siinä, mikä menee joka päivä vikaan mielenosoittajien mielestä (miksi mielenosoitus syntyi).²²² Tämä vastaa sitä, miten panttereista organisaationa uutisoitiin: kerrottiin sen synnyttämistä ongelmista yhteiskunnassa, mutta ei niistä yhteiskunnallisista seikoista, jotka olivat panttereiden mielestä huonosti. Jotta avustusohjelmat olisivat päässeet uutisiin, olisi niissä pitänyt olla jotakin negatiivista, huomiotaherättävää, kuten Young Lordsien esimerkki osoitti. Kokonaisuudessaan panttereiden negatiivinen kuva aihe- ja otsikkotasolla liittyy siihen, että organisaatiot, jotka vaativat suuria muutoksia yhteiskunnan vallanjakoon, kuvataan yhteiskunnallista järjestystä tukevassa valtamediassa radikaaleiksi. Negatiivisella kuvaamisella ryhmä eristetään muista kansalaisista ja samalla pyritään pakottamaan ryhmä muuttamaan toimintaansa vähemmän radikaaliksi. Mikäli näin käy, ryhmän uutisarvoisuus hiipuu ja ryhmä häipyy uusien uutisten myötä ihmisten mielistä. Tällöin yhteiskunnan poliittinen, taloudellinen ja sosiaalinen järjestys on turvattu.²²³

Panttereiden uutisoiminen rikollisina liittyykin ihonvärikysymys valtamediassa. Tutkimusmateriaalini perusteella on selvää, että rikollisuus kytkettiin Mustiin Panttereihin, joiden tiedettiin olevan mustia ihonväritään. Kun valtamedian työntekijät ovat pääsääntöisesti valkoisia ja oletettu yleisö mielletään valkoiseksi, tutkitaan etnisiä vähemmistöjä valkoisesta näkökulmasta eivätkä vähemmistön ongelmat kiinnosta. Se kuitenkin kiinnostaa, jos etninen vähemmistö aiheuttaa ongelmia muille, sillä esimerkiksi musta rikollisuus nousee helpommin otsikoihin kuin valkoinen samankaltainen rikollisuus. Musta rikollisuus, joka usein leimaa koko mustan yhteisön yksilöiden sijaan, koetaan uhkana valkoisille kansalaisille.²²⁴ Etenkin nuoret mustat miehet, joita

²²¹ Paletz & Entman 1981, 125—130.

²²² Gitlin 2003, 271.

²²³ Paletz & Entman 1981, 146.

²²⁴ Henry et al 2000, 305.

pantereista oli suuri osa, pääsevät esiin vain rikosten kautta. Ei-rikollinen musta nuori, joita on kuitenkin enemmistö yhteiskunnassa, ei ole uutisoimisen arvoinen asia.²²⁵ Mustan rikollisuuden merkittävyys valkoiseen verrattuna on mielenkiintoinen ilmiö. Periaatteessahan sen yleisyys (mediassa) tekee asiasta vähemmän uutisarvoisen, luonnollisemman, ei-merkittävän. Tämä on vastoin uutiskriteerien vaatimusta yllätyksellisestä ja poikkeavasta tapahtumasta (joskin muun muassa kriteeriä uutisoinnin jatkuvuudesta voitaisiin toki käyttää). Yllätyksellisyyden ja poikkeavuuden hylkääminen ja mustista uutisoiminen rikosten kautta on esimerkkinä siitä, miten mediaa hallitseva etninen valteryhmä voi ylläpitää ja vahvistaa rasisia stereotyyppioita muista etnisistä ryhmistä.

IV Pantterista on moneksi

Media heijastaa yhteiskunnallista tilannetta. Tätä heijastuskuvaa pantteriuutisoinnissa selvittääkseni pureudun mediatekstien sisältöön.²²⁶ Perustana toimii edellisessä luvussa tekemäni jako eri lähderyhmien välillä, mutta etenemisessä määräävä seikka on toimijan sijaan näkökulma. On silti syytä pitää mielessä puhujarakenteen määrittämät suhdeluvut toimijoiden välillä, sillä voimakkain näkökulma on se, joka saa eniten palstatilaa.²²⁷

Ensimmäisessä alaluvussa, joka perustuu pääasiassa virkavallan kommentteihin, syvennän edellisen kappaleen luomaa yleiskuvaa panttereista rikollisena. Mihin kaikkiin rikoksiin panttereita uutisissa liitettiin, miten eri viranomaisten kommentoivat panttereiden olemassaoloa. Rikollisuuden vastapainona on luonnollisesti rikollisuuden ehkäisy, eli poliisi, ja kuvaan myös, miten poliiseja panttereiden rinnalla luonnehdittiin. Toinen alaluku käsittelee yhteisön ja erilaisten organisaatioiden reagointia. Yhteisön ja erilaisten organisaatioiden mielipiteet olivat varsin yhtenevät ja sen vuoksi niitä ei ollut syytä erotella omiksi alaluvuikseen. Erilaisia organisaatioita voisin oikeastaan kuvailla kansalaisten äänitorveksi, sillä tottahan organisaatiot saivat ensisijaisina lähteinä helpommin huomiota sanomalleen kuin toissijainen, nimetön ja kasvoton yhteisö. Tässä alaluvussa tarkoitan yhteisöllä koko amerikkalaista mustaa ja valkoista yhteisöä, ihonväriä sen kummemmin nimeämättä, niin kuin se NYT:n teksteissäkin oli. Kolmas alaluku sen sijaan keskittyy nimenomaan mustan yhteisön kommentteihin. Syynä erilliseen alalukuun on NYT:n tapa määritellä osa kommentteista nimenomaan mustien kommentteiksi, ja toisaalta myös näiden kommenttien erilaisuus

²²⁵ Lule 2001, 126–127.

²²⁶ Käsittelyni kattaa siis jo edellisessä luvussa mainitsemiani uutisten lisäksi NYT:n panttereita sivuavat uutiset, pääkirjoitukset ja mielipidekirjoitukset. Lähestymistapa on temaattinen, eli en analysoi eri mediatekstejä omina kokonaisuuksinaan.

²²⁷ Pietikäinen 2002, 23.

verrattuna edelliseen kansalaisten ja organisaatioiden mielipiteeseen pohjautuvaan alalukuun. Neljäs alaluku pohjaa panttereiden kommentteihin. Moni lausahdus olisi voinut sisältönsä puolesta kuulua aikaisempiin alalukuihin, mutta tuolloin panttereiden omakuva jäisi helposti hajanaiseksi ja muiden toimijoiden määrittämäksi. Viides alaluku kertoo, miten media heijastaa yhteiskunnan tilannetta, kansalaisten ja eri tahojen tiedostamattomia ajatusmalleja esimerkiksi yhteiskunnallisesta arvojärjestyksestä. Kuudes alaluku on tämän käsittelyluvun yhteenveto.

4.1 Yhteiskunnan uhka

Pantterit käyttivät perustuslaillista oikeuttaan kantaa aseita,²²⁸ ja aseet oli kirjattu tärkeänä osana organisaation ohjeisiin. Poliiseista aseet olivat uhka, ja he epäilivät niitä myös laittomiksi, jonka vuoksi pantteritoimistoja ratsattiin. LA:ssa nelituntisen tulitaistelun jälkeen poliisi takavarikoi ”kaksi Thompson-konepistoolia, kolme haulikko, 12 kivääriä tai karbiinia, kahdeksan käsiasetta ja useita satoja ammuksia”.²²⁹ Chicagossa ratsian tuloksena oli ollut ”22-kaliiberinen käsiase, useita satoja ammuksia, kuivia lehtiä jotka saattaisivat olla marihuonaa, sotilaallisten ohjeiden käyttöoppaita, ja yllyttävää kirjallisuutta”.²³⁰ Uutisissa ei kuitenkaan mainittu, oliko kyse oikeasti laittomista aseista niin kuin alun perin epäiltiin, eikä mainita sitä, että usein ratsioiden yhteydessä nostetut syytteet joudutaan hylkäämään todisteiden puutteesta.²³¹ Laittomat aseet olivat myös valtiovarainministerin tekemän raportin mukaan osa panttereiden arkea, sillä pantterit ovat ”militantteja joukkoja, jotka aseistautuvat laittomilla 45- ja 50-kaliiberin konekivääreillä, konepistooleilla, kivääreillä, käsiaseilla, käsikranaateilla, dynamiitilla ja muilla tappavilla laitteilla”.²³² Asevarastojen pikkutarkka kuvailu ja etenkin LA:n välikohtaus itsessään vahvistivat mielikuvaa siitä, että organisaatiolla oli valmiudet käydä ainakin pienimuotoista sissisotaa, niin kuin organisaation omissa julkaisuissa painotettiin.²³³ Myös panttereiden omat kommenttinsa vahvistivat aseiden tärkeyttä ja myös pelottomuutta käyttää niitä tarvittaessa: ”ainoa ratkaisu on aseellinen kamppailu”,²³⁴ ja “verisen vallankumouksen voi välttää vain, jos poliisit laskevat aseensa”.²³⁵

Panttereiden kommentteista ei kuitenkaan selviä, minkä vuoksi pantterit varastoivat aseita tai suunnittelivat sissisotaa, mikä vastaa tapaa, miten marginaaliryhmistä uutisoitiin. Kysymykseksi

²²⁸ The Declaration of Independence, Bill of Rights 1791, <http://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/billofrights.html> ja <http://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llsl&fileName=001/llsl001.db&recNum=144> luettu 6.2.2007.

Vuonna 1968 säädetty Gun Control Act rajoitti aseenkantoa, mutta salli kansalaisten yhä pitävän aseita hallussaan. http://www.atf.treas.gov/pub/fire-explo_pub/gca.htm luettu 6.2.2007.

²²⁹ NYT Panthers Battle Police on Coast, 8.12.1969.

²³⁰ NYT Panthers say an Autopsy shows party Official was “Murdered”, 7.12.1969 .

²³¹ NYT The ”War” Between Panthers and Police, 21.12.1969, toimituksellinen mielipide, John Kifner.

²³² NYT Militants Stockpile Illegal Guns Across the U.S., 28.12.1969.

²³³ BPS Newton (ei päivämäärää), 60.

²³⁴ NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

²³⁵ NYT Cleaver Says He'll Return To Aid Escaped Prisoners, 8.12.1969.

nousee kuitenkin myös se, olisiko valkoista aseita keräävää organisaatiota²³⁶ kohdeltu samalla tavalla? Vai olisiko kyse siitä, että mustien ei haluttu omistavan aseita, vaikka perustuslaki niin salli? Mikäli eroavaisuuksia kohtelussa löytyisi, voisi syynä olla valkoismielisten halu pitää mustamieliset alempiarvoisina kansalaisina. Tällöin panttereiden aseettomuutta ajavien valkoismielisten tahojen ajatuksena voi olla se, että mustalla ei saa olla aseita, koska silloin musta voi saada vallan ja valkoinen hegemonia sortuu.

Panttereiden vaarallisuutta ja toisaalta poliisien urhoollisuutta korostettiin kertomalla ratsioihin osallistuneiden poliisien ajatuksista: yksi poliisi kertoi selvinneensä haavoittumatta, koska “oli ollut erityisen varovainen” ja ratsiaa johtanut poliisi kertoi “kiittäneensä Jumalaa, että on yhä hengissä” ratsian jälkeen.²³⁷ Osavaltion asianajaja Edward Hanrahan ylisti Chicagon ratsian jälkeen ”urheiden miestensä pelottomuutta kohdata pahat pantterit” ja kannusti ”kaikkien kansalaisten tekevän samoin”.²³⁸ LA:n ratsian jälkeen pormestari W. Yorty epäili poliisien käyttämän taktiikan viisautta, ja painotti, että “pitää keksiä uusia taktiikoita suojellaksemme poliiseja tällaisissa kohtaamisissa”. Hän silti kehui “poliisien toimineen rohkeasti vaikeissa olosuhteissa”.²³⁹ Väkivallan uhka oli panttereista puhuttaessa siis vahvasti läsnä. Väkivaltarikos edustaa yhteiskunnan järjestyksen täydellistä vastakohtaa, ja on äärimmäisin rikos yksilöä, omaisuutta ja valtiota vastaan. Tällöin väkivaltaisesta organisaatiosta uutisoitaessa poliisin osa yhteiskunnan turvaajana korostuu. Lisänsä uhkakuvaan toi panttereiden osallisuus murhiin ja poliisimurhiin,²⁴⁰ sillä väkivaltarikoksista vakavuudessaan murhan ylittää vain poliisimurha.²⁴¹ Pantterit olivat näin luettavissa myös tältä osin vakavimpaan rikolliskastiin.

Poliisien mahdolliseen liipaisinkerkkyyteen lienee vaikuttanut myös pantteriretoriikka, joka erään poliisin mukaan ”kumoo keskivertopoliisin mielikuvan laista ja järjestyksestä saarnatessaan

²³⁶ Tutkielmani puitteissa minulla ei vertailuun mahdollisuutta, mutta hyväksi vertailukohdaksi voisi käydä Minuteman-organisaatio, joka toimi myös 1960-luvun lopulla, ja oli valkoinen radikaaliryhmä. Oliko virkavalta yhtä innokas nappaamaan heitä kuin panttereita? Ja toisaalta, olisiko NYT uutisoanut samalla tavalla valkoisesta ryhmästä?

²³⁷ NYT Black Panthers Lose Plea to Bar a Subpoena for Three Doctors, 14.1.1970.

²³⁸ NYT Inquiry into Slaying of 2 Panthers urged in Chicago, 6.12.1969.

²³⁹ NYT Blacks Patrol Coast Area, 10.12.1969.

²⁴⁰ Panttereiden perustaja Huey Newton tuomittiin ensimmäisenä pantterina poliisimurhasta yhteenoton aikana 1967, ja ensimmäinen poliisin luoteihin kuollut pantteri oli Bobby Hutton keväällä 1968. Marraskuussa 1969 kaksi poliisia kuoli Chicagossa otettuaan yhteen panttereiden kanssa. NYT A Second Policeman Dies aget Chicago Gun Battle 15.11.1969. Lisäksi esimerkiksi tammikuussa 1969 pantterit ja toinen musta organisaatio ottivat yhteen, jonka seurauksena 2 pantteria kuoli. NYT 2 Negroes Slain at U.C.L.A Meeting of Black Students, 18.1.1969. Koska mustan tai latinon ruumis on vähemmän uutisarvoinen kuin valkoisen ruumis (Henry & Tator 2002, 165.), olisi mielenkiintoista tutkia mustien organisaatioiden välienselvittelyistä johtuvien kuolemien uutisointia ja verrata sitä uutisointiin valkoisen kuolemasta mustan luoteihin.

²⁴¹ Hall et al 1978, 67—68

aseellisesta vastarinnasta” erään poliisin mukaan.²⁴² Oikeudenkäyntejä referoivissa uutisjutuissa kerrottiin, kuinka panttereiden pitäisi muun muassa ”ampua aivot pihalle poliisilta, vaikka hänellä olisi kymmenen etsintälupaa”,²⁴³ ”ja jos joku sika (poliisi) tulee luoksemme epäoikeudenmukaisesti, kohdellen meitä epäoikeudenmukaisesti, silloin meidän täytyy alkaa grillata sitä porsasta (poliisia)”. Oikeudenkäyntipuheissa kävi ilmi, kuinka pantterit kehottivat jäseniään liikkumaan pienissä ryhmissä ja ”käyttämään vallankumouksellisia taktiikoita, jotta voisivat tuhota yhteisöä miehittävät siat (poliisit)”.²⁴⁴ Panttereiden ja asianajaja Charles Garryn selitykset retoriikan metaforisuudesta eivät herättäneet ymmärrystä virkavallassa ja tuskin valtamedian keskivertolukijassakaan, jolle ghetto ympäristöineen ja kielineen oli tuntematon paikka.

KUVA 7. Panttereiden rikollista mediakuva ylläpitivät ja vahvistivat kuvat Los Angelesin tapahtumasta. Kuvien julkaisemiseen vaikutti myös niiden dramaattiset tapahtumat, kuten tässä kuvassa pidätyksen tapahtuminen. NYT Panthers Battle Police on Coast, 8.12.1969.

Pelkillä ase- ja ratsiautisilla panttereita olisi voitu pitää muutamaan kaupunkiin levinneenä, satunnaisesti poliisin kanssa yhteenottavasta radikaaliryhmästä. Organisaation uhkaavuudesta kertoi

²⁴² NYT F.B.I.'s Informants and "Bugs" Collect Data on Black Panthers, 14.12.1969.

²⁴³ NYT Black Panthers Lose Plea to Bar a Subpoena for Three Doctors, 14.1.1970.

²⁴⁴ NYT Seale, Peaceable returns to Trial, 30.1.1970.

kuitenkin se, että sen toimia kommentoivat valtakoneiston korkeatasoiset henkilöt. FBI:n Hooverin mukaan pantterit “ovat viha-tyyppinen organisaatio, joka kannattaa äärimmäistä täysmustuutta sekä yllyttää kapinaan ja vallankumoukseen”, ja yksi niistä “monista ryhmistä, joiden johtajat saarnaavat väkivallasta ja valkoisiin kohdistuvasta vihasta”.²⁴⁵ Yhteiskuntaa tältä uhalta suojellakseen FBI oli lisännyt soluttautujien ja tiedustelun määrää, jotta ”vallankumouksellinen asenteen omaavien mustien äärinationalististen ryhmittymien aikeet ja kohteet saataisiin selville”.²⁴⁶ Virkavalta ei suojellut kansaa vain kotimaiselta uhalta panttereita tarkkaillessaan, vaan pyrki estämään myös mahdollisen ulkopuolisen uhan syntymisen. Monen muun ääriryhmän lailla panttereita epäiltiin yhteistyöstä ulkomaisten ryhmien ja Yhdysvaltain vihollisten kanssa, ja Nixonin hallituksen budjettileikkauksissa FBI:n maailmanlaajuiseen verkostoon ei kajottu, sillä ”mustien panttereiden ulkomaalaiset kontaktit ovat suuri uhka hallitukselle ja vaativat näin lähempää seurantaa”.²⁴⁷

Syitä suuriin uhkakuviin oli useita. Pantterit puhuivat esisocialismista, kommunismista ja kapitalistisen talouden hylkäämisestä.²⁴⁸ He ilmaisivat tukensa muille Yhdysvaltojen vastaisessa taistelussa oleville maille,²⁴⁹ ja vastustivat Vietnamin sotaa, koska se oli sotaa toista sorrettua kansaa vastaan. Panttereiden mielestä sorrettujen afroamerikkalaisten ja vietnamilaisten pitäisi taistelemisen sijaan yhdistää voimansa, jolloin Yhdysvaltojen hegemoninen asema olisi uhattu maailmanlaajuisesti, ja tämä olisi alku sorrettujen kansojen vapautumiselle ja tasa-arvoisen maailman syntymiselle.²⁵⁰ Panttereita pidettiin potentiaalisena armeijamoraalin murentajina, mutta ainakaan vielä 1960-luvun loputtua ”Mustat Pantterit eivät olleet saaneet jalansijaa armeijassa, eivätkä siis muodostaneet uhkaa.”²⁵¹ Pantterit olivat kuitenkin herättäneet huomiota jo Euroopassa, jossa esimerkiksi Berliinissä Yhdysvaltojen Vietnam-politiikkaa vastustavat opiskelijat osoittivat tukeaan panttereille mielenosoituksessaan.²⁵²

Valtion rajojen sisällä FBI:n työ panttereiden nujertamiseksi oli helposti selitettävissä rikosten ennaltaehkäisemisenä ja kunnollisten kansalaisten turvallisuuden takaamisena. Tästä oli todisteena esimerkiksi Panther 21-jutun osallisten kiinnisaanti, ennen kuin ryhmä ehti toteuttaa suunnitelmansa

²⁴⁵ NYT Hoover Deplores Attacks on Police, 3.1.1970.

²⁴⁶ NYT F.B.I.'s Informants and “Bugs” collect Data on Black Panthers, 14.12.1969.

²⁴⁷ NYT Nixon’s Budget Cuts Will Spare Global New of F.B.I. and Narcotics Agents, 18.12.1969.

²⁴⁸ NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

²⁴⁹ Maanpaossa ollut Cleaver sanoi panttereiden tukevan palestiinalaisia, “näiden aseellisessa kamppailussa imperialismiin vahtikoira vastaan”. NYT Panthers Support Arabs, Cleaver Says In Algiers, 31.12.1969. Muutama pantteri muun muassa matkusti Kuubaan sokeriruokosatoa korjaamaan, NYT 216 from US help Cubans to Cut Cane, 10.12.1969.

²⁵⁰ BPS Newton (ei päivämäärää), 55—56.

²⁵¹ NYT Army Finds Rise of Racial Tension in Study of Bases, 25.1.1970.

²⁵² NYT Anti-US Protest staged in Berlin, 14.12.1969.

asettaa pommeja New Yorkin julkisiin tiloihin. FBI:n motiivi panttereiden valvomisessa kuitenkin kyseenalaistuu, kun sitä verrataan organisaation toimintaan muiden afroamerikkalaisten yksilöiden tai liikkeiden suhteen. Malcolm X oli uhkaavine puheineen panttereiden lailla helppo kohde FBI:lle, X:n puheet todistivat miehen olevan mahdollinen uhka kansakunnalle. FBI piti kuitenkin myös rauhanomaisen kansalaisoikeusliikkeen ikonina Martin Luther Kingiä uhkana kansakunnalle, ja valvoi Kingin liikkeitä tarkasti. Kun sekä Malcolm X ja King olivat kuolleet, FBI jatkoi ja tiivisti

uusien ryhmien seuraamista. Panttereiden seuraamista FBI:n raporteissa perustellaan ”uuden messiaan nousun estämisenä”.²⁵³ Afroamerikkalaisten organisaatioiden tai yksilöiden tarkkailun taustalla tuskin vaikutti pelkästään pelko yhteiskunnallisen epäjärjestyksen kasvusta esimerkiksi rikollisuuden vuoksi, vaan yhteiskunnallisen epäjärjestyksen kasvu afroamerikkalaisten järjestäytymisen tai itsetunnon nousun vuoksi. Uhkana oli, että mikäli afroamerikkalaisten itsetunto kasvaisi suuriin mittaluokkiin, valkoisten luoma, ylläpitämä ja johtama valta-asetelma joutuisi kyseenalaistetuksi. Kuinka paljon tämän uhkakuvan tai valkoismielisten ajatusmaailman puolustajana NYT toimi uutisoidessaan panttereista rikollisena?

KUVA 8. David Hilliard oli 1960-luvun lopulla yksi näkyvin yhä vapaallajalalla oleva panterijohtaja. Hilliard oli panterina FBI:lle uhka, olisiko Hilliard voinut olla seuraava FBI:n pelkäämä, mustia joukkoja yhdistävä ja johdettava messias? Kuva uutisesta NYT A.C.L.U. Report says Police Harass the Panthers, 29.12.1969

4.2 Panterikin on kansalainen

NYT toi uutisissaan esille myös toisen puolen panttereista. Tämän ajatuksen taustalla olivat huolestuneet kansalaiset, erilaiset organisaat ja kansalaisoikeusjärjestöt. Heille panteri ei ollut vain rikollinen, vaan myös kansalainen. Poliisit tai viranomaiset yleensä eivät saaneet varauksetonta hyväksyntää kitkeässään panteririkollisuutta, vaan heidän toimiensa oikeudenmukaisuus kyseenalaistettiin. ”Väite, jonka mukaan Mustat panterit ovat väkivaltaisia, on tuskin täysin valhetta. Mutta se on kuitenkin riittämätön syy mustien amerikkalaisten, panteri tai ei, kansalaisoikeuksien halveksuntaan.”²⁵⁴

²⁵³ Newton 1980, 27.

²⁵⁴ *There might be some truth to the accusation that the Black Panther party has courted violence but, nevertheless, this is insufficient ground for the wanton disregard of the constitutional rights of black Americans, Panthers or not.* NYT Probing Panther Attack, 21.12.1969, mielipide Zbigniew Brzezinski.

Syksyn 1969 uutisissa oli käsitelty Chicago 8-oikeudenkäyntiä, jonka katsottiin loukanneen Bobby Sealen kansalaisoikeuksia²⁵⁵, ja kansalaiset olivat vaatineet puolueetonta oikeudenkäyntiä Sealelle. Tämän vuoksi jo ainakin osa kansasta oli huolestunut panttereiden kansalaisoikeuksista ennestään, mutta Chicagon ratsia nosti huolestumisen uudelle tasolle – ja melko näkyvästi NYT:n sivuille. Ensimmäinen uutinen ratsiasta 5.12. lehdessä oli täysin poliisiraportteihin perustuvaa tilannekuvausta, ja lopussa oli pantterijohtaja Bobby Rushin kommentti, kuinka Hampton murhattiin ja kyseessä oli poliisien ”etsi ja tuhoa –projekti, jolla pyrittiin lamaannuttamaan organisaation toiminta”.²⁵⁶ Seuraavan päivän uutisen lähtökohtana olivat huolestuneet kansalaiset, varsinkin eri järjestöjen edustajat. Kolme chicagolaista raatimiestä, Illinoisin ACLU:n (American Civil Liberties union) osasto, Afroamerikkalaisten poliisien järjestö (Afro-American Patrolmen’s league) ja mustan yhteisön jäsenet vaativat riippumattoman tutkimuksen tekoa tapahtumista. ”Chicagon ratsia ja tapot näyttävät olevan poliisien maanlaajuinen toimintatapa panttereita kohtaan” kommentoi ACLU:n edustaja. Yksi kolmesta raatimiehestä sanoi tappojen olleen ”salamurhia” ja kertoi, että käynnissä on ”pantterijohtajien systemaattisen tuhoaminen”.²⁵⁷ 8.12. uutisessa NAACP:n tiedote kuvasi Hamptonin ja Clarkin kuolemia ”moderneiksi lynkkauksiksi” ja UAW:n paikallisjohtaja piti niitä ”brutaaleina ja epäoikeudenmukaisina tappoina”.²⁵⁸ Riippumatonta tutkimusta vaadittiin, sillä ”viime aikojen tapahtumat LA:ssa ja Chicagossa ovat nostaneet kysymyksiä, koskevatko kansalaisoikeuden ja -vapaudet panttereita”.²⁵⁹

Chicagon ratsian kirvoittavien kommenttien lisäksi Panther 21-oikeudenkäynti sai sekä yksityiset kansalaiset että eri instituutit toimimaan panttereiden oikeuksien puolesta. Vaikka oikeudenkäynti oli alkamassa vasta keväällä 1970, osa syytetyistä panttereista oli ollut vangittuna jo keväästä 1969 lähtien. Heille oli asetettu suuret takuusummat, jotka saattoivat verrattuna muihin tapauksiin olla paljon suuremmat. Korkeat takuusummat, perusteettomat pidätykset ja poliisiratsia aiheuttivat taloudellisia ongelmia organisaatiolle.²⁶⁰ Bernsteinin luona järjestetyssä keskustelutilaisuudessa oli tarkoituksena paitsi kerätä rahaa oikeudenkäyntikuluihin, myös keskustella syytteessä olevien ongelmista saada kansalaisoikeuksensa toteutumaan kotimaassaan.²⁶¹

²⁵⁵ Seale oli suukapuloitu ja köytetty oikeussalissa tuoliinsa, koska hän kieltäytyi hyväksymästä tuomarin määräämää oikeuskäyntiavustajaa ja olisi halunnut toimia itse omana asianajajanaan.

²⁵⁶ NYT Police in Chicago Slay 2 Panthers, 5.12.1969.

²⁵⁷ NYT Inquiry into Slaying of 2 Panthers urged in Chicago, 6.12.1969.

²⁵⁸ NYT Inquiry is Urged in Slaying of Chicago Black Panther, 8.12.1969.

²⁵⁹ NYT Panel to Review Panther Clashes, 16.12.1969.

²⁶⁰ NYT The Bernsteins’ Party for Black panther legal Defense Stirs Talk and More parties, 24.1.1970; NYT The ”War” Between Panthers and Police, 21.12.1969, toimituksellinen mielipide, John Kifner.

²⁶¹ NYT Panthers’ Legal Aid, 21.1.1970, mielipide Felicia M. Bernstein.

Syynä kansalaisten ja järjestöjen heräämiseen panttereiden puolesta oli pelko poliisin toiminnan leviämisestä koskemaan muitakin ryhmiä. Panterit nähtiin kansalaisina, joilla on perustuslaillinen oikeus mielipiteenvapauteen ja valtavirrasta eroavaan poliittiseen ideologiaan. Panttereiden tukeminen ei tarkoittanut ideologian tukemista, ja vaikka kansalaisten ja organisaatioiden asenne organisaatiota kohtaan oli ymmärtävä, oli se samalla myös tuomitseva. ”Suurin osa papeista ei ole radikaaleja eivätkä välttämättä tue panttereiden ideologista näkökulmaa”²⁶² ”Tutkimuskomission tarkoitus ei ollut olla samaa mieltä tai tukea panttereita” vaan oikeudentavoittelu, sillä ”oikeus ei tapahdu aamuöisissä ratsioissa, tappamisella ja tarinoilla, jotka eivät ole edes uskottavia”²⁶³ Mediateksteistä ei selviä, onko ideologiaa vastustavat selvillä panttereiden koko ideologiasta, vai vain osista siitä. Mikäli vain ideologian kommunistisuus, väkivaltaisuus, tai ajoittainen musta rasistisuus on ihmisten tiedossa, ei ole mikään ihme, että panttereiden kansalaisoikeuksia puolustavat irtisanoutuivat organisaation ideologiasta. Olisiko tilanne ollut toinen, jos ideologian pehmeät puolet, hyväntekeväisyys ja tasa-arvoisuus olisivat olleet aseita useammin otsikoissa?

Kansalaiset ja organisaatiot näkivät panterit ennen kaikkea poliittisina kohteina, mielipidevankeina ja mielipiteiden vuoksi poliisivainon uhreina. Yhdysvaltojen perinteinen, voimakas sitoutuminen kansalaisten sananvapauteen oli näin uhattuna, ja se sai kansalaisjärjestöt liikkeeseen. Kun kansa ja kansalaisoikeusjärjestöt reagoivat näinkin voimakkaasti, ei NYT voinut jättää asiaa huomiotta, sillä senhän tehtävä tiedotusvälineenä on pitää kansalaiset ajan tasalla siitä, mitä yhteiskunnassa tapahtuu, sekä valvoa kansalaisten oikeuksien toteutumista.²⁶⁴ Silti kehyskertomuksena oli edelleen panttereiden rikollisuus, ja myös eräänlainen voimattomuus, sillä nyt panterit tarvitsivat muita ”tavallisia kansalaisia” saadakseen itselleen kansalaisen kohtelun sekä poliisin että oikeuslaitoksen käsissä. Ylipäättänsä panterit tarvitsivat muita kansalaisia saadakseen edes osan sanomaansa julki, sillä heidän kommenttinsa toivat useimmiten yksipuolisesti vain väkivaltaisen panterin esiin, niin kuin edellisessä alaluvussa osoitin. Verrattaessa organisaatioiden ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia, oli organisaatioilla ensisijaisena lähteenä helpompi saada äänensä kuuluviin. Samankaltaisilla mielipiteillä eri organisaatiot toimivat kansalaisten äänitorvena.

4.3 Mustan yhteisön sankari

Panteri oli poliittisen kansalaisen lisäksi myös musta kansalainen. Tällöin uhrius tuli ihonväristä, ja poliittinen aktiivisuus oli toissijainen seikka. Tämä tekisi myös muista mustista mahdollisia uhreja

²⁶² NYT Ministers Act to Raise Bail for Black Panthers, 25.1.1970.

²⁶³ NYT Panel to Review Panther Clashes, 16.12.1969.

²⁶⁴ Useita, esim. Lule 2001, 36—37; Nordenstreng 1995, teoksessa Sana 1995, 61—64.

valtakoneiston toiminnalle. ”Kuluneina päivinä (Hamptonin ja Clarkin kuolemien jälkeen) kaupungin valtakoneisto on vahvistanut kampanjaansa sortaakseen, kukistaakseen ja tukahduttaakseen mustat ihmiset”.²⁶⁵ ”Ne (Hamptonin ja Clarkin kuolemat) edustavat suunnitellun, organisoidun sairaan yhteisön vastausta mustien yrityksille vapauttaa itsensä”.²⁶⁶ ”He sanovat, ettei ratsioiden välillä ole mitään yhteistä, mutta me tiedämme paremmin. Se, kenen mielestä tämä (ratsia LA:n toimistoon) ei ole rasistinen teko, on hullu”.²⁶⁷

Vaino oli mustien mielestä maanlaajuista, eikä tarkoittanut vain aseilla panttereiden tappamista, vaan mustan yhteisön hiljaista tuhoamista. ”Yhdysvallat murhaa panttereita, jotka ruokkivat nälkäisiä lapsia, kun Yhdysvaltain hallitus antaa mustien lasten nähdä nälkää”.²⁶⁸ Valtakoneiston perimmäisenä tarkoituksena oli monen mustan mielestä estää tasa-arvoisen yhteiskunnan syntyminen pitämällä mustat alempiarvoisen kansalaisen asemassa. Kyseessä oli ”laskelmoitu toimintatapa, salaliitto, murskata mustien eteneminen vapautta kohti”.²⁶⁹ Fred Hamptonin kuolema oli Malcolm X:n, Medger Evansin ja Martin Luther Kingin kuolemien lailla todiste ”mustia kohtaan suunnatusta kansanmurhasta”.²⁷⁰ Nämä kommentit heijastavat tuntoja, joita mustalla yhteisöllä oli asemastaan valkoisessa yhteiskunnassa – he eivät olleet samanarvoisia kansalaisia.

Uhmatessaan ylivoimaiselta vaikuttavaa valtakoneistoa ja pyrkiessään auttamaan köyhiä, etenkin mustia ihmisiä, pantterit toimivat tärkeänä identiteetinluojana mustille. ”Pantterien toiminta usein kauhistuttaa valkoisia, joka hidastaa rotukysymysten ratkaisemista. Pantterit kuitenkin toivat tunteen ylpeydestä (mustaan) rotuun, joka on monin paikoin nekeriyhteisössä tarpeellinen”.²⁷¹ Tämä uusi piirre mustan amerikkalaisen identiteetissä oli mullistava, sillä orjuudesta asti mustat amerikkalaiset oli stereotypioitu yksinkertaisiksi, ruumiilliseen työhön kelpaaviksi kehoiksi, jotka eivät pärjäisi ajattelussa valkoisille mielille.²⁷² Ajatukseen uskoivat niin mustat kuin valkoisetkin, jonka vuoksi stereotypiasta oli vaikea päästä eroon. Afroamerikkalaiset olivat odottaneet, että valkoiset tekisivät jotakin tilanteen korjaamiseksi, mutta lupauksista huolimatta tilanne pysyi epätasa-arvoisena ja jopa huonontui entisestään. Panttereiden uhkarohkea toiminta, muutoksen vaatiminen, virkavallan uhmaaminen ja mustan (ei-valkoisen) yhteisön paremman tulevaisuuden puolesta kuoleminen osoittivat, että ainakin pantterit tekivät jotakin.

²⁶⁵ NYT Negroes in Chicago Impose a Curfew on Whites, 16.12.1969.

²⁶⁶ NYT Powell Backing Protest of a Possible Fare Increase, 23.12.1969.

²⁶⁷ NYT Panthers Battle Police on Coast, 8.12.1969.

²⁶⁸ NYT Abernathy walks into Memphis Jail, 19.12.1969.

²⁶⁹ NYT Negroes in Chicago Impose a Curfew on Whites, 16.12.1969.

²⁷⁰ NYT Blacks Here Plan “A Liberation Week”, 24.1.1970.

²⁷¹ NYT NAACP Official Says Nixon Did Little for Negroes Last Year, 13.1.1970.

²⁷² Hall 1999, 166–168.

PROTEST: Young man carrying poster of Bobby Seale, Black Panther leader, outside State Supreme Court at 100 Centre Street, where hearing for party members was being held.

KUVA 9. Musta panteri on mustan yhteisön sankari. Tai ainakin osan mustan yhteisön edustajista. Huolestunut katse sekä kuvan kantajalla että kuvassa olijalla, panterijohtaja Bobby Sealella. Seale nousi kansalaisoikeuksien puolustajien ikoniksi värirajojen ylitse. Tässä kuvassa oli kuitenkin kyse Panther 21-oikeudenkäynnistä, eikä Bobby Sealen kahdesta käynnissäolevasta oikeudenkäynnistä. NYT Panther Officer jumps Bail here, 19.12.1969

Epätasa-arvon ja turhautumisen tunteesta huolimatta äärikeinot eivät olleet kaikkien mielestä hyväksyttäviä. Chicagossa suunniteltiin valkoisten ulkonaliikkumiskieltoa mustien alueella, jotta mustilla olisi turvallisempaa omassa elinympäristössään. Hanketta kuitenkin myös vastustettiin, sillä sen pelättiin vain kasvattavan yhteiskunnallisia jännitteitä ja johtavan valkoisten kostotoimiin. "Kansanmurhasta itsemurhaan vaihtaminen ei ole vastaus", sanoi Jesse Jackson, yksi ideaa vastustaneista.²⁷³ Panttereita ei siis kunnioitettu pelkästään aseiden vuoksi, vaan myös pehmeillä arvoilla sai arvostusta. Esimerkiksi Fred Hamptonia kiitettiin nimenomaan työstä yhteisön olojen parantamiseksi sosiaaliohjelmien avulla, eikä aseenkannosta yhteisön turvaamiseksi: Afroamerikkalaiset lääketieteen opiskelijat perustivat Hamptonin nimeä kantavan rahaston, ja syynä oli "kunnioitus Hamptonin epäitsekästä ja ihmisläheistä omistautumista mustien ihmisten terveydenhuollon parantamiseksi. Veli Hampton oli perustamassa ilmaista terveysasemaa ja

²⁷³ NYT Chicago Negroes Back Off on Curfew, 17.12.1969.

ilmaista aamupalaohjelmaa Chicagossa.”²⁷⁴

Mustan yhteisön kommenteissa mustien suhtautumista panttereiden ideologiaan positiivisesti tai negatiivisesti ei oltu useinkaan mainittu. Jesse Jacksonin kommentti oli ainoita, jossa musta yhteisö tuomitsee äärimmäiset keinot. Edellisessä alaluvussa, jossa toimijoina olivat kansalaiset (mustat ja valkoiset) sekä organisaatiot, oli panttereiden toiminnan tai politiikan tuomitseminen mainittu liki järjestäen. Mustan yhteisön kommentteja lukiessa lukijalle on voinut tulla mielikuva, että kaikki panttereita tukevat mustat ja musta yhteisö yleensä hyväksyi äärimmäiset keinot kamppailussa tasa-arvoisesta asemasta yhteiskunnassa. Tämä ei välttämättä ole ollut ollenkaan totta. Mikäli NYT on (tietoisesti tai tiedostamatta) jättänyt mainitsematta mustien haastateltujen kommentteja panttereiden ideologian tai toiminnan tuomitsemisesta, on lehti osaltaan ylläpitänyt ja ehkä jopa kasvattanut mustien ja valkoisten välistä epäluuloa ja yhteiskunnallista jännitettä. Tämä on mielenkiintoinen seikka sikäli, että tällöin lehti on toiminut yhden päätehtävänsä – yhteiskunnallisen järjestyksen turvaamisen – vastaisesti.

Mustan yhteisön pantterivastaisuutta NYT vakuutti yhdessä Bernsteinin keskustelutilaisuuden jälkeen julkaistussa pääkirjoituksessa. ”Mustien Panttereiden nousu poliittis-kulttuurin eliitin romantisoituksi kultamuruksi on loukkaus mustien amerikkalaisten enemmistöä kohtaan”. Lukija voi vakuuttua siitä, että Pantterit ei loppujen lopuksi olekaan koko mustan yhteisön sankari, vaan vain pienen vähemmistön suosikki, jolloin yhteiskunnallinen järjestys onkin taas turvattu. Organisaation ja sen tukijoiden vähättely jatkuu, kun Bernsteinin keskustelutilaisuuden osanottajien kaltaisten todetaan pilkkaavan Martin Luther Kingin muistoa ja vaikeuttavan niiden mustien ja valkoisten työtä, jotka oikeasti työskentelevät tasa-arvoisemman tulevaisuuden puolesta. Kirjoituksesta henkii vahva valkoismielinen asenne, jossa mustat tai ainakaan yhteiskunnan vastaiset mustat eivät kuulu valkoisten rinnalle, ja toisaalta mustamieliset valkoiset toimivat väärin antaessaan Pantterille huomionsa: ”Park Avenuen (Bernsteinin asunnon osoite) jalustalle nostetut Mustat Pantterit loivat uudenlaisen vääristymän Neekeri-imagoon”.²⁷⁵ Kirjoittajan huomio tuntuu kiinnittyneen Panttereiden aseisiin, uhoavaan puhetapaan, yhteenottoihin virkavallan kanssa, eikä siihen, minkä vuoksi Pantterit oli perustettu – epätasa-arvoisuuden vastustamiseksi. Tämä näkökulma muistuttaa paitsi NYT:n ja sen yleisön valkoisuudesta, mutta myös valkoismielisyydestä.

²⁷⁴ NYT Project to Aid Negroes in Studies for Medicine, 4.1.1970.

²⁷⁵ *Emergence of the Black Panthers as the romanticized darlings of the politico-cultural jet set is an affront to the majority of the black Americans. / Black Panthers on a Park Avenue pedestal create one more distortion of the Negro image.* NYT False Note on Black Panthers, 16.1.1970, pääkirjoitus.

4.4 "Me olemme vallankumoustaistelijoita"

Melkein kaikki edellä rakennetun pantterikuvan elementit ovat muiden kuin panttereiden itsensä kertomaa. Toki heidän omat väkivaltaiset lausahdukset vahvistivat väkivaltaista kuvaa, tai mielipiteet poliisivainosta myötäilivät yhteisön sekä organisaatioiden kommentteja, mutta laveammin pantterit pääsivät vain harvoin puhumaan – kahden kuukauden aikana periaatteessa vain kolmesti, Bernsteinin keskustelutilaisuusartikkeleissa ja Chicagon ratsian jälkeisessä taustajutussa. Näissä jutuissa väkivallan ihannoimisen tai vainon kohteena olemisen lisäksi nousivat esiin syyt toiminnan taustalla. Pantterit itse kuvailivat organisaatiota vallankumoukselliseksi ja jäseniä vallankumoustaistelijoiksi. Syynä vallankumouksellisuuteen oli kapitalistisen hallinnon ja valtakoneiston varsinkin köyhiä kansalaisia kohtaan suunnattu sorto. Pantterit halusivat syrjäyttää tämän "kansalaisia sortavan hallituksen voiman ja väkivallan avulla".²⁷⁶ Vallankumoustaistelijoina panttereiden piti olla valmis kuolemaan taistelussa paremman tulevaisuuden vuoksi. Hyökkäyksen sijaan selityksenä oli silti itsepuolustus: "Kun valtakoneisto on hyökännyt kimppuumme kodeissamme ja meitä on murhattu peteihimme, on meillä oikeus itsepuolustukseen".²⁷⁷ Vallankumousta valmistellessaan ja mielestään parempaa tulevaisuutta puolustaessaan pantterit olivat käynnistäneet avustusohjelmia, kuten aamupala- ja terveysasemapalveluita. Näiden avulla pantterit pyrkivät luomaan edellytykset rasismista vapaalle ja tasa-arvoiselle yhteiskunnalle, joka olisi nykyistä parempi paikka kaikille kansalaisille.²⁷⁸

Pantteritkin unelmoivat vallankumouksen jälkeen saavutetusta normaalista elämästä: "Me haluamme rauhaa. Meilläkin on perheitä ja haluamme nauttia elämästä."²⁷⁹ Pantterit eivät kadehtineet rikkaiden tavaroita ja yltäkylläistä elintyyliä, mutta ihmettelivät, miten samassa maassa yksillä on mahdollisuudet sellaiseen, kun toisilla ei ole lämmitystä ja juoksevaa vettä.²⁸⁰ Koska pantterit ajoivat mielestään "kaikkien sorrettujen asiaa", ja kyse oli "luokkasodasta, ei rotusodasta", ei ihonväri ollut pääasia panttereille. Sen ohjelma ylitti värirajat, ja vuonna 1969 sitä kannattavat sekä mustien että valkoisten yhteisöjen edustajat.²⁸¹ Tosin tasa-arvoisuuden ihannoinnista ja rasismivapaudesta saarnaava pantterijohtaja Hilliard ei itsekään ollut täysin ennakkoluuloton ihonvärien suhteen. Hän kertoi "luottavansa vain mustien kongressiedustajien käynnistämään tutkimukseen".²⁸² Epäluulo valkoisia kohtaan oli syvällä rasismia vastustavassa vallankumoustaistelijassakin. Samanlaista ristiriitaisuutta löytyy panttereiden lausahduksista

²⁷⁶ NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

²⁷⁷ NYT Black Panther Philosophy is Debated at the Bensteins, 15.1.1970.

²⁷⁸ NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

²⁷⁹ NYT Black Panther Philosophy is Debated at the Bensteins, 15.1.1970.

²⁸⁰ NYT The Bernsteins' Party for Black panther legal Defense Stirs Talk and More parties, 24.1.1970.

²⁸¹ NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

²⁸² NYT Weapons Charge Denied, 29.12.1969.

kapitalismista. Esimerkiksi pantterijohtaja Cox kielsi, että kapitalistimiehen perhe olisi hengenvaarassa - vaikka pantterit nimenomaan uhosivat kumoavansa kapitalismin ja sitä edustavan valtakoneiston voiman ja väkivallan avulla.²⁸³

Associated Press

✓ Fred Hampton, leader of the Black Panthers' Illinois chapter, at a recent protest rally with Dr. Benjamin Spock. Mr. Hampton was killed in a Chicago police raid last week.

KUVA 10. Fred Hamptonia pidettiin sekä hyvässä että pahassa yhtenä vaikutusvaltaisimmista pantterijohtajista - näkökulma riippui katsojasta. Hampton käynnisti Chicagossa Panttereiden sosiaaliohjelmia ja pyrki myös vähentämään eri etnisten ryhmien välistä kitkaa kaupungissa. Hamptonin kuolemattomaksi lauseeksi jäi hänen 27.4.1969 sanomansa "Voit vangita vallankumouksellisen, mutta et vallankumousta. Voit murhata vapauttajan, mutta et voi vapauttamista". Kuva John Kifnerin toimituksellisesta mielipidekirjoituksesta The Black Panther Toll is Now 28, 7.12.1969

Rauhanomaiset lausahdukset ja itsepuolustuksen korostaminen olivat kuitenkin ristiriidassa organisaation toiminnan kanssa, sillä itsepuolustus ei esimerkiksi selitä äkkisiltään ajateltuna Panther 21-ryhmän toimintaa, eli New Yorkin julkisten tilojen räjäyttämissuunnitelmaa.²⁸⁴ Paitsi jos kyse oli panttereiden pitkälle viemästä ajatuksesta "hyökkäys on paras puolustus". Koska organisaation jäsenet pitivät itseään mustan tai sorretun kansanosan etujoukkona, oli heidän näkemyksensä itsepuolustuksesta ehkä laajempi kuin normaali mielikuva, jossa altavastaajana oleva yksilö/ryhmä puolustautuu uhkaavasti käyttäytyvää yksilöä/ryhmää vastaan, ääritapauksessa vaikka väkivallan avulla. Pantterit ehkä käsittivät itsepuolustuksella kenen tahansa mustan/ei-

²⁸³ NYT Black Panther Philosophy is Debated at the Bensteins, 15.1.1970.

²⁸⁴ Jälkikäteen selityksenä ko. suunnitelmalle on kerrottu muun muassa organisaation äkillinen kasvu. Tällöin uusien jäsenten (joiden mielikuva panttereista usein koostui nimenomaan valtamedian uutisoinnista, eli painottui rikollisuuteen ja väkivaltaisuuteen) ideologinen opetus jäi puolittiehen, ja organisaation sisälle syntyi alkuperäisestä pantteri-ideologiasta eroavia suuntauksia. Ideologisia ristiriitoja edustivat maltillista suuntausta kannattanut Newton ja radikaalimpaa tapaa suosinut Cleaver. Kahden johtajan mielipide-erot kärjistyivät 1970-luvun alussa, mikä johti myös panttereiden toiminnan hiipumiseen. Johnson 2005, 398—409.

valkoisen/sorretun puolustamisen, vaikka sitten ennaltaehkäisevillä toimenpiteilläkin, kuten kapitalismia tai valtakoneistoa edustavien laitosten räjäyttämällä. Mikäli tämä oli panttereiden selitys suunnitelmalleen, ei liene mikään ihme, että organisaatiota pidettiin väkivaltaa kannattavana, kun se sen ainakin osalla toiminnallaan selkeästi todisti. Räjähdyssuunnitelma on myös esimerkki toiminnasta, joka oikeutti median kirjoittamaan negatiivisia asioita organisaatiosta ja virkavallan pitämään organisaatiota uhkana kansalliselle turvallisuudelle.

Panttereiden väkivaltaa tihkuvat puheet olivat heistä vain retoriikkaa, eivätkä he tarkoittaneet sanomisiaan kirjaimellisesti. Heidän mielestään sanojen vääristely ja lauseiden irrottaminen kontekstista sai ne kuulostamaan muulta, kuin mitä niillä tarkoitettiin.²⁸⁵ Voi olla, että panterit pyrkivät retoriikkaselityksellä tekemään puheistaan ja teoistaan anteeksiannettavampia. Voi myös olla, että he eivät tarkoittaneet kontekstilla pelkästään esimerkiksi sitä, missä puhe- tai mielenosoitustilanteessa kommentti oli annettu, vaan kontekstia kokonaisuudessaan, mustaa amerikkalaista valkoisessa Amerikassa.

4.5 Mustavalkoinen vai musta ja valkoinen

Media ei pysty kuvaamaan ympäröivää yhteiskuntaa kaikkine tapahtumineen ja näkökulmineen pikkutarkasti, mutta se heijastaa yhteiskunnan sisällä vellovia suuria tunteita. Näkemys kahden Amerikan, mustan ja valkoisen Amerikan olemassaolosta tunkee NYT:n mediateksteistä vahvasti läpi. Kahtiajakoisuus heijastuu siinä, että kansalaiset näkivät kaksi eri syytä panttereiden saamaan kohteluun poliiseilta. Yhden ryhmän mielestä uhrius johtui poliittisesta toiminnasta, toisista syynä oli ihonväri. Mieliopide ei välttämättä mennyt aina ihonvärin mukaan, mutta ainakin NYT:n artikkeleissa musta yhteisö piti mustuutta syynä, ja valkoinen ja musta yhteisö poliittisuutta. Todennäköisesti valkoisista oli vaikea kuvitella tai ymmärtää, että ihonväri voisi olla syy vainoon. Vaikeaa se saattoi olla siksi, että valkoisuus oli Yhdysvaltain yhteiskunnassa normaalia, mustuus epänormaalia.

“Siinä on kaksi lääkäriä, toinen neekeri, ja kaksi asianajaja, toinen neekeri”, kuvaillaan Hamptonin ja Clarkin murhia tutkivaa lautakuntaa.²⁸⁶ Mukana oli "Julian Wilkins, neekeriasianajaja" ja Chicagon ratsiaan oli osallistunut "14 poliisia, mukaan lukien James Davis, neekeripoliisi".²⁸⁷ Musta ihonväri mainittiin silloin, kun se ”poikkesi totutusta”, eli kun musta olikin lääkäri, poliisi, asianajaja tai juryn jäsen. Oletuksena siis on, että valkoiset ovat yhteiskunnassa arvovaltaisissa

²⁸⁵ NYT Panther charged in Nixon threat, 4.12.1969.

²⁸⁶ NYT Lawyer to Head Panther Inquest As Chicago Coroner Steps Aside, 1.1.1970.

²⁸⁷ NYT Jury and Coroner in Clash At Panther inquest 20.1.1970.

tehtävissä, jonne vain harva musta yltää. Ajattelijasta riippuen syynä vähäiseen mustien määrään yhteiskunnan ylemmillä tasoilla voisi olla mustien huonommat taloudelliset resurssit, huonompi koulutus - tai mustien vähäisempi älykkyys, mikä oli yhä 1960-luvulla yksi yleinen stereotyyppi.²⁸⁸ NYT:n sivuilta heijastui myös oletus, että vain mustat osoittaisivat mieltään panttereiden puolesta tai surisivat Hamptonin kuolemaa. Oletettiin, että mustat olisivat todennäköisemmin panttereiden puolella kuin valkoiset. Kun näin ei ollutkaan, piti valkoinen ihonväri yhtäläillä "yllättävässä yhteydessä" mainita: kun valkoiset osallistuvat panttereita puolustaviin mielenosoituksiin, kun valkoiset asianajajat yöpyvät pantteritoimistoissa, kun valkoinen juryn jäsen kritisoi valkoista tuomaria toiminnasta tai kun valkoiset käyvät jättämässä hyvästit Fred Hamptonille ja katsomassa ratsattua asuntoa.²⁸⁹

Kyse on tietenkin voinut olla siitäkin, että haluttiin ilmentää panttereiden saamaa ihonvärirajojen ylittävää tukea toiminnalleen. Ehkäpä haluttiin mainita valkoisten "normaalikansalaisten" tuki, jotta pantterit pääsisivät pois marginaalisesta asemastaan mustana tai radikaalisena järjestönä. Koska toimittaja on kirjoittanut valkoiselle yleisölle, on toimittaja voinut kuvitella tekevänsä palveluksen panttereille kertomalla valkoisten normaalikansalaisten osoittamasta tuesta. Tähän on voinut vaikuttaa toimittajan oma reagointi, mahdollinen yllättyminen valkoisten normaalikansalaisten antamasta tuesta. Omaan yllätykseensä pohjaten hän on voinut olettaa, että valkoinen yleisö voisi niin ikään pitää panttereiden tukijoina vain mustia tai valkoisia radikaaleja, ja tämän virheellisen kuvan korjatakseen on lisännyt ihonvärin kertoessaan normaalikansalaisten antamasta tuesta. Sama koskee mustan ihonvärin osoittamista "hyvien ammattien" yhteydessä. Ehkä kyse olikin siitä, että haluttiin nimenomaan antaa positiivinen malli mustille (ja valkoisillekin) amerikkalaisille siitä, että myös musta saattoi pärjätä esimerkiksi pääosin valkoisessa hallinto-organisaatiossa.

Ilmeisesti mustien ja valkoisten amerikkalaisten eriarvoinen kohtelu oli arkipäivää, koska pyrkimys tasa-arvoiseen kohteluun oli mainitsemisenarvoinen seikka: Los Angelesin ratsian jälkeen poliisi teki yhteistyötä mustan yhteisön kanssa, ja poliisia neuvottiin kohtelemaan mustia "kunnioittaen ja kohteliaasti".²⁹⁰ Yhteiskunnan jännittynyt tunnelma kuului uutisissa läpi, mutta ne vihjaavat myös pyrkimyksistä vähentää epäluuloja ja ennaltaehkäistä konfliktien syntymistä. Esimerkiksi Chicagon tutkimuksia vaadittaessa todettiin, että riippumaton tutkimus olisi "paljon uskottavampi kuin paikallisen poliisin tekemä raportti" ja se oli tarpeen, sillä "tapahtuma uhkaa lisätä epäluuloa ja

²⁸⁸ Henry et al 2000, 301.

²⁸⁹ NYT Jury and Coroner in Clash At Panther inquest 20.1.1970;

²⁹⁰ NYT Blacks Patrol Coast Area, 10.12.1969.

epäluottamusta, jotka jo kuvasivat mustien ja valkoisten suhteita monissa yhteisöissä”.²⁹¹ Uskottavuutta etsittiin nimeämällä yhteen komissioon tutkijaksi muun muassa Kansalaisoikeuskomission johtaja Theodore M. Herburgh, joka on ”sekä valkoisten että mustien kunnioittama”.²⁹² Tasa-arvoisia oikeudenkäyntejä haettaessa mainittiin, että ”paikalliset asianajajat ehdottavat, että juryssa olisi mustia johtajia.”²⁹³

NYT:n teksteistä huomaa, että ajatus mustista amerikkalaisista tasaveroisina kansalaisina valkoisten rinnalla on vielä uusi idea. Valkoisten ja mustien epätasa-arvoisista rooleista voi löytää viittauksia orjuuden aikana syntyneisiin stereotypioihin mustasta miehestä työtä tekevänä, vahvana, mutta ajatustyöhön kyvyttömänä ruumiina ja valkoisesta miehestä älykkäänä ja kekseliäänä. Ehkäpä sekä valkoisten että mustien kommenttien taustalla oli ajatus siitä, että valkoisten tai mustienkin mielestä pantterit tarvitsivat valkoista pelastajaa?²⁹⁴ ”Jos valkoiset sallivat poliisien jatkaa Mustien panttereiden tuhoamista minkä tahansa syyn vuoksi, kuka tietää mikä ryhmä on seuraavana poliisien ”eniten vihattu” -listalla.”²⁹⁵ *Musta pantteri tarvitsi valkoista pelastajaa*, jolloin pantterit/mustat olisivat edelleen pelastajan/valkoisten vallan alaisena, niin kuin orjuudesta lähtien oli ollut. Nyt valta kumpuaisi valkoisten hyväsydämyydestä ja mustien kiitollisuudenvelasta, eikä orjanomistajan väkivallasta ja orjan pelosta. Tämä saattoi olla syynä siihen, että pantteriasianajaja Charles Garryn ihonväri mainittiin hyvin usein. Garry oli luottoasianajaja, ja kertomansa mukaan ”nautti työstään” ja ”kunnioitti panttereiden päämääriä, sillä ne voisivat pelastaa Yhdysvallat oman tuhonsa siemeniltä”.²⁹⁶ Oli ehkä yllättävää, että musta organisaatio, jota myös kuvattiin valkoisvastaiseksi, oli kelpuuttanut valkoisen asianajajan. Vaikka Garry ei itse olisikaan pitänyt itseään panttereiden valkoisena pelastajana, tukivat jutut vaikutelmaa siitä. Tämä osaltaan vähensi panttereiden mahdollisuuksia ansaita vaikutusvaltaa, osoittaa osaamistaan ja alisti heidät edelleen ”mustaksi ruumiiksi”.

Epätasa-arvoisuuden lailla tekstit vihjaavat myös muutoksesta tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa kohti. Muutos oli ehkä hidas, mutta ajatus oli saavuttanut jo jalansijaa. Silloin valkoista ylemmyyttä henkivän pelastaja/pelastettava-näkökulman sijaan taustalla on voinut olla ajatus siitä, että sekä valkoiset että mustat ymmärsivät, että yhteiskunnallinen tasa-arvo ei onnistu, elleivät

²⁹¹ NYT Inquiry is Urged, 10.12.1969.

²⁹² NYT U.S. Will Review Panther Shooting, 13.12.1969.

²⁹³ NYT Coroner Seals Panther Slaying Site, 18.12.1969.

²⁹⁴ Henry et al 2000, 301.

²⁹⁵ *If whites allow police to continue the decimation of Black Panthers, with whatever justifications, then who can tell what group will be next on the police “most hated” list.* NYT “Decimating” Panthers, 16.12.1969, mielipide Robert Leuze.

²⁹⁶ NYT Panther Lawyer finds job fulfilling. 16.12.1969.

etuoikeutetut/valkoiset ymmärrä muiden/mustien olevan epätasa-arvoisessa asemassa. ”Ennen kuin valkoinen yhteisö ymmärtää, että se, eikä musta yhteisö, pitelee rotujen välisen harmonian avainta kädessään, ei loppua ole näkyvissä. Viha, vastaiskut ja mustien militanttien gangsterinomaiset tappamiset jatkuvat niin kauan, kunnes valkoinen yhteisö kohtelee mustia tasa-arvoisina joka suhteessa ja unohtaa ihonvärit.”²⁹⁷ Tilanteen korjaaminen edellyttää, että kumpikin osapuoli näkee tilanteen samalla tavalla, ymmärtää, mikä tilanteessa on pielessä. Tilanteen korjaaminen vaatisi valkoisilta ensinnäkin epätasa-arvoisuuden myöntämistä, mutta todennäköisesti myös joistakin omista etuoikeuksista luopumista. Tällöin kyse ei ole niinkään mustan pelastamisesta heidän oman kyvyttömyytensä vuoksi, vaan siitä, että alakynnestä on vaikea vapautua jos valtaa pitävä ei ymmärrä halua vapautumisen takana.

4.6 Heijastuksia yhteiskunnasta

Edellisen käsittelyluvun panttereiden rikollisuuteen keskittyvään kuvaan verrattuna tässä luvussa panttereista muodostuu monipuolisempi kuva. Monipuolisempi kuva selittyy sillä, että leipätekstissä muutkin kuin virkavalta pääsevät esiin. Myös erilaiset mediatekstit luovat vivahteikkautta kuvaan, koska ne eivät ole uutisen tavoin sidottuja rakenteeseen ja lähdevalintaan. Puhujarakenteen vuoksi on kuitenkin todettava, että virkavallan mielikuva panttereista rikollisena on vahvin piirre kokonaiskuvassa. Pantterit kytkettiin laittomiin aseisiin, poliisitappoihin, kommunismiin, väkivallan suosimiseen ja lietsomiseen, mustaan rasismiin. Lisäksi panttereita pidettiin organisaationa, jolla olisi mahdollisuuksia lietsoa epäisänmaallista käytöstä armeijassa maan ollessa sodassa. Pantterit olivat siis selvästi ainakin valtakunnallinen ja mahdollisesti myös kansainvälinen uhka. Tähän uhkakuvaan liittyy silti ristiriitaisuus, sillä samaan aikaan, kun pantterit esitettiin suurena uhkana, heidän vaikutusvaltaansa vähäteltiin ja pienennettiin esittämällä organisaatio passiivisessa roolissa. Poliisi piti pantterit tiukassa kurissa muiden kansalaisten parhaaksi, eikä NYT päästänyt panttereita vapaasti ääneen kuin muutamassa jutussa.

Panttereiden voimattomuudesta kertoo myös se, että organisaatio tarvitsi "kunnollisia" järjestöjä ja kansalaisia puhumaan omasta puolestaan. Erilaiset organisaatiot ja kansalaiset pitivät panttereita uhrina organisaation poliittisen ajatusmaailmansa vuoksi. Pelkona oli, että vainoaminen voisi kohdistua pian mihin tahansa poliittiseen ryhmään. Panttereiden kansalaisuus oikeudet olivat uhattuna, ja kun yhden kansalaisen oikeuksia uhataan, kaikkien kansalaisten pitäisi huolestua. Vaikka organisaatiot ja kansalaiset puolustivat panttereiden kansalaisoikeuksia, tuomitsi heistä

²⁹⁷ *Until the white community realizes that it, and not the black community, holds the key to racial harmony, no end is in sight. Until the white community treats blacks as equals in all respect and becomes colorblind the hatred, the counter-reaction and gang-style killings of militant blacks will go on.* NYT Panthers Raid Deplored, 15.12.1969, mielipide James B. Osgood.

moni organisaation toiminnan sinänsä, ilmeisesti sen vahvan väkivaltaväritteisyyden vuoksi. Mustan yhteisön mielestä pantterit oli uhri nimenomaan ihonvärin vuoksi. Musta yhteisö kunnioitti panttereiden uhrautumista mustan yhteisön puolesta, panttereiden teot osoittivat, että mustallakin voi olla mieli pelkän ruumiin sijaan. Mustan yhteisön mielestä panttereiden vaino oli osoitus laajemmasta yhteiskunnallisesta vainosta mustia kohtaan.

Erilaiset vivahteet pantterikuvassa kertovat paitsi kansalaisten monista mielipiteistä mutta myös median tehtävistä yhteiskunnassa. Toistamalla virkavallan luomaa rikolliskuvaa NYT oikeutti poliisin toiminnan, sillä virkavallalla on yhteiskunnassa ainoa laillinen valta harjoittaa väkivaltaa, ja tätä käytetään puolustamaan yhteiskuntaa laittomalta väkivallalta.²⁹⁸ Julkaisemalla väkivaltaan ja rikollisuuteen liittyviä juttuja panttereista NYT siis tuki valtakoneiston mielipidettä panttereista vaarallisena organisaationa. Samalla poliisin tai FBI:n osaa yhteiskunnan järjestyksen turvaajana korostettiin. Pantterit olivat tavallaan ihanteellinen ryhmä sekä virkavallan että median kannalta: organisaatio antoi itse omilla lausunnoillaan virkavallalle toisaalta syytä ja mutta myös oikeutuksen käyttää lujia otteita. NYT:lle samat syyt antoivat perusteita uutisoida organisaatiosta rikosten kautta. Lopputuloksena on se, että uutiskriteerien määrittämissä teksteissä virkavallan mielipide on voimakkain ja panttereita eniten määrittävä – negatiivisesti määrittävä. Toisaalta pantterit kuitenkin tarvitsivat valtamediaa tehdäkseen organisaationsa tunnetuksi. Kun esimerkiksi varapresidentti tai FBI kommentoi panttereita, on se samalla todiste, että heidän ideologiansa, toimintatapansa otetaan todesta, että vallankumous voisi oikeasti tapahtua. Negatiivinen uutisointi valtamediassa toki leimasi järjestöä, mutta uutisointi oli myös merkki siitä, että pantterit olivat onnistunut ainakin osassa tavoitteistaan.

Vaikka NYT toisti vahvasti valtakoneiston mielipidettä, antoi se kansalaisillekin mahdollisuuden mielipiteenilmaisuun, valtakoneiston ja virkavallan kritisoimiseen. NYT uutisoi yhteiskunnan reagoinnista, kansalaisten ja organisaatioiden mielipiteistä. Lehti antoi puheenvuoron myös nimetyille vähemmistölle, mustalle yhteisölle, jonka mielipiteet monipuolistivat pantterikuvaa entisestään. Nämä erilaiset, valtakoneistoa kritisoivat mielipiteet ovat osoitus siitä, miten NYT toimi yhteiskunnan järjestyksen säilyttäjänä. Demokraattisessa yhteiskunnassa kansalaiselle pitää olla oikeus sanoa mielipiteensä ilman vainotuksi tulemisen pelkoa, ja NYT antoi kansalaisille tähän mahdollisuuden, sen lisäksi että nosti panttereiden kansalaisoikeudet aiheekseen. Rajansa silti kaikella, sillä organisaatiolle itselleen ei juuri suotu avoimia puheenvuoroja NYT:n sivuilla. Vaikka virkavalta olikin pääosassa panttereiden kuvaajana, toivat muiden toimijoiden mielipiteet

²⁹⁸ Hall et al 1978, 68.

monipuolisuutta pantterikuvaan. Tuskin muut puhujat olisivat saaneet noin paljon tilaa uutisissa, jos mielipiteet eivät eroaisi virkavallasta – tiedostusvälineethän etsivät ristiriitoja ja dramaattisuutta uutisiin myös myydäkseen ne paremmin. Ehkä tämän vuoksi yleisön negatiivisia mielipiteitä panttereista oli mediateksteissä hyvin harvoin. Olikohan syynä se, että kansalaisen tai edes organisaation negatiivinen mielipide hävisi vakuuttavuudessaan ja arvokkuudessaan virkavallan, ensisijaisen lähderyhmän, mielipiteelle? Arvottamalla eri lähteitä ensisijaisiksi ja toissijaisiksi NYT jäseni ja ylläpiti yhteiskunnan arvojärjestystä, samalla kun toteutti tehtäviään ihmisten informoijana yhteiskunnallisista asioista.

Kokonaisuutena tämän luvun ristiriitainen pantterikuva kertoo yhteiskunnallisesta myllerryksestä, joka 1960-luvun lopulla oli käynnissä. Antamalla palstatilaa eri toimijoille NYT heijasti ihmisten toiveita, pelkoja, ajatuksia ja oletuksia. Mediatekstit osoittavat myös sen, että yhteiskunta ja media ovat kiinteässä vuorovaikutussuhteessa keskenään, eikä media toimi irrallisena yksikkönä vaan on osana yhteiskuntaa. Yhteiskunnallinen tilanne nimittäin muokkasi osaltaan NYT:n uutisointia, sillä lehti ei esimerkiksi voinut sivuuttaa kasvavaa kansalaisten ja eri organisaatioiden määrää, jotka vaativat puolueettomia tutkimuksia Chicagon tapahtumista. On mahdollista, että lehti oli jo tovin sivuuttanut tukijoiden määrän, mutta joutui tarttumaan siihen kun määrä kasvoi huomattavaksi. Tai kun tukijoihin liittyi myös kansalaisoikeusjärjestöjä, jotka toivat kansalaisten mielipiteen paremmin esille ensisijaisena lähteenä. Tai ehkä tukijoiden määrä ei suunnattomasti kasvanutkaan, mutta NYT loi tietoisesti tällaista kuvaa, voidakseen kritisoida valtakoneistoa kansalaisten kautta? Joka tapauksessa NYT:n mediatekstit myös ylläpitivät yhteiskunnan musta-valkoista-jakoa viittaamalla valkoiseen normina, järjestyksen symbolina. Musta oli epänormaali, järjestyksestä poikkeava. Kyse on voinut olla tahattomasta ajattelutavasta, joka ei ollut vielä muuttunut 1960-luvun lakimuutoksista huolimatta. Ylläpitämällä tätä kuvaa NYT saattoi myös osallistua mustien ja valkoisten epäluulojen lietsontaan aikana, jolloin jännite kasvoi yhteiskunnassa. NYT:n uutisointi mustan yhteisön suhtautumisesta panttereihin saattoi aikaansaada mielikuvan siitä, että kaikki, tai ainakin suuri osa mustasta yhteisöstä tuki panttereita ideologineen. Ja kun ideologiasta välittyi likipitäen ainoastaan väkivaltainen kuva, olisi musta yhteisö tällöin väkivallan kannalla. Tämä muistuttaa, minkälainen instanssi tekstit on kirjoittanut ja kenelle tekstit on osoitettu.

V Sanavalinnalla mielikuvien ohjaamista

New York Timesin lukijakunnan sanotaan koostuneen valkoisen keskiluokan hyvin koulutetuista, keski-ikäisistä ja taloudellisesti hyviin toimeentulevista jäsenistä.²⁹⁹ Näkyykö tämä lehden teksteissä, ja jos kyllä, miten se näkyy? Ja toisaalta, mitä tekstit kertovat paitsi yleisöstä mutta myös lehdestä itsestään? Kun media luo identiteetin rakennuspalikoita ja me-henkeä uutisillaan,³⁰⁰ minkälaisia vaihtoehtoja NYT:n mediatekstit antavat näiden muokkaamiseen? Analysoin tekstien oletettuja vaikutuksia niiden tuotannon ja sisällön pohjalta,³⁰¹ eli perehtymällä mediateksteissä käytettyihin kuvailuihin, metaforiin ja stereotyyppeihin, sekä seikkoihin, mitkä ovat voineet vaikuttaa näiden käyttämisen taustalla. Tutkinnan kohteena eri alaluvuissa ovat muun muassa rinnastaminen muihin, muiden rinnastaminen panttereihin, erilaiset iskulauseet ja organisaation sukupuolijakauma. Pääasiassa tämä luku keskittyy toimittajan (median) tehtävään kuvata yhteiskuntaa ymmärrettävällä tavalla yleisölleen – mitä toimittaja (media) olettaa yleisön haluavan lukea? Viimeinen alaluku on yhteenvedonomainen, jossa pohdin myös toimittajan roolia tilanteessa, jossa median toimintatapa ja yleisön oletettu koostumus edellyttää tietynlaista tekstiä.

5.1 Kehen lukija samaistuu

Mainitseamalla sana ”pantteri” otsikossa kerrottiin lukijalle, että aihepiiri liittyy pantteriorganisaatioon. Otsikoissa tilapuuheen tai organisaation tunnettavuuden vuoksi ei tarvittu muita määritteitä, mutta tekstissä lisämäärytyksiä voitiin käyttää. Panttereita kuvattiin nuoriksi militanteiksi (young militants),³⁰² mustiksi militanteiksi (black militants),³⁰³ mustaksi militantiksi ryhmäksi (black militant group),³⁰⁴ radikaaliksi organisaatioksi (radical organization)³⁰⁵ ja neekeriryhmäksi (Negro group).³⁰⁶ Kun kaikki nämä määreet yhdistetään, on tuloksena *nuori, musta, organisoitunut ryhmä*. Minkälaisia mielikuvia tämänkaltainen kuvailu antaa lukijalle? Yhtä vastausta ei ole olemassa, koska jokainen lukija ymmärtää tekstissä olevat määrytykset omiin kokemuksiinsa ja ajatusmaailmaansa pohjautuen, eli määreet voivat synnyttää joko positiivisia tai negatiivisia mielikuvia. Erilaisia vaihtoehtoja selvittelen seuraavalla ajatusleikillä.

Määre ”organisoitunut ryhmä” on sinänsä neutraali ilmaisu, organisoitunut ryhmä voi olla negatiivinen tai positiivinen yhteiskunnan kannalta. Kun siihen lisätään musta ja nuori, riippuu

²⁹⁹ Paletz & Entman 1981, 145.

³⁰⁰ Kunelius 2003, 184–191.

³⁰¹ Kivikuru 1995, teoksessa Sana 1995, 96.

³⁰² NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

³⁰³ NYT 3 Panthers Snub Hampton inquest, 1.7.1970.

³⁰⁴ NYT Panther Tax Scrutiny Reported; Internal Revenue Service Silent, 23.12.1969.

³⁰⁵ NYT U.S. Will review Panther Shooting, 13.12.1969; U.S. Inquiry considered 18.12.1969.

³⁰⁶ NYT Police and Panthers, 17.12.1969, pääkirjoitus.

lukijan luoma mielikuva sekä lukijan omasta taustasta että suhtautumisesta mustiin/nuoriin/organisoiutumiseen. Jos tulkitsijana musta/nuori tai mustan/nuoren elämää ymmärtävä musta/valkoinen nuori/vanha, lienee lopputuloksena ollut positiivinen ja optimistinen mielikuva: ”Pantterit tekevät jotakin (koska on organisoiutunut) mustien ja nuorten (koska on musta ja nuori) hyväksi”. Kyse ei välttämättä ole suoraan panttereiden kannattajasta, vaan henkilöstä, joka tiedostaa nuorten/mustien arkipäiväisen tilanteen ongelmat, ja on myös sitä mieltä, että parannuksia pitäisi tapahtua. Positiivisen mielikuvan luonut pessimisti voisi ajatella, että ”Pantterit yrittävät tehdä jotakin (koska on organisoiutunut), mutta epäonnistuvat koska ovat nuoria ja mustia”. Edelleenkin lukija tiedostaa yhteiskunnalliset nuoria/mustia koskevat ongelmat, mutta pessimismin takana on ajatus siitä, että nuorilla ja ekäpä varsinkin nuorilla mustilla on vain vähän valtaa yhteiskunnassa. Joka tapauksessa positiivisen mielikuvan luonut lukija voi ajatella, että ainakin organisoiuneisuus antaa mahdollisuuden tulosten tekemiseen, vaikkakin hidastavina tai kokonaan lamaannuttavina elementteinä voivat olla nuoruus/mustuus.

Mikäli tulkitsijana on ollut vastakohtaisesti valkoinen/vanha, tai musta/valkoinen nuori/vanha, joka ei ymmärrä mustan/nuoren elämää, on lopputuloksena todennäköisesti ollut negatiivinen mielikuva: ”Pantterit saattavat aiheuttaa ongelmia (koska on organisoiutunut), koska ovat mustia ja nuoria (koska mustat ja nuoret aiheuttavat ongelmia)”. Organisaatio on tällöin uhka, koska se on musta, nuori ja organisoiutunut, eikä lukijalta heru sympatiaa yhdellekään näistä määreistä. Määreet voivat kuitenkin toimia myös vähättelevinä seikkoina, sillä tässäkin tapauksessa näkökulmana voi positiivisen pessimistisen tavoin olla, että ”nuorilla ei ole valtaa eikä mustilla ole valtaa”. Ilmoitus ryhmän organisoiuneesta koostumuksesta joko lisää uhkakuvaa (pantterit on uhka, koska on musta ja nuori *ja organisoiutunut*) tai ainakin saattaa aiheuttaa epämiellyttäviä tunteita (pantterit ei ole uhka, koska on musta ja nuori, *mutta on silti organisoiutunut*.) Tämän ajatuksen vastakohtana olisi ”musta ja nuori ja epäorganisoiutunut ryhmä”. Tällöinen ryhmä olisi epäorganisoiutumisen vuoksi vähemmän uhka, sillä ilman selvää johtajaa ryhmä tuskin toimisi pitkään aktiivisena.

Toimittaja ei voi siis ennakoita mitä lukija ajattelee. Silti jutut on suunnattu oletetulle homogeeniselle lukijakunnalle, joiden oletetaan ymmärtävän ainakin suurin osa määritteistä ja rinnastuksista toimittajan tarkoittamalla tavalla. Koska NYT edusti valtamediaa, ja sen lukijakunta oli pääsääntöisesti valkoista ja keski-ikäisistä³⁰⁷, ovat sanat musta ja nuori todennäköisesti saaneet aikaan negatiivisen mielikuvan sekä toimittajassa että lukijassa. Ne edustivat Toiseutta, valkoisuuden ja varttuneisuuden vastakohtaa. Mikäli lukija silti pystyi samaistumaan panttereihin,

³⁰⁷ Paletz & Entman 1981, 145.

teki ehkä panterijäsenten yksilöllinen kuvailu samaistumisesta lopun: määreiden ”musta, nuori, organisoitunut” käyttö oli nimittäin itse asiassa melko vähäistä, ja ennemminkin panttereita määritettiin heidän teoillaan, rikoksilla. Tällöin uhkakuva ei jääne epäselväksi, koska uutisoinnissa “panteria” seurasi usein tuomio, syyte, epäily, ampumavälikohtaus: “Viisi mustaa panteria syytettynä murhasta ja kidnappaamisesta”³⁰⁸, “mustien panttereiden jäsenille, joita epäillään suunnitelleen poliisien tappamista”³⁰⁹, “Hilliard, panterijohtaja, joka on tuomittu kuudeksi kuukaudeksi”,³¹⁰ “poliisi ja mustan panterin jäsenet kävivät nelituntisen tulitaistelun”.³¹¹ Rikollisuus seurasi panttereita kuin luonnollisena määreenä, toimittajat lisäsivät rikoslistan nimen perään antaakseen yleisölle tarkemman kuvan panttereista. Toisaalta tekstissä ei tarvitse mainita ihonväriä, kun se sisältyy jo panterikäsitteeseen, ja näkyy myös kuvista. Mustat panterit ovat mustia. Tapa kuvata panttereita rikoslistalla on voinut olla toimittajien tiedostamaton tapa kuvata kohdetta rikosuutisen yhteydessä, tai kyse on voinut olla NYT:n tarkoituksenmukaisesta tavasta vahvistaa panttereiden rikolliskuvaa. Tuskinpa moni NYT:n keski-ikäisistä, hyvin toimeentulevista, valkoisista lukijoista samaistui rikollisiin panttereihin, vaikka vielä mustiin, organisoituihin ja nuoriin panttereihin olisikin voinut samaistua. Päinvastoin, on todennäköistä että tämänkaltaisen lukija teki eroa itsensä ja panttereiden välillä, ja samaistui ennemminkin valtakoneistoon ja virkavallan edustajiin.

5.2 Vasemmistolaisnuoria väristä riippumatta

Toukokuussa 1967 panttereiden ensiaskelia julkisuudessa määrittivät rinnastukset Malcolm X:ään, kommunistisiin johtajiin ja 1800-luvun orjakapinajohtajaan.³¹² Koska mainitut kohteet olivat panttereiden esikuvia, oli rinnastusten käyttö luonnollista, koska ne antavat lukijalle viitteitä, minkälainen ryhmä on kyseessä. Tärkeä kysymys on se, minkälaisia viitteitä rinnastukset antavat. Mikäli Malcolm X ja Mao Tse Tungia oli käsitelty negatiivisessa valossa, tuli negatiivinen leima myös panttereihin alusta lähtien,³¹³ sillä se, miten rinnastettavaa tapahtumaa on käsitelty, vaikuttaa miten nyt käsillä olevaa asiaa käsitellään. Rinnastukset toimivat metaforina jostakin tietynlaisesta ilmiöstä.³¹⁴ Joulukuun 1969 ja tammikuun 1970 mediateksteissä panttereiden esikuvat mainittiin muutamaan kertaan, mutta panttereita kuvattiin myös heidän aattellisten seuraajiensa ja tukijoidensa kautta. Panttereita käytettiin siis rinnastuksena kuvaamaan muita, uudempia ryhmiä. Tämä kertoo

³⁰⁸ NYT Bail Hearing Ends For Five Panthers, 5.12.1969.

³⁰⁹ NYT U.S. Judge Again Denies Cut in Bail for 12 Panthers, 2.12.1969.

³¹⁰ NYT Berkeley, 25.12.1969

³¹¹ NYT Panthers Battle Police on Coast, 8.12.1969.

³¹² NYT 1967 A Gun is Power, Black Panther says, 21.5.1967.

³¹³ Gitlin 2003, 28.

³¹⁴ Horsti 2005, 74. Pohjautuen tutkielmassani oleviin analyyseihin panttereista arvelen, että Malcom X ja Mao Tse Tung olivat saaneet negatiivisen leiman - Mao Tse Tung oli kommunisti ja Malcolm X saarnasi mustasta vallasta pitäen valkoisia paholaisina.

pantereiden olemassaolevasta imagosta, mutta panttereiden käyttäminen määrittäjänä määrittää kuitenkin organisaatiota itseään edelleen. Kuva, mitä muista ryhmistä luodaan panttereiden kautta on kuva, mikä panttereista on jo luotu.

Puertoricolaisryhmä Young Lords mainosti itseään puertoricolaisena vastineena Mustille Panttereille.³¹⁵ Organisaatiota kuvattiin ”aktivistiryhmäksi, joka on Mustien Panttereiden liittolainen”.³¹⁶ Panttereita ja puertoricolaisryhmää yhdisti ilmeisesti nuoruus, aktiivisuus, valtakoneistonvastaisuus. Ryhmien erona oli ihonväri, mutta tähän ei mediateksteissä puututtu – vaikka se olisi osaltaan voinut kumota sen ajatuksen, että mustat pantterit ajoivat vain mustien valtaa. NYT uutisoi myös, kuinka poliisi oli tehnyt ratsioita ”mustapantterinomaisen ryhmän Brown Beretsien päämajoihin”.³¹⁷ Mitä mustapantteriomainen tässä tarkoitti? Ilmeisesti samoja seikkoja kuin Young Lordsienkin kohdalla, nuoruutta, aktiivisuutta, valtakoneistonvastaisuutta. Sosiaaliohjelmaa käynnistäneen Young Lordsien aatteellinen kytkös panttereihin kävi mediateksteissä selväksi, mutta Brown Beretsien yhteys jäi vain ”pantterinomaiseksi”. Sen perusteella on vaikea sanoa, oliko ryhmä todella ideologisesti panttereihin kytköksissä vai olivatko he esimerkiksi vain matkineet panttereiden väkivalta-äritettyä imagoa viestimistä ja julistautuneet panttereidenkaltaiseksi ryhmäksi hankittuaan aseet? Vai oliko Brown Berets julistettu valtakoneiston suulla ”panttereidenkaltaiseksi”, jotta ryhmän toimien seuraaminen voitiin oikeuttaa panttereiden imagon kautta? Uusien organisaatioiden kuvailu nosti myös panttereiden vanhat rinnastukset esiin: ”he (Young Lordsit) pitivät ”vapautuskoulua”, jossa painotettiin satunnaisesti Eldridge Cleaverin, Mustien Panttereiden teoretikon ja Malcolm X:n uskomuksia... joillakin oli Mao Tse Tung rintanapit”.³¹⁸ Tällä rinnastuksella koko ketju Malcolm X:stä Mao Tse Tungiin, panttereista Young Lordseihin leimataan samaan ei-valkoiseen, väkivaltaiseen ja kommunistiseen kategoriaan.³¹⁹

Siltikään panttereita ei voitu määrittää täysin ei-valkoiseksi organisaatioksi, koska sen tukijoiden

³¹⁵ NYT Militants Vow to Continue Protest at Harlem Church, 4.1.1970; NYT 50 Protest at Metropolitan Hospital, 6.12.1969.

³¹⁶ NYT 8 Hurt, 14 Seized in A Chirch Clash, 8.1.1970.

³¹⁷ NYT Race Crisis Grips City in Michigan, 14.12.1969.

³¹⁸ NYT 105 Members of Young Lords Submit to Arrest, Ending 11-Day Occupation of Church In East Harlem, 8.1.1970.

³¹⁹ On mielenkiintoista, että uskonto ei nouse panttereiden mediakuvassa esiin kertaakaan. Malcolm X:n vuoksi islamin usko ja uskonnollisuus olisi voitu liittää panttereihin ainakin sivulauseella, vaikka organisaatio itse ei uskonnollinen ollutkaan. Ilmeisesti 1960-luvulla Malcolm X:n islamistisuus ja X:n aluksi saarnaama ajatus valkoisesta paholaisena koettiin uhaksi mustuuden vuoksi, ei uskonnon vuoksi. Todennäköisesti tilanne olisi toinen, jos pantterit olisi 2000-luvulla ajankohtainen ilmiö ja islamin uskosta saarnaava Malcolm X heidän esikuvansa - uskonto nousisi ehkä yhdeksi pääuhkaksi, ja ihonväri olisi sivuseikka. 1960-luvulla islam kuitenkin ilmeisesti hävisi uhkaavuudessaan kommunismille, eikä panttereita ollut syytä marginalisoida islamin uskon kautta edes ontuvan linkin kautta.

joukossa oli valkoisia organisaatioita ja yksilöitä. Panttereita tukivat ”valkoiset radikaalit, etenkin opiskelijat”.³²⁰ Panther 21-oikeudenkäynnin aikana ”oikeustalon ulkopuolelle oli kerääntynyt yli 450 mielenosoittajaa, joista oli suurin osa valkoisia.” Mukana oli NYT:n mukaan SDS:n, militanttijärjestö Weathermanin, Young Lordsin - ”panttereiden puertoricolaisen liittolaisen”, SDS:stä versoneen Progressive Labour Partyn, Yhdysvaltojen itäosassa alkunsa saaneen radikaalin Young Patriots-organisaation ja Youth against War and Fascismin -organisaation jäseniä.”³²¹ Nuoruus, aktiivisuus ja radikaali aatemaailma kytki organisaatiot toisiinsa ja ylitti värirajan. Värirajan ylittyminen olisi jälleen voinut toimia panttereiden hyväksi ja kumota imagoa valkoisvastaisuudesta, mutta valkoisten organisaatioiden listaaminen radikaaleiksi ja yhteiskunnanvastaisiksi tyypisti tämän. Nuoret ja radikaalit, ihonväristä huolimatta olivat uhka yhteiskunnan järjestykselle. Samalla, kun valkoisten organisaatioiden antamaa tukea voitiin vähätellä lehden sivuilla ryhmien ”nuoruuden ja radikaalisuuden” vuoksi, teki valkoinen, keski-ikäinen lukija eroa itsensä ja valkoisten vasemmistolaisryhmien välille. Sen sijaan että olisi samaistunut heihin vain ihonvärin perusteella, samaistui lukija todennäköisesti valtakoneistoon ja virkavaltaan, oli näiden edustajien ihonvärin mikä hyvänsä.

Voi olla, että valkoisten tukijoiden kohdalla nimenomaan korostettiin ryhmien nuoruutta ja radikaalisuutta, koska rinnastusta ei voitu tehdä ihonvärin perusteella. On mielenkiintoista pohtia, olisiko asia ollut toisin, jos panttereiden tukijoina olisi ollut vain joukko mustia organisaatioita? Olisiko ihonväri tällöin ollut tärkein yhdistävä seikka mahdollisesta poliittisesta samankaltaisuudesta tai ideologioiden vastakohtaisuudesta huolimatta? Tällöin ihonväriä korostamalla pantterit olisi voitu marginalisoida vain mustien kannattamaksi ryhmäksi, ja ilmiön olisi voinut yksinkertaistaen kategorisoida ”mustaksi”, joka ei valkoista lukijaa välttämättä aihepiirinä hetkauttaisi. Tästä oli viitteitä alaluvuissa, joissa käsiteltiin otsikoita ja mustan yhteisön mielipiteitä. Näissä afroamerikkalaisten antama tuki oli määritetty kansalaisten ihonvärin mukaan ja näin marginalisoitu ryhmä mustien ryhmäksi sekä vähätelty saatua tukea koko amerikkalaiselta yhteisöltä.

Ilmeisesti 1960-luvun lopussa kommunistisuus oli ei-valkoiseen ihonväriin verrattuna paljon raskauttavampi määre. Ehkä ajatusmaailmaan oli vaikuttanut kansalaisoikeustaistelun herättämä huomio mustien ja valkoisten eriarvoisesta kohtelusta, ja tämän ajatustavan tuomitseminen ainakin osittain. Kommunismi oli aate, jonka voi valita ja myös siis hylätä, mutta ihonväriä ei voi valita

³²⁰ NYT Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police, 14.12.1969.

³²¹ NYT Panther Officer Jumps Bail Here, 19.12.1969.

eikä näin myöskään hylätä. Kommunistisuuden suurempaan negatiivisuuteen viittaa maininta Angela Davisista Los Angelesin ratsian jälkeisessä mielenosoituksessa: "Kalifornian yliopiston professori – kommunistiksi itsensä määrittelevä – Angela Davis".³²² Davista olisi voitu määrittää myös ei-valkoisena, joka olisi osaltaan lisännyt panttereiden kannatuksen marginaalisuutta mustana ryhmänä. "Kalifornian yliopiston musta professori Angela Davis" olisi todennäköisesti kiinnittänyt lukijan huomion ihonväriin, joka olisi monen mielessä voinut selittää Davisin myötämielisyyden panttereille. Yliopisto tai professuuri jäisi sivuseikaksi. Kommunismi ajoi kuitenkin ihonvärin edelle, joskin samalla vaikutuksella. Kommunismin mainitseminen muuttaa lauseen uskottavuutta: Davis tukee panttereita, koska on kommunisti. Kyseenalaistamalla Davisin mielipiteen objektiivisuus kommunismikytköksellä suljettiin myös muu tiedeyhteisö tukijoukkojen ulkopuolelle. Mikäli kuvauksena olisi ollut vain "Kalifornian yliopiston professori Angela Davis", olisi Davisin lausahduksen uskottavuus ollut korkeammalle, koska negatiivisesti latautuneet määritteet eivät olisi kyseenalaistanut sitä.³²³

Ihonvärin vähäinen painottaminen saattoi johtua siitä, että mustien panttereiden tiedettiin olevan mustia kuvien tai aikaisempien uutisten perusteella. Se saattoi myös johtua valkoisten tukijoiden olemassaolosta, jolloin piti löytää muita yhteisiä nimittäjiä ryhmien marginaalisoinniseksi, kuten nuoruus, radikaalisuus ja kommunistisuus. Kommunismin korostamisella NYT:n mediateksteissä voitiin myös leimata organisaation yhteiskunnallinen kritiikki kommunistien puheiksi, eikä mustien epätasa-arvoinen arki noussut tietoisuuteen. Sosiaaliohjelmistaan huolimatta panttereita ei rinnastettu organisaatioihin, jotka jakoivat ilmaista ruokaa lapsille ja järjestivät ilmaisia terveydenhoitopalveluita köyhille. Panttereiden vertaaminen vaikka Pelastusarmeijaan olisi voinut avata lukijalle uuden oven yhteiskunnallisesta tilanteesta, mutta panttereiden vallankumousta kannattavan ideologian ja sosiaaliohjelmien vähäisen medianäkyvyyden vuoksi rinnastukselle ei ollut perusteita.

5.3 "Kaikki valta kansalle"

Kannattajien kuvailun lisäksi NYT määritteli panttereita muutaman kerran organisaation iskulauseilla, jotta toimivat metaforan lailla tiiviinä keinona kuvailla ilmiötä yleisölle.³²⁴ Jälleen on kyse valinnoista, mitä iskulauseita käytetään, minkälaisessa yhteydessä ja miksi iskulause edes mainitaan. Vain vähän julkisuutta saavuttaneet sosiaaliohjelmat pääsivät iskulauseillaan kerran

³²² NYT Protest on Coast, 12.12.1969.

³²³ Vaikka Davisin kommunistisuus ja musta ihonväri olisi jätetty mainitsematta, oli tilanteessa vielä yksi vähättelyn mahdollisuus. Sellainen lukija, joka pitää naisia vähempiarvoisena sukupuolena, olisi voinut kuitata Davisin lausahduksen sukupuolen vuoksi puheena, jolla ei olisi yhteiskunnallisesti mitään merkitystä.

³²⁴ Horsti 2005,

esille: toimittaja kuvaa, kuinka pantteritoimiston seinällä on kyltti tekstillä ”Ruokkikaa nälkäisiä lapsia; Ilmainen aampalaohjelma kouluihin”. Toimittaja kertoi kyltin ”mainostavan panttereiden projektia ruoka-avun järjestämisestä sitä tarvitseville koululaisille”. Hän ei kuitenkaan tarttunut tilaisuuteen selvittää projektia sen enempää, sillä mielenkiinnon vei tapahtuma, jonka vuoksi toimittaja ylipäättään oli pantteritoimistossa: Los Angelesin nelituntisen tulitaistelun jälkeä tarkastelemassa. Sosiaaliohjelmien positiivisuuden kumosi paitsi tulitaistelu, myös samassa kyltissä ollut kolmas lause ”Vapauttakaa Huey”, jota toimittaja kommentoi kertomalla ”Hueyn olevan useimpien pantterijohtajien lailla vankilassa”.³²⁵ Sosiaaliohjelmat tuskin jäivät uutisen lukeneelle päällimmäiseksi mielikuvaksi panttereista.

Panttereiden yksi pääsloganeista alkaa sanoilla ”All power to the people”. Tämä teksti oli kolmesti esillä NYT:n uutisissa, mutta joka kerta esittäjänä oli joku muu kuin pantteri. Angela Davis sanoi sen panttereita puolustavassa mielenosoituksessa,³²⁶ ja kerran lause oli Young Lords-järjestöstä kertovan jutun kuvassa olleessa banderollissa.³²⁷ Lisäksi pantterikannattajien kerrotaan laulaneen ”all power to the people”.³²⁸ Tunnelma muuttuu neutraalista negatiiviseksi, kun tilannetta määritetään lisää. Angela Davis kuvataan samassa yhteydessä kommunistiksi, Young Lords puertoricolaistaustaiseksi ääriryhmäksi ja kannattajat lauloivat slogania panttereiden poistuessa oikeussalista poliisin taluttamana. Jokainen konteksti viestii negatiivisuutta ja

Kuva 11. Puertoricolainen, ”pantterinkaltainen” Young Lords pääsi otsikoihin vallattuaan kirkon. Kuvassa taustalla sama slogan, jota pantterit käyttivät ahkeasti. Kuva uutisedsta NYT Militants Vow to Continue Protest at Harlem Church 4.1.1970

³²⁵ *Feed Hungry Children, Free Breakfast for School Free Huey*, NYT Panthers Battle Police on Coast, 8.12.1969.

³²⁶ NYT Protest on Coast, 12.12.1969.

³²⁷ NYT Militants vow to continue Protest at Harlem Church, 4.1.1970

³²⁸ NYT Panther Officer Jumps Bail Here, 19.12.1969.

lisää panttereiden marginaalisuutta äärikeinojen ja kommunistien organisaationa. Toisaalta slogania kokonaisuudessaan - ”Valtaa kansalle: musta valta mustille ihmisille, ruskea valta ruskeille ihmisille, punainen valta punaisille ihmisille, keltainen valta keltaisille ihmisille. Me vaadimme JOPA valkoista valtaa valkoisille ihmisille.”³²⁹ – ei mainittu kertaakaan. Sloganillaan pantterit halusivat osoittaa vaativansa tasa-arvoa ja valtaa kaikille kansalaisille, ihonväristä riippumatta. Tämä ei noussut teksteistä esiin, jolloin vain alun käyttö pelkistyi kuvaamaan panttereiden kontakteja kommunismiin.

Sloganin ensimmäisen lauseen lisäksi siitä olisi voitu irroittaa myös vaatimus mustasta vallasta ja liittää se kiinteästi panttereihin. Kytkös tehtiinkin, mutta jälleen muiden kautta. FBI:n Hoover kuvasi organisaatiota mustan vallan kannattajaksi³³⁰ ja sloganin sanaton ele, kohotettu, suljettu nyrkki mainittiin mustien tukijoiden yhteydessä.³³¹ Vaikka panttereita ei omien puheiden kautta liitetty aatteeseen, henkivät nämä rinnastukset paitsi panttereiden mustuutta, myös mustan vallan vaarallisuutta yhteiskunnalle. Mustan kannattajan ele on voinut lukijan mielessä leimata kaikki mustat amerikkalaiset panttereiden kannattajiksi, ja tämän aatteen leviämisen vaarallisuudesta kertoo FBI:n huolestuminen asiasta.

NYT käytti yllättävän vähän panttereiden iskulauseita, vaikka niistä olisi varmasti saanut herkullisia lisäyksiä uutisiin. Sloganien vähäiselle käytölle lienee syynä organisaation tunnettavuus, jolloin sitä ei enää tarvinnut määrittää iskulauseiden avulla, niin kuin uusia ryhmiä olisi voitu helposti määrittää.³³² Tästä kertonee sekin, että iskulauseiden käyttö liittyi panttereiden kannattajien kuvaamiseen, ja tietenkin sen kautta myös panttereiden kuvaamiseen. Ehkäpä tutkimusajanjakson rajut ratsiat Chicagossa ja Los Angelesissa tekivät myös tarpeettomaksi sloganeiden käytön, tapahtumat puhuivat puolestaan.

³²⁹ *We say All Power to the People – Black Power to Black People and Brown Power to Brown People, Red Power to Red People and Yellow Power to Yellow People. We say White Power to White People EVEN.* BPS, Hampton, tammikuu 1970.

³³⁰ NYT Hoover Deplores Attacks on Police, 3.1.1970.

³³¹ NYT Chicago Panther Mourned, 10.12.1969.

³³² Panttereilla oli varsin värikkäitä iskulauseita NYT:n sivuilla joulutammikuussa mainittujen lisäksi, monet niistä sisälsivät poliiseista käytettyä sanan ”pig”: Kill the pigs, Off the pigs, Death to the Pigs. Douglas 2007, 83. Kyse on tietenkin voinut olla myös NYT:n rutiinomaisesta toimintatavasta olla käyttämättä iskulauseita jutuissa. Toukokuun 1967 jutuissa panttereiden iskulauseista oli mainittu muutama, samoin sunnuntailiitteen pitkässä artikkelissa elokuussa 1967. NYT A Gun is Power, Black Panther Says 21.5.1967; NYT The Call of the Black Panthers, 6.8.1967.

5.4 Miesten organisaatio - vai oliko?

Kahden kuukauden tutkimusajanjaksoni materiaalissa vuoden 1967 otsikko piti pintansa: pantteri on nuori, musta, mies. Miehet puhuivat uutisissa, miehet olivat kuvissa. Naispanttereiden olemassaolo mainittiin satunnaisesti ja muutaman kerran naispantteri oli äänessä, mutta muuten heidät sivuutettiin tai unohdettiin. Tutkimusjakson mediatekstit rakentavat kuvaa miesvaltaisesta organisaatiosta, jossa oli satunnaisia naisjäseniä. Tämä ei kuitenkaan vastannut todellista tilannetta. Bobby Sealen vuonna 1969 tekemän tutkimuksen mukaan vain kolmannes pantterijäsenistä oli enää miehiä, ja naiset pyörittivät suurta osaa esimerkiksi sosiaaliohjelmista.³³³

Mistä johtui panttereista annettu äärettömän miespainotteinen kuva? Oliko kyse yhteiskunnallisesta ajatusmallista, jossa aloitteleva naisliike ei vielä ollut saanut jalansijaa? Oliko naisten paikka edelleen kotona hellan ääressä, eikä ratsian kohteena ase kädessä? Oliko miesten korostamiseen syynä pantterimiesten ajatusmaailma, että naisten ei annettu kommentoida? Ainakin järjestö teoriassa painotti myös sukupuolten välistä tasa-arvoa, sillä ilman naisten vapautta ei miehetkään voineet olla vapaita.³³⁴ Entä oliko kyse NYT:n (mies)toimittajien ajatusmaailmasta, jossa naisten kommentoille ei annettu arvoa, vaan kahdesta toissijaisesta lähteestä valittaessa naispantteri oli miespantteriakin toissijaisempi? Malliesimerkkinä on uutinen, jossa kerrotaan Chicagon pantteriosaston olevan naisvaltainen organisaatio, sillä ”miehet olivat vankiloissa tai hautausmailla”. Toimittaja mainitsee haastattelupaikalla pantteritoimistossa olevan naisia, mutta kommentoijana on mies, David Hilliard.³³⁵ Naiset ovat läsnä, mutta nimettöminä ja kasvottomina. Toki Hilliardin haastatteluun voi olla syynä henkilöitävyys. Hilliard oli tunnettu johtaja, ja hänen sanoillaan on enemmän uutisarvoa kuin rivipantterin, oli kyse nais- tai miesrivipantterista. Vallitsevaan miesnäkökulmaan viittaa kuitenkin muutama muukin uutinen, joissa naispantterit saivat puheenvuoron, mutta vain miestensä vuoksi (aviomies syytettynä tai tuomittuna). Naisia ei tuotu esiin yksilöinä ja johtajina, vaan miestensä kautta.³³⁶

Miehen ja naisen stereotyyppiset roolit voivat olla ajattelun takana, mutta niin myös NYT:n tarkoituksellinen panttereiden marginalisoiminen miesten organisaatioksi. Musta mies koetaan

³³³ Cleaver 2001 teoksessa *Liberation, Imagination*, 125. Panttereiden jäsenmääristä ei ole tarkkoja tietoja, mutta arvelujen mukaan ja lähteestä riippuen jäsenmäärä oli korkeimmillaan 2500—5000. BP-lehden levikki oli 125—139 000, joka kertoi panttereiden melko laajasta suosiosta. Pantterit siteerasivat Malcolm X:ää jäsenmäärää kysyttäessä: ”Joka tietää, ei kerro, joka kertoo, ei tiedä”. NYT *A Gun is Power, Black Panther Says* 21.5.1967; Jones & Jeffries 2005, 29.

³³⁴ BPS Cleaver 5.7.1969, 98—99.

³³⁵ NYT *Declining Black Panthers Gather New Support From Repeated Clashes With Police*, 14.12.1969.

³³⁶ NYT *Black Panther Philosophy is Debated at the Bernsteins*, 15.1.1970; *The Bernsteins’ Party for Black panther legal Defense Stirrs Talk and More parties*, 24.1.1970.

mustaa naista uhkaavammaksi,³³⁷ ja esittämällä panterit erittäin miesvaltaisena organisaationa, pysyi uhkakuva jatkuvasti yllä. Jos naispanterit olisi tuotu mediakuvaan mukaan, olisi mielikuva voinut muuttua astetta pehmeämpään suuntaan. Kyse ei olisikaan ollut enää "pojat on poikia"-asetelmasta, jossa aseinnokkuus ja uhmakkaat puheet voitiin kuitata testosteronilla. Kun panterit jo saivat valkoisten radikaalien, opiskelijoiden ja kommunistien tukea sekä keräsivät jo joidenkin tavallisten kansalaisten sympatioita, olisi organisaatiosta voinut tulla liian voimakkaan oloinen, mikäli olisi kerrottu naisten suuresta osuudesta. Naisten runsaus organisaation pyöriässä ja johtoportaaassakin olisi voinut kyseenalaistaa luodun kuvan, ja saada lukijan miettimään, josko panttereiden puheissa yhteiskunnan epätasa-arvoisuudesta olisi sittenkin jotakin perää. Tämä olisi voinut johtaa siihen, että poliisien toimintaa ja toisaalta myös panttereiden toiminnan tarkoitusta olisi ehkä ruvettu ajattelemaan eri kantilta. Ja jos suuri ryhmä kansalaisia olisi yhtäkkiä siirtynyt tukemaan tai ainakin ymmärtämään panttereita, jotka ajoivat valtakoneiston vastaista ideologiaa, olisi yhteiskunnallinen tilanne voinut järkkyä nopeasti.

5.5 Tavallisen Hamptonin tarina

Edellisistä moninkertaisista negatiivisista leimaamisista poikkesi Fred Hamptonin määrittäminen ja hänen kuolemansa merkityksen kuvaaminen. Uutisissa Hamptonin kerrotaan olleen "Panttereiden Illinoisin osaston johtaja"³³⁸ tai "radikaalijärjestön Illinoisin osaston johtaja",³³⁹ kuollessaan, eikä nämä kuvailut ole sinänsä poikkeavia. Muiden panterijohtajien kohdalla lueteltiin toki usein

rikoksia, mutta ehkä Hamptonin kohdalla se oli turhaa, koska mies oli kuollut. Hamptonilla oli myös melko vaisu rikosrekisteri, sillä siitä löytyi vain jäätelövarkaus. Toimituksellisessa mielipidejutussa Hamptonia kuvattiin kuitenkin myös NAACP nuorisopuheenjohtajaksi, jalkapallonpelaajaksi ja kunniaoppilaaksi,³⁴⁰ jotka ovat kaikki "tavalliseen" kansalaiseen liittyviä viittauksia. Hamptonia kuvattiin myös "yhä mukanaolleista panterijohtajista yhdeksi tehokkaimmista",³⁴¹ mutta uutinen ei viitata, missä Hamptonin tehokkuus näkyi. Kuvaus voi näin nostaa negatiivisia tai positiivisia miellejhtymiä Hamptonista joko tehokkaana aseiden käyttäjänä, puhujana tai sosiaaliohjelmien organisoijana.

Kuva 12. Fred Hamptonin panterius painettiin minimiin. NYT 2 Black Panther Leaders in Illinois Slain in Clash with a

³³⁷ Henry & Tator 2002, 66.

³³⁸ Useita, esim. NYT Special U.S. Jury to Examine Deaths of Black Panthers, 30.12.1969.

³³⁹ NYT U.S. will review panther shooting, 13.12.1969.

³⁴⁰ NYT The Black Panther Toll is Now 28, John Kifner, 7.12.1969.

³⁴¹ NYT Police in Chicago Slay 2 Panthers, 5.12.1969.

Lääketieteen järjestö kuvasi Hamptonin nimeä kantavaa rahastoa avatessaan Hamptonia "epäitseekkääksi ja ihmisläheiseksi", joka oli ollut "perustamassa ilmaista terveysasemaa ja ilmaista aamupalaohjelmaa".³⁴² Totta, että Hampton oli perustamassa palveluita, mutta hän oli perustamassa niitä sen vuoksi, että oli pantteri, ja pantterit perustivat ilmaisia terveysasemia ja käynnistivät aamupalaohjelmia. Tätä järjestön perusteluissa mainittu, tai ainakaan NYT ei ollut painanut mainintaa lehteen. Uutinen antaa kuvan, kuinka Hampton olisi toiminut yksin koko mustan yhteisön olojen parantamisen puolesta, ilman että ohjelmat olivat osa panttereiden toimintaa. Hamptonin pantterius unohdettiin sosiaaliohjelmien tarpeellisuudesta puhuttaessa.

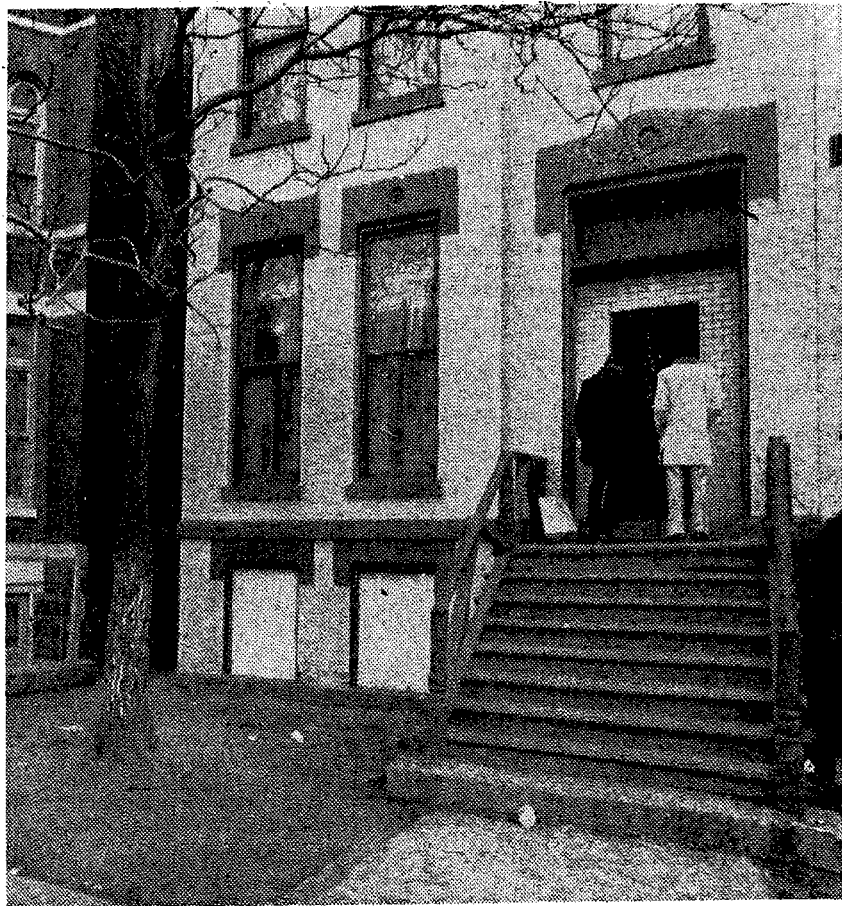
Kun oikeudenkäyntien kävijöitä ja panttereiden tukijoita mielenosoituksissa kuvattiin nuoriksi ja radikaaleiksi, olivat Hamptonin surijat mustia "nuoria, työläisiä haalareissaan, keski-ikäisiä naisia kukkahatuissaan, siististi pukeutuneita toimistotyöläisiä, vanhempia ihmisiä ja työläisiä harmaissa univormuissaan." Mustien lisäksi paikalla kävi "valkoisia radikaaleja rintamerkkejä kantavia nuoria", mutta myös "päällystakein ja solmioin pukeutuneita vanhempia ihmisiä". Iltapäivisin paikalla vieraili "koululaisia kirkkain värisine vaatteineen". Kävijöitä oli satoja,³⁴³ ja surmapaikasta oli tullut "pyhiinvaelluskohde ja poliittisen opetuksen keskus, jossa pantterit järjestivät opastettuja kierroksia".³⁴⁴ Hamptonin kuolemaa surevien kuvailu paljasti tapahtuman ylittäneen ikä-, luokka- ja värirajat, koska "normaalin" nuoren ja radikaalin pantteritukijan lisäksi paikalla kävi "tavallisia" kansalaisia. Vaikka kyse oli myös Mark Clarkin kuolemasta, niin NYT viittasi kansalaisten surevan nimenomaan Hamptonia, jolloin Hamptonin imago uhkaavana pantterina normalisoitui vääryyden kohteeksi joutuneeksi kansalaiseksi.

Kansalaisten suru Hamptonin kuolemasta ei kuitenkaan välittynyt kuvista. Vain yksi julkaistuista kuvista (sivulla 95) etäisesti viittaa sureviin kansalaisiin, mutta kuvia teksteissä kuvailuista sadoista ja tuhansista ratsialossa vierailleista surijoista ei ollut (vaikka toimittaja oli ollut paikalla). Suru, joka ylitti värirajat, ei ylittänyt valokuvan uutiskynnystä, eikä tällöin tullut pikaisesti uutisia silmäilleen tietoon.

³⁴² NYT Project to Aid Negroes in Studies for Medicine, 4.1.1970.

³⁴³ NYT Chicago Panther Mourned, 10.12.1969.

³⁴⁴ NYT Coroner Seals Panther Slaying Site, 14.12.1969.

The New York Times (by Gary Seftle)

The Black Panthers occupied the apartment on the first floor of 2337 West Monroe Street

*Kuva 13. Vaikka tekstitasolla Hamptonia surtiin yli rotu-, ikä- ja ansiorajojen, ei tämä kuitenkaan kuvastunut kuvissa tai otsikoissakaan. Ainoa kuva, jonka voisi tulkita ilmentämään kansalaisten surua oli kuva Chicagon asunnon ulko-ovesta ja portaikosta. Kuvassa on kaksi ihmistä selin, eikä kuva välitä "satojen ihmisten suremista", mitä myöhemmin kirjoitetuissa jutuissa kuvattiin. Kuva uutisesta *Inquiry into Slaying of 2 Panthers Urged in Chicago*, 6.12.1969*

Tekstien perusteella Hamptonia pidettiin "kunnollisena, nuorena, mustana miehenä", eikä niinkään "rikollisena, radikaalina, mustana miehenä", joita muut panterit olivat. Hampton oli sankari, mutta ennemminkin arjensankari kuin vallankumoussankari. Hamptonin arjensankariuden tai oikeastaan tavallisuuden korostaminen saattaa toimia panttereiden hyväksi: koska Hampton on hyvä, on myös muut panterit hyviä. Muut panterit kuvattiin kuitenkin jatkuvasti erittäin negatiivisesti, vallankumoussankarius esitettiin kansakunnan uhkana, jonka vuoksi panttereiden kokonaisvaltaista hyvyttä oli syytä epäillä. Hamptonin hyvyys toimi muita panttereita vastaan. Hamptonin panterius painettiin minimiin, jolloin hänet ikään kuin irrotettiin panterioorganisaatiosta. Voidaan ajatella, että Hampton oli pohjimmiltaan hyvä mies, ja halusi hyvää kansalle, mutta eksyi väärään seuraan (panttereihin) ja tuli tämän vuoksi tapetuksi. Jos Hampton olisi valinnut toisin, hänestä olisi voinut tulla puheenlahjojensa ja diplomaattisuutensa vuoksi vaikka menestyksekkäs poliitikko, tunnustettu yhteiskuntavaikuttaja ja hän olisi voinut saada muutoksia aikaiseksi. Panterius kuitenkin koitui kohtaloksi. Toisaalta se, että Hampton ylipäätään päätyi panttereihin, luuli organisaatiota hyväksi,

mutta erehtyi, osoittaa sen, että Hampton *ei osannut valita* oikein. Tämä tekee hänestä taas stereotyyppisen ”tyhmän neekerin”,³⁴⁵ joka taas tukee mielikuvaa uhoavasta mutta silti voimattomasta pantteriorganisaatiosta.

5.6 Toimittaja kahden tulen välissä

Edelliset alaluvut vahvistavat tutkielmassa jo esiinnousseita seikkoja Panttereiden mediakuvasta NYT:ssä. Organisaation jäsenmäärää, tukijoiden määrää ja organisaation vaikutusta yhteiskunnassa vähäteltiin. Panttereiden päätösvaltaa vähäteltiin kuvaamalla heidät passiivisina ja voimattomina. Heidät marginalisoitiin kommunisteiksi, mustiksi ja miehiksi, sekä koko organisaation olemassaolon oikeutus kärjistettiin kuvaamalla organisaatio yhteiskunnallisena uhkana, rikollisena ja väkivaltaisena. Organisaatio raskautettiin moninkertaisilla negatiivisilla mielikuvilla. Panttereiden kuvailu NYT:ssä vastaa siis valtamedian tapaa käsitellä yhteiskuntajärjestystä uhkaavaa ryhmää, jolloin uutisointi on valtakoneistoon päin vahvasti kallellaan.³⁴⁶ Kyse tuskin on tiedostetusta ja organisoidusta mustamaalaamisesta, vaan ennemminkin median toimintatapojen ja toimittajan rutiinien yhteisvaikutuksesta. Toimittaja työskentelee ammatinsa ja työpaikkansa rutiinien ohjaamana, ja kirjoittaa jutun lähteidensä pohjalta talon linjaa vastaavaksi. Koska toimittajan tavoitteena on tehdä asia helposti ymmärrettäväksi yleisölle, ja toisaalta myös houkutella maksaavaa yleisöä, käyttää toimittaja yleisölle tuttuja yleistäviä rinnastuksia, metaforia, erontekoja ja kuvailuja.³⁴⁷ NYT:ssä se tarkoittaa kuvailuja, jotka ovat tuttuja oletetulle valkoiselle, keski-ikäiselle yleisölle. Toimittajan roolista uutisten kaavan vankina, yleisön perinteisten olettamusten peilaajana mutta myös uusien näkökulmien tuottajana kertovat toimitukselliset mielipidekirjoitukset ja pienet vihjeet uutisissa. Nämä kertovat toimittajan roolista osana tiedotusvälinettä ja yhteiskuntaa. Kun niitä vertaa uutisten lisäksi pääkirjoituksiin, selkeytyy myös tiedotusvälineen monipuolinen rooli yhteiskunnassa.

Vihjeitä NYT:n joidenkin toimittajien kallistumisesta Panttereiden suuntaan (tai ainakin virkavallasta pois päin) löytyi vahvasta Panttereihin kohdistuneesta negatiivisesta asenteesta huolimatta uutisteksteistä, kuten otsikkoalaluvussa mainitsin lyhyesti otsikoiden verbejä analysoidessani. Toinen esimerkki on se, kuinka uutisissa todettiin poliisien ja panttereiden selostusten esimerkiksi Chicagon ratsian tapahtumista eroavan toisistaan. Maininta eriävistä selostuksista oli usein leipätekstissä niin, että poliisien selostus kerrottiin kokonaan, ja panttereiden

³⁴⁵ Henry et al 2000, 301.

³⁴⁶ Gitlin 2003, 27—28. Gitlinin mukaan marginaaliryhmistä uutisoitaessa suurennellaan myös organisaation sisäisiä erimielisyyksiä. Tutkimusajanjaksolla näin ei ollut, mutta olisi mielenkiintoista tutkia, miten Newtonin ja Cleaverin vuoden 1971 erimielisyyksistä uutisoitiin.

³⁴⁷ Horsti 2005, 35—37, 46—47; Pietilä 1997, 144—146.

sanottiin vain olevan eri mieltä.³⁴⁸ Kun tämänkaltainen kerronta oli toistunut useaan kertaan leipätekstissä, nostettiin tarinoiden eriävyys myös pääotsikon jälkeiseen jälkilauseeseen tai väliotsikoihin.³⁴⁹ Asian nostaminen uutisen kärkeen viittaa sen tärkeyteen.³⁵⁰ Ehkäpä toimittaja on pyrkinyt tällä kiinnittämään lukijan huomion, jotta lukija uudelleenarvioisi panttereiden ja poliisien selostukset. Joka tapauksessa, asettelu itsessään – asian nostaminen esille kun se oli jo vanha uutinen – viittaa toimittajan kyseenalaistaneen poliisin selostuksen ainoana oikeana selostuksena.

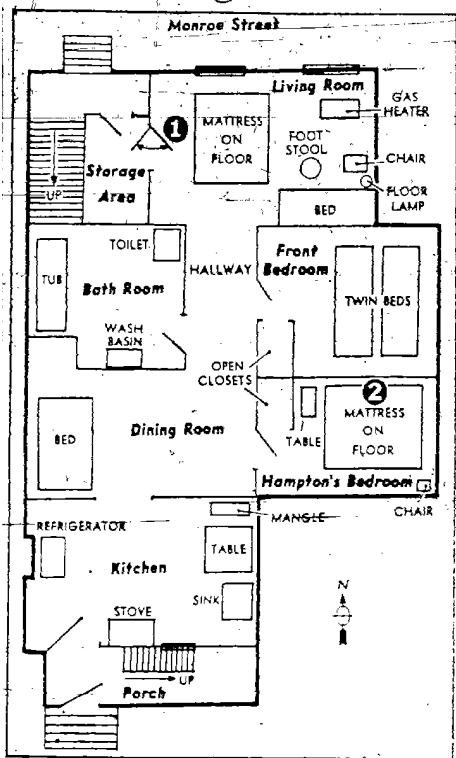

Diagram of the Panthers' apartment indicates (1) where Mark Clark was shot; (2) where Fred Hampton was slain.

Vielä selkeämmin poliisin ja oikeuslaitoksen toimintaa kritisoitiin tammikuun lopussa julkaistu uutinen Chicagon ratsiaa selvittelleestä oikeudenkäynnistä. Oikeudenkäynnistä oli uutisoitu lähes päivittäin, ja painotus oli ollut poliisien todistajanlausunnoissa. 25.1. julkaistu uutinen perustui kyllä poliisien lausuntoihin, mutta runsaasti esitti vasta-argumentteja, miksi poliisilausunnot olivat virheellisiä. Teksti kyseenalaisti paitsi poliisien ammattitaidon, myös ratsian tutkimuksen oikeudenmukaisuuden. ”Mutta todistusaineisto tuntuu nostavan kysymyksiä tapahtumasta, jota poliisit ovat kuvailleet 10 minuuttiseksi tulitaisteluksi”. Jutussa listataan muun muassa poliisitodistusten ristiriitaisuus, luodinjälkien puuttuminen siltä puolelta, mihin panterit ne olisivat ampuneet, poliisien ”valmistautumattomuus” kuten kyynelkaasun puute, joka olisi voinut estää panterikuolemat.³⁵¹

Kuva 14. Konkretisoidakseen poliisien todistusten ristiriitaisuutta NYT julkaisi asunnon pohjapiirustuksen. Uutisessa selitettiin, kuinka poliisien kertomus tapahtumankulusta ja tapahtumista ylipäätään ei täsmännyt asunnosta löydettyihin luodinjälkiin. NYT Testimony in the Chicago Panther Slayings Raises Some New Questions, 25.1.1970.

³⁴⁸ Pantterit sanoivat poliisin tulleen varoittamatta ja ampuen sisään, kun poliisit kertoivat koputtaneensa oveen moneen kertaan, pyytäneet avaamaan ovea, mutta lopulta panttereiden vastauksena oli ollut luotisuihku. Useita esim. NYT Testimony in the Chicago Panther Slayings Raises Some New Questions, 25.1.1970; NYT Chicago Panther Mourned, 10.12.1969.

³⁴⁹ NYT In the Nation: Songmy and the Black Panthers, 16.12.1969, toimituksellinen mielipide, Tom Wicker.

³⁵⁰ Suhola & Turunen & Varis 2005, 100–101,

³⁵¹ NYT Testimony in the Chicago Panther Slayings Raises Some New Questions, 25.1.1970.

Uutinen oli hyvin epätyyppillinen, mutta osoitti, kuinka paljon enemmän NYT olisi voinut kritisoida virkavaltaa. Joulukuun ja tammikuun aikana sitä ei kuitenkaan vielä näkynyt, vaan NYT heijasti melko uskollisesti valtakoneiston kuvaa Pantereista. Valtakoneistoa kritisoivia uutisia oli siis vain vähän, ja yleisesti ottaen lievä panterimyönteisyys johtui todennäköisesti amerikkalaisten kansalaisoikeuksien puolustamisesta, eikä niinkään organisaation toiminnan oikeutuksesta. NYT esimerkiksi uutisoi valtakoneistosta negatiivisesti televisioyhtiö CBS:n valtiolta saamien haasteiden vuoksi – ei siksi, että valtakoneisto olisi kohdellut panttereita väärin, vaan siksi, että valtakoneisto kohteli tiedotusvälineitä väärin.³⁵² Sama koski uutista Eldridge Cleaverin puolustuskomiteasta. Sen sijaan että NYT olisi huolestunut Cleaverin vuoksi, huolestui se muiden kansalaisten sananvapauden vuoksi.³⁵³ Uutisten lisäksi painotus kansalaisoikeuksiin Pantereiden olemassaolon kustannuksella näkyi pääkirjoituksissa, jossa organisaation jäsenille kyllä suotiin kansalaisoikeudet, mutta organisaatio itsessään oli ”mao-marxilaista ideologiaa ja fasistista puoli-sotilaallisuutta sekoittava niin-kutsuttu puolue”.³⁵⁴

Toimituksellisissa mielipidekirjoituksissa ja pääkirjoituksissa heijastuivat siis sekä valtakoneistoa

³⁵² CBS oli haastatellut Yhdysvalloissa olevia panterijohtajia ja Algeriassa maanpaossa olevaa Eldridge Cleaveria 60 Minuuttia -ohjelmaansa varten. 48 tuntia ohjelman lähetysten jälkeen CBS:n uutispäällikkö Richard Salant sai valtiolta haasteen luovuttaa kaikkia ohjelmaa varten kuvattu materiaali, muistiinpanot ja kirjeenvaihto. CBS vastusti ensin aineiston luovuttamista, koska se vahingoittaisi tiedotusvälineiden uskottavuutta puolueettoman instituutona. Yhtiö kuitenkin myöntyi luovuttamiseen, koska kyseessä oli ryhmä, joka oli uhannut tappaa presidentin. Haaste laajennettiin koskemaan myös CBS:n omistamia pienempiä tiedotusvälineitä. Salant kertoi olevansa materiaalin luovuttamisen sijaan huolestuneempi siitä, jos oikeus toteaisi aikaisemmin näyttämättömän materiaalin nähtyään, että ohjelma olisi pitänyt editoida toisin. Tällöin valtakoneisto todellakin puuttuisi tiedotusvälineiden vapauteen. NYT U.S. Seeks TV Film From Panther Show, 26.1.1970; NYT C.B.S. Will Comply With Subpoenas on Panthers, 27.1.1970.

³⁵³ Eldridge Cleaverin puolustuskomitea -niminen organisaatio oli 20.11.1968 julkaissut NYT:ssä ilmoituksen, jossa se parjasi Cleaveria kohtaan suunnattua vainoa ja ilmoitti mahdollisuudesta osallistua Cleaverin tukemiseen rahallisesti. Vuosi myöhemmin (kun panteriuutisointi oli huomattavasti runsaampaa) organisaatio sai haasteen, jossa vaadittiin luovuttamaan rahastoon lahjoittaneiden nimet ja osoitteet viranomaisille. Joulukuussa 1969 haaste peruttiin, mutta hallitus yritti edelleen selvittää lahjoittajien henkilöllisyyksiä. Komiteassa mukana olevat epäilivät hallituksen yrittäneen pelotella ihmisiä, jotta he miettivätkä kahdesti ennen liittymistään, koska saattaisivat joutua myöhemmin palkkaamaan asianajajan puolustukseen tekojaan. Lahjoittaja Leonard B. Boudin kritisoi hallituksen toimintaa ja pelkäävänsä ”uudenlaisen mccarthyisimin olevan lähellä, viitaten 1950-luvun kommunismivainoihin. NYT Bid for Names of Cleaver Ad Donors is Dropped, 6.12.1969. Myös NYT joutui hankaluuksiin panteriuutisointinsa vuoksi, kun toimittaja Earl Caldwell sai haasteen maaliskuussa 1970 paljastaa panteriarikkelinsa lähteet. NYT A Times Reporter gets Subpoena, 17.3.1970. Kevään 1970 uutisotsikoita NYT:n nettisivujen hakukoneella selatessani huomasin, että tiedotusvälineiden joutuminen hallituksen painostamiseksi panttereiden vuoksi jatkui kevään ajan. Samalla minusta tuntui, että mielenosoituksiin tai kansalaisten liikehdintään viittaavia otsikoita olisi ollut joulu-tammikuuta enemmän. Mikäli näin on, olisi mielenkiintoista tutkia, muuttuiko NYT:n panteriuutisointi kevään aikana. Jos muuttui, voisiko syynä olla NYT:n ja muiden tiedotusvälineiden huolestuminen valtion sekaantumisesta uutisten tekemiseen, jonka vuoksi valtakoneistoa alettiin hitaasti kritisoida enemmän, eli annettiin kansalaisten liikehdinnälle entistä enemmän tilaa? Tämä olisi jälleen mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe.

³⁵⁴ *“This so-called party, with its confusion of Mao-Marxist ideology and Fascist para-militarism, is fully entitled to protection of its members constitutional rights.”* NYT False Note on Black Panthers, 16.1.1970, pääkirjoitus. Myös panttereita koskenut toinen pääkirjoitus noudatti samaa linjaa: tuomitsi organisaation ideologia, taktiikat ja väkivallan, mutta myös poliisin väkivaltaisen käytöksen panttereita kohtaan. NYT Police and Panthers, 17.12.1969, pääkirjoitus.

tukevat että kritisoivat näkökulmat. Kansalaisten tyytymättömyys tilanteeseen ja myös epäluulo valtakoneiston toiminnan oikeutuksesta kuultaa läpi, kun John Kifner yhdistää pantteriratsiat Chicagossa tapahtuneisiin epämääräisesti selitettyihin yhteenottoihin mustien nuorten ja poliisien välillä.³⁵⁵ Kifner myös pohtii radikaalien liikkeiden tulevaisuutta maalatessaan kuvaa 1970-luvusta. Hänen mielestään ”pääkysymys ei ole enää se, miten nuoret käyttäytyvät, vaan mitä hallitus ja muut aikovat tehdä”.³⁵⁶ Viittaako Kifner siihen, että nuoret tuskin muuttavat toimintatapaansa, mutta valtakoneiston olisi syytä tarkistaa omansa, koska 1960-luvun toiminta ei näyttänyt aiheuttavan muuta kuin lisää sekasortoa?

Yllättäen myös Panttereiden äänikin pääsi tavallaan esiin, kun organisaation kokemaa kohtelua verrattiin Vietnamin Songmyn verilöylyyn. Pantterit olivat itse puhuneet vietnamilaisten ja mustien amerikkalaisten yhtäläisestä arjesta jo pitkään, sillä heidän mielestään kumpikin taisteli samaa miehittävää vihollista, Yhdysvaltoja vastaan.³⁵⁷ Panttereiden lausahdusten kautta asia ei kuitenkaan noussut kahden kuukauden aikana mediateksteissä kertaakaan esiin, mutta Wickerin mielipidekirjoitus yhdistää nämä kaksi asiaa, ja esittää Panttereiden kanssa yhteneväisiä kannanottoja Yhdysvaltojen tuomittavasta tavasta toimia sekä kotimaassa että ulkomailla.³⁵⁸

Toimittajien mielipidetekstit verrattuna uutisteksteihin konkretisoivat toisaalta toimittajan lojaalisuuden ammattinsa ja työpaikkansa rutiineille ja toisaalta kertovat toimittajasta yhtenä yhteiskunnan kansalaisena. Toimituksellisten mielipidekirjoitusten merkitys on siinä, että ne tässä tapauksessa nostivat kansalaisten äänenpainoja heijastelevat mielipiteet uudelle tasolle. Niiden sanoma voi olla uskottovampi, kuin uutisen otsikon varjoon jäävän, muuhun tekstiin hukkuvan nimettömän ja kasvottoman kansalaisen mielipide. NYT:n toimittajat tuntuivat puoltavan Panttereiden olemassaoloa, joskin kritisoivat organisaatiota väkivaltaisuudesta. Mutta yhtä lailla toimituksellisissa mielipidekirjoituksissa kritisoitiin väkivaltaisuudesta myös valtakoneistoa. Pääkirjoitukset – lehden linjaa heijastavat kirjoitukset – tuomitsivat Pantterit voimakkaammin, mutta myös valtakoneistoa kritisoiden. NYT:n toimittajien mielipidekirjoitukset ja pääkirjoitukset olivat siis ristiriidassa NYT:n suuren linjan rikollispainotteisiin pantteriuutisiin, ja konkretisoivat sen, miten tiedotusväline yhtäaikaaisesti tukee ja kritisoi valtakoneistoa ylläpitäessään yhteiskunnallista järjestystä.

³⁵⁵ NYT The Black Panther Toll is Now 28, 7.12.1969, toimituksellinen mielipide, John Kifner.

³⁵⁶ *The critical question for the coming decade may not be how youth will act, but what government and others in authority will do.* NYT Will the Violence Beget Repression?, 12.1.1970, toimituksellinen mielipide, John Kifner.

³⁵⁷ Useita, mm. BPS, Seale, 18.10.1969, 78–79.

³⁵⁸ NYT In the Nation: Songmy and the Black Panthers, 16.12.1969, toimituksellinen mielipide, Tom Wicker.

VI Johtopäätökset

6.1 Mustan pantterin monet kasvot

New York Timesin pantteri joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970 oli rikollinen, kansalainen, uhri, sankari ja vallankumouksellinen yhdessä hahmossa. Hahmon monet eri kasvot syntyivät, kun hahmoa kuvaavat virkavalta, kansalaiset, mustat kansalaiset tai pantterit itse.

Virkavallan mielestä mustat pantterit olivat rikollisia. Pantterit syylistyivät poliisimurhiin, murhiin, julkisten tilojen räjäyttämisen suunnittelemiseen, kapinan ja väkivallan yllättämiseen, kansan lietsomiseen, presidentin hengen uhkaamiseen. Pantterit oli anarkistinen ryhmä, joka käytti laittomia aseita ja antoi esikuvan uusille radikaaleille ryhmille. Organisaatiolla oli myös kytköksiä ulkomaille, Yhdysvaltojen vastaisiin liikkeisiin, joka lisäsi uhkaa. Pantterit ajoivat mustaa valtaa ja uhkasivat yhteiskuntaa olemassaolollaan. Tämän vuoksi virkavallan piti pysäyttää organisaatio, ja toiminnallaan virkavalta ajoi paitsi kansan, koko valtion etua.

Kansalaisyhteisöryhmien ja muiden kansalaisten mielestä pantteri oli kansalainen, jonka kansalaisyhteisöä poliisi halveksi. Panttereiden puheiden sisältö ei ollut hyväksyttävää, mutta ei myöskään poliisin voimankäyttö panttereiden vaientamisessa. Pantterista tuli uhri, ja poliisista yhteiskunnan suojelijan sijaan sen uhka. Poliisin tekojen pelättiin leviävän koskemaan myös muita kansalaisia - ketä tahansa kansalaista, joka ilmaisee vallitsevasta politiikasta eriävän poliittisen mielipiteensä. Ideologisesta erimielisyydestä huolimatta kansalaiset nousivat vastustamaan poliisin ja virkavallan toimia panttereita kohtaan. Organisaatiot keräsivät rahaa oikeudenkäynteihin ja takuumaksuihin, sillä he puolustivat panttereiden kansalaisyhteisöä kansallisen edun nimissä.

Mustien kansalaisten mielestä pantterit olivat uhreja, koska olivat mustia kansalaisia. Panttereihin kohdistunut vaino oli vain jäävuoren huippu, sillä mustien kansalaisten mielestä kyse oli valtakoneiston toteuttamasta laajamittaisesta yrityksestä nujertaa musta kansa. Kuolemaapelkäämätön, valtakoneistoa vastustava musta pantteri oli uudenlainen esikuva mustalle yhteisölle, ja musta pantteri oli sankari pyrkiessään parantamaan mustien arkea. Pantterit oli tervetullut ilmiö, sillä valkoinen Amerikka ei ymmärtänyt mustan Amerikan arkea, eikä parannuksia mustien arkeen ollut näköpiirissä.

Mustat pantterit olivat omasta mielestään vallankumouksellisia, joiden tavoitteena oli vapauttaa maailma sorrosta, kapitalismista ja rasismista tuhoamalla pahan ydin – Yhdysvallat. Uhreina eivät

olleet vain mustat amerikkalaiset, vaan kaikki sorretut Yhdysvaltojen rajojen sisä- ja ulkopuolella. Vapauttaminen ei kävisi yhdessä yössä, vaan tarvittiin pitkäjänteistä toimintaa yhteiskunnan eri alueilla. Aseet olivat itsepuolustusta varten, sosiaaliohjelmat kansan olojen parantamista mutta myös tietoisuuden kasvattamista varten. Vapauttaminen tapahtuisi keinolla millä hyvänsä.

New York Times antoi mediateksteissään lukijalle materiaalia moneen erilaiseen panteriin. Yhdistettynä kuvasta tulee ristiriitainen, sillä panteri oli yhtäaikaan uhmakas valtakunnan uhka ja passiivinen, muiden puolustettavaksi joutuva uhri. Yhdelle oikeuksia puolustava sankari oli toiselle oikeuden uhkaaja. Tekstien antamiin moniin vivahteisiin verrattuna uutiskuvat antoivat yhden ylivoimaisen piirteen: panteri oli musta mies. Myös tekstien pantereista yksi piiryy muita voimakkaammin: rikollinen panteri. Vahvimman panterin luomisessa vaikuttavat NYT:n tehtävät tiedotusvälineenä, sen yleiset toimintatavat tiedotusvälineenä, sen toimittajien ammattirutiinit ja oletetun yleisön olemassaolo. Toisaalta, yhtä lailla muiden panteripiirteiden olemassaolo selittyi lehden tehtävillä ja toimintatavoilla. Kaiken tämän taustalla, ympärillä ja sisällä on yhteiskunnallinen tilanne, joka välittyy vahvana NYT:n panteriteksteistä.

6.2 NYT mediakuvaa rakentamassa

Uutiset ovat sanomalehden suurin mediatekstityyppi, joten uutisten merkitys kuvan luomisessa on suuri. Tiedotusväline valikoi uutisiinsa tapahtumia, jotka ovat normaalijärjestyksestä poikkeavia, äkillisiä, dramaattisia – eli useimmiten negatiivisia. Tämä täsmää panteriuutisoinnissa, sillä joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970 pantereista uutisoitiin likipitään ainoastaan negatiivisten aiheiden, kuten rikosten, kautta. Rikokset ovat tiedotusvälineille tärkeä aihe, sillä rikokset uhkaavat yhteiskunnallista järjestystä, ja näyttämällä miten rikollisille käy, media tukee järjestyksen palauttamista. Puhujarakenne osoitti, miten NYT kääntyi uutisia kirjoittaessaan virkavallan puoleen. Virkavalta on hyödyllinen lähde rikosuutisissa, sillä virkavaltaa pidetään neutraalina ja sillä on usein olemassaolevat tiedotuskanavat, jotka helpottavat toimittajan työtä. Virkavallalla oli ymmärrettävästi varsin negatiivinen mielikuva pantereista, ja virkavallan ensisijainen lähdeasema näkyi NYT:n sivuilla – Panterit oli pääosin väkivaltainen rikollisorganisaatio. Tiedotusvälineen peruseriaatteen lailla NYT kuitenkin käytti myös muita lähteitä, jotka toivat kuvaan vivahteita pantereista kansalaisina, uhrina ja sankarina. Toissijaisten muiden kansalaisten ja kansalaisiin verrattuna ensisijaisten kansalaisorganisaatioiden mielipiteet erosivat ainakin osittain virkavallan esittämästä mielipiteestä. Tuomalla esiin näiden muiden lähteiden näkökantoja NYT toteutti tehtävänsä valtakoneiston kritisoijana ja kansalaisten oikeuksien valvojana. Toissijaisten lähteiden

tuomat vivahteet eivät kuitenkaan saaneet niin paljon palstatilaa, että ne olisivat voineet syrjäyttää virkavallan mielipiteen panttereista rikollisina. Toissijaisena lähteenä Pantterit itse pääsivät ääneen useimmiten vain sellaisten lausahdusten kautta, jotka vain vahvistivat organisaation rikollista kuvaa. Tähän vaikutti myös se, että ensisijaisena lähteenä virkavalta pääsi määrittelemään uutisten aihepiirit, ja muut lähteet vain kommentoivat virkavallan mielipiteitä. Uusia, virkavallan mielestä tarpeettomia aiheita oli vaikea saada esiin. Sama koski uutiskriteerien ulkopuolelle putoavia staattisia tai positiivisia aiheita: niillä ei ollut uutisarvoa eikä niille sen vuoksi suotu palstatilaakaan.

Uutiskriteerien ja lähdevalinnan lisäksi mediakuvaan vaikuttaa uutisen rakenne. Otsikkoon ja jutun kärkeen ladataan kaikista uutisarvoisin asia, ja panttereiden kohdalla tämä tarkoitti jälleen pääosin rikollisuuteen liittyviä asioita, koska virkavalta oli suurin lähderyhmä ja negatiivisuus uutisarvoisin näkökulma. Virkavalta oli otsikoissa suurin toimijaryhmä, joka korosti virkavallan aktiivista asemaa. Uhoavista puheistaan huolimatta pantterit olivat otsikoissa passiivisia, muiden tekojen kohteena. Sama voimattomuus välittyy myös joistakin uutiskuvista, vaikka useimmiten kuvaa käytettiin vain osoittamaan, miltä pantteri näyttää. Tekijänäkin pantteri oli kuvissa tilanteesta ulkopuolinen, tai muiden arvostelevien katseiden alainen. Teksteissä voimakkammin vaikuttanut virkavalta oli kuvissa kahdesti, samoin kansalaiset, joiden rooli teksteissä ei kuitenkaan ollut kovin suuri. Kansalaiset eivät olleet otsikoissakaan, vaan kansalaisten antama tuki oli piilotettu passiivisiin otsikoihin ja haudattu leipätekstiin. Panttereille osoitetun tuen piilottelu otsikoissa lienee ollut NYT:n tapa, sillä kansalaisiin verrattuna ensisijaisiksi lähteiksi luokiteltavat kansalaisjärjestöt eivät päässeet aktiivisena otsikoihin. NYT:n tekemät valinnat otsikoissa vahvistivat paitsi mielikuvaa panttereista rikollisena, myös lehdestä valtakoneiston tukijana.

Toimittajalla on oma roolinsa mediakuvan rakennuspalikkana. Uutinen pitää kirjoittaa niin, että yleisö kiinnostuu asiasta ja myös ymmärtää asian. Näitä seikkoja tavoitellaan paitsi kärjistämällä aihetta, myös yleistämällä ja stereotypoimalla. Erittäin oleellista on se, mitä toimittaja olettaa yleisön ajattelevan ja minkälaisista aiheista toimittaja olettaa yleisön olevan kiinnostunut. Koska NYT:n yleisö oli valkoinen, sen ei uskottu olevan kiinnostunut panttereista pelkkänä mustana organisaationa. Kiinnostava ja uutisarvoinen siitä tuli vasta, kun sen olemassaolo aiheutti ongelmia valkoisille kansalaisille tai yhteiskunnalliselle järjestykselle. Panttereista luotu väkivaltainen, rikollinen kuva kärjisti organisaation eroavaisuuden yhteiskunnassa yleisesti tavoiteltuihin ja hyväksytyihin normeihin. Toimittajien kuvailuissa organisaatio rinnastettiin menneisiin negatiivisiin ilmiöihin tai uusia, negatiivisesti käsiteltäviä ilmiöitä rinnastettiin siihen. Organisaatiota ei voitu kuvata pelkästään mustien organisaationa, koska monet valkoiset

organisaatiot ja kansalaiset osoittivat sille tukeaan. Tämä tuki ei kuitenkaan tehnyt panttereista yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä, ja ryhmä luokiteltiin tukea antavien valkoisten ryhmien lailla vasemmistolaiseksi, nuoreksi, radikaaliksi – yhteiskunnallisen järjestyksen vastaiseksi. Tämä korosti panttereiden poliittisuutta ihonvärin sijaan, ja hautasi radikaalisuuden alle syyt poliittisuuden takana – epätasa-arvoisen yhteiskunnan. Panttereiden marginalisointi monin negatiivisin mielikuvin antoi NYT:stä jälleen kuvan valtakoneiston tukijana, mutta taustalla on myös NYT:n tehtävä yhteiskunnallisen järjestyksen säilyttäjänä. Lehti ei voinut osoittaa ymmärrystä organisaatiolle, joka vannoo tuhoavansa vallitsevan yhteiskunnallisen järjestyksen.

Puoltamatta Panttereiden toimintaa NYT osoitti kuitenkin huolestumista valtakoneiston toiminnasta kansalaisten ja kansalaisorganisaatioiden lailla. Etenkin toimituksellisissa mielipidekirjoituksissa, mutta myös joissakin uutisissa NYT:n toimittajat kritisoivat valtakoneiston toimintaa ja kyseenalaistivat panttereiden saaman kohtelun. Panttereihinkin liitettiin positiivisia mielleyhtymiä Fred Hamptonin kautta, jota kuvattiin muihin panttereihin verrattuna tavallisena, kunnollisena miehenä – joskin Hamptonin epäpantterius vahvisti muiden rikollista kuvaa. NYT myös julkaisi yleisönosastokirjoituksia, jossa tuomittiin virkavallan toiminta ja puolustettiin panttereiden kansalaisoikeuksia – vaikkakin organisaation ideologia useimmiten tuomittiin. Kirjoitukset osoittivat, että vaikka panttereiden toimintaa ei voinut oikeuttaa, ja että organisaatio oli ylittänyt yhteiskunnallisesti sallitut rajat, niin oli tehnyt myös valtakoneisto, etenkin poliisiviranomaiset. Kyse ei ollut enää vain panttereista, vaan kaikista amerikkalaisista ja heidän oikeuksistaan omassa maassaan. Valtakoneistoa kritisoimalla NYT oli jälleen kansalaisten puolella.

NYT:n tehtävät tiedotusvälineenä ovat moninaiset, ja uutisten perusteella valtakoneiston tukeminen tuntui useimmiten olevan päätehtävä. Silti se samalla kritisoi valtakoneistoa. Tämän tasapainoilun takaa paljastui NYT:n ehkä tärkein tehtävä uutisoimisen ohella, yhteiskunnallisen järjestyksen ylläpitäminen. Vaikka valtakoneisto on yhteiskunnallisen järjestyksen pääkoordinoija, lakien säätäjä ja rangaistusten antaja, ei valtakoneiston tukeminen ja yhteiskunnallisen järjestyksen säilyttäminen ole tiedotusvälineelle sama asia. Tiedotusväline vahtii valtakoneistoa ja sen hallintotapaa. Tarvittaessa tiedotusväline puuttuu valtakoneiston toimintaan tekemällä väärinkäytökset julkisiksi ja saattamalla näin kansalaiset tietoiseksi, mitä on kulissien takana käynnissä. Yhteiskunnan järjestys säilyy, kun tasapaino ja luottamus valtakoneiston ja kansalaisten välillä säilyy. NYT ei kuitenkaan ole tapahtumien ulkopuolinen neutraali tarkkailija, vaan osa yhteiskuntaa. Valtamediana se on ulkonäöltään, aatteiltaan ja yleisöltään ennemminkin valkoinen kuin musta. Tämä vaikuttaa NYT:n ja sen toimittajien tapaan tarkkailla tapahtumia ja siihen,

milloin yhteiskunnallinen järjestys on vaarassa ja miksi.

6.3 Etninen ja poliittinen Mustat Pantterit

Mediatekstit Mustista Panttereista New York Timesissa kertovat paljon muustakin kuin vain Mustista Panttereista. NYT:n uutisointi heijastaa koko yhteiskunnallista tilannetta, kahden Amerikan, mustan ja valkoisen, olemassaoloa, niiden erilaisia kokemuksia, ajatusmaailmoita sekä mielipiteitä siitä, minkälainen yhteiskunnan pitäisi olla. Yhdysvaltojen 1960-luku alkoi mustien kansalaisten vaatimuksilla tasavertaisista kansalaisoikeuksista. Vuosikymmen loppui mustien kansalaisten yhä vaatiessa tasavertaisia kansalaisoikeuksia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että mitään ei olisi tapahtunut kansalaisoikeuksien hyväksi. Kyse on siitä, kenen mielestä parannukset olivat riittäviä ja miksi ne toisten mielestä eivät olleet riittäviä. Kyse on siitä, miten parannuksiin pettyneet reagoivat ja siitä, minkälaisen reaktion tämä herättää parannuksiin tyytyväisissä kansalaisissa, tai niissä, jotka ovat vastustaneet parannuksia alunperinkin. Mustaan ja valkoiseen Amerikkaan jako ei tapahtunut tarkoittanut vain ihonväriä, vaan nimenomaan ajatusmaailmaa. Valkoismieliset säilyttäisivät ennallaan tilanteen, jossa valkoiset olivat johtavassa asemassa, eikä heidän mielestään mustien vaatimuksilla ollut mitään pohjaa, koska laithan oli jo muutettu. Mustamielisistä perustuslaissaan ihmisten tasa-arvoisuutta lupaavan valtion oli korkea aika toteuttaa lupauksensa ja antaa tasa-arvoiset kansalaisoikeudet kaikille. Lakien muuttaminen tapahtuu kuitenkin helpommin ja nopeammin kuin yksilöiden ajatusmaailman muuttuminen. Tämän vuoksi vuosikymmen alkoi ja loppui samalla vaatimuksella – tasavertaisuutta ihonväristä riippumatta.

Mediateksteillään NYT ylläpiti mielikuvaa ryhmien epätasa-arvoisesta asetelmasta pitämällä valkoista kansalaista yhteiskunnallisena normina ja viittaamalla ihonväriin vain silloin, kun se oli poikkeavaa: kun musta oli yhteiskunnallisesti arvostetussa ammatissa tai kun valkoinen olikin panttereita tukemassa. Mustan yhteisön arkiset tilanteet ja ongelmat eivät kiinnostaneet, koska niiden ei uskottu kiinnostavan valkoista yleisöä. Koska ongelmista ei tiedetty, ei myöskään ongelmien korjaaminen kiinnostanut – eli esimerkiksi Mustien Panttereiden työ (mustan) yhteisön vähäosaisten hyväksi ei ollut kiinnostavaa ja uutisarvoista. Mustan ja valkoisen Amerikan välillä vallitsi tietokatko. Tietämättömyys toisten arjesta kuvastui teksteistä, jotka paljastivat mustien ja valkoisten välillä vallitsevan epäluulon ja jopa pelon. Mustat uskoivat valkoisten haluavan pyrkiä eroon mustista kansalaisista, ja pantterihin kohdistettu vaino oli selkeä todiste siitä. Jotkut valkoiset pelkäsivät mustien pyrkivän vaihtamaan valkoisen vallan mustaan valtaan, niin kuin Pantteritkin uhosivat, ja tämä keikauttaisi totutun järjestyksen ylösalaisin. Mustien vaatimusta vallasta pidettiin uhkaavana, koska ei tiedetty tai ymmärretty sen kumpuavan yhteiskunnallisesta

epätasa-arvoisuudesta.

Koska mustan arjen ei uskota kiinnostavan valkoista yleisöä, olisi Musta Pantterit ehkä sivuutettu NYT:ssä kokonaan, tai annettu vain vähän palstatilaa, jos organisaatio olisi rauhanomaisesti vaatinut yhteiskunnallisen epätasa-arvoisuuden korjaamista. Koska organisaatio oli kuitenkin päättänyt myös toimia, ei sitä voitu sivuuttaa. Aseistautuneet ja väkivaltaa uhoavat pantterit oli helppo kuvata rikollisina, mikä on myös valtamedialle tyypillinen tapa kuvata etnisiä vähemmistöjä. Musta rikollinen on uutisarvoisempi kuin valkoinen rikollinen. Tämä toistuvuus tekee asiasta periaatteessa uutiskriteerien vastaisen ilmiön – musta rikollisuus ei ole enää yllättävää, vaan ennemminkin fakta – eli silloin sen pitäisi olla myös uutisarvoton seikka. Näin ehkä onkin, jos kyse on mustan rikollisuudesta mustaa kohtaan. Mutta musta muuttuu uutisarvoiseksi, jos mustan toiminta koskee valkoisia.

Panttereiden yhteenotot poliisien kanssa voitiin ehkä vielä lukea poliisin ja rikollisten arkiseksi kamppailuksi, joka toki aiheutti vaaraa muille kansalaisille. Mutta varsinkin Panttereiden poliittinen retoriikka valtakoneiston syrjäyttämisestä väkivalloin ja kapitalismin korvaamisesta kommunismilla sai varmasti monen amerikkalaisen, mustan tai valkoisen, kananlihalle. Rikollisuuden lisäksi Pantterit oli pahimmalla tavalla poliittinen organisaatio, koska se kannatti Yhdysvaltojen vahvasti vastustamaa aatetta, kommunismia. Uhoavat puheet ja aseet huomion siltä, että politiikan takana oli Panttereiden pyrkimys tasa-arvoiseen yhteiskuntaan. NYT ei voinut antaa organisaatiosta myönteistä kuvaa kommunisteina – panttereiden omasta mielestään kansan auttajina, yhteiskunnan parantajina – samaan aikaan kun maa oli sodassa kommunismia vastaan Vietnamissa. Jos panttereiden olisi annettu saarnata kommunismin hyvydestä Yhdysvalloissa, miten valtakoneisto olisi perustellut sen, että kommunismi omassa maassa olisi voinut ollut hyvä asia, mutta muualla huono? Jos näin olisi tehty, olisi myös jouduttu myöntämään totutun järjestyksen epätasa-arvoisuus. Se olisi merkinnyt epäonnistumisen myöntämistä, sitä, että aikaisempi ajatusmaailma oli väärä, epätasa-arvoinen ja rasistinen. Maa, joka perustuslaissaan vannoi kaikkien kansalaisten tasa-arvoisuuteen ja joka oli juuri muuttanut viimeisetkin epätasa-arvoa ylläpitäneet lait tasa-arvoisiksi, ei sittenkään ollut vielä tasa-arvoinen, vaan oli olemassa yhä kaksi Amerikkaa.

Positiivinen kuva Mustista Panttereista New York Timesin joulukuun 1969 ja tammikuun 1970 mediateksteissä oli siis silkka mahdottomuus, koska se olisi kyseenalaistanut Yhdysvaltojen sisä- ja ulkopoliittikan. Oli yhteiskunnallisen järjestyksen säilyttämisen mukaista, että Panttereiden (valkoisessa yhteisössä) näkyvä toiminta nousi toiminnan taustasyitä (mustassa yhteisössä näkyviä

syitä) tärkeämmäksi seikaksi NYT:ssä. Nostamalla rikolliset teot ja poliittisen suuntauksen etusijalle etnisyys jäi toissijaiseksi. Häivyttämällä yhteiskuntakritiikki poliittisuuden taakse voitiin helpommin unohtaa se ajatus, että ehkä yhteiskunnassa saattoikin olla jotain vikaa. Positiivinen kuva mustien ja valkoisten tasa-arvoa ajavista Panttereista olisi osoittanut organisaation puheet epätasa-arvoisesta yhteiskunnasta todeksi, ja seurauksena olisi voinut olla pyrkimys etuoikeuksien purkamiseen ja oikeuksien uudelleenjakoon. Mustat olivat jo kauan odottaneet tasa-arvoisuutta, mutta monet valkoiset olivat vasta heräämässä yhteiskunnan epätasa-arvoisuuteen, valkoismielisistä puhumattakaan. Omista saavutetuista eduista luopuminen on vaikeaa, vaikka seurauksena olisikin yhteiskunnallisesti tasa-arvoisempi tulevaisuus. Ajatuksen sisäistäminen ja hyväksyminen vaatii aikaa, ja äkillinen, pakotettu muutos vain vahvistaisi vastarintaa ja aiheuttaisi epäjärjestystä. Positiivinen kuva kommunistisista panttereista olisi kyseenalaistanut Yhdysvaltojen sisäpolitiikan lisäksi ulkopoliitiikan, ja Yhdysvaltojen asema maailman mahtimaana olisi ollut koetuksella.

Mielikuva Yhdysvalloista kaaoksessa Mustien Panttereiden takia vaikuttaa ehkä liioitellulta, sillä ryhmään ei koskaan ollut jäsenmäärältään mikään suuri. Enimmillään jäseniä lienee ollut 2500-5000, eli 200 miljoonan kansalaisen maassa organisaatio oli häviävän pieni. Silti NYT:n mediatekstit kuvastavat, kuinka ryhmä huolestutti FBI:ta ja muuta virkavaltaa, joten aivan mitätön organisaatio ei voinut olla. Virkavalta otti panttereiden vallankumouspyrkimyksen ilmeisen vakavasti, ja selvästikin halusi katkaista aiotulta vallankumoukselta siivet, ennen kuin olisi liian myöhäistä. Panttereiden suuri etu, tai virkavallan näkökulmasta suuri uhka, oli se, että organisaatio houkutti sekä mustia, valkoisia että ei-valkoisia tukijoita. Panttereiden ideologia yhdisti eri etnisiä ryhmiä. Pienestä jäsenmäärästä ja lukuisista organisaation vastustajista huolimatta organisaation lehden levikki olikin 125-139 000 viikossa, ja lukijoiden määrä todennäköisesti tätä suurempi. Todennäköisesti virkavalta pelkäsi, että mikäli organisaatio olisi päässyt kasvamaan, vahvistumaan ja saavuttamaan laajempaa hyväksyntää, olisi sen toimintaan ollut vaikea puuttua myöhemmin.

Virkavallan varsin vakava suhtautuminen Panttereihin kuvastuu valtakoneistoa tukevassa NYT:ssä. Tuki ei kuitenkaan ollut rajoittamatonta, ja NYT veti rajan yleiseen kansalliseen turvallisuuteen. Tarpeen tullen NYT kritisoi valtakoneistoa, joka edesauttaa yhteiskunnallisen tilanteen muuttumista. Virkavallan ajatusmaailmasta poikkeava näkökulma panttereista nousee lehden sivuille, pääsee leviämään ja saavuttaa lisää suosiota. Monen kansalaisen kommentoissa näkyi se, kuinka yhteiskunnan tasa-arvoisuus saavutettaisiin vain kummankin puolen kompromisseilla. Ei uhkavaatimuksilla mustilta, ei valkoisten ylenkatseella. Panttereiden kautta, varsinkin epäpantterinomaisesti kuvatun Fred Hamptonin kuoleman kautta, virkavaltaa kritisoitiin kovin

sanoin NYT:ssä, ja kun valtakoneiston virheellisenä pidetty toiminta nousee puheenaiheeksi, ei valtakoneisto voi jatkaa samalla linjalla. Mikäli se tekisi näin, ja kansalaisten tyytymättömyys kasvaisi edelleen, olisi riskinä yhteiskunnallisen järjestyksen järkkäminen. Pahimmissa kuvitelmissa se voisi johtaa joko diktatuurin, jolloin valtakoneistoa kohtaan osoitettu kritiikki vaiennettaisiin kokonaan, tai anarkiaan, jolloin kukaan ei enää hallitsisi mitään ja yhteiskunta olisi kaaoksessa. Näitä ääripäitä välttääkseen NYT:n tasapainoili kansalaisten ja valtakoneiston tukemisen välillä, ja Mustat Pantterit uhrattiin, jotta yhteiskunnallinen rauha säilyisi.

6.4 Tutkimus opettaa

Pro gradu -tutkielman tekeminen oli pitkälinen, välillä tuskallinen mutta useimmiten innostava kokemus. Mustat Pantterit valtamediassa oli minulle kiehtova, haastava ja ajatuksiaherättävä aiheyhdistelmä. Organisaation kaksinkertainen marginaalileima teki siitä monipuolisen aiheen, ja toisaalta mustien amerikkalaisten elämään tutustuminen oli minulle matka uuteen maailmaan. Matkasta kävi myös tutustuminen mediaan, sillä erilaisten mediateorioiden tai median rutiinien merkitys yhteiskunnassa oli jäänyt sivuseikaksi intoutuessani tiedotusopin ammattiin tähtäävissä ja käytännönläheisissä opinnoissa. Panttereiden ja median yhdistäminen oli silti luonnollinen lähtökohta: media kuvastaa senhetkistä yhteiskunnallista tilannetta, mikä on pian pala historiaa. Historia on usein voittajien historiaa. Tämän yhdistelmän uskoin selittävän ainakin osittain sen, miksi panttereiden omakuva oli varsin positiivinen, mutta osa tutkimuskirjallisuudesta ja varsinkin panttereita lyhyesti sivuavasta tutkimuskirjallisuudesta kuvasi organisaatiota negatiivisesti. Tutkimuskirjallisuuteen on voinut vaikuttaa Panttereiden aikalaismedia, joista tutkielmani perusteella ainakin NYT kuvasi organisaation negatiivisena ilmiönä.

Tiedotusvälineet vaikuttavat ajattelumme maailmasta, yhteiskunnastamme, itsestämme. Tietoa itse etsimättä, kritiikittä median tietoon suhtautuva kansalainen ei välttämättä rakenna monipuolista maailmankuvaa, sillä tiedotusvälineet käsittelevät asioita tietyistä näkökulmista. Valtamedia käsittelee asioita helposti valtaväestön ja valtakoneiston näkökulmista. Vähemmistöt eivät pääse esille, ainakaan itsensä määrittäminä. Pantterit ovat kaksinkertaisen vähemmistöleiman kantajia. Tutkimusta tehdessäni on ollut mielenkiintoista jossitella, olisiko Mustien Panttereiden mediakuva ollut toinen, jos ryhmä olisi ollut valkoinen ja kommunistinen tai musta ja ei-kommunistinen. Olisiko mustista panttereista silloin voinut tulla tunnustettuja hyväntekijöitä? En usko. Epäilykseni johtuu siitä, että arvelen virkavallan käyttäytyneen samalla tavalla mitä tahansa vallankumouksesta puhuvaa ryhmää kohtaan – virkavallan tarkoitus on turvata yhteiskunnan rauha, ja vallankumouksesta puhuvat uhkaavat tätä rauhaa. Eli silloin valkoisen kommunistiryhmän mediakuva valtakoneistoa tarpeen tullen tukevassa valtamediassa olisi ollut ainakin negatiivinen,

vaikka ei välttämättä yhtä negatiivinen kuin Panttereiden mediakuva. Toisaalta, jos Pantterit olisi ollut musta ja ei-kommunistinen järjestö, sillä ei ehkä olisi ollut mediakuvaa ollenkaan NYT:ssä. Tämä sen vuoksi, että valtamedia ei ole kiinnostunut etnisistä vähemmistöistä, ja mikäli ryhmä ei järkytä yhteiskunnallista rauhaa, ei se myöskään saa palstatilaa. Mikäli organisaation vahvin määre olisi ollut mustuus, joka ei olisi uhannut valkoista yhteiskuntaa, ei se todennäköisesti olisi kiinnostanut NYT:ä ollenkaan. Kummassakaan tapauksessa pantterit eivät siis olisi nousseet esiin yhteiskunnan hyväntekijöitä. Panttereiden ainoa keino päästä esiin oli leimautua yhteiskunnan pahantekijäksi. Nousta esiin organisaationa, joka oli päättänyt pakottaa maan tasa-arvoiseksi; organisaationa, joka ei enää odottanut valkoismielisten amerikkalaisten ajatusmaailman muutosta, jotta maan kaikki kansalaiset voisivat elää tasa-arvoisessa yhteiskunnassa. Eri asia on, kuinka paljon panttereiden aiheet ja niiden toteutus olisi aiheuttanut sekasortoa ja toisenlaista vallan väärinkäyttöä - olisiko panttereiden tie vienyt vain ojasta allikkoon?

Tämän vastausta vaille jääneen pohtimisen lisäksi tutkielmani aikana mieleeni nousi monia muitakin mielenkiintoisia näkökulmia tai painotuksia aiheeseen. Kiinnostuin siitä, minkälainen panttereiden mediakuva olisi pidemmällä aikavälillä, esimerkiksi mitä pääkirjoitukset ja mielipidekirjoitukset kertoivat panttereista vuosina 1967, 1969 ja 1971. Tai miten organisaation sisäinen kriisi vuonna 1971 uutisoitiin, ja täsmäisikö Todd Gitlinin tekemä SDS-mediaelinkaari Panttereiden mediaelinkaareen. Entä pääsivätkö organisaation johdossa olevat naiset ikinä oikeasti pääosaan mediassa. Tai tapahtuiko kevään 1970 uutisoinnissa muutosta, heräsivätkö kansalaiset ja koveniko kritiikki valtakoneistoa kohtaan NYT:n sivuilla. Tutkimusvaihtoehdot tuplaantuvat, kun näkökulmaksi otettaisiin mustan ja valkoisen median pantteriuutisointi. Vaihtoehdot pantterit ja media -aiheyhdistelmässä tuntuvat olevan rajoittamattomat.

Tutkielmaa tehdessäni kävin ristiretkeä kahden aatteen puolesta: kertomalla, miksi panttereiden mediakuva on mikä on, koitin puhdistaa organisaation mainetta, ja tuoda esiin myös positiivisia seikkoja. Samaan aikaan pyrin kuitenkin puhdistamaan myös valtamedian mainetta selittämällä miksi se toimii niin kuin toimii. Kaikki ei välttämättä johdu median tavoitteesta mustamaalata poikkeavia organisaatioita, vaan kyse voi olla rutiinien kautta syntyneestä, kyseenalaistamattomasta tavasta tai esimerkiksi pyrkimyksestä houkuttaa yleisöä. Näiden miksi -kysymysten taustalla tai jatkokysymyksenä on *mitä se merkitsee*. Mitä merkitsee se, minkälainen kuva panttereista luotiin 1960-luvulla, vai merkitseekö se enää mitään? Minkä vuoksi menneisyyttä tutkiva tutkimukseni on olennaista – minkä vuoksi mikään historiantutkimus on olennaista? Siksi, että historia selittää nykypäivää. Vaikka työssäni on kyse panttereiden historiasta, historiassa luodusta mediakuvasta

sekä tuon menneen ajan median toiminnasta, eivät nämä seikat sulje nykypäivää pois. Nykytutkimuksen mukaan vähemmistöjä kohdellaan edelleen valtamediassa eriarvoisesti, ja nykyhetken mediakuvia luomalla muokataan tulevaa historiankirjoitusta. Menneisyudessa luodun kuvan voima on suuri ja se ylittää joskus valtakunnanrajatkin (nyt internetin valtakaudella tieto ylittää rajat entistä nopeammin ja helpommin). Panttereiden kohdalla mielikuvan voimakkuudesta ja ulottuvuudesta kertoo Ottawa Citizenistä poimimani uutinen: Mustien Panttereiden perustajaa Bobby Sealea ei päästetty Kanadaan puhumaan rasismista ja sorrosta Ottawan yliopistolla järjestettyyn tapahtumaan. Sealea, kuten muitakin panttereita kiellettiin aikoinaan osallistumasta moniin erilaisiin tapahtumiin. Poimimassani uutisessa ei ole kyse kuitenkaan vuosikymmenten takaisesta ajasta, jolloin Seale oli aktiivinen pantterijohtaja, vaan kyse on 23.3.2007 julkaistusta uutisesta. Sealea oli ollut tarkoitus puhua Ottawassa 24.3.2007, mutta Kanadan rajaviranomaiset epäsivät maahanpääsyn. Uutisen mukaan maahanpääsyn epäämisen syinä voivat olla epäilyt henkilön aiheuttamasta turvallisuushasta Kanadassa tai henkilön osallisuudesta rikoksiin kotimaassaan.³⁵⁹ Seale oli ollut 1960-luvulla tuomittujen penkillä, mutta saattoiko tämä vaikuttaa vielä 40 vuoden jälkeen? Vai oliko syynä se, että Sealea oli aikoinaan pidetty uhkana kansalliselle turvallisuudelle, ja miehen uskottiin yhä olevan turvallisuushaka? Tuskinpa pelättiin, että 67-vuotias mies tulisi aseiden kanssa niin kuin pantterit aikoinaan, mutta todennäköisesti pelättiin miehen puheita – Sealea tarkoituspuheenaan oli ollut puhua sorrosta ja rasismista. Todennäköisesti teksti ei olisi käsitellyt 1960-lukua, vaan nykypäivää, eikä aiheena välttämättä olisi ollut Irak tai muu länsimaissa sortovaltiona pidetty maa, vaan länsimaat itse. Jos tämä oli Sealea pääsyn epäämisen syynä, antaa se lisävahvistuksen sille, että panttereista oli parempi aikoinaan maalata kuvaa asehulluna, mustana marginaaliryhmänä, jolloin heidän yhteiskuntakritiikkinsä oli helppo vaientaa tai mitätöidä radikaalien huuteluna.

Kokonaisuudessaan pro gradu -tutkielman teko opetti minut näkemään nykypäivän uutiset erilaisin silmin. Nykyään suhtaudun paljon kriittisemmin uutisiin yleensä ja mietin, miksi uutinen on tehty ja mitä on jätetty uutisoimatta. Kuka uutisesta hyötyy, kenen näkökulmaa asia palvelee. Mietin, kuka uutiset kirjoittaa, kuka televisiossa uutiset lukee – vastaako tiedotusvälineiden etninen rakenne yhteiskuntaa paremmin kuin 1960-luvulla. Mietin myös, kuinka paljon tiedotusvälineet voivat saada vahinkoa aikaiseksi luomalla uusia tai vahvistamalla jo olemassa olevia ennakkoluuloja erilaisista vähemmistöistä. Tutkimuskysymystä hahmotellessani pyöritin mediaa, yhteiskuntaa, toimittajaa ja yleisöä ympäri, ja koitin konkretisoida näiden välisiä suhteita. Alustukseni mukaan ei ole mahdollista ratkaista, mikä näistä neljästä on vahvin tekijä, kun kaikki ovat osa toisiaan. Aina ei voi

³⁵⁹ Ottawa Citizen Black Panther founder denied entry to Canada, 23.3.2007.

siis edes tietää, milloin yhden vaikutus loppuu ja toisen alkaa. Vaikka en edelleenkään osaa vastata, mikä neljästä on vahvin, nyt minulla on aavistus siitä, mikä on näiden neljän yhteinen, vahva nimittäjä - mielikuvat. Negatiiviseksi muuttuessaan mielikuvasta tulee ennakkoluulo.

Yhteiskunnassa on mittava määrä erilaisia mielikuvia yhteiskunnan eri ryhmistä ja suhteista näiden ryhmien välillä. Nämä oletukset vaihtelevat yksilön mukaan, ja eri ryhmien edustajien oletukset voivat olla varsin päinvastaisia. Tiedotusvälineellä on mielikuva paitsi yhteiskunnasta, myös yleisöstään, ja mielikuva siitä, minkälaisia uutisia yleisö haluaa lukea yhteiskunnasta. Tiedotusväline ei tietenkään toimi hengettömänä instituutiona, vaan päätöksiä tekevät ihmiset, jotka ovat osa yhteiskuntaa, ja näin ollen myös heidän mielikuvansa kumpuavat yhteiskunnasta. Toimittajat, osa yhteiskuntaa hekin, ovat luoneet mielikuvia siitä, minkälaisia yleistyksiä ja rinnastuksia tulisi käyttää mediateksteissä, jotta yleisö voisi samaistua aiheeseen. Monimutkaisten mielikuvaverkostojen maailma muuttuu yksipuoliseksi, kun yleisön oletetaan olevan tietynlainen ja sen oletetaan olevan kiinnostunut tietynlaisista uutisista. Tällöin uutisia valitaan näitä seikkoja uutiskriteereissä painottaen ja uutiset kirjoitetaan näitä seikkoja painottaen, jolloin koko mielikuvajärjestelmä pysyy yllä ja vahvistuu, uusia ajatuksia on vaikea saada hyväksytyksi.

Kysymys onkin, mistä päästä pitäisi aloittaa, jos mielikuviin haluttaisiin muutosta? Yhteiskunnasta aloittaminen ei auta, koska yhteiskunnassa on jo erilaisia mielikuvia, mutta vain vahvin tai vahvimmat niistä pääsevät valtamielikuviksi. Entä mediatyöntekijät; toimittajat ja tiedotusvälineen linjan rakentajat? Heilläkin voi olla erilaisia mielikuvia, mutta he palvelevat yleisöään kirjoittaessaan mediatekstit tietyllä tavalla. Kyse on kuitenkin oletetusta yleisöstä, jonka oletettuja mielikuvia tiedotusväline pyrkii heijastamaan. Todellinen yleisö koostuu yhteiskunnan jäsenistä, joilla taas voi olla erilaisia mielikuvia yhteiskunnasta. Asiaa monimutkaistaa entisestään se, jos yksilö (oli kyse sitten tiedotusvälineen työntekijästä tai yleisöstä) ei tiedä muiden mielikuvista (tai ei halua ottaa niitä huomioon), eikä osaa kyseenalaistaa tai uudelleen arvioida omia mielikuviaan. Tällöin yksilö ylläpitää ja vahvistaa niitä omilla teoillaan jatkuvasti, eli toimittaja kirjoituksillaan ja yleisö jatkamalla lehden ostamista. Mielikuvien monimutkainen ympyrä sulkeutuu antamatta vastausta mihinkään. Voiko ennakkoluuloisista mielikuvista päästä ikinä eroon, jos tiedotusväline, toimittaja, yhteiskunta ja yleisö ovat kaikki osa toisiaan ja vuorovaikutuksessa keskenään? Ehkä ei. Mutta ainakin ennakkoluuloja voi vähentää ja niitä vastaan on helpompi taistella, kun tiedostaa ja tunnistaa omat ennakkoluulonsa. Ehkä epätasa-arvoisuuden ratkaisuna on yksilönä omien ennakkoluulojen tunnistaminen - joskin ilmiön tie koko yhteiskuntaa kattavaksi uudeksi ajatustavaksi lienee pitkä ja mutkainen, jollei täysin mahdoton.

Lähteet

I ALKUPERÄISLÄHTEET

A. Painetut lähteet: lehdistö

New York Times, 1.12.1969—31.1.1970. Kansalliskirjasto, Helsinki, kela nrot 2810—2817.

- A novelist view Life in U.S, 1.12.1969.
- Girl Next Door turns radical, 1.12.1969.
- Black Panther pleads guilty in slaying, 2.12.1969.
- U.S. Judge again denies cut in Bail for 12 Panthers, 2.12.1969.
- Campus editors Now Expressing Bold Views, 3.12.1969.
- Panther charged in Nixon threat, 4.12.1969, Caldwell, Earl.
- Police in Chicago slay 2 Panthers, 5.12.1969, Kifner, John.
- Bail hearing ends for five Panthers, 5.12.1969.
- Police battle Panthers, 6.12.1969.
- 50 protest at Metropolitan Hospital, 6.12.1969.
- Government rests case in Chicago Conspiracy Trial, 6.12.1969.
- Bid for names of Cleaver Ad donors is dropped, 6.12.1969, Janson, Donald.
- Inquiry into slaying of 2 Panthers urged in Chicago, 6.12.1969, Kifner, John.
- War of the Flea, 7.12.1969, Friedman, Bernard.
- Will teacher be the new Drop-Out?, 7.12.1969, Beichman, Arnold.
- The Black Panther toll is now 28, 7.12.1969, Kifner, John.
- Panthers say an Autopsy shows Party official was “murdered”, 7.12.1969, Kifner, John.
- Inquiry is urged in Slaying of Chicago Black Panther, 8.12.1969, Kifner, John.
- 6 hurt, 14 seized in a church clash, 8.12.1969.
- Court to review disputed trial, 8.12.1969.
- Panthers battle police on coast, 8.12.1969, Roberts, Steven V.
- Cleaver says He'll return to Aid escaped prisoners, 8.12.1969.
- Blacks Patrol Coast area, 10.12.1969
- Chicago Panther mourned, 10.12.1969, Kifner, John.
- Inquiry is urged, 10.12.1969.
- Panther released, 10.12.1969.
- Books of the Times: An Unlawful Frame of Mind, 10.12.1969, Leonard, John.
- 216 from U.S. Help Cubans to cut cane, 10.12.1969.
- British woman M.P. Is heard at Chicago Trial, 10.12.1969.
- Red tape slowing reform of Antiquated French University System, 11.12.1969.
- 25 are arraigned in protest here, 11.12.1969, Kaplan, Morris.
- Justice department considers Inquiry on Police and Panthers, 11.12.1969.
- Inquiry in Chicago, 11.12.1969.
- State's Attorney in Chicago makes photographs of Black Panther Apartment Available in Newspaper, 12.12.1969, Kifner, John.
- Protest on Coast, 12.12.1969.
- Nixon and Johnson confer on World Affairs, 12.12.1969.
- Violence panel bids U.S. Combat causes of unrest, 13.12.1969.
- U.S. Will review Panther shooting, 13.12.1969, Kenworthy, E.W.
- Police on TV, 13.12.1969.
- Declining Black Panthers gather new support from repeated clashes with police, 14.12.1969, Caldwell, Earl.
- Race crisis grips city in Michigan, 14.12.1969.

- Anti-U.S. Protests staged in Berlin, 14.12.1969.
- Two Panthers win delay in Colorado 14.12.1969.
- FBI informants and “Bugs” collect data on Black Panthers, 14.12.1969, Burnham, David.
- Tactics on Panthers, 14.12.1969, Hartman, Stephen W.
- Panthers raid Deplored, 15.12.1969, Osgood, James B.
- “Decimating” Panthers, 16.12.1969, Leuze, Robert.
- Negroes in Chicago impose a Curfew on Whites, 16.12.1969, Kifner, John.
- Panel to review Panther clashes, 16.12.1969, Hunter, Charleyne.
- Panther Lawyer finds job fulfilling. 16.12.1969, Turner, Wallace.
- In the Nation: Songmy and the Black Panthers, 16.12.1969, Wicker, Tom.
- Police and Panthers, 17.12.1969.
- Chicago Negroes back off on Curfew, 17.12.1969, Kifner, John.
- Chicago witness backs Violent revolt, 17.12.1969.
- Nixon's budget Cuts will spare Global Net of F.B.I. And Narcotis Agents, 18.12.1969.
- War foes planning winter-spring drive for a U.S. Pullout, 18.12.1969.
- Coroner seals Panther Slaying site, 18.12.1969, Kifner, John.
- U.S. Inquiry considered, 18.12.1969.
- Panther official jumps Bail here, 19.12.1969, Kaplan, Morris.
- Yale suspends 5 on Charges of Distrupting a lecture, 19.12.1969.
- Abernathy walks into Memphis jail, 19.12.1969.
- The Washington Record: Agencies: Panthers. 20.12.1969.
- Special U.S. Jury to examine deaths of Black Panthers, 20.12.1969, Graham, Fred P.
- “No misconduct”, 20.12.1969.
- Panther forfeits bond, 20.12.1969.
- Civilians to play role, 20.12.1969.
- Probing Panther Attack, 21.12.1969, Brzezinski, Zbigniew.
- The “War” between Panthers and Police, 21.12.1969, Kifner, John.
- Lawyer names 19 Panthers he says were slain 21.12.1969, Caldwell, Earl.
- 5 Negroes start Panther inquiry, 21.12.1969, Kifner, John.
- Bill Cosby is not Malcolm X, he's Bill Cosby, 21.12.1969.
- Dissent over issue of Black Reparations, 21.12.1969, Fiske, Edward B.
- Panther Tax scrutiny reported, Internal revenue Service Silent, 23.12.1969, Kifner, John.
- February trial scheduled for Panther late in Court, 23.12.1969.
- Powell Backing Protest of a Possible Fare Increase, 23.12.1969, Johnson, Thomas A.
- Inquest Panel Named on Chicago Panther Deaths, 24.12.1969, Kifner, John.
- Shoot-out deaths are ruled murder, 25.12.1969.
- Berkeley, Calif. David Hilliard, 25.12.1969.
- Christmas: Hope shines through to a World in Strife, 25.12.1969.
- Is the left Fascist? 27.12.1969, Scott, Michael.
- Rights for Panthers, 28.12.1969, Angel, Richard B.
- Militants stockpile Illegal Guns across the U.S., 28.12.1969, Waldron, Martin.
- Late listings for today's TV, 28.12.1969.
- What have they done since they shot Dillinger, 28.12.1969, Wicker, Tom.
- A.C.L.U. Report says Police harass the Panthers, 29.12.1969, McFadden, Robert D.
- Weapon charges denied, 29.12.1969.
- Galbraith assails “Consumer is sovereign” assumption, 29.12.1969.
- Puerto Rican group seizes Church in East Harlem in demand for Space, 29.12.1969.
- Radical candidate fails to bid to head Historical Association, 29.12.1969.
- Bail for Panther degreed by Court, 30.12.1969.
- The quality of Life in U.S.:Turmoil disrupts the Cities. Black activists shift from integration fight to more militancy, 30.12.1969, Johnson, Thomas A.

- Radicals in Washington dispute former adviser, 30.12.1969.
- Panthers support Arabs, Cleaver says in Algiers, 31.12.1969.
- Historians reject motion on Vietnam, 31.12.1969.
- Hogan sworn in for eight term as Prosecutor, 31.12.1969.
- Scientists call for a ban on 2 Vietnam Defoliants, 31.12.1969.
- Lawyer to head Panther Inquest as Chicago Coroner steps aside, 1.1.1970, King, Seth S.
- Seale's extradition is backed by Reagan, 1.1.1970.
- Hoover deplures attacks on Police, 3.1.1970.
- Controversial Judge announces retirement from state court, 3.1.1970. Kaplan, Morris.
- Project to Aid Negroes in Studies for Medicine, 4.1.1970.
- Education, 4.1.1970.
- Militants vow to continue Protest at Harlem Church, 4.1.1970.
- To ban Guns, 4.1.1970, Garfinkel, Robert S.
- Charlie Manson: One Man's family 4.1.1970, Roberts, Steven V.
- That's what the Weatherman are supposed to be... 4.1.1970, Kifner, John.
- Right to Arms, 5.1.1970, Forkosch, Morris D.
- Parishioners Conduct Service at Church in "Village", 5.1.1970.
- 3 Panthers snub Hampton Inquest, 7.1.1970, Kifner, John.
- Policeman who led Chicago Panther Raid testifies at Boycotted Inquest, 8.1.1970, Kifner, John.
- 105 Members of Young Lords Submit to Arrest, Ending 11-Day Occupation of Church in East Harlem, 8.1.1970.
- Police say prints weren't sought on Panther Guns, 9.1.1970, Kifner, John.
- Attorneys clash in Panther Case, 10.1.1970, Kifner, John.
- "Lords" Lose a Skirmish, 11.1.1970.
- Fascist Disrupters, 11.1.1970, Wesson, Robert G.
- Right to Bear Arms, 11.1.1970, Thather, Harold W.
- U.N. Youth Parley Stirs Misgivings, 11.1.1970.
- Article No. 10 – San Francisco, 11.1.1970, Gold, Herbert.
- Where it all began, 11.1.1970, Raskin, A. H.
- Will the Violence Beget Repression?, 12.1.1970, Kifner, John.
- Cleaver aids back in U.S., 12.1.1970.
- Slain Panther accused by a policeman, 13.1.1970, Kifner, John.
- NAACP Official says Nixon did little for Negroes last Year, 13.1.1970, Johnson, Thomas A.
- Bishop assails Chaplain system After Visiting Military Prisons, 14.1.1970.
- Federal lawyers aid Panther inquiry, 14.1.1970.
- Black Panthers lose Plea to Bar a Subpoena for Three Doctors, 14.1.1970, Kifner, John.
- Panther officers seized in Queens, 14.1.1970.
- Black Panther's Philosophy is debated at the Bernsteins, 15.1.1970, Curtis, Charlotte.
- Chicago Panthers are ordered to produce Missing Door Panel, 16.1.1970, Kifner, John.
- False Note on Black Panthers, 16.1.1970.
- Governor and Mayor Lead Thousands at tributes to Dr. King here, 16.1.1970.
- Demonstrators End their Sit-In an M.I.T. Offices, 17.1.1970.
- Chicago Panther Lawyer jailed for not producing Door Panel, 17.1.1970, Kifner, John.
- A Panther admits he killed another 17.1.1970.
- Ideal vs. Real America, 18.1.1970, Smith, David O.
- The Two Nations at Wesleyan University, 18.1.1970, Margolis, Richard J.
- Mitchell Depicts Ripon Society as "Little juvenile Delinquents", 18.1.1970.
- Ryan, McGee Handle 3-Hour Program, 19.1.1970.
- SANE bids U.S. curtail "Idiocracy of more weapons", 19.1.1970.
- Jury and Coroner in Clash at Panther inquest, 20.1.1970, Kifner, John.
- Black Panthers say office was bombed, 20.1.1970.

- Pampered Panthers, 20.1.1970, Porter, Harry W.
- Panthers' Legal Aid, 21.1.1970, Bernstein, Felicia M.
- Bullet identified in panther Death, 21.1.1970, Kifner, John.
- Panther Lawyer obtains a Writ seeking Removal of Trial Judge, 21.1.1970, Hunter, Charlayne.
- Clerkyman seek to raise Million Bail for Panthers, 22.1.1970.
- 2 Panther deaths in Raid in Chicago ruled "Justifiable", 22.1.1970, Kifner, John.
- 4 panthers get Jail Terms, 23.1.1970.
- The Bernsteins' Party for Black panther legal Defense Stirs Talk and More parties, 24.1.1970, Curtis, Charlotte.
- Sports of the times: The Plot, 24.1.1970, Lipsyte, Robert.
- Blacks here plan a "Liberation week", 24.1.1970
- Army finds rise of Racial Tension in Study of bases, 25.1.1970, Blumenthal, Ralph.
- Testimony in the Chicago panther Slayings Raises some New Questions, 25.1.1970. Kifner, John.
- Minister act to Raise Bail for Black Panthers, 25.1.1970.
- U.S. seeks TV Film from Panther Show, 26.1.1970, Gould, Jack.
- C.B.S. will comply with subpoenas on Panthers, 27.1.1970, Gould, Jack.
- Funds for Panthers, 27.1.1970, Heckscher, Claudia C.
- Appellate Court Denies Request for New Judge in Panther Trial, 29.1.1970.
- Seale, peaceable, returns to trial, 30.1.1970, Lukas, Anthony J.
- 7 Panthers cited by Chicago jury, 31.1.1970, Kifner, John.
- Panther suit filed, 31.1.1970.
- Churches provide \$ 100 000 Bail here for Black Panthers, 31.1.1970.
- Vandals attack Mackell's home, 31.1.1970

New York Times 1967—1969, Kansalliskirjasto, Helsinki.

- Armed Negroes Enter California Assembly in Gun Bill Protest, 3.5.1967
- A Gun is Power, Black Panther says, 21.5.1967
- The Call of the Black Panthers, 6.8.1967
- 2 Negroes Slain at U.C.L.A Meeting of Black Students, 18.1.1969
- Black Panthers Serving Youngsters a Diet of Food and Politics, 14.6.1969
- A Second Policeman Dies after Chicago Gun Battle 15.11.1969
- Black Panthers setting up Medical Clinics for Poor, 25.11.1969
- Young Lords give food and care at seized Church, 30.12.1969

Newsweek 1969, Varastokirjasto, Kuopio.

- Identity Crisis, 30.6.1969.
- Report from Black America, 30.6.1969.
- The Troubled American, 6.10.1969.

B. Painetut lähteet: aikalaiskirjallisuus

Cleaver 1971

Cleaver, Eldridge, Sielu jäissä, Gummerus, Jyväskylä 1971.

BPS

The Black Panthers Speak, Foner, Philip S. (toim.), Da Capo Press, Cambridge, 1995 (ensip. 1970).

- Candy 22.11.1969, Pigs – Panthers.
- Cleaver, Eldridge, 5.7.1969, Message to Sister Erica Huggins of the Black Panther Party
- Cleaver, Eldridge, 11.10.1969, Eldridge Cleaver Discusses Revolution: An Interview from Exile
- Hampton, Fred, tammikuu 1970, You can Murder a Liberator, but You Can't Murder Liberation.

- Hilliard, David, 8.11.1969, The Ideology of the Black Panther Party
- Hilliard, David, 19.11.1969, If You Want Peace You got to Fight for It
- Hilliard, David, 30.1.1970, Interview with CBS News December 28, 1969
- Matthews, Connie, 25.11.1969, The Struggle Is a World Struggle
- Newton, Huey, (ei päivämäärää), Huey Newton Talks to the Movement About the Black Panther Party, Cultural Nationalism, SNCC, Liberals and White Revolutionaries.
- Newton, Huey, 27.9.1969, Message to the Peace Movement.
- Seale, Bobby 18.10.1969, The Ten-Point Platform and Program of the Black Panther Party
- Seale, Bobby 20.9.1969, Black Soldiers as Revolutionaries to Overthrow the Ruling Class
- Seale, Bobby 3.1.1970, Bring it Home
- Black Panther Party Platform and Program, lokakuu 1966.

Davis 1974

Davis, Angela, Sydämeni halusi vapautta. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 1974.

Douglas 2007

Douglas, Emory, Black Panther: The Revolutionary Art of Emory Douglas, Rizzoli International Publications, New York, 2007

Harrington 1962

Harrington, Michael, The Two Nations. Julkaistu alun perin teoksessa The Other America, 1962, nyt teoksessa Howard, Gerald (toim.), The Sixties. Art, Politics, and Media of Our Most Explosive Decade. Paragon House, New York, 1991.

NACCD 1968

Report of The National Advisory Commission on Civil Disorders. U.S. Government Printing Office, Washington, 1968.

NR

Newton Reader, Hilliard, David & Weise, Donald (toim.), Seven Stories Press, New York, 2002.

- Newton, Huey, 20.6.1967, In Defense of Self Defense I.
- Newton, Huey, 18.11.1970, Speech Delivered at Boston College.
- Newton, Huey, 5.6.1971, Black Capitalism Re-Analyzed I.
- Newton, Huey, 15.5.1967, Speech Delivered at Boston College.
- Newton, Huey, 3.7.1967, In Defense of Self Defense II.

X & Haley 2002

X, Malcolm; Haley, Alex, Malcolm X. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002 (ep 1965).

II TUTKIMUSKIRJALLISUUS

Abu-Jamal 2004

Abu-Jamal, Mumia, We want Freedom, A Life in the Black Panther Party, South End Press, Cambridge, Massachusetts, 2004.

Ahola 2002

Ahola, Eeva, Romaniturvapaikanhakijat tv-uutisten kohteena, teoksessa Raittila, Pentti (toim.), Etnisyys ja rasismi journalismissa. Journalismien tutkimusyksikkö, Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos, Suomen journalistiliitto, SJL:n mediakriittinen julkaisusarja 6. Tampere University Press, Vammala 2002.

Blanchard 1992

Blanchard, Margaret A., *Revolutionary Sparks. Freedom of Expression in Modern America*. Oxford University Press, New York & Oxford, 1992.

Cleaver & Katsiaficas 2001

Liberation, Imagination, and the Black Panther Party. A New Look at the Panthers and their Legacy. Cleaver, Kathleen, Katsiaficas, George (toim.), Routledge, New York & London, 2001.

Cone 1991

Cone, James H., *Martin & Malcolm & America. A Dream or A Nightmare*. Orbis Books, Maryknoll, New York, 1991.

Davenport 1998

Davenport, Christian A., *Reading the "Voices of the Vanguard": A Content Analysis of the Black Panther Intercommunal News Service 1969—1973*, teoksessa Jones, Charles E., (toim.), *The Black Panther Party (reconsidered)*, Black Classis Press, Baltimore, 2005 (ep 1998).

Gitlin 1987

Gitlin, Todd, *TheSixties. The Years Of Hope, Days of Rage*, Bantam Books, Toronto, New York, London, Sydney, Auckland, 1987.

Gitlin 2003

Gitlin, Todd, *The Whole World is Watching. Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. University of California Press, Berkeley & Los Angeles & London, 2003 (ep. 1981)

Emery & Emery 1984

Emery, Edwin; Emery, Michael, *The Press and America. An Interpretive History of the Mass Media*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, 1984 (ep 1954).

Fairclough 1997

Fairclough, Norman 1997, *Miten media puhuu*, Vastapaino, Tampere 1997

Franklin & Moss 1988

Franklin, John Hope; Moss, Alfred A. Jr, *From Slavery to Freedom. A History of Negro Americans*. Alfred A. Knopf, New York, 1988, (ep. 1947).

Dates & Barlow 1990

Dates, Jannette L., Barlow (toim.), William, *Split Image, African Americans in the Mass Media*. Howard University Press, Washington D.C., 1990.

Dines & Humez 1995

Dines, Gail & Humez, Jean M. (toim.) *Gender, Race and Class in Media. A Text Reader*. Sage Publications, Thousand Oaks, London, New Delhi, 1995.

Hall 1998

Hall Stuart, *Identiteetti*, Vastapaino, Tampere 1998.

Hall 1992

Hall, Stuart, *Kulttuurin ja politiikan murroksia*. Vastapaino, Jyväskylä, 1992.

Hall et all 1978

Hall, Stuart; Critcher, Chas; Jefferson, Tony; Clarke, John; Roberts, Brian, Policing the Crisis. Mugging, the State, and Law and Order. Macmillan Education Ltd, Houndmills & London, 1978.

Hellsten 1998,

Hellsten, Iina, Monistettu Dolly. Johdatusta metafora-analyysiin. Teoksessa Kantola, Anu; Moring, Inka; Väliverronen, Esa (toim.), Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, 1998.

Hemánus 1976

Hemánus, Pertti. Joukkotiedotus piilovaikuttajana. Otava, Keuruu 1976.

Henry et all 2000

Henry, Frances; Tator, Carol; Mattis, Winston; Rees, Tim, The Colour of Democracy. Racism in Canadian Society, Harcourt Canada, Toronto, Montreal, 2000.

Henry & Tator 2002

Henry, Frances; Tator, Carol, Discourses of Domination. Racial Bias in the Canadian English-Language Press. University of Toronto Press, Toronto, Buffalo, London, 2002.

Hunt 1997

Hunt, Darnell M., Screening the Los Angeles "Riots". Race, Seeing, and Resistance. University Press, Cambridge, 1997.

Huovila 2005

Huovila, Tapani, Uutiskynnys ylittyy. Gummerus kirjapaino, Jyväskylä 1990.

Horsti 2005

Horsti, Karina, Vierauden rajat. Monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa. Tampere University Press, Tampere, 2005.

Jones & Jeffries 1998

Jones, Charles E. & Jeffries Judson L., "Don't Believe the Hype": Debunking the Panther Mythology, teoksessa Jones, Charles E., (toim.), The Black Panther Party (reconsidered), Black Classis Press, Baltimore, 2005 (ep. 1998).

Johnson 1998

Ollie A. Johnson, Explaining the Demise of The Black Panther Party: The Role of Internal Factors. Teoksessa Jones, Charles E., (toim.), The Black Panther Party (reconsidered), Black Classis Press, Baltimore, 2005 (ep. 1998).

Kivikuru 1995

Kivikuru, Ullamaija, Journalismmin tutkimus. Teoksessa Sana, Elina (toim.), Tieto-opisto mediapeliin. Journalismmin tutkimuksen näkökulmia. Werner Söderström Oy, Porvoo, Helsinki, Juva 1995.

Kellner 1998

Kellner, Douglas, Mediakulttuuri. Vastapaino, Tampere 1998 (ep. 1995).

Kunelius 2003

Kunelius, Risto, Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. WSOY, Helsinki, 2003 (ep. 1997).

Kunelius 1998

Kunelius, Risto, Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. WSOY, Juva, 1998 (ep. 1997).

Kuutti 1994

Kuutti, Heikki, Journalistiikan sanasto. Atena, Jyväskylä 1994.

Kuutti 2006

Kuutti, Heikki, Uusi mediasanasto. Atena, Jyväskylä 2006.

Lule 2001

Lule, Jack, Daily News, Eternal Stories. The Mythological Role of Journalism. The Guilford Press, New York & London, 2001.

Morgan 1991

Morgan, Edward P., The 60s Experience. Hard Lessons about Modern America. Temple University Press, Philadelphia, 1991.

Männistö 1999

Männistö, Anssi, Islam länsimaisessa hegemonisessa diskurssissa. Myytis-ideologinen ja kuva-analyyttinen näkökulma sivilisaatioiden kohtaamiseen. TAPRI Rauhan- ja konfliktitutkimuskeskus, Tutkimuksia No. 87, Tampere 1999.

Nelson 2002

Nelson, William E. Jr., Black Political consciousness and Empowerment: the 20th Century Cognitive Basis of African American Politics. Teoksessa Christian, Mark (toim.), Black Identity in the 20th Century. Expressions of the US and UK African Diaspora. Hansib Publications, London, 2002.

Newton 1980

Newton, Huey, War Against the Panthers: A Study of Repression in America.

<http://www.mindfully.org/Reform/War-Against-Panthers-Newton1jun80.htm> Luettu 22.1.2007.

Nordenstreng 1995

Nordenstreng, Kaarle, Median tehtävät yhteiskunnassa. Teoksessa Sana, Elina (toim.), Tieto-opisto mediapeliin. Journalismin tutkimuksen näkökulmia. Werner Söderström Oy, Porvoo, Helsinki, Juva 1995.

Paletz & Entman 1981

Paletz David L. & Entman, Robert M., Media, Power, Politics. The Free Press, A Division of Macmillan Publishing, Co, New York 1981.

Pietilä 1976

Pietilä, Veikko, Sisällön erittely. Oy Gaudeamus Ab, Helsinki 1976.

Pietilä 1997

Pietilä, Veikko, Joukkoviestintätutkimuksen valtateillä. Vastapaino, Tampere 1997.

Pietikäinen 2002

Pietikäinen, Sari, Etniset vähemmistöt uutisissa – käsitteitä ja aikaisempien tutkimusten kertomaa, teoksessa Raittila, Pentti (toim.), Etnisyys ja rasismi journalismissa. Journalismin tutkimusyksikkö, Tampereen yliopiton tiedotusopin laitos, Suomen journalistiliitto, SJL:n mediakriittinen julkaisusarja 6. Tampere University Press, Vammala 2002.

Seppänen 2001

Seppänen, Janne, Katseen voima. Kohti visuaalista lukutaitoa. Vastapaino, Tampere 2001.

Seppänen 2005

Seppänen, Janne, Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle. Vastapaino, Tampere 2005.

Shoemaker & Reese 1991

Shoemaker, Pamela J.; Reese, Stephen D., Mediating the Message. Theories of Influences on Mass Media Content. Longman, London & New York, 1991.

Suhola & Turunen & Varis 2005

Suhola, Aino & Turunen, Seppo & Varis, Markku, Journalistisen kirjoittamisen perusteet. Finn Lectura, Helsinki 2005.

Sipola 1988

Sipola Simo, Lisää koskettavuutta – miten käy uutisen? teoksessa Kantola, Anu & Mörä, Tuomo, (toim) Journalismia! Journalismia? WSOY Porvoo, Helsinki, Juva, 1988

Raittila 2002

Raittila, Pentti, Etniset aiheet, vähemmistöt ja niiden suhteet suomalaisessa journalismissa vuonna 2000, teoksessa Raittila, Pentti (toim.), Etnisyys ja rasismi journalismissa. Journalismin tutkimusyksikkö, Tampereen yliopiton tiedotusopin laitos, Suomen journalistiliitto, SJL:n mediakriittinen julkaisusarja 6. Tampere University Press, Vammala 2002.

Tuchman 1978

Tuchman, Gaye, Making News. A Study in the Construction of Reality. The Free Press, New York & London, 1978.

Torvinen 1982

Torvinen, Taimi, Ulkomaisen sanomalehdistön historia. Viestintätutkimuksen seuran julkaisusarja n:o 6. Weilin + Göös, Espoo, 1982.

Vehmas 2005

Vehmas, Susanna, Rasismi ja etnisyys sanomalehdissä keväällä 2004, teoksessa Raittila, Pentti (toim.), Etnisyyttä, rasismia ja dialogia sanomalehdissä ja internetissä. Journalismin tutkimusyksikkö Tampereen yliopisto, Sarja C39/2005, Tampere 2005.

Väliaverronen 1998

Väliaverronen, Esa, Mediatekstistä tulkintaan. Teoksessa Kantola, Anu; Moring, Inka; Väliaverronen, Esa (toim), Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, 1998.

III INTERNETLÄHTEET

- The Gun Control Act of 1968, Public Law 90-618. http://www.atf.treas.gov/pub/fire-explo_pub/gca.htm luettu 6.2.2007. Sivun ylläpitäjä U.S. Department of Justice: Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives.
- The Declaration of Independence, Bill of Rights 1791; Amendments to the Constitution. <http://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/billofrights.html> ; <http://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llsl&fileName=001/llsl001.db&recNum=144> luettu 6.2.2007. Sivun ylläpitäjä the Library of Congress.
- CensusScope http://www.censusscope.org/us/chart_popl.html luettu 6.5.2007. Sivun ylläpitäjä on Social Science Data Analysis Network.

LIITTEET

LIITE 1: New York Timesin Mustia Panttereita koskevat uutiset joulukuussa 1969 ja tammikuussa 1970 mediatekstityypin mukaan lajiteltuna.

Pääkirjoitus

- Police and Panthers, 17.12.1969.
- False Note on Black Panthers, 16.1.1970.

Toimituksen mielipidekirjoitus

- The Black Panther toll is now 28, 7.12.1969, Kifner, John.
- In the Nation: Songmy and the Black Panthers, 16.12.1969, Wicker, Tom.
- The “War” between Panthers and Police, 21.12.1969, Kifner, John.
- “Lords” Lose a Skirmish, 11.1.1970.
- Will the Violence Beget Repression?, 12.1.1970, Kifner, John.
- Sports of the times: The Plot, 24.1.1970, Lipsyte, Robert.

Yleisöastokirjeet

- Tactics on Panthers, 14.12.1969, Hartman, Stephen W.
- Panthers raid Deplored, 15.12.1969, Osgood, James B.
- “Decimating” Panthers, 16.12.1969, Leuze, Robert.
- Probing Panther Attack, 21.12.1969, Brzezinski, Zbigniew.
- Is the left Fascist? 27.12.1969, Scott, Michael.
- Rights for Panthers, 28.12.1969, Angel, Richard B.
- To ban Guns, 4.1.1970, Garfinkel, Robert S.
- Right to Arms, 5.1.1970, Forkosch, Morris D.
- Fascist Disrupters, 11.1.1970, Wesson, Robert G.
- Right to Bear Arms, 11.1.1970, Thather, Harold W.
- Ideal vs. Real America, 18.1.1970, Smith, David O.
- Pampered Panthers, 20.1.1970, Porter, Harry W.
- Panthers’ Legal Aid, 21.1.1970, Bernstein, Felicia M.
- Funds for Panthers, 27.1.1970, Heckscher, Claudia C.

Uutiset (* samalla sivulla, *etusivulla/-lta*, pu = pikku-uutinen)

- Black Panther pleads guilty in slaying, 2.12.1969.
- U.S. Judge again denies cut in Bail for 12 Panthers, 2.12.1969. (pu)
- Panther charged in Nixon threat, 4.12.1969, Caldwell, Earl.
- *Police in Chicago slay 2 Panthers, 5.12.1969, Kifner, John.*
- Bail hearing ends for five Panthers, 5.12.1969. (pu)
- Police battle Panthers, 6.12.1969. (pu)
- Bid for names of Cleaver Ad donors is dropped, 6.12.1969, Janson, Donald.
- Inquiry into slaying of 2 Panthers urged in Chicago, 6.12.1969, Kifner, John.
- Panthers say an Autopsy shows Party official was “murdered”, 7.12.1969, Kifner, John.
- Inquiry is urged in Slaying of Chicago Black Panther, 8.12.1969, Kifner, John.
- *Panthers battle police on coast, 8.12.1969, Roberts, Steven V.*
- Cleaver says He'll return to Aid escaped prisoners, 8.12.1969. (pu)
- Blacks Patrol Coast area, 10.12.1969
- Chicago Panther mourned, 10.12.1969, Kifner, John.
 - * Inquiry is urged, 10.12.1969. (pu)
 - * Panther released, 10.12.1969. (pu)

- Justice department considers Inquiry on Police and Panthers, 11.12.1969.
 - * Inquiry in Chicago, 11.12.1969. (pu)
- State's Attorney in Chicago makes photographs of Black Panther Apartment Available in Newspaper, 12.12.1969, Kifner, John.
 - * Protest on Coast, 12.12.1969. (pu)
- *U.S. Will review Panther shooting, 13.12.1969, Kenworthy, E.W.*
 - * Police on TV, 13.12.1969. (pu)
- Declining Black Panthers gather new support from repeated clashes with police, 14.12.1969, Caldwell, Earl.
 - * Two Panthers win delay in Colorado 14.12.1969. (pu)
- *FBI informants and "Bugs" collect data on Black Panthers, 14.12.1969, Burnham, David.*
- Negroes in Chicago impose a Curfew on Whites, 16.12.1969, Kifner, John.
- Panel to review Panther clashes, 16.12.1969, Hunter, Charleyne.
- Panther Lawyer finds job fulfilling. 16.12.1969, Turner, Wallace.
- Chicago Negroes back off on Curfew, 17.12.1969, Kifner, John.
- Coroner seals Panther Slaying site, 18.12.1969, Kifner, John.
 - * U.S. Inquiry considered, 18.12.1969. (pu)
- Panther official jumps Bail here, 19.12.1969, Kaplan, Morris.
- Yale suspends 5 on Charges of Distrupting a lecture, 19.12.1969. (pu)
- The Washington Record: Agencies: Panthers. 20.12.1969.
- *Special U.S. Jury to examine deaths of Black Panthers, 20.12.1969, Graham, Fred P.*
 - * "No misconduct", 20.12.1969. (pu)
 - * Panther forfeits bond, 20.12.1969. (pu)
 - * Civilans to play role, 20.12.1969. (pu)
- Lawyer names 19 Panthers he says were slain 21.12.1969, Caldwell, Earl.
 - * 5 Negroes start Panther inquiry, 21.12.1969, Kifner, John.
- Panther Tax scrutiny reported, Internal revenue Service Silent, 23.12.1969, Kifner, John.
- February trial scheduled for Panther late in Court, 23.12.1969. (pu)
- Powell Backing Protest of a Possible Fare Increase, 23.12.1969, Johnson, Thomas A.
- Inquest Panel Named on Chicago Panther Deaths, 24.12.1969, Kifner, John.
- Shoot-out deaths are ruled murder, 25.12.1969. (pu)
 - * Berkeley, Calif. David Hilliard, 25.12.1969. (pu)
- A.C.L.U. Report says Police harass the Panthers, 29.12.1969, McFadden, Robert D.
 - * Weapon charges denied, 29.12.1969.
- Bail for Panther degreed by Court, 30.12.1969.
- Panthers support Arabs, Cleaver says in Algiers, 31.12.1969. (pu)
- Lawyer to head Panther Inquest as Chicago Coroner steps aside, 1.1.1970, King, Seth S.
- Seale's extradition is backed by Reagan, 1.1.1970.
- Hoover deplores attacks on Police, 3.1.1970.
- 3 Panthers snub Hampton Inquest, 7.1.1970, Kifner, John.
- Policeman who led Chicago Panther Raid testifies at Boycotted Inquest, 8.1.1970, Kifner, John.
- Police say prints weren't sought on Panther Guns, 9.1.1970, Kifner, John.
- Attorneys clash in Panther Case, 10.1.1970, Kifner, John.
- Cleaver aids back in U.S., 12.1.1970. (pu)
- Slain Panther accused by a policeman, 13.1.1970, Kifner, John.
- Federal lawyers aid Panther inquiry, 14.1.1970. (pu)
- Black Panthers lose Plea to Bar a Subpoena for Three Doctors, 14.1.1970, Kifner, John.
 - * Panther officers seized in Queens, 14.1.1970.
- Black Panther's Philosophy is debated at the Bernsteins, 15.1.1970, Curtis, Charlotte.
- Chicago Panthers are ordered to produce Missing Door Panel, 16.1.1970, Kifner, John.
- Chicago Panther Lawyer jailed for not producing Door Panel, 17.1.1970, Kifner, John.

- *A Panther admits he killed another* 17.1.1970.
- Jury and Coroner in Clash at Panther inquest, 20.1.1970, Kifner, John.
 - * Black Panthers say office was bombed, 20.1.1970.
- Bullet identified in panther Death, 21.1.1970, Kifner, John.
- Panther Lawyer obtains a Writ seeking Removal of Trial Judge, 21.1.1970, Hunter, Charlayne.
- Clerkyman seek to raise Million Bail for Panthers, 22.1.970.
- *2 Panther deaths in Raid in Chicago ruled "Justifiable"*, 22.1.1970, Kifner, John. (pu)
- 4 panthers get Jail Terms, 23.1.1970. (pu)
- The Bernsteins' Party for Black panther legal Defense Stirs Talk and More parties, 24.1.1970, Curtis, Charlotte.
- Testimony in the Chicago panther Slayings Raises some New Questions, 25.1.1970. Kifner, John.
- Minister act to Raise Bail for Black Panthers, 25.1.1970.
- *U.S. seeks TV Film from Panther Show*, 26.1.1970, Gould, Jack.
- C.B.S. will comply with subpoena on Panthers, 27.1.1970, Gould, Jack.
- Appellate Court Denies Request for New Judge in Panther Trial, 29.1.1970.
- Seale, peaceable, returns to trial, 30.1.1970, Lukas, Anthony J.
- 7 Panthers cited by Chicago jury, 31.1.1970, Kifner, John.
 - * Panther suit filed, 31.1.1970. (pu)
 - * Churces provide \$ 100 000 Bail here for Black Panthers, 31.1.1970.

Sivuavat uutiset

- A novelist view Life in U.S, 1.12.1969.
- Girl Next Door turns radical, 1.12.1969.
- Campus editors Now Expressing Bold Views, 3.12.1969.
- 50 protest at Metropolitan Hospital, 6.12.1969.
- Government rests case in Chicago Conspiracy Trial, 6.12.1969.
- 6 hurt, 14 seized in a church clash, 8.12.1969.
- Court to review disputed trial, 8.12.1969.
- Books of the Times: An Unlawful Frame of Mind, 10.12.1969, Leonard, John.
- 216 from U.S. Help Cubans to cut cane, 10.12.1969.
- British woman M.P. Is heard at Chicago Trial, 10.12.1969.
- Red tape slowing reform of Antiquated Frech University System, 11.12.1969.
- 25 are arraigned in protest here, 11.12.1969, Kaplan, Morris.
- Nixon and Johnson confer on World Affairs, 12.12.1969.
- Violence panel bids U.S. Combat causes of unrest, 13.12.1969.
- Race crisis grips city in Michigan, 14.12.1969.
- Anti-U.S. Protests staged in Berlin, 14.12.1969.
- Chicago witness backs Violent revolt, 17.12.1969.
- Nixon's budget Cuts will spare Global Net of F.B.I. And Narcotis Agents, 18.12.1969.
- War foes planning winter-spring drive for a U.S. Pullout, 18.12.1969.
- Abernathy walks into Memphis jail, 19.12.1969.
- Bill Cosby is not Malcolm X, he's Bill Cosby, 21.12.1969.
- Dissent over issue of Black Reparations, 21.12.1969, Fiske, Edward B.
- Christmas: Hope shines through to a World in Strife, 25.12.1969.
- Militants stockpile Illegal Guns across the U.S., 28.12.1969, Waldron, Martin.
- Late listings for today's TV, 28.12.1969.
- Galbraith assails "Consumer is sovereign" assumption, 29.12.1969.
- Puerto Rican group seizes Church in East Harlem in demand for Space, 29.12.1969.
- Radical candidate fails to bid to head Historical Association, 29.12.1969.
- The quality of Life in U.S.:Turmoil disrupts the Cities. Black activists shift from integration

- fight to more militancy, 30.12.1969, Johnson, Thomas A.
- Radicals in Washington dispute former adviser, 30.12.1969.
- Historians reject motion on Vietnam, 31.12.1969.
- Scientists call for a ban on 2 Vietnam Defoliants, 31.12.1969.
- Hogan sworn in for eight term as Prosecutor, 31.12.1969.
- Controversial Judge announces retirement from state court, 3.1.1970. Kaplan, Morris.
- Project to Aid Negroes in Studies for Medicine, 4.1.1970.
- Education, 4.1.1970.
- Militants vow to continue Protest at Harlem Church, 4.1.1970.
- Parishioners Conduct Service at Church in "Village", 5.1.1970.
- 105 Members of Young Lords Submit to Arrest, Ending 11-Day Occupation of Church in East Harlem, 8.1.1970.
- U.N. Youth Parley Stirs Misgivings, 11.1.1970.
- NAACP Official says Nixon did little for Negroes last Year, 13.1.1970, Johnson, Thomas A.
- Bishop assails Chaplain system After Visiting Military Prisons, 14.1.1970.
- Governor and Mayor Lead Thousands at tributes to Dr. King here, 16.1.1970.
- Demonstrators End their Sit-In an M.I.T. Offices, 17.1.1970.
- Mitchell Depicts Ripon Society as "Little juvenile Delinquents", 18.1.1970.
- Ryan, McGee Handle 3-Hour Program, 19.1.1970.
- SANE bids U.S. curtail "Idiocracy of more weapons", 19.1.1970.
- Blacks here plan a "Liberation week", 24.1.1970
- Army finds rise of Racial Tension in Study of bases, 25.1.1970, Blumenthal, Ralph.
- Vandals attack Mackell's home, 31.1.1970

Viikonloppuliitteen artikkelit

- War of the Flea, 7.12.1969, Friedman, Bernard.
- Will teacher be the new Drop-Out?, 7.12.1969, Beichman, Arnold.
- What have they done since they shot Dillinger, 28.12.1969, Wicker, Tom.
- Charlie Manson: One Man's family 4.1.1970, Roberts Steven V.
- That's what the Weatherman are supposed to be... 4.1.1970, Kifner, John.
- Article No. 10 – San Francisco, 11.1.1970, Gold, Herbert.
- Where it all began, 11.1.1970, Raskin, A. H.
- The Two Nations at Wesleyan University, 18.1.1970, Margolis, Richard J.

LIITE 2: Mustien Panttereiden 10 kohdan ohjelma

Lähde: BPS, Black Panther Party Platform and Program, lokakuu 1966, 2-3.

1. Haluamme vapautta. Haluamme valtaa päättää mustan yhteisön kohtalosta.

Mustat ihmiset eivät ole vapaita, ennen kuin voimme päättää kohtalostamme.

2. Haluamme täyden työllisyyden kansallemme.

Liittohallitus on vastuussa ja velvoitettu antamaan jokaiselle töitä tai taatut tulot. Jos valkoiset amerikkalaiset liikemiehet eivät työllistä meitä, tuotanto pitää ottaa heiltä pois ja sijoittaa yhteisöön, jotta yhteisön ihmiset voivat organisoitua ja työllistää kaikki yhteisön ihmiset ja tarjota korkean elintason.

3. Haluamme lopettaa valkoisten harjoittaman riiston mustassa yhteisössä.

Rasistinen hallitus on riistänyt meitä ja nyt vaadimme myöhästymismaksua 40 aarista maata ja kahdesta muulista. 40 aaria ja 2 muulia luvattiin 100 vuotta sitten hyvityksenä orjatyöstä ja mustien massamurhasta. Hyväksymme maksun rahana, jonka jaamme yhteisöjemme kesken. Saksalaiset avustavat nyt Israelin juutalaisia massamurhan vuoksi. Saksalaiset murhasivat 6 miljoonaa juutalaista. Amerikkalaiset rasistit ovat osallistuneet yli 50 miljoonan mustan murhaamiseen, siihen nähden pyyntömme on vaatimaton.

4. Haluamme kunnolliset asunnot, ihmisille sopivat suojat.

Jos valkoiset maanomistajat eivät mahdollista kunnollisia asuntoja, asunnot ja maa pitäisi antaa yleiseen käyttöön, jotta yhteisömme, valtion avustuksella, voisi rakentaa kunnolliset asunnot ihmisilleen.

5. Haluamme sellaista koulutusta kansallemme, mikä paljastaa Amerikan yhteiskunnan oikean luonteen. Haluamme koulutusta, joka opettaa meille oikein meidän historiamme ja roolimme nykyisessä yhteiskunnassa.

Uskomme koulutusjärjestelmään, joka antaa kansallemme tietoa itsestä. Jos yksilöllä ei ole tietoa itsestä ja asemasta yhteiskunnassa ja maailmassa, hänellä on huonot mahdollisuudet samaistua mihinkään muuhunkaan.

6. Haluamme, että kaikki mustat miehet vapautetaan armeijasta.

Mustia kansalaisia ei pitäisi pakottaa sotilaalliseen taisteluun puolustamaan rasistista hallitusta, joka ei suojele meitä. Emme taistele vastaan tai tapa muita maailman värillisiä ihmisiä, jotka Amerikan rasistinen hallitus on syyllistänyt. Suojelemme itseämme poliisien ja rasistisen armeijan voimalta ja väkivallalta, keinolla millä hyvänsä.

7. Haluamme välittömän lopun poliisien julmuudelle ja mustien ihmisten murhaamiselle.

Uskomme, että voimme lopettaa poliisien julmuudet mustassa yhteisössämme organisoimalla mustia itsepuolustusryhmiä, jotka ovat valmiita puolustamaan mustaa yhteisöämme rasististen poliisien sortamista ja julmuuksia vastaan. Perustuslain toinen pykälä oikeuttaa aseenkannon. Tämän vuoksi jokaisen mustan pitäisi aseistaa itsensä itsepuolustusta varten.

8. Haluamme vapauden kaikille valtiollisissa, osavaltioissa, kunnallisissa ja kaupunkien vankiloissa oleville mustille.

Kaikki mustat ihmiset pitäisi vapauttaa vankiloista, koska he eivät ole saaneet oikeudenmukaista ja puolueetonta oikeudenkäyntiä.

9. Haluamme, että kaikki oikeuteen joutuvat mustat saavat kaltaisistaan koostuvan tuomariston, kuten Yhdysvaltain perustuslaissa todetaan.

Oikeuslaitosten pitäisi toteuttaa Yhdysvaltain perustuslakia, jotta mustat saisivat puolueettoman

oikeudenkäynnin. Perustuslain 14. pykälä oikeuttaa henkilön saamaan vertaisistaan edustajista koostuvan tuomariston. Vertainen on henkilö, jolla on samankaltainen taloudellinen, sosiaalinen, uskonnollinen, maantieteellinen, ympäristöllinen, historiallinen ja rodullinen tausta. Oikeuden pitäisi valita valamiehistö siitä mustasta yhteisöstä, josta syytetty tulee. Täysvalkoiset valamiehistöt eivät ymmärrä mustan yhteisön edustajaa.

10. Haluamme maata, leipää, asuntoja, koulutusta, vaatetusta, oikeutta ja rauhaa. Meidän poliittinen päätavoittemme on aikaansaada YK:n valvoma kansanäänestys mustissa yhteisöissä, mihin vain mustat saavat osallistua. Tällöin mustat saisivat itse päättää mustien ihmisten kansallisesta kohtalosta.

Silloin, kun ihmiskunnan tapahtumaketjussa tulee tarpeelliseksi katkaista poliittisesti yhtenäistävät siteet ja omaksua maapallon voimista erillinen ja tasavertainen asema, johon luonnon ja Jumalan voimat oikeuttavat, riittävä kunnioitus ihmiskunnan oikeuksia kohtaan vaatii, että siteiden katkaisemiseen pakottavat syyt ilmoitetaan.

Pidetään itsestäänselvänä, että kaikki ihmiset on luotu samanarvoisiksi, että Luoja on lahjoittanut samanarvoiset oikeudet kaikille ihmisille. Näitä oikeuksia ovat elämä, vapaus ja onnellisuus. Näiden oikeuksien turvaamiseksi on valittu ihmisten joukkoon hallituksia, jotka saavat oikeutuksensa hallitsemiltaan ihmisiltä. Jos hallituksesta tai jostain sen osasta tulee tuhoava, on kansalaisilla oikeus muuttaa tai purkaa se, ja luoda uusi hallitus, joka perustuu sellaisiin periaatteisiin ja vallankäyttöön, jotka takaavat turvallisuuden ja onnellisuuden. Perusteellisesti tarkasteltuna on todettava, että hallituksia ei muuteta kevyin perustein, senpä vuoksi, kuten kokemuksen olisi pitänyt osoittaa, ihmiskunta on alttiimpi kärsimään kuin antamaan itselleen oikeuden poistaa totutut kaavat. Mutta kun on nähtävissä pitkäaikainen vääryys, joka kohdistuu aina samaan kohderyhmään, on ihmiskunnalla oikeus ja velvollisuus erottaa vallasta sellainen hallitus, ja valita tilalle uusi vaalimaan ihmisten turvallisuuttaan tulevaisuudessa.

LIITE 3: New York Timesin joulukuun 1969 ja tammikuun 1970 Mustia Panttereita koskevien uutisotsikoiden jaottelu toimijan mukaan.

Pantterit: 9 (joulukuu) + 7 (tammikuu) =16 (yhteensä)

- Black Panther pleads guilty in slaying, 2.12.1969.
- Panthers say an Autopsy shows Party official was “murdered”, 7.12.1969, Kifner, John.
- Panthers battle police on coast, 8.12.1969, Roberts, Steven V.
- Cleaver says He'll return to Aid escaped prisoners, 8.12.1969.
- Declining Black Panthers gather new support from repeated clashes with police, 14.12.1969, Caldwell, Earl.
- Two Panthers win delay in Colorado 14.12.1969.
- Panther officer jumps Bail here, 19.12.1969, Kaplan, Morris.
- Panther forfeits bond, 20.12.1969.
- Panthers support Arabs, Cleaver says in Algiers, 31.12.1969.
- 3 Panthers snub Hampton Inquest, 7.1.1970, Kifner, John.
- Cleaver aids back in U.S., 12.1.1970.
- Black Panthers lose Plea to Bar a Subpoena for Three Doctors, 14.1.1970, Kifner, John.
- A Panther admits he killed another 17.1.1970.
- Black Panthers say office was bombed, 20.1.1970.
- 4 panthers get Jail Terms, 23.1.1970.
- Seale, peaceable, returns to trial, 30.1.1970, Lukas, Anthony J.

Pantteriasianajaja: 2+2=4

- Panther Lawyer finds job fulfilling. 16.12.1969, Turner, Wallace.
- Lawyer names 19 Panthers he says were slain 21.12.1969, Caldwell, Earl.
- Attorneys clash in Panther Case, 10.1.1970, Kifner, John.
- Panther Lawyer obtains a Writ seeking Removal of Trial Judge, 21.1.1970, Hunter, Charlayne.

Virkavalta: 20+17=37

- U.S. Judge again denies cut in Bail for 12 Panthers, 2.12.1969.
- Panther charged in Nixon threat, 4.12.1969, Caldwell, Earl.
- Police in Chicago slay 2 Panthers, 5.12.1969, Kifner, John.
- Bail hearing ends for five Panthers, 5.12.1969.
- Police battle Panthers, 6.12.1969.
- Panther released, 10.12.1969.
- Justice department considers Inquiry on Police and Panthers, 11.12.1969.
- State's Attorney in Chicago makes photographs of Black Panther Apartment Available in Newspaper, 12.12.1969, Kifner, John.
- U.S. Will review Panther shooting, 13.12.1969, Kenworthy, E.W.
- Police on TV, 13.12.1969.
- FBI informants and “Bugs” collect data on Black Panthers, 14.12.1969, Burnham, David.
- Coroner seals Panther Slaying site, 18.12.1969, Kifner, John.
- U.S. Inquiry considered, 18.12.1969.
- Special U.S. Jury to examine deaths of Black Panthers, 20.12.1969, Graham, Fred P.
- “No misconduct”, 20.12.1969.
- Panther Tax scrutiny reported, Internal revenue Service Silent, 23.12.1969, Kifner, John.
- February trial scheduled for Panther late in Court, 23.12.1969.
- Shoot-out deaths are ruled murder, 25.12.1969.
- Weapon charges denied, 29.12.1969.
- Bail for Panther degreed by Court, 30.12.1969.
- Lawyer to head Panther Inquest as Chicago Coroner steps aside, 1.1.1970, King, Seth S.

- Seale's extradition is backed by Reagan, 1.1.1970.
- Hoover deploras attacks on Police, 3.1.1970.
- Policeman who led Chicago Panther Raid testifies at Boycotted Inquest, 8.1.1970, Kifner, John.
- Police say prints weren't sought on Panther Guns, 9.1.1970, Kifner, John.
- Slain Panther accused by a policeman, 13.1.1970, Kifner, John.
- Federal lawyers aid Panther inquiry, 14.1.1970.
- Panther officers seized in Queens, 14.1.1970.
- Chicago Panthers are ordered to produce Missing Door Panel, 16.1.1970, Kifner, John.
- Chicago Panther Lawyer jailed for not producing Door Panel, 17.1.1970, Kifner, John.
- Jury and Coroner in Clash at Panther inquest, 20.1.1970, Kifner, John.
- Bullet identified in panther Death, 21.1.1970, Kifner, John.
- 2 Panther deaths in Raid in Chicago ruled "Justifiable", 22.1.1970, Kifner, John.
- U.S. seeks TV Film from Panther Show, 26.1.1970, Gould, Jack.
- Appellate Court Denies Request for New Judge in Panther Trial, 29.1.1970.
- 7 Panthers cited by Chicago jury, 31.1.1970, Kifner, John.
- Panther suit filed, 31.1.1970.

Kansalaiset: 5+0=5

- Blacks Patrol Coast area, 10.12.1969
- Negroes in Chicago impose a Curfew on Whites, 16.12.1969, Kifner, John.
- Chicago Negroes back off on Curfew, 17.12.1969, Kifner, John.
- Civilans to play role, 20.12.1969.
- 5 Negroes start Panther inquiry, 21.12.1969, Kifner, John.

Muu järjestö: 3+5=8

- Yale suspends 5 on Charges of Distrupting a lecture, 19.12.1969.
- Powell Backing Protest of a Possible Fare Increase, 23.12.1969, Johnson, Thomas A.
- A.C.L.U. Report says Police harass the Panthers, 29.12.1969, McFadden, Robert D.
- Clerkyman seek to raise Million Bail for Panthers, 22.1.970.
- Minister act to Raise Bail for Black Panthers, 25.1.1970.
- C.B.S. will comply with ssubpoenas on Panthers, 27.1.1970, Gould, Jack.
- The Bernsteins' Party for Black panther legal Defense Stirrs Talk and More parties, 24.1.1970, Curtis, Charlotte.
- Churces provide \$ 100 000 Bail here for Black Panthers, 31.1.1970.

Ei selvää tekijää: 11+2=13

- Inquiry into slaying of 2 Panthers urged in Chicago, 6.12.1969, Kifner, John.
- Bid for names of Cleaver Ad donors is dropped, 6.12.1969, Janson, Donald.
- Inquiry is urged in Slaying of Chicago Black Panther, 8.12.1969, Kifner, John.
- Chicago Panther mourned, 10.12.1969, Kifner, John.
- Inquiry is urged, 10.12.1969.
- Inquiry in Chicago, 11.12.1969.
- Protest on Coast, 12.12.1969.
- Panel to review Panther clashes, 16.12.1969, Hunter, Charleyne.
- The Washington Record: Agencies: Panthers. 20.12.1969.
- Inquest Panel Named on Chicago Panther Deaths, 24.12.1969, Kifner, John.
- Berkeley, Calif. David Hilliard, 25.12.1969.
- Black Panther's Philosophy is debated at the Bernsteins, 15.1.1970, Curtis, Charlotte.
- Testimony in the Chicago panther Slayings Raises some New Questions, 25.1.1970. Kifner, John.